

Skonsolidowany Finansowy Raport Roczny Grupy Kapitałowej Banku Millennium S.A. za okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2020 r.

Dokument ten nie stanowi oficjalnej wersji Skonsolidowanego Sprawozdania Finansowego Grupy Banku Millennium S.A. za 2020 rok. Oficjalne Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe Grupy Banku Millennium S.A. za 2020 rok zostało sporządzone zgodnie z wymogami ESEF.

Wybrane skonsolidowane dane finansowe

	w tys. PLN		w tys. EUR	
	1.01.2020 - 31.12.2020	1.01.2019 - 31.12.2019	1.01.2020 - 31.12.2020	1.01.2019 - 31.12.2019
Przychody z tytułu odsetek i przychody o podobnym charakterze	3 092 119	3 374 836	691 100	784 517
Przychody z tytułu opłat i prowizji	947 414	899 887	211 750	209 188
Wynik finansowy przed opodatkowaniem podatkiem dochodowym	210 935	835 343	47 145	194 185
Wynik finansowy po opodatkowaniu	22 817	560 732	5 100	130 348
Całkowite dochody za okres sprawozdawczy	152 581	557 133	34 102	129 512
Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej	(3 137 601)	(570 674)	(701 265)	(132 659)
Przepływy pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	2 035 786	(912 588)	455 006	(212 141)
Przepływy pieniężne netto z działalności finansowej	(1 064 540)	715 363	(237 929)	166 294
Przepływy pieniężne netto, razem	(2 166 355)	(767 899)	(484 188)	(178 506)
Zysk (strata) na jedną akcję zwykłą (w zł / EUR)	0,02	0,46	0,00	0,11
Rozwodniony zysk (strata) na jedną akcję zwykłą	0,02	0,46	0,00	0,11
	31.12.2020	31.12.2019	31.12.2020	31.12.2019
Aktywa razem	97 771 785	97 916 394	21 186 570	22 993 165
Zobowiązania wobec banków i innych instytucji monetarnych	1 057 652	1 578 848	229 187	370 752
Zobowiązania wobec klientów	81 510 540	81 454 765	17 662 854	19 127 572
Kapitał własny	9 090 976	8 941 519	1 969 961	2 099 687
Kapitał zakładowy	1 213 117	1 213 117	262 875	284 870
Liczba akcji (w szt.)	1 213 116 777	1 213 116 777	1 213 116 777	1 213 116 777
Wartość księgowa na jedną akcję (w zł / EUR)	7,49	7,37	1,62	1,73
Rozwodniona wartość księgowa na jedną akcję (w zł / EUR)	7,49	7,37	1,62	1,73
Współczynnik wypłacalności	19,49%	20,09%	19,49%	20,09%
Zadeklarowana lub wypłacona dywidenda na jedną akcję (w zł / EUR)	-	-	-	-

Kursy przyjęte do przeliczenia danych finansowych na EUR

dla pozycji na dzień bilansowy	-	-	4,6148	4,2585
dla pozycji za okres objęty sprawozdaniem (kurs wyliczony jako średnia z kursów na koniec poszczególnych miesięcy okresu)	-	-	4,4742	4,3018

Wybrane kwartalne dane finansowe

SKONSOLIDOWANY RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT

w tysiącach zł	1.01.2020 - 31.12.2020	1.10.2020 - 31.12.2020*	1.01.2019 - 31.12.2019	1.10.2019 - 31.12.2019*
Wynik z tytułu odsetek	2 548 600	621 431	2 436 919	692 813
Przychody z tytułu odsetek i przychody o podobnym charakterze:	3 092 119	662 039	3 374 836	947 170
Przychody naliczane z wykorzystaniem metody efektywnej stopy procentowej:	3 018 124	646 986	3 247 640	913 088
Przychody odsetkowe od Aktywów wycenianych według zamortyzowanego kosztu	2 704 672	597 735	2 852 907	812 127
Przychody odsetkowe od Aktywów wycenianych według wartości godziwej przez inne całkowite dochody	313 452	49 251	394 733	100 961
Przychody o charakterze podobnym do odsetkowego od Aktywów wycenianych według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	73 995	15 053	127 196	34 082
Koszty z tytułu odsetek	(543 519)	(40 608)	(937 917)	(254 357)
Wynik z tytułu opłat i prowizji	746 056	192 730	699 153	182 647
Przychody z tytułu opłat i prowizji	947 414	240 546	899 887	238 789
Koszty z tytułu opłat i prowizji	(201 358)	(47 816)	(200 734)	(56 142)
Przychody z tytułu dywidend	3 678	136	3 214	275
Wynik z tytułu zaprzestania ujmowania aktywów i zobowiązań finansowych niewycenianych według wartości godziwej przez wynik finansowy	128 082	50 059	38 027	3 718
Wynik z tytułu aktywów i zobowiązań finansowych przeznaczonych do obrotu	47 896	7 841	68 187	17 459
Wynik z tytułu aktywów finansowych nieprzeznaczonych do obrotu wycenianych obowiązkowo według wartości godziwej przez wynik finansowy	38 576	51 729	65 703	13 176
Wynik z tytułu rachunkowości zabezpieczeń	(10 259)	481	(19 821)	(4 183)
Wynik z pozycji wymiany	120 521	14 285	163 147	39 007
Pozostałe przychody operacyjne	160 766	72 191	97 582	17 451
Pozostałe koszty operacyjne	(249 060)	(112 146)	(103 989)	(18 720)
Koszty administracyjne	(1 542 379)	(366 219)	(1 545 183)	(435 747)
Koszty z tytułu utraty wartości aktywów finansowych	(556 912)	(91 173)	(402 743)	(60 565)
Koszty z tytułu utraty wartości aktywów niefinansowych	(7 890)	(2 712)	(1 193)	1 112
Koszty rezerw na ryzyko prawne z tytułu walutowych kredytów hipotecznych	(713 617)	(415 944)	(223 134)	(223 134)
Wynik z tytułu modyfikacji	(13 565)	(3 475)	(11 663)	(2 476)
Amortyzacja	(210 411)	(51 455)	(180 872)	(54 211)
Udział w zyskach jednostek podporządkowanych	0	0	0	0
Podatek bankowy	(279 147)	(70 120)	(247 991)	(69 134)
Wynik finansowy przed opodatkowaniem podatkiem dochodowym	210 935	(102 361)	835 343	99 488
Podatek dochodowy	(188 118)	(6 692)	(274 611)	(72 520)
Wynik finansowy po opodatkowaniu	22 817	(109 053)	560 732	26 968
W tym przypadający na:				
Właścicieli jednostki dominującej	22 817	(109 053)	560 732	26 968
Udziały niekontrolujące	0	0	0	0
Średnia ważona liczba akcji zwykłych (w szt.)	1 213 116 777	1 213 116 777	1 213 116 777	1 213 116 777
Zysk (strata) na jedną akcję zwykłą (w zł)	0,02	(0,09)	0,46	0,02

* dane kwartalne nie podlegały badaniu przez niezależnego biegłego rewidenta

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW

<i>w tysiącach zł</i>	1.01.2020 - 31.12.2020	1.10.2020 - 31.12.2020*	1.01.2019 - 31.12.2019	1.10.2019 - 31.12.2019*
Wynik finansowy po opodatkowaniu	22 817	(109 053)	560 732	26 968
Inne składniki całkowitych dochodów, które zostaną (zostały) przeklasyfikowane na zyski lub straty	160 748	(26 634)	(3 899)	(7 934)
Efekt wyceny papierów dłużnych wycenianych według wartości godziwej przez inne całkowite dochody	176 282	(28 073)	(43 584)	(4 976)
Rachunkowość zabezpieczeń	(15 534)	1 439	39 685	(2 958)
Inne składniki całkowitych dochodów, które nie będą przeklasyfikowane na zyski lub straty	(547)	(589)	(544)	(568)
Zyski (straty) aktuarialne	(417)	(417)	(735)	(735)
Efekt wyceny akcji wycenianych według wartości godziwej przez inne całkowite dochody	(130)	(172)	191	167
Inne składniki całkowitych dochodów przed opodatkowaniem, razem	160 201	(27 223)	(4 443)	(8 502)
Podatek dochodowy dotyczący innych składników całkowitych dochodów, które zostaną (zostały) przeklasyfikowane na zyski lub straty	(30 541)	5 062	741	1 508
Podatek dochodowy dotyczący innych składników całkowitych dochodów, które nie będą przeklasyfikowane na zyski lub straty	104	112	103	108
Inne składniki całkowitych dochodów po opodatkowaniu	129 764	(22 049)	(3 599)	(6 886)
Całkowite dochody za okres sprawozdawczy	152 581	(131 102)	557 133	20 082
W tym przypadające na:				
Właścicieli jednostki dominującej	152 581	(131 102)	557 133	20 082
Udziały niekontrolujące	0	0	0	0

* dane kwartalne nie podlegały badaniu przez niezależnego biegłego rewidenta

ROCZNE SPRAWOZDANIE FINANSOWE GRUPY KAPITAŁOWEJ BANKU MILLENNIUM S.A.

ZA OKRES 12 MIESIĘCY ZAKOŃCZONY 31 GRUDNIA 2020 R.

SPIS TREŚCI

1.	SKONSOLIDOWANY RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT	6
2.	SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW	7
3.	SKONSOLIDOWANY BILANS	8
4.	ZMIANY STANU SKONSOLIDOWANYCH KAPITAŁÓW WŁASNYCH.....	10
5.	SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z PRZEPŁYWÓW ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH	11
6.	INFORMACJE OGÓLNE O EMITENCIE	13
7.	TRANSAKCJA ZAKUPU AKCJI I POŁĄCZENIA Z EURO BANK S.A.....	15
8.	POLITYKA RACHUNKOWOŚCI	19
8.1.	OŚWIADCZENIE O ZGODNOŚCI Z MIĘDZYNARODOWYMI STANDARDAMI SPRAWOZDAWCZOŚCI FINANSOWEJ	19
8.2.	STANDARDY I INTERPRETACJE PRZYJĘTE W ROKU 2020 ORAZ NIEOBOWIĄZUJĄCE NA DZIEŃ BILANSOWY.....	24
8.3.	PRZYJĘTE ZASADY RACHUNKOWOŚCI	25
9.	ZARZĄDZANIE RYZYKIEM FINANSOWYM	55
9.1.	ZARZĄDZANIE RYZYKIEM.....	55
9.2.	ZARZĄDZANIE KAPITAŁEM	59
9.3.	RYZIKO KREDYTOWE.....	63
9.4.	RYZIKO RYNKOWE I RYZIKO STOPY PROCENTOWEJ.....	86
9.5.	RYZIKO PŁYNNOŚCI	94
9.6.	RYZIKO OPERACYJNE	98
10.	SEGMENTY OPERACYJNE.....	100
11.	OPIS TRANSAKCJI Z PODMIOTAMI POWIĄZANYMI.....	104
11.1.	TRANSAKCJE Z GRUPĄ PODMIOTU DOMINUJĄCEGO.....	104
11.2.	TRANSAKCJE Z OSOBAMI ZARZĄDZAJĄCYMI I NADZORUJĄCYMI BANK	105
11.3.	INFORMACJE O WYNAGRODZENIACH I KORZYŚCIACH OSÓB NADZORUJĄCYCH I ZARZĄDZAJĄCYCH BANKIEM	106
12.	WARTOŚĆ GODZIWA	107
13.	ZOBOWIĄZANIA I AKTYWA WARUNKOWE	113
13.1.	SPRAWY SĄDOWE	113
13.2.	POZYCJE POZABILANSOWE	116
14.	KOSZTY REZERW NA RYZIKO PRAWNE Z TYTUŁU WALUTOWYCH KREDYTÓW HIPOTECZNYCH.....	118
14.1.	AKTUALNY STAN REZERW NA RYZIKO PRAWNE	118
14.2.	ZDARZENIA, KTÓRE MOGĄ MIEĆ WPLYW NA REZERWĘ NA RYZIKO PRAWNE.....	120
15.	NOTY DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO	122
1.	PRZYCHODY Z TYTUŁU ODSETEK I PRZYCHODY O PODOBNYM CHARAKTERZE.....	122
2.	KOSZTY Z TYTUŁU ODSETEK I PODOBNE KOSZTY	122
3.	PRZYCHODY I KOSZTY Z TYTUŁU OPŁAT I PROWIZJI	123
4.	PRZYCHODY Z TYTUŁU DYWIDEND	124
5.	WYNIK Z TYTUŁU ZAPRZESTANIA UJMOWANIA AKTYWÓW I ZOBOWIĄZAŃ FINANSOWYCH NIEWYCENIANYCH WEDŁUG WARTOŚCI GODZIWEJ PRZEZ WYNIK FINANSOWY	124
6.	WYNIK Z TYTUŁU AKTYWÓW I ZOBOWIĄZAŃ FINANSOWYCH PRZEZNACZONYCH DO OBROTU.....	124

7.	WYNIK Z TYTUŁU AKTYWÓW FINANSOWYCH NIEPRZEZNACZONYCH DO OBROTU WYCENIANYCH OBOWIĄZKOWO WEDŁUG WARTOŚCI GODZIWEJ PRZEZ WYNIK FINANSOWY	124
8.	WYNIK Z TYTUŁU RACHUNKOWOŚCI ZABEZPIECZEŃ	125
9.	POZOSTAŁE PRZYCHODY OPERACYJNE	125
10.	POZOSTAŁE KOSZTY OPERACYJNE	125
11.	KOSZTY ADMINISTRACYJNE	126
12.	KOSZTY Z TYTUŁU UTRATY WARTOŚCI AKTYWÓW FINANSOWYCH	127
13.	KOSZTY Z TYTUŁU UTRATY WARTOŚCI AKTYWÓW NIEFINANSOWYCH	127
14.	AMORTYZACJA	127
15.	PODATEK DOCHODOWY	127
16.	ZYSK NA JEDNĄ AKCJĘ	130
17.	KASA, ŚRODKI W BANKU CENTRALNYM	130
18.	AKTYWA FINANSOWE PRZEZNACZONE DO OBROTU	131
19.	AKTYWA FINANSOWE NIEPRZEZNACZONE DO OBROTU OBOWIĄZKOWO WYCENIANE WEDŁUG WARTOŚCI GODZIWEJ PRZEZ RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT, INNE NIŻ KREDYTY I POŻYCZKI UDZIELONE KLIENTOM	133
20.	AKTYWA FINANSOWE WYCENIANE WEDŁUG WARTOŚCI GODZIWEJ PRZEZ INNE CAŁKOWITE DOCHODY	134
21.	KREDYTY I POŻYCZKI UDZIELONE KLIENTOM	135
22.	AKTYWA WYCENIANE WEDŁUG ZAMORTYZOWANEGO KOSZTU INNE NIŻ KREDYTY I POŻYCZKI UDZIELONE KLIENTOM	141
23.	INSTRUMENTY POCHODNE - RACHUNKOWOŚĆ ZABEZPIECZEŃ	143
24.	INWESTYCJE W JEDNOSTKACH ZALEŻNYCH, WE WSPÓLNYCH PRZEDSIĘWZIĘCIACH I W JEDNOSTKACH STOWARZYSZONYCH	149
25.	RZECZOWE AKTYWA TRWAŁE	149
26.	WARTOŚCI NIEMATERIALNE	152
27.	AKTYWA Z TYTUŁU ODROZONEGO PODATKU DOCHODOWEGO	154
28.	INNE AKTYWA	156
29.	AKTYWA TRWAŁE DO ZBYCIA	157
30.	ZOBOWIĄZANIA FINANSOWE PRZEZNACZONE DO OBROTU	157
31.	ZOBOWIĄZANIA WOBEC BANKÓW I INNYCH INSTYTUCJI MONETARNYCH	158
32.	ZOBOWIĄZANIA WOBEC KLIENTÓW	159
33.	TRANSAKCJE Z PRZYRZECZENIEM ODKUPU	160
34.	WYEMITOWANE DŁUŻNE PAPIERY WARTOŚCIOWE	160
35.	ZOBOWIĄZANIA PODPORZĄDKOWANE	163
36.	REZERWY	165
37.	REZERWY Z TYTUŁU ODROZONEGO PODATKU DOCHODOWEGO	166
38.	INNE ZOBOWIĄZANIA	167
39.	KAPITAŁ WŁASNY	169
40.	ZOBOWIĄZANIA FINANSOWE WEDŁUG UMOWNYCH TERMINÓW WYMAGALNOŚCI	173
16.	INFORMACJE UZUPEŁNIAJĄCE	174
16.1.	DYWIDENDA ZA ROK 2020	174
16.2.	DANE O AKTYWACH, KTÓRE STANOWIĄ ZABEZPIECZENIE ZOBOWIĄZAŃ	174
16.3.	PAPIERY WARTOŚCIOWE STANOWIĄCE PRZEDMIOT TRANSAKCJI Z PRZYRZECZENIEM ODKUPU	175
16.4.	KOMPENSOWANIE NALEŻNOŚCI I ZOBOWIĄZAŃ NA BAZIE UMÓW RAMOWYCH	176
16.5.	DODATKOWE OBJAŚNIENIA DO RACHUNKU PRZEPŁYWÓW ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH	176
16.6.	INFORMACJE O PROWADZONEJ DZIAŁALNOŚCI POWIERNICZEJ	177
16.7.	PŁATNOŚCI NA BAZIE AKCJI	177
16.8.	WPŁYW PANDEMII KORONAWIRUSA COVID-19 NA DZIAŁALNOŚĆ GRUPY KAPITAŁOWEJ BANKU MILLENNIUM ..	179
16.9.	POZOSTAŁE INFORMACJE DODATKOWE I INNE ISTOTNE WYDARZENIA POMIĘDZY DNIEM SPORZĄDZENIA RAPORTU A DATĄ JEGO PUBLIKACJI	180

1. Skonsolidowany Rachunek Zysków i Strat

<i>w tysiącach zł</i>	Nota	1.01.2020 - 31.12.2020	1.01.2019 - 31.12.2019
Wynik z tytułu odsetek		2 548 600	2 436 919
Przychody z tytułu odsetek i przychody o podobnym charakterze:	1	3 092 119	3 374 836
Przychody naliczane z wykorzystaniem metody efektywnej stopy procentowej:		3 018 124	3 247 640
Przychody odsetkowe od Aktywów wycenianych według zamortyzowanego kosztu		2 704 672	2 852 907
Przychody odsetkowe od Aktywów wycenianych według wartości godziwej przez inne całkowite dochody		313 452	394 733
Przychody o charakterze podobnym do odsetkowego od Aktywów wycenianych według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat		73 995	127 196
Koszty z tytułu odsetek	2	(543 519)	(937 917)
Wynik z tytułu opłat i prowizji		746 056	699 153
Przychody z tytułu opłat i prowizji	3	947 414	899 887
Koszty z tytułu opłat i prowizji	3	(201 358)	(200 734)
Przychody z tytułu dywidend	4	3 678	3 214
Wynik z tytułu zaprzestania ujmowania aktywów i zobowiązań finansowych niewycenianych według wartości godziwej przez wynik finansowy	5	128 082	38 027
Wynik z tytułu aktywów i zobowiązań finansowych przeznaczonych do obrotu	6	47 896	68 187
Wynik z tytułu aktywów finansowych nieprzeznaczonych do obrotu wycenianych obowiązkowo według wartości godziwej przez wynik finansowy	7	38 576	65 703
Wynik z tytułu rachunkowości zabezpieczeń	8	(10 259)	(19 821)
Wynik z pozycji wymiany		120 521	163 147
Pozostałe przychody operacyjne	9	160 766	97 582
Pozostałe koszty operacyjne	10	(249 060)	(103 989)
Koszty administracyjne	11	(1 542 379)	(1 545 183)
Koszty z tytułu utraty wartości aktywów finansowych	12	(556 912)	(402 743)
Koszty z tytułu utraty wartości aktywów niefinansowych	13	(7 890)	(1 193)
Koszty rezerw na ryzyko prawne z tytułu walutowych kredytów hipotecznych	36c	(713 617)	(223 134)
Wynik z tytułu modyfikacji		(13 565)	(11 663)
Amortyzacja	14	(210 411)	(180 872)
Udział w zyskach jednostek podporządkowanych		0	0
Podatek bankowy		(279 147)	(247 991)
Wynik finansowy przed opodatkowaniem podatkiem dochodowym		210 935	835 343
Podatek dochodowy	15	(188 118)	(274 611)
Wynik finansowy po opodatkowaniu		22 817	560 732
W tym przypadający na:			
Właścicieli jednostki dominującej		22 817	560 732
Udziały niekontrolujące		0	0
Średnia ważona liczba akcji zwykłych (w szt.)		1 213 116 777	1 213 116 777
Zysk (strata) na jedną akcję zwykłą (w zł)	16	0,02	0,46

Noty objaśniające przedstawione na stronach 14-181 stanowią integralną część niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

2. Skonsolidowane Sprawozdanie z Całkowitych Dochodów

<i>w tysiącach zł</i>	1.01.2020 - 31.12.2020	1.01.2019 - 31.12.2019
Wynik finansowy po opodatkowaniu	22 817	560 732
Inne składniki całkowitych dochodów, które zostaną (zostały) przeklasyfikowane na zyski lub straty	160 748	(3 899)
Efekt wyceny papierów dłużnych wycenianych według wartości godziwej przez inne całkowite dochody	176 282	(43 584)
Rachunkowość zabezpieczeń	(15 534)	39 685
Inne składniki całkowitych dochodów, które nie będą przeklasyfikowane na zyski lub straty	(547)	(544)
Zyski (straty) aktuarialne	(417)	(735)
Efekt wyceny akcji wycenianych według wartości godziwej przez inne całkowite dochody	(130)	191
Inne składniki całkowitych dochodów przed opodatkowaniem, razem	160 201	(4 443)
Podatek dochodowy dotyczący innych składników całkowitych dochodów, które zostaną (zostały) przeklasyfikowane na zyski lub straty	(30 541)	741
Podatek dochodowy dotyczący innych składników całkowitych dochodów, które nie będą przeklasyfikowane na zyski lub straty	104	103
Inne składniki całkowitych dochodów po opodatkowaniu	129 764	(3 599)
Całkowite dochody za okres sprawozdawczy	152 581	557 133
W tym przypadające na:		
Właścicieli jednostki dominującej	152 581	557 133
Udziały niekontrolujące	0	0

Noty objaśniające przedstawione na stronach 14-181 stanowią integralną część niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

3. Skonsolidowany Bilans

AKTYWA

<i>w tysiącach zł</i>	Nota	31.12.2020	31.12.2019*
Kasa, środki w Banku Centralnym	17	1 460 289	2 203 444
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	18	423 846	986 728
Instrumenty pochodne		154 188	112 485
Instrumenty kapitałowe		245	210
Instrumenty dłużne		269 413	874 033
Aktywa finansowe nieprzeznaczone do obrotu obowiązkowo wyceniane według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat, inne niż Kredyty i pożyczki udzielone klientom	19	251 107	169 610
Instrumenty kapitałowe		200 772	66 609
Instrumenty dłużne		50 335	103 001
Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez inne całkowite dochody	20	18 642 615	21 870 164
Instrumenty kapitałowe		29 538	29 643
Instrumenty dłużne		18 613 077	21 840 521
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	21	74 088 342	69 615 390
Obowiązkowo wyceniane według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat		1 615 753	1 498 195
Wyceniane według amortyzowanego kosztu		72 472 589	68 117 195
Aktywa finansowe wyceniane według amortyzowanego kosztu, inne niż Kredyty i pożyczki udzielone klientom	22	730 598	1 037 869
Instrumenty dłużne		38 818	48 153
Lokaty oraz kredyty i pożyczki udzielone bankom i innym instytucjom monetarnym		625 430	784 277
Transakcje z przyrzeczeniem odkupu		66 350	205 439
Instrumenty pochodne - rachunkowość zabezpieczeń	23	21 795	43 159
Inwestycje w jednostkach zależnych, we wspólnych przedsięwzięciach i w jednostkach stowarzyszonych	24	0	0
Rzeczowe aktywa trwałe	25	571 813	666 330
Wartości niematerialne	26	384 781	342 653
Aktywa z tytułu podatku dochodowego		665 174	541 828
Bieżące należności podatkowe		3 883	10 310
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	27	661 291	531 518
Pozostałe aktywa	28	509 035	399 778
Aktywa trwałe i grupy do zbycia sklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży	29	22 390	39 441
Aktywa razem		97 771 785	97 916 394

ZOBOWIĄZANIA I KAPITAŁ WŁASNY

<i>w tysiącach zł</i>	Nota	31.12.2020	31.12.2019*
ZOBOWIĄZANIA			
Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu	30	168 553	353 000
Instrumenty pochodne		103 775	150 735
Zobowiązania z tytułu krótkiej sprzedaży papierów wartościowych		64 778	202 265
Zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu		84 915 527	85 853 762
Zobowiązania wobec banków i innych instytucji monetarnych	31	1 057 652	1 578 848
Zobowiązania wobec klientów	32	81 510 540	81 454 765
Transakcje z przyrzeczeniem odkupu	33	248 566	90 712
Wyemitowane dłużne papiery wartościowe	34	558 560	1 183 232
Zobowiązania podporządkowane	35	1 540 209	1 546 205
Instrumenty pochodne - rachunkowość zabezpieczeń	23	738 850	426 847
Rezerwy	36	607 650	165 178
Nierozstrzygnięte sprawy sporne		555 922	111 785
Udzielone zobowiązania i gwarancje		51 728	53 393
Zobowiązania podatkowe		30 843	38 590
Bieżące zobowiązania podatkowe		30 843	38 590
Rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego	37	0	0
Inne zobowiązania	38	2 219 386	2 137 498
Zobowiązania razem		88 680 809	88 974 875
KAPITAŁ WŁASNY			
Kapitał zakładowy	39	1 213 117	1 213 117
Akcje własne		(21)	0
Kapitał ze sprzedaży akcji powyżej wartości nominalnej		1 147 502	1 147 502
Skumulowane inne całkowite dochody	39	199 857	70 093
Zyski zatrzymane	39	6 530 521	6 510 807
Kapitał własny razem		9 090 976	8 941 519
Zobowiązania i kapitał własny razem		97 771 785	97 916 394
		31.12.2020	31.12.2019
Wartość księgowa		9 090 976	8 941 519
Liczba akcji (w szt.)		1 213 116 777	1 213 116 777
Wartość księgowa na jedną akcję (w zł)		7,49	7,37

* dane za rok 2019 zostały przekształcone w stosunku do informacji zaprezentowanych w raporcie za rok 2019, więcej informacji na ten temat przedstawiono w **Rozdziale 8.** „Polityka rachunkowości”.

Noty objaśniające przedstawione na stronach 14-181 stanowią integralną część niniejszego sprawozdania finansowego.

4. Zmiany stanu Skonsolidowanych Kapitałów Własnych

w tysiącach zł	Razem skonsolidowany kapitał własny	Kapitał zakładowy	Akcje własne	Kapitał ze sprzedaży akcji powyżej wartości nominalnej	Skumulo- wane inne całkowite dochody	Zyski zatrzymane	
						wynik niepodzielony	pozostałe kapitały
01.01.2020 - 31.12.2020							
Kapitał własny na początek okresu	8 941 519	1 213 117	0	1 147 502	70 093	692 065	5 818 742
Całkowite dochody za rok 2020 (netto)	149 457	0	(21)	0	129 764	(535 807)	555 521
wynik finansowy	22 817	0	0	0	0	22 817	0
wycena instrumentów dłużnych wycenianych według wartości godziwej przez inne całkowite dochody	142 788	0	0	0	142 788	0	0
wycena instrumentów kapitałowych wycenianych według wartości godziwej przez inne całkowite dochody	(105)	0	0	0	(105)	0	0
rachunkowość zabezpieczeń	(12 582)	0	0	0	(12 582)	0	0
zyski / straty aktuarialne	(337)	0	0	0	(337)	0	0
Zakup i wydanie akcji własnych pracownikom	(3 124)	0	(21)	0	0	0	(3 103)
Transfer między pozycjami kapitału	0	0	0	0	0	(558 624)	558 624
Kapitał własny na koniec okresu	9 090 976	1 213 117	(21)	1 147 502	199 857	156 258	6 374 263
01.01.2019 - 31.12.2019							
Kapitał własny na początek okresu	8 384 386	1 213 117	0	1 147 502	73 692	671 323	5 278 752
Całkowite dochody za rok 2019 (netto)	557 133	0	0	0	(3 599)	20 742	539 990
wynik finansowy	560 732	0	0	0	0	560 732	0
wycena instrumentów dłużnych wycenianych według wartości godziwej przez inne całkowite dochody	(35 303)	0	0	0	(35 303)	0	0
wycena instrumentów kapitałowych wycenianych według wartości godziwej przez inne całkowite dochody	154	0	0	0	154	0	0
rachunkowość zabezpieczeń	32 145	0	0	0	32 145	0	0
zyski / straty aktuarialne	(595)	0	0	0	(595)	0	0
Transfer między pozycjami kapitału	0	0	0	0	0	(539 990)	539 990
Kapitał własny na koniec okresu	8 941 519	1 213 117	0	1 147 502	70 093	692 065	5 818 742

Szczegółowe zmiany stanu poszczególnych pozycji kapitałów własnych zostały zaprezentowane w nocie (39).

5. Skonsolidowane Sprawozdanie z Przepływów Środków Pieniężnych

A. PRZEPŁYWY ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH Z DZIAŁALNOŚCI OPERACYJNEJ

<i>w tysiącach zł</i>	1.01.2020 - 31.12.2020	1.01.2019 - 31.12.2019*
Zysk (strata) po opodatkowaniu	22 817	560 732
Korekty razem:	(3 160 418)	(1 131 406)
Odsetki otrzymane	3 126 039	3 159 255
Odsetki zapłacone	(552 884)	(836 834)
Amortyzacja	210 411	180 872
Zyski/straty z tytułu różnic kursowych	11 797	(12 314)
Przychody z tytułu dywidend	(3 678)	(3 219)
Rezerwy	442 472	51 426
Wynik na sprzedaży i likwidacji inwestycyjnych aktywów finansowych	(134 008)	(25 294)
Zmiana stanu aktywów finansowych wycenianych do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat	277 616	(436 839)
Zmiana stanu kredytów i pożyczek udzielonych innym bankom	(159 335)	6 157
Zmiana stanu kredytów i pożyczek udzielonych klientom	(7 042 496)	(6 899 490)
Zmiana stanu należności z tytułu zakupionych papierów wartościowych z przyrzeczeniem odkupu	132 653	32 227
Zmiana stanu zobowiązań wycenianych do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat	127 556	165 703
Zmiana stanu zobowiązań wobec banków	181 793	(4 302 689)
Zmiana stanu zobowiązań wobec klientów	577 401	8 022 526
Zmiana stanu zobowiązań z tytułu sprzedanych papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu	165 649	46 385
Zmiana stanu zobowiązań z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	(308 893)	(100 664)
Zmiana stanu rozrachunków z tytułu podatku dochodowego	182 495	(84 372)
Podatek dochodowy zapłacony	(343 181)	(319 479)
Zmiana stanu pozostałych aktywów i pasywów	(104 049)	165 954
Pozostałe pozycje	52 224	59 283
Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej	(3 137 601)	(570 674)

B. PRZEPŁYWY ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH Z DZIAŁALNOŚCI INWESTYCYJNEJ

w tysiącach zł	1.01.2020 - 31.12.2020	1.01.2019 - 31.12.2019*
Wpływy z działalności inwestycyjnej	94 157 770	141 768 540
Zbycie wartości niematerialnych oraz składników rzeczowego majątku trwałego	25 855	22 808
Zbycie akcji i udziałów w podmiotach podporządkowanych	0	0
Zbycie inwestycyjnych aktywów finansowych	94 128 237	141 742 513
Pozostałe wpływy inwestycyjne	3 678	3 219
Wydatki z tytułu działalności inwestycyjnej	(92 121 984)	(142 681 128)
Nabycie wartości niematerialnych oraz składników rzeczowego majątku trwałego	(73 945)	(196 534)
Zakup akcji Euro Bank z pomniejszeniem o nabyte środki pieniężne	0	(1 591 434)
Nabycie inwestycyjnych aktywów finansowych	(92 048 039)	(140 893 160)
Pozostałe wydatki inwestycyjne	0	0
Środki pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	2 035 786	(912 588)

C. PRZEPŁYWY ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH Z DZIAŁALNOŚCI FINANSOWEJ

w tysiącach zł	1.01.2020 - 31.12.2020	1.01.2019 - 31.12.2019*
Wpływy z działalności finansowej	13 000	865 000
Zaciągnięcie kredytów długoterminowych	13 000	35 000
Emisja dłużnych papierów wartościowych	0	0
Zwiększenie stanu zobowiązań podporządkowanych	0	830 000
Wpływy z emisji akcji własnych oraz dopłat do kapitału	0	0
Pozostałe wpływy finansowe	0	0
Wydatki z tytułu działalności finansowej	(1 077 540)	(149 637)
Splata kredytów długoterminowych	(706 806)	(88 467)
Wykup dłużnych papierów wartościowych	(299 440)	0
Zmniejszenie stanu zobowiązań podporządkowanych	0	0
Wydatki z tytułu kosztów emisji	0	0
Umorzenie akcji	0	0
Płatności dywidend i innych wypłat na rzecz właścicieli	0	0
Pozostałe wydatki finansowe	(71 294)	(61 170)
Środki pieniężne netto z działalności finansowej	(1 064 540)	715 363

D. ZMIANA STANU ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH NETTO (A+B+C)	(2 166 355)	(767 899)
- w tym z tytułu różnic kursowych	8 548	152
E. ŚRODKI PIENIĘŻNE NA POCZĄTEK OKRESU SPRAWOZDAWCZEGO	3 752 789	4 520 688
F. ŚRODKI PIENIĘŻNE NA KONIEC OKRESU SPRAWOZDAWCZEGO (D+E)	1 586 434	3 752 789

* dane za rok 2019 zostały przekształcone w stosunku do informacji zaprezentowanych w raporcie za rok 2019, więcej informacji na ten temat przedstawiono w Rozdziale 8. „Polityka rachunkowości”.

Dodatkowe informacje do rachunku przepływów środków pieniężnych zamieszczone są w punkcie 5) rozdziału 16. „Informacje uzupełniające”.

Informacje z zakresu zobowiązań klasyfikowanych do działalności finansowej zostały zaprezentowane w punktach 31), 34), 35) rozdziału 15. „Noty do Sprawozdania Finansowego”.

6. Informacje ogólne o Emitencie

Bank Millennium S.A. (Bank) jest ogólnopolskim, uniwersalnym bankiem oferującym swoje usługi wszystkim segmentom rynku poprzez sieć oddziałów i centrów korporacyjnych, sieci indywidualnych doradców i bankowość mobilną i elektroniczną.

Bank, wpisany pod nr KRS 0000010186 do Rejestru Przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego, prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy, XIII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego, ma swoją siedzibę na ul. Stanisława Żaryna 2 a w Warszawie.

Bank jest obecny na Giełdzie Papierów Wartościowych od 1992 r. i był pierwszym bankiem notowanym na warszawskim parkiecie.

Bank jest jednostką dominującą Grupy Kapitałowej Banku Millennium S.A. (Grupa), która zatrudnia prawie 7 500 pracowników, a podstawowymi przedmiotami jej działalności są działalność bankowa, leasingowa, faktoringowa, maklerska, kapitałowa, zarządzanie funduszami inwestycyjnymi oraz działalność portali internetowych.

Rada Nadzorcza i Zarząd Banku Millennium S.A. według stanu na dzień 31 grudnia 2020 r.

Skład osobowy Rady Nadzorczej był następujący:

- Bogusław Kott - Przewodniczący Rady Nadzorczej,
- Nuno Manuel da Silva Amado - Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej,
- Dariusz Rosati - Wiceprzewodniczący i Sekretarz Rady Nadzorczej,
- Miguel de Campos Pereira de Bragança - Członek Rady Nadzorczej,
- Agnieszka Hryniewicz-Bieniek - Członek Rady Nadzorczej,
- Anna Jakubowski - Członek Rady Nadzorczej,
- Grzegorz Jędrzej - Członek Rady Nadzorczej,
- Andrzej Koźmiński - Członek Rady Nadzorczej,
- Alojzy Nowak - Członek Rady Nadzorczej,
- Jose Miguel Bensliman Schorcht da Silva Pessanha - Członek Rady Nadzorczej,
- Miguel Maya Dias Pinheiro - Członek Rady Nadzorczej,
- Lingjiang Xu - Członek Rady Nadzorczej.

Skład osobowy Zarządu Banku był następujący:

- Joao Nuno Lima Bras Jorge - Prezes Zarządu,
- Fernando Maria Cardoso Rodrigues Bicho - Wiceprezes Zarządu,
- Wojciech Haase - Członek Zarządu,
- Andrzej Gliński - Członek Zarządu,
- Wojciech Rybak - Członek Zarządu,
- Antonio Ferreira Pinto Junior - Członek Zarządu,
- Jarosław Hermann - Członek Zarządu.

Grupa Kapitałowa Banku Millennium S.A.

Jednostką dominującą Grupy jest Bank Millennium S.A., natomiast jednostką dominującą najwyższego szczebla w stosunku do Banku Millennium S.A. jest Banco Comercial Portugues - spółka notowana na giełdzie w Lizbonie.

Spółki wchodzące w skład Grupy Banku Millennium S.A. na dzień 31.12.2020 r. przedstawia poniższa tabela:

Nazwa	Rodzaj działalności	Siedziba	% udziału Grupy w kapitałach własnych	% udziału Grupy w głosach na WZA lub ZW	Ujęcie w sprawozdaniu Grupy
MILLENNIUM BANK HIPOTECZNY S.A.	czynności banku hipotecznego	Warszawa	100	100	konsolidacja pełna
MILLENNIUM LEASING Sp. z o.o.	usługi leasingowe	Warszawa	100	100	konsolidacja pełna
MILLENNIUM DOM MAKLERSKI S.A.	usługi maklerskie	Warszawa	100	100	konsolidacja pełna
MILLENNIUM TFI S.A.	zarządzanie funduszami inwestycyjnymi	Warszawa	100	100	konsolidacja pełna
MILLENNIUM SERVICE Sp. z o.o.	wynajem i zarządzanie nieruchomościami, działalność agentów i brokerów ubezpieczeniowych	Warszawa	100	100	konsolidacja pełna
MILLENNIUM GOODIE Sp. z o.o.	działalność portali internetowych	Warszawa	100	100	konsolidacja pełna
MILLENNIUM TELECOMMUNICATION SERVICES Sp. z o.o.	operacje finansowe na rynku kapitałowym i usługi doradcze	Warszawa	100	100	konsolidacja pełna
PIAST EXPERT Sp. z o.o. w likwidacji	usługi marketingowe	Tychy	100	100	konsolidacja pełna
LUBUSKIE FABRYKI MEBLI S.A. w likwidacji	wytwarzanie mebli	Świebodzin	50 +1 akcja	50 +1 akcja	metoda praw własności*

* Pomimo sprawowania kontroli nad spółką Lubuskie Fabryki Mebli S.A. z uwagi na nieistotność tej jednostki z punktu widzenia realizacji nadrzędnego celu skonsolidowanego sprawozdania finansowego, jakim jest prawidłowe przedstawienie sytuacji finansowej Grupy, Grupa nie konsoliduje zaangażowania kapitałowego w tym podmiocie.

7. Transakcja zakupu akcji i połączenia z Euro Bank S.A.

Opis Transakcji

W dniu 5 listopada 2018 r., Bank Millennium ogłosił i podpisał wstępną umowę w sprawie transakcji zakupu 99,787% akcji Euro Bank S.A. od SG Financial Services Holdings spółki w 100% zależnej od Société Générale S.A. Istotą transakcji przewidzianej w umowie jest bezpośrednie nabycie przez Bank Millennium akcji.

Uzasadnienie strategiczne Transakcji

W wyniku zakończenia transakcji nabycia akcji Euro Banku Bank Millennium wzmocnił swoją ważną pozycję w polskim sektorze bankowym. Transakcja zwiększyła liczbę klientów Banku o 1,4 mln (z czego ponad 494 tys. spełnia klasyfikację aktywnego klienta zgodnie z wewnętrzną definicją Banku) oraz pozwoliła Bankowi na znalezienie się wśród największych polskich banków pod względem liczby klientów detalicznych.

Nabycie Euro Banku pozwoliło Bankowi na wzrost segmentu kredytów konsumpcyjnych, a także znaczenia tego segmentu dla całej Grupy.

Zakup Euro Banku umożliwił Bankowi Millennium uzyskanie kompetencji w modelu franczyzowym oraz wzmocnił jego obecność w mniejszych miastach, gdzie Euro Bank był silnie zlokalizowany i przyczynił się do zwiększenia geograficznego zasięgu sieci dystrybucji.

Zamknięcie nabycia

W dniu 3 stycznia 2019 roku Bank otrzymał informację o wydaniu w dniu 28 grudnia 2018 roku przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów decyzji o wyrażeniu zgody na dokonanie koncentracji polegającej na przejęciu przez Bank kontroli nad Euro Bank S.A.

W dniu 28 maja 2019 roku Komisja Nadzoru Finansowego wydała decyzję o stwierdzeniu braku podstaw do zgłoszenia sprzeciwu co do nabycia przez Bank Millennium, wraz ze swoim podmiotem dominującym, Banco Comercial Português, S.A., akcji Euro Bank S.A. w liczbie powodującej przekroczenie progu 50% ogólnej liczby głosów na walnym zgromadzeniu Euro Banku oraz udziału w jego kapitale zakładowym oraz bezpośrednio stania się podmiotem dominującym Euro Banku.

31 maja 2019 r., realizując umowę nabycia akcji między Bankiem a SG Financial Services Holdings z dnia 5 listopada 2018 r. Bank dokonał zakupu akcji stanowiących 99,787% kapitału zakładowego Euro Banku S.A.

Dodatkowo, w dniu 31 maja 2019 r. Bank spłacił niepodporządkowane finansowanie udzielone Euro Bankowi przez Société Générale S.A. („SG”) w kwocie około 3.800.000.000 PLN. Poprzedzała to spłata przez Euro Bank części pożyczek podporządkowanych udzielonych przez SG w głównej kwocie 250.000.000 PLN, po uzyskaniu przez Euro Bank odpowiednich zgód KNF w tym zakresie. W październiku 2019 r. dokonana została ostateczna spłata pożyczki podporządkowanej SG zaciągniętej przez Euro Bank w wysokości 100 mln PLN (niniejsza pożyczka była w pełni zabezpieczona depozytem gotówkowym od 31 maja 2019 r.).

W celu ograniczenia ryzyka związanego z posiadanym przez Euro Bank portfelem kredytów hipotecznych denominowanych w CHF lub denominowanych w PLN, ale indeksowanych do CHF, Euro Bank oraz SG zawarły w dniu 31 maja 2019 r. umowę w przedmiocie Zwolnienia z Odpowiedzialności i Gwarancji Dotyczącą Portfela CHF, tak jak planowano w umowie nabycia akcji. Euro Bank, Bank Millennium oraz SG zawarły również umowę związaną ze świadczeniem przez SG określonych ograniczonych usług przejściowych na rzecz Euro Banku.

Połączenie

W dniu 6 czerwca 2019 r. Zarząd Banku Millennium oraz Zarząd Euro Banku uzgodniły i podpisały plan połączenia Banku Millennium oraz Euro Banku ("Połączenie"). Połączenie zostało przeprowadzone zgodnie z art. 492 § 1 pkt 1 KSH przez przeniesienie całego majątku (wszystkich aktywów i pasywów) Euro Banku (jako banku przejmowanego) na Bank Millennium (jako bank przejmujący), bez podwyższenia kapitału zakładowego Banku Millennium.

W związku z Połączeniem akcjonariuszom mniejszościowym Euro Banku zostały przydzielone istniejące, zdematerializowane akcje Banku Millennium ("Akcje Połączeniowe"), które zostały nabyte na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie S.A. w obrocie wtórnym przez Millennium Dom Maklerski S.A. na polecenie Banku Millennium na podstawie art. 515 § 2 KSH.

W Planie Połączenia ustalono następujący parytet wymiany akcji: w zamian za 1 (jedną) akcję Euro Banku, akcjonariusz mniejszościowy Euro Banku otrzymał 4,1 Akcji Połączeniowych.

Na skutek Połączenia Prawnego dokonanego w dniu 1 października 2019, Bank Millennium wstąpił we wszystkie prawa i obowiązki Euro Banku, a Euro Bank został rozwiązany bez przeprowadzania postępowania likwidacyjnego, a cały jego majątek został przeniesiony na Bank Millennium. Połączenie nastąpiło w dniu jego wpisu do rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego Banku Millennium.

Połączony Bank prowadzi działalność pod firmą Bank Millennium S.A. ustawy z dnia 15 września 2000 r. - Kodeks spółek handlowych ("KSH").

Połączenie zostało przeprowadzone na mocy otrzymanych już przez Bank wymaganych prawem zgód i zezwoleń, tj.:

- (i) zezwolenia Komisji Nadzoru Finansowego ("KNF") na Połączenie na podstawie art. 124 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Prawo bankowe ("Prawo Bankowe");
- (ii) zezwolenia KNF na zmiany statutu Banku Millennium na podstawie art. 34 ust. 2 Prawa Bankowego.

Rozliczenie Transakcji

Rozliczenie Transakcji przeprowadzone zostało metodą przejęcia zgodnie z Międzynarodowym Standardem Sprawozdawczości Finansowej 3 „Połączenia jednostek” („MSSF”), którego zastosowanie wymaga m.in. ujęcia i wyceny możliwych do zidentyfikowania nabytych aktywów, przejętych zobowiązań wycenionych w wartości godziwej na dzień przejęcia oraz wszelkich udziałów niedających kontroli w jednostce przejmowanej (jeśli występują) oraz oddzielnie ujęcia i wyceny wartości firmy lub zysku z okazijnego nabycia.

W ramach transakcji Grupa zidentyfikowała udziały niekontrolujące wynoszące 0,2% łącznej wartości udziałów Euro Banku. Bank Millennium nabył 26.240 sztuk akcji Banku, stanowiących 0,00216302% jego kapitału zakładowego, które zostały następnie zaoferowane jako akcje połączeniowe uprawnionym akcjonariuszom Euro Banku innym niż Bank. Średnia cena nabycia jednej akcji połączeniowej wyniosła 5,939842 PLN, a łączna cena, stanowiąca całkowity koszt nabycia akcji połączeniowych, wyniosła 156,3 tys. PLN.

Grupa dokonała ostatecznego rozliczenia połączenia i obliczenia wartości firmy w związku z zakupem akcji Euro Bank S.A. zgodnie z wymogami MSSF 3, w ciągu jednego roku od dnia objęcia kontroli. W tym czasie jednostka przejmująca może korygować retrospektywnie prowizoryczne wartości godziwe aktywów i zobowiązań ujęte na dzień nabycia, aby odzwierciedlić nowe informacje uzyskane o faktach i okolicznościach, które istniały na dzień przejęcia oraz, jeśli byłyby znane, wpłynęłyby na wycenę tych aktywów i zobowiązań. Korekty takie odnosi się w ciężar rozpoznanej wartości firmy lub zysku z okazijnego nabycia.

Ujęcie i wycena możliwych do zidentyfikowania nabytych aktywów, przejętych zobowiązań wycenionych zgodnie z MSSF

Przedstawione poniżej dane dotyczące wyceny do wartości godziwej zidentyfikowanych nabytych aktywów i przejętych zobowiązań zostały oparte na identyfikacji przeprowadzonej z punktu widzenia Banku Millennium oraz przyjętych założeń dotyczących progu istotności. Szczegółowy opis dokonania wyceny do wartości godziwej poszczególnych nabytych aktywów i przejętych zobowiązań został przedstawiony w skonsolidowanym raporcie rocznym Grupy Millennium za rok 2019.

Możliwe do zidentyfikowania nabyte aktywa i przejęte zobowiązania wycenione do wartości godziwej	
	w milionach zł
Aktywa	
Kasa, środki w Banku Centralnym	241,6
Należności od banków	85,0
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	12 557,7
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu/FVOCI/FVTPL	1 401,9
Wartości niematerialne	49,8
Rzeczowe aktywa trwałe	113,2
Aktywa z tytułu odroczonego podatku	143,5
Pozostałe aktywa	72,2
Aktywa razem	14 664,9
Zobowiązania i Kapitał Własny	
Zobowiązania wobec banków i instytucji finansowych	4 086,5
Zobowiązania wobec klientów	7 974,9
Dłużne papiery wartościowe	506,1
Rezerwy	1,3
Instrumenty pochodne w rachunkowości zabezpieczeń	5,7
Pozostałe zobowiązania	375,0
Dług podporządkowany	100,1
Zobowiązania razem	13 049,6
Aktywa netto	1 615,3
Zobowiązania i Kapitał Własny	14 664,9

Od zidentyfikowanych korekt do wartości godziwej dla różnic przejściowych skalkulowany został podatek odroczonego.

Kalkulacja wartości firmy

Na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania Grupa zakończyła proces kalkulacji wartości firmy na dzień 31 maja 2019 roku.

Zgodnie z MSSF 3.45 maksymalny okres na dokonywanie zmian do rozliczenia ceny nabycia upłynął po 12 miesiącach od dnia nabycia, tj. w dniu 31 maja 2020 roku. Ostatecznie ustaloną różnicę wartości godziwej przejętych aktywów i zobowiązań na dzień przejęcia do ceny nabycia Grupa wykazuje, zgodnie z zapisami MSSF 3.32, jako wartość firmy w wartościach niematerialnych.

W tys. PLN	Możliwe do zidentyfikowania nabyte aktywa i przejęte zobowiązania wycenione do wartości godziwej
Cena przekazana zgodnie z Umową	1 833 000
Wstępna korekta ceny	(25 529)
Cena po korekcie	1 807 471
Wartość godziwa nabytych aktywów netto	1 615 346
Wartość firmy	192 125

Różnica pomiędzy wartością księgową przejętego majątku i zobowiązań Euro Bank S.A., a wyceną tego majątku do wartości godziwej będzie podlegać rozliczeniu do rachunku zysków i strat - w okresie ekonomicznego życia poszczególnych składników przejętego majątku i zobowiązań.

Zgodnie z MSR 36 Bank przeprowadził na dzień 31 grudnia 2020 test na utratę wartości firmy powstałej w wyniku nabycia Euro Bank S.A. Co do zasady niniejszy test polega na porównaniu wartości bilansowej ośrodka wypracowującego środki pieniężne (cash generating unit zwanego dalej „CGU”) z jego wartością odzyskiwaną (gdzie CGU jest najmniejszym możliwym do określenia zespołem aktywów generującym wpływy pieniężne w znacznym stopniu niezależne od wpływów pieniężnych pochodzących z innych aktywów lub grup aktywów).

Test na utratę wartości Bank przeprowadził w odniesieniu do portfela aktywów segmentu klientów indywidualnych stanowiących zbiór CGU, poprzez porównanie ich wartości bilansowej z wartością odzyskiwaną. Wartość odzyskiwana oszacowana została na podstawie wartości użytkowej CGU którą obliczono jako bieżącą, szacunkową wartość przyszłych przepływów pieniężnych za okres 5 lat z uwzględnieniem wartości rezydualnej CGU. Wartość rezydualna CGU została skalkulowana poprzez ekstrapolację projekcji przepływów pieniężnych poza okres prognozy, przy zastosowaniu stopy wzrostu przyjętej na poziomie 3,5%. Prognozy przepływów pieniężnych opierają się na założeniach zawartych w planie finansowym dla Grupy Kapitałowej Banku Millennium na 2021 oraz projekcji na lata 2022-2023. Przepływy finansowe dyskontowane były przy pomocy stopy dyskonta wynoszącej 9,44%.

Test na utratę wartości przeprowadzony na dzień 31 grudnia 2020 roku wykazał nadwyżkę wartości odzyskiwanej nad wartością bilansową poszczególnych CGU i w związku z tym nie stwierdzono utraty wartości firmy.

8. Polityka rachunkowości

8.1. OŚWIADCZENIE O ZGODNOŚCI Z MIĘDZYNARODOWYMI STANDARDAMI SPRAWOZDAWCZOŚCI FINANSOWEJ

Sprawozdanie finansowe Grupy zostało przygotowane zgodnie z wymogami Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej (MSSF) w wersji zatwierdzonej przez Unię Europejską, a w zakresie nieuregulowanym powyższymi standardami zgodnie z wymogami ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (tekst jednolity Dz. U. z 2021 r. poz. 217) i wydanych na jej podstawie przepisów wykonawczych, jak również wymogami odnoszącymi się do emitentów papierów wartościowych dopuszczonych lub będących przedmiotem ubiegania się o dopuszczenie do obrotu na rynku oficjalnych notowań giełdowych. Przedmiotowe sprawozdanie finansowe wypełnia obowiązki informacyjne określone w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 29 marca 2018 r. w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych oraz warunków uznawania za równoważne informacji wymaganych przepisami prawa państwa niebędącego państwem członkowskim (Dz. U. z 2018 r., poz. 757)

Niniejsze sprawozdanie finansowe zostało zaakceptowane do publikacji przez Zarząd Banku w dniu 22 lutego 2021.

Zmiana zasady rachunkowości w roku 2020

W roku 2020 Grupa zmieniła sposób prezentacji rezerw utworzonych na ryzyko prawne z tytułu walutowych kredytów hipotecznych, które w sprawozdaniu finansowym za rok 2019 były ujmowane jako rezerwy na nierozstrzygnięte sprawy sporne. Mając na względzie, że część wspomnianych rezerw odnosi się do nowego oszacowania przepływów pieniężnych z portfela kredytów hipotecznych, Grupa alokowała niniejsze rezerwy do poszczególnych ekspozycji kredytowych i zaprezentowała w niniejszym sprawozdaniu finansowym jako pomniejszenie wartości brutto należności z tytułu kredytów hipotecznych, w przypadku których oczekuje się zmniejszenia kontraktowych przepływów pieniężnych zgodnie z MSSF9. W celu zapewnienia porównywalności Grupa dokonała stosownych korekt bilansu i sprawozdania z przepływów pieniężnych które zostały zaprezentowane w sprawozdaniu finansowym za rok 2019 co ilustrują poniższe tabele.

Zgodnie z MSR1 jednostka przedstawia dodatkowo trzeci bilans według stanu na początek poprzedniego okresu, jeżeli zastosowała zmianę zasady (politykę) rachunkowości retrospektywnie. W tym wypadku nie ma takiej konieczności (zgodnie z zapisami MSR1) ponieważ retrospektywne przekształcenie nie miało wpływu na informacje w bilansie sporządzonym na początek poprzedniego okresu (czyli na dzień 31.12.2018).

AKTYWA

<i>w tysiącach zł</i>	Nota	dane według stanu na 31.12.2019 opublikowane w raporcie za rok 2019	efekt zmiany zasad rachunkowości	przekształcone dane według stanu 31.12.2019, prezentowane w niniejszym raporcie
Kasa, środki w Banku Centralnym	17	2 203 444	0	2 203 444
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	18	986 728	0	986 728
Instrumenty pochodne		112 485	0	112 485
Instrumenty kapitałowe		210	0	210
Instrumenty dłużne		874 033	0	874 033
Aktywa finansowe nieprzeznaczone do obrotu obowiązkowo wyceniane według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat, inne niż Kredyty i pożyczki udzielone klientom	19	169 610	0	169 610
Instrumenty kapitałowe		66 609	0	66 609
Instrumenty dłużne		103 001	0	103 001
Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez inne całkowite dochody	20	21 870 164	0	21 870 164
Instrumenty kapitałowe		29 643	0	29 643
Instrumenty dłużne		21 840 521	0	21 840 521
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	21	69 754 938	(139 548)	69 615 390
Obowiązkowo wyceniane według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat		1 498 195	0	1 498 195
Wyceniane według zamortyzowanego kosztu		68 256 743	(139 548)	68 117 195
Aktywa finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu, inne niż Kredyty i pożyczki udzielone klientom	22	1 037 869	0	1 037 869
Instrumenty dłużne		48 153	0	48 153
Lokaty oraz kredyty i pożyczki udzielone bankom i innym instytucjom monetarnym		784 277	0	784 277
Transakcje z przyrzeczeniem odkupu		205 439	0	205 439
Instrumenty pochodne - rachunkowość zabezpieczeń	23	43 159	0	43 159
Inwestycje w jednostkach zależnych, we wspólnych przedsięwzięciach i w jednostkach stowarzyszonych	24	0	0	0
Rzeczowe aktywa trwałe	25	666 330	0	666 330
Wartości niematerialne	26	342 653	0	342 653
Aktywa z tytułu podatku dochodowego		541 828	0	541 828
Bieżące należności podatkowe		10 310	0	10 310
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	27	531 518	0	531 518
Pozostałe aktywa	28	399 778	0	399 778
Aktywa trwałe i grupy do zbycia sklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży	29	39 441	0	39 441
Aktywa razem		98 055 942	(139 548)	97 916 394

ZOBOWIĄZANIA I KAPITAŁ WŁASNY

<i>w tysiącach zł</i>	Nota	dane według stanu na 31.12.2019 opublikowane w raporcie za rok 2019	efekt zmiany zasad rachunkowości	przekształcone dane według stanu 31.12.2019, prezentowane w niniejszym raporcie
ZOBOWIĄZANIA				
Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu	30	353 000	0	353 000
Instrumenty pochodne		150 735	0	150 735
Zobowiązania z tytułu krótkiej sprzedaży papierów wartościowych		202 265	0	202 265
Zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu		85 853 762	0	85 853 762
Zobowiązania wobec banków i innych instytucji monetarnych	31	1 578 848	0	1 578 848
Zobowiązania wobec klientów	32	81 454 765	0	81 454 765
Transakcje z przyrzeczeniem odkupu	33	90 712	0	90 712
Wyemitowane dłużne papiery wartościowe	34	1 183 232	0	1 183 232
Zobowiązania podporządkowane	35	1 546 205	0	1 546 205
Instrumenty pochodne - rachunkowość zabezpieczeń	23	426 847	0	426 847
Rezerwy	36	304 726	(139 548)	165 178
Nierozstrzygnięte sprawy sporne		251 333	(139 548)	111 785
Udzielone zobowiązania i gwarancje		53 393	0	53 393
Zobowiązania podatkowe		38 590	0	38 590
Bieżące zobowiązania podatkowe		38 590	0	38 590
Rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego	37	0	0	0
Inne zobowiązania	38	2 137 498	0	2 137 498
Zobowiązania razem		89 114 423	(139 548)	88 974 875
KAPITAŁ WŁASNY				
Kapitał zakładowy	39	1 213 117	0	1 213 117
Akcje własne		0	0	0
Kapitał ze sprzedaży akcji powyżej wartości nominalnej		1 147 502	0	1 147 502
Skumulowane inne całkowite dochody	39	70 093	0	70 093
Zyski zatrzymane	39	6 510 807	0	6 510 807
Kapitał własny razem		8 941 519	0	8 941 519
Zobowiązania i kapitał własny razem		98 055 942	(139 548)	97 916 394

**A. PRZEPŁYWY ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH Z DZIAŁALNOŚCI
OPERACYJNEJ**

<i>w tysiącach zł</i>	dane za okres 1.01.2019 - 31.12.2019 opublikowane w raporcie za rok 2019	efekt zmiany zasad rachunkowości	przekształcone dane za okres 1.01.2019 - 31.12.2019, prezentowane w niniejszym raporcie
Zysk (strata) po opodatkowaniu	560 732	0	560 732
Korekty razem:	(1 131 406)	0	(1 131 406)
Odsetki otrzymane	3 159 255	0	3 159 255
Odsetki zapłacone	(836 834)	0	(836 834)
Amortyzacja	180 872	0	180 872
Zyski/straty z tytułu różnic kursowych	(12 314)	0	(12 314)
Przychody z tytułu dywidend	(3 219)	0	(3 219)
Rezerwy	190 974	(139 548)	51 426
Wynik na sprzedaży i likwidacji inwestycyjnych aktywów finansowych	(25 294)	0	(25 294)
Zmiana stanu aktywów finansowych wycenianych do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat	(436 839)	0	(436 839)
Zmiana stanu kredytów i pożyczek udzielonych innym bankom	6 157	0	6 157
Zmiana stanu kredytów i pożyczek udzielonych klientom	(7 039 038)	139 548	(6 899 490)
Zmiana stanu należności z tytułu zakupionych papierów wartościowych z przyrzeczeniem odkupu	32 227	0	32 227
Zmiana stanu zobowiązań wycenianych do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat	165 703	0	165 703
Zmiana stanu zobowiązań wobec banków	(4 302 689)	0	(4 302 689)
Zmiana stanu zobowiązań wobec klientów	8 022 526	0	8 022 526
Zmiana stanu zobowiązań z tytułu sprzedanych papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu	46 385	0	46 385
Zmiana stanu zobowiązań z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	(100 664)	0	(100 664)
Zmiana stanu rozrachunków z tytułu podatku dochodowego	(84 372)	0	(84 372)
Podatek dochodowy zapłacony	(319 479)	0	(319 479)
Zmiana stanu pozostałych aktywów i pasywów	165 954	0	165 954
Pozostałe pozycje	59 283	0	59 283
Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej	(570 674)	0	(570 674)

B. PRZEPŁYWY ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH Z DZIAŁALNOŚCI INWESTYCYJNEJ

<i>w tysiącach zł</i>	dane za okres 1.01.2019 - 31.12.2019 opublikowane w raporcie za rok 2019	efekt zmiany zasad rachunkowości	przekształcone dane za okres 1.01.2019 - 31.12.2019, prezentowane w niniejszym raporcie
Wpływy z działalności inwestycyjnej	141 768 540	0	141 768 540
Zbycie wartości niematerialnych oraz składników rzeczowego majątku trwałego	22 808	0	22 808
Zbycie akcji i udziałów w podmiotach podporządkowanych	0	0	0
Zbycie inwestycyjnych aktywów finansowych	141 742 513	0	141 742 513
Pozostałe wpływy inwestycyjne	3 219	0	3 219
Wydatki z tytułu działalności inwestycyjnej	(142 681 128)	0	(142 681 128)
Nabycie wartości niematerialnych oraz składników rzeczowego majątku trwałego	(196 534)	0	(196 534)
Nabycie akcji i udziałów w podmiotach podporządkowanych	(1 591 434)	0	(1 591 434)
Nabycie inwestycyjnych aktywów finansowych	(140 893 160)	0	(140 893 160)
Pozostałe wydatki inwestycyjne	0	0	0
Środki pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	(912 588)	0	(912 588)

C. PRZEPŁYWY ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH Z DZIAŁALNOŚCI FINANSOWEJ

<i>w tysiącach zł</i>	dane za okres 1.01.2019 - 31.12.2019 opublikowane w raporcie za rok 2019	efekt zmiany zasad rachunkowości	przekształcone dane za okres 1.01.2019 - 31.12.2019, prezentowane w niniejszym raporcie
Wpływy z działalności finansowej	865 000	0	865 000
Zaciągnięcie kredytów długoterminowych	35 000	0	35 000
Emisja dłużnych papierów wartościowych	0	0	0
Zwiększenie stanu zobowiązań podporządkowanych	830 000	0	830 000
Wpływy z emisji akcji własnych oraz dopłat do kapitału	0	0	0
Pozostałe wpływy finansowe	0	0	0
Wydatki z tytułu działalności finansowej	(149 637)	0	(149 637)
Splata kredytów długoterminowych	(88 467)	0	(88 467)
Wykup dłużnych papierów wartościowych	0	0	0
Zmniejszenie stanu zobowiązań podporządkowanych	0	0	0
Wydatki z tytułu kosztów emisji	0	0	0
Umorzenie akcji	0	0	0
Płatności dywidend i innych wypłat na rzecz właścicieli	0	0	0
Pozostałe wydatki finansowe	(61 170)	0	(61 170)
Środki pieniężne netto z działalności finansowej	715 363	0	715 363
D. ZMIANA STANU ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH NETTO (A+B+C)	(767 899)	0	(767 899)
- w tym z tytułu różnic kursowych	152	0	152
E. ŚRODKI PIENIĘŻNE NA POCZĄTEK OKRESU SPRAWOZDAWCZEGO	4 520 688	0	4 520 688
F. ŚRODKI PIENIĘŻNE NA KONIEC OKRESU SPRAWOZDAWCZEGO (D+E)	3 752 789	0	3 752 789

8.2. STANDARDY I INTERPRETACJE PRZYJĘTE W ROKU 2020 ORAZ NIEOBOWIĄZUJĄCE NA DZIEŃ BILANSOWY

ZMIANY DO ISTNIEJĄCYCH STANDARDÓW OBOWIĄZUJĄCE POCZĄSZY OD SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO ZA 2020 ROK

Następujące zmiany do istniejących standardów wydane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości (RMSR) weszły w życie po raz pierwszy dla sprawozdań finansowych za 2020 rok:

- **Zmiany do MSSF 3 „Połączenia przedsięwzięć”** - definicja przedsięwzięcia (obowiązujące w odniesieniu do połączeń, w przypadku których data przejęcia przypada na początek pierwszego okresu rocznego rozpoczynającego się 1 stycznia 2020 r. lub później oraz w odniesieniu do nabycia aktywów, które nastąpiło w dniu rozpoczęcia w/w okresu rocznego lub później),
- **Zmiany do MSSF 9 „Instrumenty finansowe”, MSR 39 „Instrumenty finansowe: ujmowanie i wycena” oraz MSSF 7 „Instrumenty finansowe: ujawnianie informacji”** - Reforma Referencyjnej Stopy Procentowej (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2020 roku lub później),
- **Zmiany do MSR 1 „Prezentacja sprawozdań finansowych” i MSR 8 „Zasady (polityka) rachunkowości, zmiany wartości szacunkowych i korygowanie błędów”** - Definicja istotności (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2020 roku lub później),
- **Zmiany odniesień do założeń koncepcyjnych zawartych w MSSF** (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2020 roku lub później).

Wyżej wymienione zmiany do standardów nie miały istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe Grupy za 2020 rok.

NOWE STANDARDY ORAZ ZMIANY DO ISTNIEJĄCYCH STANDARDÓW, JAKIE ZOSTAŁY JUŻ WYDANE PRZEZ RMSR, ALE JESZCZE NIE WESZŁY W ŻYCIE

Na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania finansowego następujące nowe standardy oraz zmiany do istniejących standardów zostały wydane przez RMSR, ale nie weszły jeszcze w życie:

- **MSSF 17 „Umowy ubezpieczeniowe”** z późniejszymi zmianami do MSSF 17 (obowiązujący w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2023 roku lub później),
- **Zmiany do MSSF 3 „Połączenia przedsięwzięć”** - zmiany odniesień do założeń koncepcyjnych wraz ze zmianami do MSSF 3 (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2022 roku lub później),
- **Zmiany do MSSF 4 „Umowy ubezpieczeniowe”** - przedłużenie tymczasowego zwolnienia ze stosowania MSSF 9 (data wygaśnięcia tymczasowego zwolnienia z MSSF 9 została przedłużona na okresy roczne rozpoczynające się 1 stycznia 2023 roku lub później),
- **Zmiany do MSSF 10 „Skonsolidowane sprawozdania finansowe” oraz MSR 28 „Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach”** - Sprzedaż lub wniesienie aktywów pomiędzy inwestorem a jego jednostką stowarzyszoną lub wspólnym przedsięwzięciem oraz późniejsze zmiany (data wejścia w życie zmian została odroczone do momentu zakończenia prac badawczych nad metodą praw własności),

- **Zmiany do MSSF 16 „Leasing”** - ulgi w spłatach czynszu w związku z Covid-19 (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 czerwca 2020 roku lub później. Wcześniejsze zastosowanie jest dozwolone, również w sprawozdaniach finansowych niezatwierdzonych do publikacji w dniu 28 maja 2020 roku. Zmiana ta jest również dostępna dla raportów śródrocznych).
- **Zmiany do MSR 1 „Prezentacja sprawozdań finansowych”** - Klasyfikacja zobowiązań jako krótkoterminowe lub długoterminowe (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2023 roku lub później),
- **Zmiany do MSR 16 „Rzeczowe aktywa trwałe”** - przychody uzyskiwane przed przyjęciem składnika aktywów trwałych do użytkowania (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2022 roku lub później),
- **Zmiany do MSR 37 „Rezerwy, zobowiązania warunkowe i aktywa warunkowe”** - umowy rodzące obciążenia - koszt wypełnienia umowy (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2022 roku lub później),
- **Zmiany do MSSF 9 „Instrumenty finansowe”, MSR 39 „Instrumenty finansowe: ujmowanie i wycena”, MSSF 7 „Instrumenty finansowe: ujawnianie informacji”, MSSF 4 „Umowy ubezpieczeniowe” oraz MSSF 16 „Leasing”** - Reforma Referencyjnej Stopy Procentowej - Etap 2 (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2021 roku lub później),
- **Zmiany do różnych standardów „Poprawki do MSSF (cykl 2018 - 2020)”** - dokonane zmiany w ramach procedury wprowadzania dorocznych poprawek do MSSF (MSSF 1, MSSF 9, MSSF 16 oraz MSR 41) ukierunkowane głównie na rozwiązywanie niezgodności i uściślenie słownictwa (zmiany do MSSF 1, MSSF 9 oraz MSR 41 obowiązują w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2022 roku lub później, zmiany do MSSF 16 dotyczą jedynie przykładu ilustrującego, a zatem nie podano daty jej wejścia w życie).

Grupa postanowiła nie skorzystać z możliwości wcześniejszego zastosowania powyższych nowych standardów oraz zmian do istniejących standardów. Według szacunków Grupy, wyżej wymienione nowe standardy oraz zmiany do istniejących standardów nie miałyby istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe, jeżeli zostałyby zastosowane przez Grupę na dzień bilansowy.

8.3. PRZYJĘTE ZASADY RACHUNKOWOŚCI

Podstawy sporządzenia sprawozdania finansowego

Skonsolidowane sprawozdanie Grupy Kapitałowej Banku Millennium S.A. sporządzone za rok obrotowy od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku obejmuje dane finansowe Banku oraz dane finansowe jednostek zależnych, stanowiących „Grupę” oraz dane jednostek stowarzyszonych wycenione metodą praw własności.

Niniejsze sprawozdanie finansowe zostało sporządzone w oparciu o założenie kontynuowania przez Grupę działalności gospodarczej w niezmnijszym istotnie zakresie, w okresie nie krótszym niż

rok od dnia bilansowego. Sprawozdanie zostało przygotowane w złotych polskich, a wszystkie wartości, o ile nie wskazano inaczej, zostały podane w tysiącach złotych (tys. zł).

W sprawozdaniu zastosowano koncepcję wartości godziwej dla aktywów i zobowiązań finansowych wycenianych FVTPL, w tym instrumentów pochodnych oraz aktywów finansowych klasyfikowanych FVTOCI. Pozostałe składniki aktywów finansowych i zobowiązań finansowych (w tym kredyty i pożyczki) wykazywane są w wartości zamortyzowanego kosztu ustalonego przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej pomniejszonej o odpisy z tytułu utraty wartości (za wyjątkiem kredytów nie spełniających testu SPPI) lub cenie nabycia pomniejszonej o odpisy z tytułu utraty wartości.

Sporządzenie sprawozdania finansowego zgodnie z MSSF, w brzmieniu przyjętym przez UE, wymaga od kierownictwa dokonania subiektywnych ocen, estymacji i przyjęcia założeń, które wpływają na stosowane zasady rachunkowości oraz na prezentowane kwoty aktywów i pasywów oraz przychodów i kosztów. Za wybór, stosowanie, rozwój i sprawdzenie trafności przyjętych estymacji odpowiada jednostka merytoryczna Grupy, przyjęte założenia są następnie zatwierdzane przez kierownictwo Grupy. Szacunki i założenia dokonywane są w oparciu o dostępne dane historyczne oraz szereg innych czynników, które są uważane za właściwe w danych warunkach. Wyniki tworzą podstawę do dokonywania szacunków odnośnie wartości bilansowych aktywów i pasywów, których nie da się określić w jednoznaczny sposób na podstawie innych źródeł. Wyniki rzeczywiste mogą się różnić od wartości szacunkowych.

Zgodność rzeczywistych wyników i dokonanych szacunków i założeń jest weryfikowana na bieżąco. Korekty w szacunkach są rozpoznawane w okresie, w którym dokonano zmiany szacunku pod warunkiem, że korekta dotyczy tylko tego okresu lub w okresie, w którym dokonano zmiany i w okresach przyszłych, jeśli korekta wpływa zarówno na bieżący jak i przyszłe okresy.

Poniżej prezentowane zasady rachunkowości zostały zastosowane do wszystkich okresów sprawozdawczych zaprezentowanych w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym.

Wszystkie jednostki objęte konsolidacją sporządzają sprawozdania finansowe zgodnie z jednolitymi obowiązującymi w całej Grupie MSSF w brzmieniu przyjętym przez UE, na ten sam dzień bilansowy.

Podstawy konsolidacji

Metoda przejęcia

Metoda przejęcia jest stosowana przez Grupę przy rozliczaniu połączeń jednostek gospodarczych, w których Grupa występuje jako jednostka przejmująca. Koszt połączenia ustala się jako wartość godziwą przekazanych aktywów, wyemitowanych instrumentów kapitałowych oraz zobowiązań zaciągniętych lub przejętych na dzień wymiany wyłączając koszty usług związanych z połączeniem jednostek takich jak doradztwo, porady prawne, wyceny i podobne usługi.

Możliwe do zidentyfikowania aktywa nabyte oraz zobowiązania i zobowiązania warunkowe przejęte w ramach połączenia jednostek gospodarczych wycenia się początkowo według ich wartości godziwej na dzień przejęcia, niezależnie od wielkości ewentualnych udziałów niekontrolujących. Nadwyżkę kosztu przejęcia nad wartością godziwą udziału Grupy w możliwych do zidentyfikowania przejętych aktywach netto ujmuje się jako wartość firmy. Jeżeli koszt połączenia jest niższy od udziału Grupy w wartości godziwej netto możliwych do zidentyfikowania aktywów, zobowiązań, zobowiązań warunkowych przejętej jednostki zależnej, Grupa dokonuje ponownej oceny identyfikacji i wyceny możliwych do zidentyfikowania aktywów, zobowiązań i zobowiązań warunkowych jednostki przejmowanej oraz wyceny kosztu połączenia. Ewentualna nadwyżka pozostała po dokonaniu ponownej oceny jest ujmowana od razu w Rachunku zysków i strat.

Jednostki zależne

Jednostki zależne są to wszelkie podmioty kontrolowane przez Grupę, ponieważ Grupa (i) posiada znaczące prawa dające możliwość bieżącego kierowania działaniami jednostki istotnie wpływającymi na jej wyniki finansowe, (ii) z tytułu swego zaangażowania w jednostkę podlega ekspozycji na zmienne wyniki finansowe lub posiada prawa do tych wyników oraz (iii) posiada możliwość wykorzystania władzy do wywierania wpływu na wysokość przypisanych mu wyników finansowych związanych z zaangażowaniem w tę jednostkę. Przy dokonywaniu oceny czy Grupa posiada władzę nad daną jednostką uwzględnia się istnienie znaczących praw głosu, w tym potencjalnych praw głosu, które w danej chwili można zrealizować lub zamienić. Aby prawo było prawem znaczącym, jego posiadacz musi mieć praktyczną zdolność wykonywania tego prawa.

Jednostki zależne podlegają konsolidacji od dnia przejęcia nad nimi kontroli przez Grupę. Przestaje się je konsolidować z dniem ustania kontroli.

Transakcje, rozrachunki i niezrealizowane zyski na transakcjach pomiędzy spółkami Grupy są eliminowane. Niezrealizowane straty również podlegają eliminacji, chyba że transakcja dostarcza dowodów na utratę wartości przekazanego składnika aktywów.

Jednostki stowarzyszone

Jednostki stowarzyszone to wszelkie jednostki, na które Grupa wywiera znaczący wpływ, lecz których nie kontroluje, co zwykle towarzyszy posiadaniu od 20% do 50% ogólnej liczby głosów w organach stanowiących. Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych rozlicza się metodą praw własności i ujmuje początkowo według kosztu. Inwestycja Grupy w jednostkach stowarzyszonych obejmuje wartość firmy (pomniejszoną o ewentualne skumulowane odpisy z tytułu utraty wartości), określoną na dzień nabycia.

Udział Grupy w wyniku finansowym jednostek stowarzyszonych od dnia nabycia ujmuje się w Rachunku zysków i strat, zaś jej udział w zmianach stanu innych kapitałów od dnia nabycia - w innych kapitałach. Wartość bilansową inwestycji koryguje się o łączne zmiany stanu poszczególnych elementów kapitału od dnia ich nabycia. Gdy udział Grupy w stratach jednostki stowarzyszonej staje się równy lub większy od udziału Grupy w tej jednostce stowarzyszonej, obejmującego ewentualne inne niż zabezpieczone należności, Grupa zaprzestaje ujmować dalsze straty, chyba że wzięła na siebie obowiązki lub dokonała płatności w imieniu danej jednostki stowarzyszonej.

Niezrealizowane zyski na transakcjach pomiędzy Grupą a jej jednostkami stowarzyszonymi eliminuje się proporcjonalnie do udziału Grupy w jednostkach stowarzyszonych. Niezrealizowane straty również są eliminowane, chyba że transakcja dostarcza dowodów na wystąpienie utraty wartości przekazywanego składnika aktywów.

Waluta funkcjonalna oraz waluta prezentacji

Waluta funkcjonalna i waluta prezentacji

Pozycje zawarte w sprawozdaniu finansowym Grupy wycenia się w walucie podstawowego środowiska gospodarczego, w którym dana jednostka prowadzi działalność („waluta funkcjonalna”). Skonsolidowane sprawozdanie finansowe prezentowane jest w złotych, które są walutą funkcjonalną i walutą prezentacji Banku - jednostki dominującej Grupy oraz spółek Grupy.

Transakcje i salda

Transakcje wyrażone w walutach obcych przelicza się na walutę funkcjonalną według kursu obowiązującego w dniu transakcji. Zyski i straty kursowe z tytułu rozliczenia tych transakcji oraz wyceny bilansowej aktywów i zobowiązań pieniężnych wyrażonych w walutach obcych ujmują się w Rachunku zysków i strat.

Różnice kursowe z tytułu pozycji pieniężnych, zarówno tych wycenianych do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat, jak i wycenianych do wartości godziwej przez Inne całkowite dochody, są wykazywane w Rachunku zysków i strat.

Różnice kursowe z tytułu pozycji niepieniężnych wycenianych do wartości godziwej przez wynik finansowy są wykazywane w Rachunku zysków i strat, natomiast różnice kursowe z tytułu pozycji niepieniężnych klasyfikowanych jako wyceniane do wartości godziwej przez Inne całkowite dochody są wykazywane w Innych składnikach całkowitych dochodów.

Zastosowanie szacunków w związku ze stosowanymi zasadami rachunkowości

Sporządzenie sprawozdania finansowego zgodnie z MSSF wymaga dokonania przez Grupę pewnych szacunków oraz przyjęcia pewnych założeń, które mają wpływ na kwoty prezentowane w sprawozdaniu finansowym. Szacunki i założenia, które podlegają ciągłej ocenie przez kierownictwo Grupy, oparte są o doświadczenia historyczne i inne czynniki, w tym oczekiwania co do przyszłych zdarzeń, które w danej sytuacji wydają się uzasadnione. Mimo, że szacunki te opierają się na najlepszej wiedzy dotyczącej warunków bieżących i działań, które Grupa podejmuje, rzeczywiste rezultaty mogą się od tych szacunków różnić. Poniżej przedstawiono najistotniejsze obszary dla których Grupa dokonuje oszacowań:

- **Utrata wartości kredytów i pożyczek**
Szacowanie utraty wartości w Grupie bazuje na koncepcji „oczekiwanej straty kredytowej” (ang. Expected Credit Loss - ECL). W efekcie Grupa wyznacza odpisy z tytułu utraty wartości, w oparciu o oczekiwane straty kredytowe oraz uwzględnienie prognoz przyszłych warunków ekonomicznych podczas dokonywania oceny ryzyka kredytowego danej ekspozycji.

Metodologia i założenia przyjęte do wyznaczania utraty wartości ekspozycji kredytowych są regularnie monitorowane w celu zmniejszenia rozbieżności pomiędzy stratami szacowanymi a rzeczywistymi. W celu oceny adekwatności odpisów z tytułu utraty wartości, wyznaczonych zarówno w ramach analizy indywidualnej, jak i kolektywnej, przeprowadzana jest okresowo (nie rzadziej niż raz w roku) weryfikacja historyczna (backtesting), której wyniki są brane pod uwagę przy definiowaniu działań, mających na celu poprawę jakości procesu.

Dodatkowe informacje zostały zaprezentowane w **Rozdziale 9. „Zarządzanie ryzykiem finansowym”**.

- **Wartość godziwa instrumentów finansowych**
Wartość godziwą instrumentów finansowych nienotowanych na aktywnych rynkach ustala się stosując techniki wyceny zgodnie ze stosowaną przez Grupę polityką rachunkowości. Dla instrumentów pochodnych o charakterze nieopcyjnym oraz dłużnych papierów wartościowych stosowane są modele bazujące na zdyskontowanych przepływach pieniężnych. Dla instrumentów pochodnych o charakterze opcyjnym stosuje się modele wyceny opcji. Wszystkie modele są zatwierdzane przed użyciem, a także kalibrowane w celu zapewnienia, że otrzymane wyniki odzwierciedlają rzeczywisty poziom wartości godziwej wycenianych instrumentów. W miarę możliwości w modelach wykorzystywane są wyłącznie dane możliwe do zaobserwowania, pochodzące z aktywnego rynku.

W przypadku braku pochodzących z aktywnego rynku parametrów wyceny, wartość godziwa jest określana w oparciu o zastosowanie technik wyceny wykorzystujących szacunkowe parametry wsadowe.

Grupa wycenia instrumenty finansowe stosując poniższe metody wyceny w następującej hierarchicznie kolejności:

- Ceny kwotowane na aktywnym rynku identycznych instrumentów dla następujących instrumentów finansowych:
Dłużne papiery skarbowe stałokuponowe i zerokuponowe oraz zmiennoprocentowe;
- Techniki wyceny w oparciu o parametry pochodzące z rynku dla następujących instrumentów finansowych:
Dłużne papiery skarbowe zmiennoprocentowe,
Instrumenty pochodne:
 - FRA, IRS, CIRS,
 - FX Swap, FX Forward,
 - Instrumenty pochodne wbudowane,*Bony emitowane przez Bank Centralny;*
- Techniki wyceny z wykorzystaniem istotnych parametrów niepochodzących z rynku:
Dłużne papiery wartościowe pozostałych emitentów (np. gminy),
Kredyty obowiązkowo wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat,
Akcje VISA Incorporation,
Instrumenty pochodne:
 - Opcje walutowe nabyte przez Grupę,
 - Opcje na indeksy nabyte/wystawione przez Grupę.

W celu oszacowania wartości godziwej akcji uprzywilejowanych VISA, uwzględniono wartość pieniądza w czasie oraz okres konwersji akcji uprzywilejowanych na akcje zwykłe VISA.

Do oszacowania wartości godziwej kredytów, z uwagi na brak dostępności wartości rynkowej, posłużono się wewnętrznym modelem wyceny z uwzględnieniem założenia, iż w momencie udzielenia kredytu wartość godziwa równa jest cenie transakcyjnej.

Wartość godziwa kredytów bez rozpoznanej utraty wartości jest równa sumie przyszłych oczekiwanych przepływów pieniężnych zdyskontowanych na daną datę bilansową. Stopa dyskontująca stanowi sumę: kosztu ryzyka, kosztu finansowania, wartości oczekiwanego zwrotu.

Wartość godziwa kredytów o rozpoznanej utracie wartości jest równa sumie przyszłych oczekiwanych odzysków zdyskontowanych z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej, uznając że średnie oczekiwane odzyski uwzględniają w pełni element ryzyka kredytowego.

Do wyceny instrumentów pochodnych Grupa stosuje komponent ryzyka kredytowego uwzględniający zarówno ryzyko kontrahenta (korekta wartości kredytowej, z ang. credit value adjustment - CVA) jak i ryzyko własne Grupy (korekta wartości debetowej, z ang. debit value adjustment - DVA). Grupa ocenia, że wpływ nieobserwowalnych danych wejściowych związanych ze stosowaniem tego komponentu na proces ustalania wartości godziwej jest nieistotny.

- Utrata wartości innych aktywów trwałych

Na każdy dzień bilansowy Grupa ocenia istnienie przesłanek, które wskazują, czy nastąpiła utrata wartości składników aktywów trwałych. W przypadku zidentyfikowania takiej przesłanki, Grupa dokonuje oszacowania wartości odzyskiwalnej. Oszacowanie wartości użytkowej składnika aktywów trwałych (lub ośrodka wypracowującego środki pieniężne) wiąże się, między innymi, z przyjęciem założeń w zakresie szacunków co do kwot, terminów przyszłych przepływów pieniężnych, które Grupa może uzyskać z tytułu danego składnika aktywów trwałych (lub ośrodka wypracowującego środki pieniężne). Szacując wartość godziwą pomniejszoną o koszty sprzedaży Grupa opiera się na dostępnych danych rynkowych na ten temat lub wycenach sporządzonych przez niezależnych rzeczoznawców.

- Rezerwa na ryzyko prawne z tytułu walutowych kredytów hipotecznych

Zważywszy na zwiększone ryzyko prawne związane z walutowymi kredytami hipotecznymi, Bank tworzy dedykowaną na to ryzyko rezerwę. Metodologia opracowana przez Bank jest oparta o następujące główne parametry: (1) liczba bieżących (w tym powództw zbiorowych) i potencjalnych przyszłych spraw sądowych, które pojawią się w określonym (trzyletnim) horyzoncie czasowym, (2) kwota potencjalnej straty Banku w przypadku konkretnego wyroku sądu (wzięto pod uwagę trzy negatywne scenariusze wyroków), (3) prawdopodobieństwo uzyskania konkretnego wyroku sądowego obliczonego na podstawie statystyk wyroków sektora bankowego w Polsce i uzyskanych opinii prawnych.

Zmiana wartości rezerwy lub jej wykorzystanie będą zależne od ostatecznych wyroków sądów w konkretnych sprawach oraz od liczby spraw sądowych.

- Rezerwa na potencjalne zwroty kosztów pożyczek w przypadku wcześniejszej spłaty

Biorąc pod uwagę wydykt Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, który stwierdził, że konsument ma prawo żądać zmniejszenia całkowitej kwoty kosztów pożyczki na którą składają się odsetki i koszty przypadające na pozostały okres obowiązywania umowy w przypadku wcześniejszej spłaty kredytu, Bank tworzy rezerwę na potencjalne zwroty dla klientów. Rezerwa została oszacowana na podstawie maksymalnej kwoty potencjalnych zwrotów i prawdopodobieństwa dokonania płatności.

- Inne wartości szacunkowe

Rezerwa na odprawy emerytalne wyliczana jest metodą aktuarialną przez niezależnego aktuarusza jako wartość obecna przyszłych zobowiązań Grupy wobec pracowników według stanu zatrudnienia i płac na dzień aktualizacji. Rezerwa na odprawy emerytalne podlega aktualizacji na bazie rocznej. Wyliczenie rezerw jest oparte na szeregu założeń, zarówno co do warunków makroekonomicznych jak i założeń dotyczących rotacji pracowników, ryzyka śmierci i innych.

W odniesieniu do świadczeń pracowniczych, takich jak premie dla wyższej kadry kierowniczej, premie dla pracowników, Zarząd Grupy dokonuje szacunków wysokości świadczeń na dzień bilansowy. Ostateczna kwota przedmiotowych świadczeń pracowniczych jest ustalana decyzją Komitetu Personalnego Zarządu Banku lub Komitetu Personalnego Rady Nadzorczej Banku.

Aktywa i zobowiązania finansowe

Klasyfikacja

Zgodnie z wymogami MSSF 9 aktywa finansowe klasyfikowane są w momencie ich początkowego ujęcia (i w dniu wdrożenia MSSF9) do jednej z trzech kategorii:

- 1) Aktywa finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu (dalej „AC” - ang. Amortised Cost),
- 2) Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy (dalej „FVTPL” - ang. Fair Value Through Profit & Loss),
- 3) Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody (dalej „FVTOCI” - ang. Fair Value Through Other Comprehensive Income).

Klasyfikacja instrumentów finansowych do jednej z powyższych kategorii przeprowadzana jest na podstawie:

- 1) Modelu biznesowego zarządzania aktywami finansowymi

Ocena modelu biznesowego polega na ustaleniu, czy składnik aktywów finansowych jest utrzymywany:

- dla uzyskiwania przepływów pieniężnych wynikających z kontraktu,
- zarówno w celu otrzymywania przepływów pieniężnych wynikających z kontraktu jak i sprzedaży składnika aktywów finansowych lub
- w innych celach biznesowych.

2) Testu charakterystyki kontraktowych przepływów pieniężnych związanych z aktywami finansowymi (Test SPPI - ang. *Solely Payment of Principal and Interest*)

Test SPPI ma na celu ocenę charakterystyki kontraktowych przepływów pieniężnych i w konsekwencji weryfikację, czy:

- warunki umowne powodują powstanie w określonych terminach przepływów pieniężnych, które stanowią tylko i wyłącznie spłatę kapitału i odsetek od tego kapitału,
- kapitał stanowi wartość godziwą kredytu w momencie jego rozpoznania,
- odsetki stanowią odzwierciedlenie wartości pieniądza w czasie oraz ryzyka kredytowego, ryzyka płynności, marży Grupy i innych kosztów administracyjnych związanych z wartością kapitału pozostającego do spłaty w danym momencie.

Instrumenty finansowe są klasyfikowane w momencie początkowego ujęcia lub w następstwie znaczącej modyfikacji instrumentu. Zmiana klasyfikacji aktywów finansowych jest powodowana zmianą modelu biznesowego. Reklasyfikacja jest dokonywana prospektywnie, tj. nie wpływa na wyceny wartości godziwej, odpisy aktualizujące ani naliczone odsetki ujęte do dnia reklasyfikacji.

Modele Biznesowe Grupy

Zgodnie z MSSF 9 sposób zarządzania aktywami może zostać przypisany do następujących modeli:

- 1) Held To Collect (dalej „HTC”),
- 2) Both Held to Collect and for Sale (dalej „HTC&FS”),
- 3) Inne, np. działalność tradingowa, zarządzanie aktywami w oparciu o zmiany wartości godziwej, maksymalizowanie przepływów pieniężnych poprzez sprzedaż.

Model Held To Collect (HTC)

Charakterystyka modelu:

- 1) Celem modelu jest utrzymywanie aktywów finansowych w celu uzyskania kontraktowych przepływów pieniężnych,
- 2) Sprzedaż ma charakter sporadyczny,
- 3) Co do zasady, najniższe poziomy sprzedaży w porównaniu z pozostałymi modelami (pod względem częstotliwości oraz wolumenu).

Warunki dopuszczające sprzedaż w modelu HTC:

- 1) Niska częstotliwość,
- 2) Niski wolumen,
- 3) Sprzedaż związana z ryzykiem kredytowym (sprzedaż spowodowana pogorszeniem jakości kredytowej danego aktywa finansowego do poziomu, w którym nie spełnia wymagań polityki inwestycyjnej).

Sprzedaż posiadająca przynajmniej jedną z powyższych cech nie stanowi przeszkody w zakwalifikowaniu grupy aktywów do modelu HTC.

Wpływ na klasyfikację i wycenę:

Instrumenty przypisane do modelu HTC są klasyfikowane jako wyceniane według zamortyzowanego kosztu pod warunkiem, że spełnione są kryteria Testu SPPI. Wartość instrumentów wyliczana jest w oparciu o efektywną stopę procentową, która jest stosowana do ustalenia przychodów odsetkowych, a następnie korygowana o odpisy z tytułu utraty wartości odzwierciedlające oczekiwane straty kredytowe. Wycenie według zamortyzowanego kosztu podlega portfel kredytowy Grupy (z wyjątkiem pożyczek niespełniających testu SPPI) oraz dłużne papiery wartościowe emitowane przez jednostki samorządu terytorialnego (portfel obligacji komunalnych), ponieważ instrumenty te co do zasady utrzymywane są przez Grupę do uzyskania kontraktowych przepływów pieniężnych, a transakcje sprzedaży występują sporadycznie.

Model Both Held to Collect and for Sale (HTC&FS)

Charakterystyka modelu:

- 1) Integralnymi celami modelu biznesowego są zarówno uzyskanie kontraktowych przepływów pieniężnych, jak i sprzedaż (w szczególności model spełnia założenia HTC&FS, jeśli jego celem jest zarządzanie bieżącymi potrzebami płynnościowymi bieżącego zapotrzebowania płynnościowego, utrzymanie założonego profilu rentowości i / lub dopasowanie czasu trwania (duration) aktywów i zobowiązań finansowych),
- 2) Poziomy sprzedaży są zazwyczaj wyższe niż w modelu HTC.

Wpływ na klasyfikację i wycenę:

Zgodnie z MSSF 9 instrumenty przypisane do modelu HTC&FS są klasyfikowane jako wyceniane w wartości godziwej przez kapitał (FVTOCI) pod warunkiem, że warunki umowne tych instrumentów powodują powstanie w określonych momentach przepływów pieniężnych stanowiących wyłącznie spłatę kapitału oraz odsetek od niespłaconej części kapitału (spełniony jest Test SPPI). Instrumenty te wyceniane są w wartości godziwej pomniejszonej o odpisy z tytułu utraty wartości, wynik z wyceny ujmuje się w innych całkowitych dochodach do momentu usunięcia z bilansu aktywów finansowych.

Model HTC&FS ma zastosowanie do portfela rządowych papierów wartościowych oraz bonów pieniężnych Narodowego Banku Polskiego (w szczególności portfel płynnościowy i inwestycyjny).

Instrumenty kapitałowe (za wyjątkiem podmiotów powiązanych) klasyfikowane są jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat (FVTPL), o ile zgodnie z intencją zarządzających nimi jednostek nie stanowią inwestycji strategicznej, lub według wartości godziwej z odniesieniem skutków wyceny w pozostałych całkowitych dochodach (FVTOCI) w przypadku instrumentów, które nie są utrzymywane w celach handlowych. Decyzja o skorzystaniu z opcji wyceny instrumentów kapitałowych do wartości godziwej z odniesieniem skutków wyceny w innych całkowitych dochodach podejmowana jest przez Grupę w dniu początkowego ujęcia danego instrumentu i stanowi desygnację nieodwołalną (nawet w momencie sprzedaży zysk/strata na transakcji nie jest ujmowana w Rachunku Zysków i Strat).

Inne modele

Charakterystyka modelu:

- 1) Model biznesowy nie spełnia założeń modeli HTC oraz HTC&FS.
- 2) Uzyskiwanie przepływów pieniężnych z tytułu odsetek i kapitału nie jest głównym celem modelu biznesowego (nie spełniony Test SPPI).

Do tej kategorii należy zaliczyć w szczególności:

- 1) Portfele zarządzane w celu uzyskiwania przepływów pieniężnych ze sprzedaży aktywów, w szczególności „przeznaczone do obrotu”
- 2) Portfele, których wyniki zarządzania oceniane są na podstawie wartości godziwej.

Aktywo finansowe należy uznać za przeznaczone do obrotu, jeśli:

- 1) Zostało nabyte głównie w celu sprzedaży w krótkim terminie,
- 2) W momencie początkowego ujęcia, jest częścią portfela instrumentów finansowych zarządzanych łącznie, dla których istnieją dowody potwierdzające prawidłowość, że w ostatnim czasie faktycznie generowały krótkoterminowe zyski, lub
- 3) Jest instrumentem pochodnym, z wyłączeniem instrumentów pochodnych wyznaczonych do rachunkowości zabezpieczeń i będących efektywnymi instrumentami zabezpieczającymi.

Termin „obróć” oznacza przy tym aktywne i częste zakupy i sprzedaże instrumentów. Cechy te nie stanowią jednak warunku koniecznego, aby zaklasyfikować instrument finansowy jako przeznaczony do obrotu.

Wpływ na klasyfikację i wycenę:

Aktywa finansowe utrzymywane w ramach modeli innych niż HTC lub HTC&FS są wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat (FVTPL).

- 1) Instrumenty pochodne,
- 2) Dłużne papiery wartościowe przeznaczone do obrotu,
- 3) Instrumenty kapitałowe niedesygnowane jako inwestycje strategiczne,
- 4) Aktywa finansowe nieodwołalnie wyznaczone przy początkowym ujęciu do wyceny według wartości godziwej przez wynik finansowy (nawet w przypadku, gdy składnik aktywów nie spełnia warunków, aby zostać wyceniony na wartość FVTPL) w celu wyeliminowania lub znacznego zmniejszenia niedopasowania księgowego które miałyby miejsce gdyby nie dokonano takiej desygnacji.

Test charakterystyki kontraktowych przepływów pieniężnych (Test SPPI)

Ocena spełnienia kryterium Testu SPPI jest przeprowadzana w następujących przypadkach:

- udzielenie kredytu;
- zakup kredytu;
- renegotiacja warunków umownych.

Przedmiotem Testu SPPI są warunki umowne instrumentów dłużnych ujętych w bilansie, analizie nie podlegają produkty pozabilansowe.

Test SPPI przeprowadzany jest na etapie projektowania produktu/umowy kredytowej co umożliwia podjęcie decyzji zatwierdzających z uwzględnieniem przyszłego sposobu wyceny ekspozycji.

W ramach Testu SPPI oceniany jest między innymi wpływ zmodyfikowanego elementu na przepływy pieniężne wynikające z zawartego kontraktu. Cechy kontraktowe wprowadzające zmienność lub ryzyko przepływów pieniężnych niezwiązane bezpośrednio z przepływami z tytułu spłat odsetek i kapitału mogą zostać ocenione jako niemające wpływu na klasyfikację (spełnienie kryteriów Testu SPPI), jeżeli zostaną określone jako posiadające zaniedbywalny wpływ na klasyfikację (istnienie cechy „de minimis”) lub taki wpływ nie jest zaniedbywalny (brak charakteru „de minimis”) lecz może wystąpić jedynie w wyjątkowo rzadkich przypadkach (istnienie cechy „not genuine”).

W przypadkach, gdy ma miejsce modyfikacja wartości pieniądza w czasie, np. w razie niedopasowania okresu przeszacowania stopy procentowej z tenorem stawki bazowej, w celu weryfikacji spełnienia Testu SPPI Grupa przeprowadza ocenę na podstawie Benchmark Testu, czyli porównania instrumentu wynikającego z kontraktu z instrumentem bazowym (który posiada te same cechy umowne co instrument podlegający analizie, za wyjątkiem elementu modyfikacji pieniądza w czasie).

Aktywa typu non-recourse (produkty, dla których roszczenie Grupy jest ograniczone do określonych aktywów dłużnika lub przepływów pieniężnych z określonych aktywów), w szczególności produkty typu „project finance” oraz „object finance” (produkty w których kredytobiorca, najczęściej spółka specjalnego przeznaczenia charakteryzuje się minimalnym poziomem kapitałów własnych, a jedynym składnikiem jego majątku jest kredytowane aktywo), oceniane są przez porównanie wartości zabezpieczenia w stosunku do kwoty kapitału udzielonego kredytu. Identyfikacja odpowiedniego bufora na pokrycie ryzyka zmian wartości zabezpieczenia, powoduje spełnienie warunków Testu.

Negatywny wynik Testu SPPI, implikuje wycenę instrumentu dłużnego według FVTPL, powodując odejście od standardowej metody wyceny według zamortyzowanego kosztu lub według FVTOCI.

Modyfikacje warunków umowy kredytowej

Modyfikacje warunków umowy kredytowej w trakcie okresu kredytowania, to m.in.:

- zmiany terminów spłaty całości lub części należności,
- zmiany wysokości rat spłaty należności,
- zmiany oprocentowania lub zaprzestania naliczania odsetek,
- kapitalizacja zaległych lub bieżących odsetek,
- przewalutowanie zadłużenia (o ile możliwość taka nie wynika z pierwotnej umowy),
- ustanowienie, zmiana bądź zniesienie istniejącego zabezpieczenia należności.

Każda tego typu modyfikacja skutkować może koniecznością wyłączenia z bilansu i ponownej klasyfikacji aktywa finansowego uwzględniającej przeprowadzenie Testu SPPI.

W przypadku zidentyfikowania modyfikacji warunków kontraktowych kredytu, Grupa przeprowadza ocenę jakościową i ilościową w celu określenia czy daną modyfikację należy uznać za znaczącą i w konsekwencji, wyłączyć oryginalne aktywo finansowe z bilansu i rozpoznać je jako nowe (zmodyfikowane) aktywo według wartości godziwej. Znacząca modyfikacja ma miejsce jeżeli spełnione są następujące warunki:

- kryterium ilościowe: zwiększenie zaangażowania dłużnika, rozumiane jako wzrost kapitału każdej pojedynczej ekspozycji kredytowej powyżej 10% w stosunku do kapitału sprzed podwyższenia. W przypadku wystąpienia kryterium ilościowego powyżej 10% uznaje się modyfikację za istotną, natomiast wystąpienie kryterium ilościowego do wysokości 10% skutkuje uznaniem modyfikacji za nieistotną. Kryterium ilościowe nie ma zastosowania dla kredytów znajdujących się w restrukturyzacji, tzn. w przypadku takich ekspozycji każda zmiana zaangażowania dłużnika skutkuje rozpoznaniem modyfikacji nieistotnej ze względu na fakt, iż umowa ugody lub restrukturyzacji ma na celu odzyskanie należności i nie stanowi nowej transakcji zawartej na odmiennych warunkach,
- kryteria jakościowe: konwersja ekspozycji na inną walutę (o ile możliwość konwersji nie była uwzględniana w pierwotnej umowie), zmiana wyniku testu SPPI. Wystąpienie kryterium jakościowego skutkuje uznaniem modyfikacji za istotną.

Jeśli wynikające z umowy przepływy pieniężne podlegają modyfikacji, która nie prowadzi do zaprzestania ujmowania danego składnika aktywów (tzw. nieistotna modyfikacja), Grupa dokonuje korekty wartości bilansowej brutto składnika aktywów finansowych i ujmuje zysk lub stratę z tytułu nieistotnej modyfikacji w wyniku finansowym (w odrębnej pozycji Rachunku zysków strat - „wynik z tytułu modyfikacji”). Korektę wartości bilansowej brutto składnika aktywów finansowych stanowi różnica dyskontowanych przepływów pieniężnych przed i po modyfikacji warunków umownych.

Wszelkie poniesione koszty i opłaty korygują wartość bilansową zmodyfikowanego składnika aktywów finansowych i są amortyzowane w okresie pozostającym do daty wymagalności zmodyfikowanego składnika aktywów finansowych.

Aktywa POCI

Aktywa POCI („purchased or originated credit-impaired”) to aktywa finansowe, które w momencie początkowego ujęcia mają stwierdzoną utratę wartości. Aktywa finansowe, które zostały zaklasyfikowane jako POCI w momencie początkowego ujęcia, są przez Grupę traktowane jako POCI we wszystkich następnych okresach do momentu zaprzestania ich ujmowania w bilansie, a oczekiwana strata kredytowa jest obliczana na bazie ECL uwzględniającego cały okres istnienia składnika aktywów finansowych, niezależnie od przyszłych zmian szacunków dotyczących generowanych przez nie przepływów pieniężnych (ewentualnego uzdrowienia aktywa).

Aktywa POCI mogą powstać na 3 różne sposoby, tj.:

- 1) poprzez nabycie kontraktu spełniającego definicję POCI (np. w wyniku kupna portfela „złych kredytów”)
- 2) poprzez zawarcie kontraktu, który jest POCI w momencie pierwotnego udzielenia (np. udzielenie kredytu klientowi w złej kondycji finansowej z nadzieją na jej poprawę w przyszłości)
- 3) poprzez istotną modyfikację kontraktu zaliczanego do koszyka 3 kwalifikującą ten kontrakt do wyłączenia z bilansu, a następnie do ponownego ujęcia w bilansie już jako kontraktu spełniającego definicję POCI.

Zobowiązania finansowe

Zobowiązania finansowe w dniu ich nabycia lub powstania zalicza się do następujących kategorii:

- 1) zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy, lub
- 2) pozostałe zobowiązania finansowe (wyceniane w AC).

Zobowiązania finansowe nie podlegają przeklasyfikowaniu.

Ujmowanie instrumentów finansowych w bilansie

Grupa ujmuje składnik aktywów lub zobowiązanie finansowe w bilansie, gdy staje się stroną umowy tego instrumentu. Standaryzowane transakcje kupna i sprzedaży aktywów finansowych ujmowane są w dniu zawarcia transakcji.

Wszystkie instrumenty finansowe w momencie początkowego ujęcia są wyceniane do wartości godziwej skorygowanej, w przypadku instrumentów finansowych innych niż klasyfikowane jako wyceniane do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat, o koszty transakcji, które mogą być przypisane bezpośrednio do nabycia lub emisji składnika aktywów finansowych lub zobowiązania finansowego.

Zaprzestanie ujmowania instrumentów finansowych w bilansie

Składnik aktywów finansowych jest wyłączany z bilansu Grupy w momencie, kiedy wygasają umowne prawa do przepływów pieniężnych z nim związanych lub, kiedy Grupa przenosi składnik aktywów finansowych na podmiot trzeci. Przeniesienie to ma miejsce wtedy, gdy Grupa:

- przenosi umowne prawa do otrzymania przepływów pieniężnych ze składnika aktywów finansowych lub
- zatrzymuje umowne prawa do otrzymania przepływów pieniężnych ze składnika aktywów, ale przyjmuje umowny obowiązek przekazania tych przepływów jednostce spoza Grupy.

Przenosząc składnik aktywów finansowych Grupa ocenia, w jakim stopniu zachowuje ryzyko i korzyści związane z posiadaniem składnika aktywów finansowych. W tym przypadku:

- jeżeli Grupa przenosi zasadniczo całe ryzyko i wszystkie korzyści związane z posiadaniem składnika aktywów finansowych, to wyłącza składnik aktywów finansowych z bilansu;
- jeżeli Grupa zachowuje zasadniczo całe ryzyko i wszystkie korzyści związane z posiadaniem składnika aktywów finansowych to w dalszym ciągu ujmuje składnik aktywów finansowych w bilansie;
- jeżeli Grupa nie przenosi ani nie zachowuje zasadniczo całego ryzyka i wszystkich korzyści związanych z posiadaniem składnika aktywów finansowych, to Grupa ustala, czy zachowała kontrolę nad tym składnikiem aktywów finansowych. W przypadku zachowania kontroli składnik aktywów finansowych jest ujmowany w bilansie Grupy do wysokości wynikającej z trwałego zaangażowania, odpowiednio w przypadku braku kontroli jest z bilansu wyłączany.

Grupa wyłącza ze swojego bilansu zobowiązanie finansowe (lub jego część), gdy obowiązek określony w umowie został wypełniony, umorzony lub wygaś.

Rachunkowość zabezpieczeń i instrumenty pochodne

Wycena do wartości godziwej

Pochodne instrumenty finansowe wykazywane są w wartości godziwej począwszy od dnia zawarcia transakcji. Wartość godziwą ustala się w oparciu o notowania instrumentów na aktywnych rynkach, w tym w oparciu o ceny niedawno zawartych transakcji. Rynek jest uważany za aktywny, gdy kwotowane ceny instrumentów są regularnie dostępne i wynikają z rzeczywistych transakcji zawieranych na tym rynku oraz reprezentują poziom, po którym Grupa mogłaby zawrzeć takie transakcje. W przypadku, gdy rynek instrumentów nie jest aktywny, Grupa określa wartość godziwą z wykorzystaniem technik wyceny, w tym modeli bazujących na zdyskontowanych przepływach pieniężnych oraz modeli wyceny opcji. Stosowane przez Grupę techniki wyceny oparte są o maksymalne wykorzystanie danych wsadowych pochodzących z aktywnego rynku, takich jak stopy procentowe, kursy walutowe oraz zmienności implikowane. W przypadku braku danych wsadowych pochodzących z aktywnego rynku, Grupa wykorzystuje w technikach wyceny własne szacunki parametrów wyceny w oparciu o swoją najlepszą wiedzę i doświadczenie.

Dodatkowym elementem wyceny instrumentów pochodnych jest komponent ryzyka kredytowego uwzględniający zarówno ryzyko kontrahenta (korekta wartości kredytowej, z ang. credit value adjustment - CVA) jak i ryzyko własne Grupy (korekta wartości debetowej, z ang. debit value adjustment - DVA).

Ujmowanie instrumentów pochodnych wbudowanych w zobowiązania

Grupa wydziela i ujmuje w bilansie wbudowane instrumenty pochodne będące składnikiem instrumentów hybrydowych. Instrument hybrydowy zawiera umowę zasadniczą (niebędącą instrumentem pochodnym) oraz wbudowany instrument pochodny, który w oparciu o określoną stopę procentową, cenę instrumentu finansowego, cenę towaru, kurs waluty, indeks cen lub stóp lub inną zmienną, modyfikuje część lub całość przepływów pieniężnych wynikających z umowy zasadniczej.

Spełniające określone niżej warunki, wbudowane instrumenty pochodne traktuje się jako odrębne instrumenty pochodne. Instrumenty te są wyceniane według wartości godziwej a ich zmiany wartości godziwej wykazuje się w Rachunku zysków i strat. Wbudowane instrumenty pochodne ujmuje się i wycenia odrębnie od umowy zasadniczej w przypadku łącznego zaistnienia następujących warunków:

- cechy ekonomiczne wbudowanego instrumentu pochodnego oraz ryzyko z nim związane nie są ściśle powiązane z cechami ekonomicznymi umowy zasadniczej i ryzykami z niej wynikającymi;
- samodzielny instrument o takich samych warunkach umownych jak wbudowany instrument pochodny spełniałby definicję instrumentu pochodnego; oraz
- hybrydowy (łączny) instrument finansowy nie jest zaliczany do instrumentów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat.

Sposób ujmowania zmian wartości godziwej instrumentu pochodnego zależy od tego, czy dany instrument pochodny jest wyznaczony jako instrument zabezpieczający, od rodzaju zabezpieczenia oraz od rodzaju zabezpieczanej pozycji.

Instrumenty pochodne wyznaczone jako instrumenty zabezpieczające - rachunkowość zabezpieczeń

Instrumenty pochodne wykorzystywane są m.in. w celu zabezpieczenia przed ryzykami stopy procentowej oraz kursu walutowego wynikającymi z działalności operacyjnej, finansowej i inwestycyjnej. Niektóre instrumenty pochodne wyznacza się jako zabezpieczenie:

- przepływów pieniężnych, które przypisać można ujętemu składnikowi aktywów lub zobowiązań, lub wysoce prawdopodobnej planowanej transakcji (zabezpieczenie przepływów pieniężnych), lub
- wartości godziwej ujętego składnika aktywów lub zobowiązań albo wiążącej umowy (zabezpieczenie wartości godziwej).

Kryteria stosowania rachunkowości zabezpieczeń

Rachunkowość zabezpieczeń stosuje się pod warunkiem spełnienia kryteriów:

- W momencie ustanowienia zabezpieczenia, formalnie wyznacza się i dokumentuje powiązanie zabezpieczające, jak również cel zarządzania ryzykiem i strategię zawierania transakcji zabezpieczających. Dokumentacja obejmuje identyfikację pozycji zabezpieczanej lub transakcji, pozycji zabezpieczającej i charakter zabezpieczanego ryzyka. Dokumentuje się również, w momencie ustanowienia zabezpieczenia i przez cały czas jego trwania, ocenę efektywności instrumentu zabezpieczającego w kompensowaniu zmian wartości godziwej lub przepływów pieniężnych wynikających z pozycji zabezpieczanej.
- Grupa przewiduje, że zabezpieczenie będzie odznaczało się wysoką skutecznością w równoważeniu przepływów środków pieniężnych i zmian wartości godziwej, zgodnie z udokumentowaną strategią zarządzania ryzykiem, dotyczącą tego konkretnego powiązania zabezpieczającego (prospektywny test efektywności);
- Zabezpieczenie przepływów środków pieniężnych dotyczy wysoce prawdopodobnej, prognozowanej transakcji, która jest narażona na ryzyko zmian przepływów środków pieniężnych wpływających na poziom wyniku finansowego (test wysokiego prawdopodobieństwa);
- Skuteczność zabezpieczenia można wiarygodnie ocenić, czyli można wiarygodnie wycenić wartość godziwą zabezpieczanej pozycji lub przepływy środków pieniężnych z niej pochodzące oraz wartość godziwą instrumentu zabezpieczającego;
- Zabezpieczenie jest na bieżąco weryfikowane i stwierdza się jego wysoką skuteczność w całym okresie jego wykorzystania (retrospektywny test efektywności).

Zabezpieczenie przepływów pieniężnych

Zabezpieczenie przepływów pieniężnych to zabezpieczenie przed ryzykiem zmienności przepływów pieniężnych, które (i) można przypisać konkretnemu rodzajowi ryzyka związanemu z ujętym składnikiem aktywów lub zobowiązaniem (takimi, jak całość lub część przyszłych płatności odsetkowych od zadłużenia o zmiennym oprocentowaniu) lub z wysoce prawdopodobną planowaną transakcją i które (ii) może wpływać na Rachunek zysków i strat.

Zabezpieczenie przepływów pieniężnych ujmowane jest w następujący sposób: część zysków lub strat związanych z instrumentem zabezpieczającym, który stanowi efektywne zabezpieczenie, ujmuje się w kapitale własnym poprzez pozostały dochód całkowity, zaś nieefektywną część zysków lub strat związanych z instrumentem zabezpieczającym ujmuje się w Wyniku z instrumentów finansowych wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków.

Zyski i straty ujęte w pozostałych dochodach całkowitych (efektywne zabezpieczenie), w momencie ujęcia składnika aktywów lub zobowiązań finansowych będącego skutkiem zabezpieczanej planowanej transakcji, przenoszone są do Rachunku zysków i strat w tym okresie lub w okresach, w których zabezpieczany składnik aktywów lub zobowiązań ma wpływ na Rachunek zysków i strat.

W przypadku zabezpieczenia aktywów lub zobowiązań niefinansowych, odniesione do pozostałych dochodów całkowitych jako efektywne zabezpieczenie zyski i straty, przenoszone są do wyniku sukcesywnie, w okresach w których aktywo lub zobowiązanie niefinansowe ma wpływ na Rachunek zysków i strat bezpośrednio z kapitału lub przenoszone są z kapitału do początkowego kosztu nabycia w bilansie i odnoszone do wyniku sukcesywnie w okresach, w których aktywo lub zobowiązanie niefinansowe ma wpływ na Rachunek zysków i strat.

Zabezpieczenie wartości godziwej

Zabezpieczenie wartości godziwej to zabezpieczenie przed ryzykiem zmiany wartości godziwej ujętego składnika aktywów lub zobowiązania lub uprawdopodobnionego przyszłego zobowiązania, albo wyodrębnionej części takiego składnika aktywów, zobowiązania lub uprawdopodobnionego przyszłego zobowiązania, które przypisać można konkretnemu rodzajowi ryzyka i które może wpływać na Rachunek zysków i strat.

Zmiany wartości godziwej instrumentów pochodnych wyznaczonych i kwalifikujących się jako zabezpieczenia wartości godziwej, ujmuje się w Rachunku zysków i strat wraz z odpowiadającymi im zmianami wartości godziwej zabezpieczanego składnika aktywów lub zobowiązania odnoszącego się do ryzyka, przed którym Grupa się zabezpiecza. To znaczy: zyski lub straty wynikające z przeszacowania wartości godziwej instrumentu zabezpieczającego (dla pochodnego instrumentu zabezpieczającego) wykazuje się w Rachunku zysków i strat, zaś zyski lub straty związane z pozycją zabezpieczaną, wynikające z zabezpieczanego ryzyka, korygują wartość bilansową zabezpieczanej pozycji i są ujmowane w Rachunku zysków i strat. Zasada ta ma zastosowanie do zabezpieczanej pozycji, którą w innych okolicznościach wycenia się według zamortyzowanego kosztu. W przypadku pozycji zabezpieczanej, będącej składnikiem aktywów finansowych klasyfikowanych jako wyceniane przez inne całkowite dochody, zyski lub straty wynikające z zabezpieczanego ryzyka ujmuje się w Rachunku zysków i strat. Wycena zabezpieczanych składników aktywów finansowych klasyfikowanych jako wyceniane przez inne całkowite dochody, wynikająca z czynników innych niż zabezpieczane ryzyka, prezentowana jest w pozostałych dochodach całkowitych do czasu zbycia lub terminu zapadalności tego składnika aktywów.

Zaprzestanie rachunkowości zabezpieczeń

W przypadku, gdy zabezpieczenie wartości godziwej przestało spełniać kryteria stosowania rachunkowości zabezpieczeń, korektę wartości bilansowej instrumentu zabezpieczanego, wycenianego wg efektywnej stopy procentowej, rozlicza się liniowo w czasie w Rachunku zysków i strat w okresie pozostałym do terminu wymagalności/zapadalności. Wycena zabezpieczanych składników aktywów finansowych klasyfikowanych jako wyceniane przez inne całkowite dochody, wynikająca z czynników innych niż zabezpieczane ryzyka, prezentowana jest w kapitale z aktualizacji wyceny do czasu zbycia lub terminu zapadalności tego składnika aktywów.

W przypadku, gdy zabezpieczenie przepływów pieniężnych przestało spełniać kryteria stosowania rachunkowości zabezpieczeń, wycena instrumentu zabezpieczającego ujęta w pozostałych dochodach całkowitych na dzień ostatniego efektywnego testu pozostaje w kapitałach do czasu realizacji przepływu wynikającego z transakcji zabezpieczanej. Przeniesienie niniejszej wyceny do Rachunku zysków i strat następuje w okresach, w których transakcja zabezpieczana ma wpływ na Rachunek zysków i strat.

Instrumenty pochodne niespełniające kryteriów rachunkowości zabezpieczeń

Instrumenty pochodne, które nie podlegają zasadom wyceny zgodnie z zasadami rachunkowości zabezpieczeń, klasyfikowane są jako instrumenty przeznaczone do obrotu i wyceniane w wartości godziwej. Zmiany wartości godziwej instrumentów pochodnych klasyfikowanych jako przeznaczone do obrotu są wykazywane w Rachunku zysków i strat w pozycji „Wynik z instrumentów finansowych przeznaczonych do obrotu”/”Wynik z pozycji wymiany”, co opisano poniżej.

Grupa stosuje następujące zasady ujmowania zysków i strat z wyceny instrumentów pochodnych:

- Transakcje walutowe forward (FX forward)

Transakcje forward są wyceniane według wartości godziwej w oparciu o metodę dyskontowania przyszłych przepływów pieniężnych, z uwzględnieniem ryzyka kredytowego kontrahenta (i Grupy) o ile istnieje ryzyko niewywiązania się stron transakcji ze swoich zobowiązań. Zmiany wartości godziwej transakcji FX forward są wykazywane w „Wynik z pozycji wymiany” Rachunku zysków i strat.

Ponadto, Grupa desygnowała wybrane transakcje FX forward jako instrumenty zabezpieczające. Sposób ujmowania i wyceny zabezpieczających instrumentów finansowych został opisany w części poświęconej rachunkowości zabezpieczeń.

- Transakcje SWAP walutowy (FX SWAP)

Transakcje FX SWAP są wyceniane według wartości godziwej w oparciu o metodę dyskontowania przyszłych przepływów pieniężnych z wykorzystaniem krzywych stóp procentowych uwzględniających spread wynikający z aktualnych warunków rynkowych oraz z uwzględnieniem ryzyka kredytowego kontrahenta (i Grupy) o ile istnieje ryzyko niewywiązania się stron transakcji ze swoich zobowiązań. Zmiany wartości godziwej transakcji FX SWAP są wykazywane w „Wynik z instrumentów finansowych przeznaczonych do obrotu” Rachunku zysków i strat.

- Transakcje SWAP stopy procentowej (IRS)

Transakcje IRS są wyceniane według wartości godziwej w oparciu o metodę dyskontowania przyszłych przepływów pieniężnych z uwzględnieniem ryzyka kredytowego kontrahenta (i Grupy) o ile istnieje ryzyko niewywiązania się stron transakcji ze swoich zobowiązań. Zmiany wartości godziwej transakcji IRS są wykazywane w „Wynik z instrumentów finansowych przeznaczonych do obrotu” Rachunku zysków i strat.

Ponadto, Grupa desygnowała wybrane transakcje IRS jako instrumenty zabezpieczające. Sposób ujmowania i wyceny zabezpieczających instrumentów finansowych został opisany w części poświęconej rachunkowości zabezpieczeń.

- Transakcje Cross - Currency Swap (CCS)

Transakcje CCS są wyceniane według wartości godziwej w oparciu o metodę dyskontowania przyszłych przepływów pieniężnych z zastosowaniem krzywych stóp procentowych skorygowanych o rynkowy spread z uwzględnieniem jego struktury terminowej oraz z uwzględnieniem ryzyka kredytowego kontrahenta (i Grupy) o ile istnieje ryzyko niewywiązania się stron transakcji ze swoich zobowiązań. Zmiany wartości godziwej transakcji CCS są wykazywane w „Wynik z instrumentów finansowych przeznaczonych do obrotu” Rachunku zysków i strat.

Ponadto, Grupa desygnowała wybrane transakcje CCS jako instrumenty zabezpieczające. Sposób ujmowania i wyceny zabezpieczających instrumentów finansowych został opisany w części poświęconej rachunkowości zabezpieczeń.

- Transakcje typu IRS z wbudowanymi opcjami

Transakcje są wyceniane według wartości godziwej; komponent swapowy jest wyceniany przy zastosowaniu metody dyskontowania przyszłych przepływów pieniężnych z uwzględnieniem ryzyka kredytowego kontrahenta (i Grupy) o ile istnieje ryzyko niewywiązania się stron transakcji ze swoich zobowiązań, natomiast komponent opcyjny wyceniany jest przy pomocy modeli wyceny opcji. Zmiany wartości godziwej wymienionych transakcji są wykazywane w „Wynik z instrumentów finansowych przeznaczonych do obrotu” Rachunku zysków i strat. Komponent opcyjny stanowi zabezpieczenie opcji wbudowanych w papiery wartościowe lub depozyty oferowane przez Grupę.

- Opcje na indeksy i opcje walutowe

Transakcje opcyjne są wyceniane według wartości godziwej z zastosowaniem modeli do wyceny opcji. W przypadku opcji wystawionych przez kontrahentów Grupy, wycena modelowa uzupełniana jest o wpływ na wartość godziwą szacunkowego parametru ryzyka kredytowego. Zmiany wartości godziwej opcji są wykazywane w „Wynik z instrumentów finansowych przeznaczonych do obrotu” Rachunku zysków i strat.

- Transakcje Forward Rate Agreement (FRA)

Transakcje FRA są wyceniane do wartości godziwej przy zastosowaniu metody dyskontowania przyszłych przepływów pieniężnych z uwzględnieniem ryzyka kredytowego kontrahenta (i Grupy) o ile istnieje ryzyko niewywiązania się stron transakcji ze swoich zobowiązań. Zmiany wartości godziwej transakcji FRA są wykazywane w „Wynik z instrumentów finansowych przeznaczonych do obrotu” Rachunku zysków i strat.

- Transakcje terminowe na cenę surowca

Transakcje terminowe na cenę surowca są wyceniane według wartości godziwej w oparciu o metodologię dyskontowania przyszłych przepływów pieniężnych wykorzystując ceny referencyjne ustalane na rynku referencyjnym LME (London Metal Exchange) przy czym Grupa nie utrzymuje pozycji własnych na rynku surowców. Zmiany wartości godziwej są wykazywane w „Wynik z instrumentów finansowych przeznaczonych do obrotu” Rachunku zysków i strat.

- Opcje na cenę surowca

Transakcje opcyjne na cenę surowca są wyceniane według wartości godziwej z zastosowaniem modeli wyceny opcji i wykorzystaniem cen referencyjnych ustalanych na rynku referencyjnym LME (London Metal Exchange) przy czym Grupa nie utrzymuje pozycji własnych na rynku surowców. Zmiany wartości godziwej są wykazywane w „Wynik z instrumentów finansowych przeznaczonych do obrotu” Rachunku zysków i strat.

Utrata wartości aktywów finansowych

Główne założenia modelu

Począwszy od dnia 1 stycznia 2018 r. model szacowania utraty wartości bazuje na koncepcji „oczekiwanej straty kredytowej” (ang. expected credit loss - ECL). W wyniku wprowadzonych zmian, odpisy aktualizujące kalkulowane zgodnie z tą koncepcją, uwzględniają również prognozy oraz oczekiwania odnośnie przyszłych warunków ekonomicznych, mających wpływ na poziom ryzyka kredytowego ekspozycji.

Wdrożony model utraty wartości dotyczy aktywów finansowych klasyfikowanych zgodnie z MSSF 9 jako aktywa finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu lub według wartości godziwej poprzez inne całkowite dochody (za wyjątkiem instrumentów kapitałowych) oraz zobowiązań pozabilansowych.

Zgodnie z MSSF 9 ekspozycje kredytowe podlegają klasyfikacji do następujących kategorii:

- Faza 1 - ekspozycje bez utraty wartości, dla których oczekiwana strata kredytowa szacowana jest w okresie 12 miesięcy,
- Faza 2 - ekspozycje bez utraty wartości, dla których zidentyfikowano znaczący wzrost ryzyka i dla których oczekiwana strata kredytowa jest obliczana w całym okresie istnienia składnika aktywów finansowych,
- Faza 3 - ekspozycje o zidentyfikowanych przesłankach utraty wartości, dla których oczekiwana strata kredytowa jest obliczana w całym okresie istnienia składnika aktywów finansowych.

W przypadku ekspozycji klasyfikowanych do kategorii POCI (ang. purchased or originated credit impaired), które w początkowym ujęciu w bilansie uznano jako aktywa z utratą wartości, a oczekiwana strata kredytowa jest obliczana na bazie ECL uwzględniającego cały okres istnienia składnika aktywów finansowych.

Identyfikacja znaczącego wzrostu ryzyka kredytowego

Aktywa, w przypadku których zidentyfikowano istotny wzrost poziomu ryzyka kredytowego w odniesieniu do momentu początkowego ujęcia w bilansie, klasyfikowane są do Koszyka 2. Istotny wzrost ryzyka jest identyfikowany w oparciu kryteria jakościowe oraz ilościowe.

Kryteria jakościowe obejmują:

- opóźnienia w spłacie powyżej 30 dni,
- ekspozycje zrestrukturyzowane (ang. forborne), w przypadku których nie są już identyfikowane przesłanki utraty wartości,
- rating proceduralny, odzwierciedlający początkowe opóźnienia w spłacie,
- podjęte decyzje ograniczające ryzyko kredytowe w ramach systemu wczesnego ostrzegania dla klientów korporacyjnych,
- zidentyfikowane w trakcie analizy indywidualnej zdarzenia, związane z istotnym wzrostem ryzyka kredytowego, tzw. "miękkie oznaki" utraty wartości.

Kryterium ilościowe polega na porównaniu wartości dożywotniego PD (ang. lifetime PD) ustalonej na moment początkowego ujęcia ekspozycji w bilansie, z wartością dożywotniego PD na bieżący dzień sprawozdawczy. Jeżeli empirycznie ustalony próg względnej zmiany wartości dożywotniego PD zostanie przekroczony, wówczas ekspozycja zostaje automatycznie przeniesiona do Koszyka 2. Ocena ilościowa nie obejmuje ekspozycji analizowanych indywidualnie.

Uwzględnienie informacji dotyczących prognozowanych warunków ekonomicznych (ang. forward looking information - FLI)

W procesie kalkulacji oczekiwanych strat kredytowych Grupa korzysta z prognozowanych informacji dotyczących przyszłych zdarzeń makroekonomicznych. Biuro Analiz Makroekonomicznych przygotowuje trzy scenariusze (podstawowy, optymistyczny i pesymistyczny) i określa prawdopodobieństwa ich wystąpienia. Prognozy przekładają się bezpośrednio lub pośrednio na wartości szacowanych parametrów i wysokość ekspozycji.

Ujednolicenie definicji default stosowanej w obszarze ryzyka Grupy

Od momentu wdrożenia MSSF 9, Grupa przyjęła jednolitą definicję niewykonania zobowiązania, zarówno w zakresie kalkulacji wymogów kapitałowych, jak i na potrzeby szacowania utraty wartości. Począwszy od roku 2020 dla portfela detalicznego Grupa stosuje definicję niewykonania zobowiązania zgodnie z wytycznymi EBA (EBA/GL/2016/07) tzw. Nowa Definicja Default.

Ujednolicona definicja default obejmuje następujące przesłanki:

- opóźnienie w spłacie powyżej 90 dni z uwzględnieniem progów istotności dla wartości wymagalnej: bezwzględnego 400 zł dla ekspozycji detalicznych i 2000 zł dla ekspozycji korporacyjnych oraz progu względnego: 1% całości ekspozycji klienta,
- zrestrukturyzowane ekspozycje (forborne),
- ekspozycje w procesie windykacji,
- inne przesłanki zdefiniowane w Wytycznych EBA,
- jakościowe przesłanki utraty wartości zidentyfikowane w analizie indywidualnej.

Bank uwzględnia zjawisko zarażania (ang. cross-default) dla wszystkich segmentów.

W przypadku stosowania udogodnień związanych z negatywnym wpływem pandemii Covid-19 Grupa zastosowała podejście sektorowe zgodne z wytycznymi EBA, nie klasyfikując ekspozycji z wakacjami kredytowymi, przyznanymi w ramach moratoriów prywatnych, jako ekspozycji typu forborne. Jednak w sytuacji, gdy w okresie 3-ch miesięcy po zakończeniu tego typu wakacji, na rachunkach klienta wystąpi opóźnienie powyżej 60 dni, przyjęto konserwatywnie, iż klient zostanie zaklasyfikowany do Fazy 3.

Klienci z wakacjami kredytowymi udzielonymi w ramach moratoriów o charakterze publicznym (na podstawie rządowego programu pomocowego - Tarcza 4.0), zostali zaklasyfikowani do Fazy 3 (chyba, że zostały spełnione specyficzne, określone przez Nadzorcę kryteria wyłączenia z tej klasyfikacji).

Model PD

Model PD, stworzony w celu obliczania oczekiwanych strat kredytowych, oparty jest na danych empirycznych, dotyczących 12-miesięcznych współczynników default-rate, które są następnie wykorzystywane przy użyciu odpowiednich metod statystycznych i ekonometrycznych do oszacowania wartości dożywotnich PD Lifetime (uwzględniając prognozy makroekonomiczne: FLI). Segmentacja przyjęta w tym celu na poziomie klienta jest zgodna z segmentacją stosowaną do celów obliczania wymogów kapitałowych. Dodatkowo Bank wykorzystuje informacje o ratingach z wewnętrznych modeli ratingowych do obliczania wartości PD.

Modele LGD

Modele LGD wykorzystywane przez Bank w procesie kalkulacji wymogu kapitałowego dla portfela detalicznego, zostały dostosowane do wymogów MSSF 9 w zakresie szacowania utraty wartości. Głównymi składnikami tych modeli są: stopa uzdowień (ang. cure rate) i stopa odzysku (ang. recovery rate) oszacowana na podstawie zdyskontowanych przepływów pieniężnych. Dostosowanie tych modeli do wymogów MSSF 9 objęło między innymi wyłączenie bufora konserwatywności, kosztów pośrednich i korekty dotyczącej spowolnienia gospodarczego. Ponadto dokonano zmian pozwalających na odzwierciedlenie obecnej sytuacji gospodarczej (konceptcja point-in-time) i wykorzystanie prognoz makroekonomicznych (FLI).

W przypadku portfela korporacyjnego model LGD oparty jest na komponencie odzwierciedlającym sparametryzowane odzyski dla kluczowych typów zabezpieczeń oraz na współczynniku odzysków dla niezabezpieczonej części ekspozycji. Wszystkie parametry zostały obliczone na podstawie danych historycznych, zawierających informacje o zdyskontowanych przepływach pieniężnych, uzyskanych przez jednostkę dochodzenia należności korporacyjnych.

Model EaD

Model EaD stosowany w Grupie obejmuje obliczanie takich parametrów jak: średnie wykorzystanie limitu (LU), współczynnik konwersji kredytowej (CCF), współczynnik przedpłat, oczekiwana długość życia ekspozycji. Segmentacja opiera się na rodzaju klienta (detaliczny, korporacyjny, leasing) i produkcie (produkty z / bez harmonogramu). Prognozy kursów walutowych są stosowane jako korekta FLI.

Odpisanie

Grupa bezpośrednio obniża wartość bilansową brutto składnika aktywów finansowych, jeżeli nie istnieją uzasadnione przesłanki na odzyskanie danego składnika aktywów finansowych w całości lub części. W efekcie odpisania, składnik aktywów finansowych przestaje w całości lub w części być ujmowany w sprawozdaniu finansowym.

Kompensowanie instrumentów finansowych

Kompensowanie składnika aktywów i zobowiązań finansowych dokonywane jest jedynie w przypadku gdy Grupa posiada ważny tytuł prawny do przeprowadzenia kompensaty a rozliczenie ma zostać przeprowadzone w kwocie netto lub realizacja składnika aktywów i pasywów następuje jednocześnie.

Transakcje z przyrzeczeniem odkupu/sprzedaży

Transakcje repo i sell-buy back oraz transakcje reverse-repo i buy-sell back są operacjami sprzedaży lub kupna papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu lub odsprzedaży w umownym terminie i po określonej cenie.

Grupa prezentuje w bilansie aktywa finansowe odsprzedane z klauzulą przyrzeczenia odkupu (transakcje typu repo, sell-buy back) jednocześnie ujmując po stronie pasywów zobowiązania wynikające z udzielonego przyrzeczenia odkupu. Warunkiem stosowania takiego rozwiązania jest zachowanie przez Grupę ryzyk i korzyści wynikających z danego aktywa pomimo jego transferu.

W przypadku transakcji zakupu papierów wartościowych z przyrzeczeniem sprzedaży (reverse repo, buy-sell back) posiadane aktywa finansowe prezentowane są jako należność wynikająca z klauzuli odkupu.

Transakcje z przyrzeczeniem odkupu/sprzedaży są wyceniane wg zamortyzowanego kosztu, natomiast papiery wartościowe będące przedmiotem transakcji z przyrzeczeniem odkupu nie są usuwane z bilansu i podlegają wycenie wg zasad określonych dla poszczególnych portfeli papierów wartościowych. Różnica między ceną sprzedaży i odkupu jest traktowana odpowiednio jako koszty/przychody odsetkowe i rozliczana jest w czasie trwania umowy z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej.

Należności i zobowiązania z tytułu umów leasingu

Grupa jest stroną umów leasingowych, na mocy których oddaje do odpłatnego używania lub pobierania pożytków środki trwałe lub wartości niematerialne przez uzgodniony okres.

W przypadku umów leasingu, na mocy których następuje przeniesienie zasadniczo całego ryzyka i pożytków wynikających z tytułu posiadania aktywów będących przedmiotem umowy (leasing finansowy), przedmiot leasingu przestaje być ujmowany w bilansie Grupy. Ujmowana jest natomiast należność w kwocie równej bieżącej wartości minimalnych opłat leasingowych. Rozliczenie opłat leasingowych (podział między przychody finansowe i zmniejszenie salda należności) następuje w sposób umożliwiający uzyskanie stałej stopy zwrotu z pozostałej do spłaty należności.

Opłaty leasingowe z tytułu umów, które nie spełniają warunków umowy leasingu finansowego, ujmowane są jako przychody w Rachunku zysków i strat metodą liniową przez okres trwania leasingu.

Grupa jest również stroną umów leasingowych na podstawie których przyjmuje do odpłatnego używania lub pobierania pożytków obce środki trwałe przez uzgodniony okres. Są to głównie umowy najmu lub dzierżawy. W przypadku tych umów w sprawozdaniu finansowym, zarówno aktywa z tytułu prawa do użytkowania jak również zobowiązania z tytułu leasingu, wykazane są w odrębnych pozycjach not objaśniających odpowiednio do linii 'Rzeczowe aktywa trwałe' oraz 'Inne zobowiązania'. W dacie rozpoczęcia leasingu, opłaty leasingowe zawarte w wycenie zobowiązania z tytułu leasingu obejmują następujące opłaty za prawo do użytkowania bazowego składnika aktywów podczas okresu leasingu, które pozostają do zapłaty w tej dacie:

- stałe opłaty leasingowe pomniejszone o wszelkie należne zachęty leasingowe,
- zmienne opłaty leasingowe, które zależą od indeksu lub stawki, wycenione początkowo z zastosowaniem tego indeksu lub tej stawki zgodnie z ich wartością w dacie rozpoczęcia,
- kwoty, których zapłaty przez leasingobiorcę oczekuje się w ramach gwarantowanej wartości końcowej,
- cenę wykonania opcji kupna, jeżeli można z wystarczającą pewnością założyć, że leasingobiorca skorzysta z tej opcji,
- kary pieniężne za wypowiedzenie leasingu, jeżeli w warunkach leasingu przewidziano, że leasingobiorca może skorzystać z opcji wypowiedzenia leasingu.

Składnik aktywów z tytułu prawa do użytkowania zawiera:

- kwotę początkowej wyceny zobowiązania z tytułu leasingu,
- wszelkie opłaty leasingowe zapłacone w dacie rozpoczęcia lub przed tą datą, pomniejszone o wszelkie otrzymane zachęty leasingowe.

W wyniku finansowym wykazywane są następujące pozycje:

- amortyzacja prawa do użytkowania,
- odsetki od zobowiązań leasingowych,
- podatek VAT od faktur czynszowych wykazany w kosztach czynszu.

Grupa przyjęła następujące założenia, na bazie których umowy leasingowe są ujmowane w sprawozdaniach finansowych:

- do kalkulacji zobowiązań oraz aktywów przyjmowane będą wartości netto (bez VAT) przyszłych przepływów pieniężnych,
- w przypadku umów denominowanych w walucie, zobowiązania będą ewidencjonowane w oryginalnej walucie kontraktu, natomiast aktywa w polskich złotych przeliczone po kursie z dnia rozpoczęcia podpisania umowy, lub aneksu do umowy będącym jednocześnie dniem rozpoczęcia leasingu,
- prawo do użytkowania składnika aktywów będzie podlegać amortyzacji zgodnie z okresem leasingu,
- Grupa korzysta z możliwości odstąpienia od rozpoznawania leasingu w przypadku umów krótkoterminowych dla umów najmu powierzchni,
- Grupa korzysta także z możliwości nie rozpoznawania leasingu w przypadku leasingu aktywów o niskiej wartości początkowej takich jak najmu drobnych powierzchni np. pod altanki śmieciowe, pochylnie, bankomaty oraz urządzeń takich jak ekspresy do kawy, dyspenserów do wody, urządzeń do audiomarketingu i aromamarketingu.
- nowe umowy będą dyskontowane według stawki SWAP z dnia podpisania umowy/aneksu do umowy właściwej dla długości trwania umowy oraz właściwej dla waluty, powiększonej o marżę wyznaczaną i aktualizowaną w odniesieniu do premii za ryzyko zaciąganych przez Grupę zobowiązań finansowych.

Rzeczowe aktywa trwałe i wartości niematerialne

Własne składniki rzeczowych aktywów trwałych

Do rzeczowych składników aktywów trwałych zalicza się środki trwałe oraz nakłady na ich budowę. Do środków trwałych zalicza się składniki rzeczowych aktywów trwałych o przewidywanym okresie wykorzystywania dłuższym niż rok, które są utrzymywane z uwagi na ich wykorzystanie na własne potrzeby lub w celu oddania ich do użytkowania innym podmiotom na podstawie umowy najmu lub w celach administracyjnych.

Rzeczowe aktywa trwałe wykazuje się według ceny nabycia lub kosztu wytworzenia pomniejszonego o odpisy amortyzacyjne (umorzeniowe) oraz odpisy z tytułu utraty wartości.

Środki trwałe w budowie wykazywane są w wartości ceny nabycia lub kosztu wytworzenia i nie podlegają amortyzacji.

Grupa ujmuje w wartości bilansowej pozycji rzeczowych aktywów trwałych koszty wymiany części tych pozycji w momencie ich poniesienia, jeśli istnieje prawdopodobieństwo uzyskania przyszłych korzyści ekonomicznych związanych ze składnikiem aktywów, a cenę nabycia lub koszt wytworzenia można wycenić w wiarygodny sposób. Pozostałe koszty są ujmowane w Rachunku zysków i strat w momencie ich poniesienia.

Koszty napraw i utrzymania rzeczowych aktywów trwałych obciążają Rachunek zysków i strat w okresie sprawozdawczym, w którym zostały poniesione.

Wartości niematerialne

Składnik wartości niematerialnych to możliwy do zidentyfikowania niepieniężny składnik aktywów, który nie posiada postaci fizycznej, powodujący w przyszłości wpływ korzyści ekonomicznych dla Grupy.

Głównymi składnikami wartości niematerialnych są licencje na oprogramowanie komputerowe.

Nabyte licencje na oprogramowanie komputerowe są aktywowane w wysokości poniesionych kosztów nabycia i przygotowania do użytkowania, z uwzględnieniem odpisów z tytułu utraty wartości.

Nakłady związane z ulepszaniem lub utrzymywaniem oprogramowania komputerowego są wykazywane jako koszty w momencie ich poniesienia.

Pozostałe wartości niematerialne nabywane przez Grupę, wykazuje się w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia pomniejszonym o umorzenie i łączną kwotę odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości.

Nakłady poniesione po początkowym ujęciu nabytego składnika wartości niematerialnych są aktywowane tylko w przypadku, gdy te nakłady zwiększają przyszłe korzyści ekonomiczne danego składnika. W pozostałych przypadkach nakłady te są ujmowane w Rachunku zysków i strat jako koszty w momencie ich poniesienia.

Wszystkie wartości niematerialne podlegają okresowym przeglądom w celu weryfikacji czy nie wystąpiły istotne przesłanki utraty wartości, które wymagałyby przeprowadzenia testu na utratę wartości oraz dokonania odpisu z tytułu utraty wartości.

Odpisy amortyzacyjne

Odpisy amortyzacyjne od wartości podlegającej amortyzacji rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych dokonywane są metodą liniową, zgodnie z ustalonymi stawkami amortyzacji, przez przewidywany okres ich użyteczności ekonomicznej. Przez wartość podlegającą amortyzacji rozumie się cenę nabycia lub koszt wytworzenia danego składnika aktywów po pomniejszeniu o wartość końcową (rezydualną) tego składnika. Okres ekonomicznej użyteczności, stawki amortyzacji a także wartość końcowa rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych podlegających amortyzacji są corocznie weryfikowane. Wnioski z tej weryfikacji stanowią podstawę dla ewentualnej zmiany okresów amortyzacji rozpoznawanej prospektywnie od daty dostosowania.

Nie amortyzuje się gruntów, nakładów na rzeczowe aktywa trwałe oraz nakładów na wartości niematerialne. Nie dokonuje się także odpisów amortyzacyjnych składnika wartości niematerialnych o nieokreślonym okresie użytkowania. Wartości niematerialne o nieokreślonym okresie użytkowania są systematycznie testowane pod kątem trwałej utraty wartości na każdy dzień bilansowy.

Bilansowe stawki amortyzacyjne stosowane dla podstawowych grup rzeczowych aktywów trwałych, wartości niematerialnych oraz dla nieruchomości inwestycyjnych są następujące:

Wybrane grupy środków trwałych:

- budynki bankowe - 2,5%
- inwestycje w obiektach obcych - przeważnie 10 lat
- zespoły komputerowe - 20%
- urządzenia sieciowe - 20%
- środki transportowe - standardowo 25%
- urządzenia telekomunikacji - 10%
- wartości niematerialne (oprogramowanie): w zależności od planowanego okresu użytkowania
- główne aplikacje (systemy): w zależności od planowanego okresu użytkowania

Wartość amortyzacji obciąża koszty operacyjne Rachunku zysków i strat.

Aktywa trwale przeznaczone do sprzedaży

Do aktywów trwałych do zbycia klasyfikowane są aktywa trwałe, w przypadku, jeśli ich wartość bilansowa zostanie odzyskana przede wszystkim w drodze transakcji sprzedaży, a nie poprzez ich dalsze wykorzystanie. Sytuacja taka ma miejsce, gdy pojedynczy składnik aktywów (lub grupa) jest dostępny do natychmiastowej sprzedaży w jego bieżącym stanie z uwzględnieniem jedynie normalnych i zwyczajowo przyjętych warunków dla sprzedaży tego typu aktywów oraz jego sprzedaż jest wysoce prawdopodobna, tzn. zdecydowano o wypełnieniu planu sprzedaży danego składnika aktywów, rozpoczęto aktywny program znalezienia nabywcy i zakończenia planu zbycia. Ponadto, taki składnik aktywów jest oferowany do sprzedaży po cenie, która jest racjonalna w odniesieniu do jego bieżącej wartości godziwej i oczekuje się, że sprzedaż zostanie ujęta jako sprzedaż zakończona w czasie jednego roku od dnia zaklasyfikowania składnika aktywów do tej kategorii.

Aktywa trwale przeznaczone do sprzedaży ujmuje się w kwocie niższej z dwóch: wartości bilansowej i wartości godziwej pomniejszonej o koszty zbycia tych aktywów. Dla aktywów zaklasyfikowanych do tej kategorii nie nalicza się amortyzacji.

W przypadku gdy kryteria klasyfikacji do grupy aktywów trwałych do zbycia nie są spełnione Grupa zaprzestaje ich ujmowania w tej kategorii i dokonuje reklasyfikacji do odpowiedniej kategorii aktywów. W takim przypadku Grupa wycenia składnik aktywów, który nie jest dłużej klasyfikowany jako przeznaczony do zbycia w kwocie niższej z:

- jego wartości bilansowej z dnia poprzedzającego klasyfikację składnika aktywów (lub grupy do zbycia) jako przeznaczony do sprzedaży, skorygowanej o amortyzację lub aktualizację wyceny, która zostałaby ujęta, gdyby składnik aktywów (lub grupa do zbycia) nie został zaklasyfikowany jako przeznaczony do sprzedaży, i
- jego wartości odzyskiwalnej z dnia podjęcia decyzji o jego nie sprzedawaniu.

Utrata wartości niefinansowych aktywów trwałych

Grupa na każdy dzień bilansowy dokonuje weryfikacji wartości bilansowych aktywów trwałych pod kątem istnienia dowodów wskazujących na utratę wartości. W przypadku, gdy efekt analizy jest pozytywny Grupa szacuje wartość odzyskiwalną składnika aktywów i ujmuje w Rachunku zysków i strat odpis aktualizacyjny, gdy wartość odzyskiwalna jest mniejsza od wartości bilansowej.

Odpis aktualizujący ujmowany jest w wysokości różnicy pomiędzy wartością bilansową a wartością odzyskiwalną składnika aktywów. Wartość odzyskiwalna odpowiada cenie sprzedaży netto składnika aktywów lub jego wartości użytkowej zależnie od tego, która z nich jest wyższa. Wartość użytkowa ustalana jest dla poszczególnych składników aktywów, w przypadku, gdy dany składnik aktywów generuje przepływy środków pieniężnych znacząco niezależne od tych generowanych przez inne aktywa lub grupy aktywów.

Jeśli zgodnie z par 21 MSR 36 brak jest przyczyny, by sądzić że wartość użytkowa danego składnika aktywów istotnie przewyższa jego wartość godziwą pomniejszoną o koszty jego sprzedaży, za wartość odzyskiwaną przyjmuje się wartość godziwą pomniejszoną o koszty sprzedaży. Dotyczy to w szczególności składników aktywów trwałych przeznaczonych do zbycia.

Odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości może być odwrócony poprzez wynik finansowy do poziomu, przy którym wartość księgowa aktywa nie przekracza wartości księgowej danego składnika aktywów przy założeniu, iż nie dokonano odpisu aktualizującego, a amortyzacja była kontynuowana.

Koszty rozliczane w czasie oraz przychody przyszłych okresów

Koszty rozliczane w czasie (aktywa) dotyczą tych wydatków, których rozliczenie w ciężar Rachunku zysków i strat nastąpi stosownie do upływu czasu w przyszłych okresach sprawozdawczych. Koszty rozliczane w czasie (aktywa) są ujmowane w pozycji „Pozostałe aktywa” aktywów bilansu.

Składnikami kosztów rozliczanych w czasie (pasywa) są zobowiązania na pokrycie kosztów wynikających ze świadczeń wykonanych na rzecz Grupy, które zostaną rozliczone w następnych okresach. Rezerwy te wykazuje się w pozycji „Pozostałe zobowiązania” pasywów bilansu. Przychody przyszłych okresów stanowią między innymi otrzymane kwoty przyszłych świadczeń oraz niektóre rodzaje dochodów pobranych z góry, których rozliczenie do Rachunków zysków i strat nastąpi w przyszłych okresach sprawozdawczych. Są one ujmowane w pozycji „Pozostałe zobowiązania” pasywów bilansu.

Rezerwy

Rezerwy tworzone są wówczas, gdy 1) na Grupie ciąży istniejący obowiązek (prawny lub zwyczajowo oczekiwany) wynikający ze zdarzeń przeszłych i 2) prawdopodobne jest, że wypełnienie tego obowiązku spowoduje konieczność wypływu środków odzwierciedlających korzyści ekonomiczne, oraz 3) można dokonać wiarygodnego oszacowania kwoty tego zobowiązania. W przypadku, gdy wpływ wartości pieniądza w czasie jest istotny, wielkość rezerwy jest ustalana poprzez zdyskontowanie prognozowanych przyszłych przepływów pieniężnych do wartości bieżącej, przy zastosowaniu stopy dyskontowej przed opodatkowaniem, która odzwierciedla aktualne oceny rynkowe co do wartości pieniądza w czasie oraz ewentualnego ryzyka związanego z danym zobowiązaniem.

Rezerwę na koszty restrukturyzacji tworzy się, gdy spełnione są ogólne kryteria ujmowania rezerw jak również szczegółowe kryteria dotyczące powstania obowiązku tworzenia rezerwy na koszty restrukturyzacji określone w MSR 37. W szczególności, zwyczajowo oczekiwany obowiązek przeprowadzenia restrukturyzacji powstaje tylko wówczas, gdy Grupa posiada szczegółowy, formalny plan restrukturyzacji oraz wzbudziła uzasadnione oczekiwanie u stron, których plan dotyczy, że przeprowadzi działania restrukturyzacyjne poprzez rozpoczęcie wdrażania planu lub ogłoszenie głównych elementów planu tymże stronom.

Szczegółowy plan restrukturyzacji określa co najmniej działalność, lub część działalności, której ten plan dotyczy, podstawowe lokalizacje, które zostaną nim objęte, miejsce zatrudnienia, funkcje i przybliżoną liczbę pracowników, którzy mają uzyskać odszkodowania w zamian za zakończenie stosunku pracy, kwotę nakładów, które będą poniesione oraz termin, w jakim plan zostanie wdrożony.

Rezerwa na restrukturyzację obejmuje tylko takie bezpośrednie nakłady powstające w wyniku restrukturyzacji, które jednocześnie a) w sposób nieodwołalny wynikają z restrukturyzacji oraz b) nie są związane z bieżącą działalnością jednostki gospodarczej. Rezerwa na restrukturyzację nie obejmuje także przyszłych kosztów operacyjnych.

Świadczenia pracownicze

Krótkoterminowe świadczenia pracownicze

Krótkoterminowe świadczenia pracownicze Grupy (inne niż świadczenia z tytułu rozwiązania umowy o pracę w całości należne w ciągu 12 miesięcy od wykonania pracy) obejmują wynagrodzenia, premie, płatne urlopy oraz składki na ubezpieczenia społeczne.

Grupa ujmuje przewidywaną niezdyktowaną wartość krótkoterminowych świadczeń pracowniczych jako koszty w okresie, w którym pracownicy świadczyli związaną z nimi pracę w korespondencji z pozostałymi zobowiązaniami bilansu.

Kwota krótkoterminowych świadczeń pracowniczych z tytułu niewykorzystanych dni urlopowych przysługujących pracownikom Grupy jest wyliczana jako suma niewykorzystanych urlopów przysługujących poszczególnym pracownikom Grupy.

Długoterminowe świadczenia pracownicze

Zobowiązania Grupy z tytułu długoterminowych świadczeń pracowniczych są kwotą przyszłych korzyści, które pracownik otrzyma w zamian za świadczenie swoich usług w bieżącym i wcześniejszych okresach, które nie są w całości należne w ciągu 12 miesięcy od wykonania pracy. Zgodnie z Regulaminem Wynagradzania Pracowników oraz Kodeksem Pracy, pracownikom po przepracowaniu określonej liczby lat i osiągnięciu wymaganego wieku, przysługuje prawo do otrzymania odprawy emerytalnej. Rezerwa na odprawę emerytalną wyliczana jest metodą aktuarialną przez niezależnego aktuarium jako wartość obecna przyszłych zobowiązań Grupy wobec pracowników według stanu zatrudnienia i płac na dzień aktualizacji. Wycena jest sporządzona przy zastosowaniu metody prognozowanego kosztu jednostkowego (projected unit credit method).

Zgodnie z tą metodą każdy okres wykonywania pracy daje uprawnienia do dodatkowej jednostki świadczeń i każda jednostka uprawnienia do świadczenia wyliczana jest oddzielnie. Uwzględnia się przy tym, że bazowe wynagrodzenie każdego z pracowników będzie się zmieniać w czasie wg określonych założeń. Rezerwa na odprawę emerytalną podlega aktualizacji na bazie rocznej. Parametrami, które mają istotny wpływ na wysokość wartości obecnej zobowiązań są: stopa mobilności (rotacja) pracowników, stopa dyskontowa, stopa wzrostu płac. Nominalna stopa dyskontowa dla kalkulacji za rok 2020 została ustalona na poziomie 1,4%. Wyliczenia zobowiązań dokonuje się dla pracowników obecnie zatrudnionych i nie dotyczy ono osób, które zostaną przyjęte do pracy w przyszłości.

W 2012 roku Grupa wdrożyła politykę określającą zasady wynagradzania osób mających istotny wpływ na profil ryzyka Grupy Banku Millennium, z późniejszymi zmianami, zgodnie z wymogami opisanymi w Uchwale Komisji Nadzoru Finansowego nr 258/2011, a następnie Rozporządzeniu Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 6 marca 2017 r. w sprawie systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej, polityki wynagrodzeń oraz szczegółowego sposobu szacowania kapitału wewnętrznego w bankach. Zgodnie z polityką, pracownicy Grupy mający istotny wpływ na profil ryzyka Grupy otrzymują zmienne wynagrodzenie, którego część wypłacana jest w formie instrumentów finansowych: akcji fantomowych Banku w latach 2017 -2018; akcji własnych Banku Millennium: za rok 2019 i 2020. Od roku 2019 Grupa, decyzją Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszy Banku z dnia 27 sierpnia 2019, wprowadziła program motywacyjny służący wynagradzaniu osób uprawnionych, uprzednio zidentyfikowanych jako mające istotny wpływ na profil ryzyka (ang. Risk Taker). W jego ramach nabyte przez Bank Akcje Własne zostaną, zgodnie z obowiązującą polityką wynagrodzeń Risk Takerów, przeznaczone do nieodpłatnego nabycia w odpowiedniej liczbie przez wskazanych Risk Takerów w Okresie Trwania Programu.

Szczegóły Polityki zostały zaprezentowane w punkcie 7), Rozdziale 16. niniejszego sprawozdania finansowego.

Rezerwy z tytułu krótkoterminowych i długoterminowych świadczeń pracowniczych ujmuje się w pozycji „Pozostałe zobowiązania” bilansu w korespondencji z kosztami wynagrodzeń w Rachunku zysków i strat.

Grupa realizuje program świadczeń pracowniczych po okresie zatrudnienia zwany programem określonych składek. Na mocy tego programu Grupa jest zobowiązana prawem do odprowadzania ustalonej kwoty składek do państwowego funduszu emerytalnego. Ze środków funduszu obejmujących również zwrot uzyskany z inwestowania składek wypłacane są pracownikowi świadczenia po okresie zatrudnienia. W rezultacie na Grupie nie ciąży prawne ani zwyczajowo oczekiwane zobowiązanie do zapłacenia dodatkowych składek, jeżeli fundusz emerytalny nie będzie posiadał aktywów w wysokości wystarczającej do zapłaty należnych świadczeń.

Kapitał własny Grupy

Kapitały własne stanowią kapitały i fundusze tworzone zgodnie z obowiązującym prawem, właściwymi ustawami oraz statutem.

Na kapitały własne składają się: kapitał zakładowy, kapitał ze sprzedaży akcji powyżej wartości nominalnej, kapitał z aktualizacji wyceny oraz zyski zatrzymane. Wszystkie kwoty kapitałów i funduszy wykazywane są według wartości nominalnej.

Kapitał akcyjny

Kapitał akcyjny wykazywany jest według wartości nominalnej, zgodnie ze statutem oraz wpisem do rejestru sądowego.

Jeżeli jednostka nabywa własne instrumenty kapitałowe, to kwotę zapłaconą, łącznie z kosztami bezpośrednio się do tego odnoszącymi, ujmuje się jako zmianę w kapitale własnym. Nabyte akcje własne ujmuje się jako akcje własne i ujawnia się je jako zmniejszenie kapitału własnego do momentu ich anulowania.

Dywidendy za rok obrotowy, które zostały zatwierdzone przez Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy, ale nie zostały wypłacone na dzień bilansowy, ujawnia się w pozycji „Pozostałe zobowiązania” pasywów bilansu.

Kapitał ze sprzedaży akcji powyżej wartości nominalnej

Kapitał ze sprzedaży akcji powyżej wartości nominalnej (nadwyżka ceny emisyjnej nad ceną nominalną) tworzony jest z premii emisyjnej uzyskanej z emisji akcji pomniejszonej o bezpośrednie, poniesione koszty z nią związane.

Skumulowane inne całkowite dochody

Na skumulowane inne całkowite dochody odnosi się różnice z wyceny aktywów finansowych wycenianych wg wartości godziwej przez inne całkowite dochody, efekt wyceny zabezpieczeń przepływów środków pieniężnych oraz zyski (straty) aktuarialne dotyczące rezerw na odprawy emerytalne pomniejszone odpowiednio o odpisy z tytułu odroczonego podatku dochodowego z tym związane. Skumulowane inne całkowite dochody nie podlegają dystrybucji.

Zyski zatrzymane

Zyski zatrzymane tworzone są z odpisów z zysku i są przeznaczone na cele określone w statucie lub innych przepisach prawa (pozostała część kapitału zapasowego, kapitał rezerwowy, w tym fundusz ogólnego ryzyka bankowego) lub stanowią zyski/straty z lat ubiegłych, lub także wynik finansowy netto bieżącego okresu.

Fundusz ogólnego ryzyka bankowego w Banku tworzony jest zgodnie z przepisami ustawy Prawo Bankowe z dnia 29 sierpnia 1997 r. z późniejszymi zmianami, z zysku po opodatkowaniu.

Wynik finansowy netto bieżącego okresu stanowi wynik z Rachunku zysków i strat roku bieżącego skorygowany obciążeniem z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych. Straty przypadające udziałom niekontrolującym, a przewyższające wartość przypadającego na nie kapitału własnego, obciążają kapitał własny Grupy.

Gwarancja finansowa

Gwarancja finansowa jest kontraktem, na mocy którego wystawca zobowiązuje się do wykonania na rzecz beneficjanta określonych płatności w celu zrekompensowania poniesionych przez beneficjanta strat, spowodowanych zaniechaniem przez określonego dłużnika spłat wynikających z oryginalnych bądź zmodyfikowanych warunków umowy instrumentu dłużnego.

Udzielone gwarancje finansowe są wyceniane w wyższej z natępujących wartości:

- kwoty odpisu na oczekiwane straty kredytowe,
- początkowo ujętej kwoty pomniejszonej o skumulowaną kwotę dochodów ujmowanych zgodnie z MSSF 15.

Przychody z tytułu odsetek i przychody o podobnym charakterze

Przychody odsetkowe obejmują odsetki dotyczące instrumentów finansowych, wycenianych według zamortyzowanego kosztu oraz aktywów finansowych wycenianych wg wartości godziwej przez inne całkowite dochody przy zastosowaniu metody efektywnej stopy procentowej.

Metoda efektywnej stopy procentowej jest metodą naliczania zamortyzowanego kosztu składnika aktywów finansowych lub zobowiązania finansowego oraz alokacji przychodów lub kosztów z tytułu odsetek i niektórych prowizji (stanowiących integralną część stopy procentowej) do właściwego okresu. Efektywna stopa procentowa jest stopą, która dokładnie dyskontuje oszacowane przyszłe przepływy pieniężne (w okresie do wygaśnięcia instrumentu finansowego) do wartości bilansowej brutto składnika aktywów/zamortyzowanego kosztu zobowiązania. Obliczając efektywną stopę procentową, Grupa szacuje przepływy pieniężne uwzględniając wszystkie warunki umowne danego instrumentu finansowego, nie biorąc jednak pod uwagę możliwych przyszłych strat z tytułu niespłaconych kredytów. Kalkulacja ta uwzględnia wszystkie opłaty zapłacone lub otrzymane między stronami umowy, które są integralną częścią efektywnej stopy procentowej, oraz koszty transakcji i wszystkie inne różnice z tytułu premii lub dyskonta.

Przychody z tytułu odsetek obejmują odsetki oraz prowizje (otrzymane lub należne) ujęte w kalkulacji efektywnej stopy procentowej z tytułu: kredytów, lokat międzybankowych oraz dłużnych papierów wartościowych nie sklasyfikowanych jako przeznaczone do obrotu. W przychodach odsetkowych ujmowane są także koszty bezpośrednio związane z zawarciem umowy kredytowej ponoszone przez Grupę (głównie prowizje płacone agentom zewnętrznym i własnym za zawarcie umowy kredytu hipotecznego oraz związane z tym typem umów koszty wyceny nieruchomości), które stanowią składową rachunku efektywnej stopy procentowej i podlegają rozliczeniu w czasie.

W momencie rozpoznania utraty wartości instrumentu finansowego wycenianego według zamortyzowanego kosztu oraz wycenianych wg wartości godziwej przez inne całkowite dochody, przychody odsetkowe ujmowane są w Rachunku zysków i strat, lecz wyliczane są od nowo ustalonej wartości bilansowej instrumentu finansowego (to jest wartości pomniejszonej o odpis aktualizujący wartość).

Przychody z tytułu odsetek obejmują również wynik odsetkowy od instrumentów pochodnych desygnowanych i będących efektywnymi instrumentami zabezpieczającymi w rachunkowości zabezpieczeń (szczegółowy opis istniejących relacji zabezpieczających zawiera **nota (23)**).

Przychody odsetkowe od instrumentów pochodnych zaklasyfikowanych do kategorii przeznaczone do obrotu wykazywane są w pozycji „Wynik z tytułu aktywów i zobowiązań finansowych przeznaczonych do obrotu” Rachunku zysków i strat. Przychody odsetkowe oraz rozliczenie dyskonta lub premii od dłużnych instrumentów finansowych zaklasyfikowanych jako przeznaczone do obrotu są ujmowane w pozycji „Przychody o charakterze podobnym do odsetkowego od Aktywów wycenianych według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat” Rachunku zysków i strat. W tej pozycji ujmowane są również przychody odsetkowe wynikające z aktywów obowiązkowo wycenianych w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat.

Koszty odsetkowe

Koszty odsetkowe obejmują w szczególności odsetki wynikające z instrumentów finansowych, wycenianych według zamortyzowanego kosztu przy zastosowaniu opisanej powyżej metody efektywnej stopy procentowej.

Koszty odsetkowe od instrumentów pochodnych zaklasyfikowanych do kategorii przeznaczone do obrotu wykazywane są w pozycji „Wynik z tytułu aktywów i zobowiązań finansowych przeznaczonych do obrotu” Rachunku zysków i strat.

Przychody z tytułu opłat i prowizji/ Koszty z tytułu opłat i prowizji

Przychody i koszty z tytułu opłat i prowizji od obsługi rachunków bankowych, operacji z tytułu obsługi kart płatniczych, z działalności maklerskiej, są zaliczane do wyniku w momencie wykonania usługi, zaś pozostałe prowizje i opłaty są rozliczane w czasie.

Jako podstawowe typy prowizji związanych z działalnością kredytową Grupa wyróżnia między innymi opłaty i prowizje przygotowawcze oraz prowizje od niewykorzystanego zaangażowania.

Opłaty i prowizje (zarówno przychody jak i koszty) bezpośrednio związane z powstaniem aktywów finansowych posiadających określone harmonogramy spłat są ujmowane w Rachunku zysków i strat jako element efektywnej stopy procentowej i stanowią część przychodów odsetkowych. Inne integralnie związane z powstaniem aktywów bez określonych harmonogramów rozliczane są liniowo w okresie trwania kontraktu. Opłaty za zobowiązanie się do udzielenia pożyczek, które najprawdopodobniej będą zaciągnięte, są odraczane i z chwilą powstania aktywów finansowych są rozliczane jako element efektywnej stopy procentowej lub liniowo przy uwzględnieniu wyżej wymienionego kryterium. W przypadku kredytów i pożyczek o nieustalonych terminach płatności rat i nieustalonych zmianach oprocentowania, np. kredytów w rachunku bieżącym i kredytów z tytułu kart kredytowych, prowizje rozliczane są w czasie przez okres ważności karty lub limitu kredytu w rachunku bieżącym metodą liniową, i zaliczane do przychodów prowizyjnych.

W związku z prowadzoną przez Grupę działalnością bancassurance (sprzedaż usług ubezpieczeniowych), bazując na kryterium rozpoznawania przychodów z tej działalności, można wydzielić dwie grupy produktów.

Pierwszą grupę stanowią produkty ubezpieczeniowe bez bezpośredniego powiązania z instrumentem finansowym (np.: ubezpieczenie zdrowia, NNW) - w tym przypadku wynagrodzenie Grupy jest ujmowane jednorazowo jako przychód po wykonaniu ważnej czynności tj. w dniu rozpoczęcia lub odnowienia polis ubezpieczeniowych z uwzględnieniem ewentualnych rezerw na zwroty.

W drugim przypadku (gdy występuje bezpośrednie powiązanie ubezpieczenia z instrumentem finansowym, to jest w szczególności gdy produkt ubezpieczeniowy oferowany jest klientowi wyłącznie z produktem kredytowym, tj. nie ma możliwości zakupu w Banku produktu ubezpieczeniowego identycznego co do formy prawnej, warunków produktu i treści ekonomicznej bez produktu kredytowego) można zidentyfikować dwie kategorie:

- a) W ubezpieczeniach związanych z kredytami mieszkaniowymi w przypadku ubezpieczeń pobieranych miesięcznie (ubezpieczenie na życie i ubezpieczenie nieruchomości) wynagrodzenie jest ujmowane w rachunku zysków i strat w momencie otrzymania wynagrodzenia.
- b) W ubezpieczeniach związanych z kredytami gotówkowymi Grupa dokonuje alokacji łącznej wartości wynagrodzenia należnego z tytułu połączonej transakcji do poszczególnych elementów transakcji, po pomniejszeniu o szacunek rezerwy dotyczącej części wynagrodzenia, która będzie zwracana, np. w wyniku rezygnacji przez klienta z ubezpieczenia, przedpłat lub innych tytułów. Szacunek rezerwy oparty jest na analizie historycznych informacji o rzeczywistych zwrotach w przeszłości oraz przewidywaniach, co do trendu zwrotów w przyszłości.

Alokacja wynagrodzenia, o której mowa wyżej, oparta jest o metodę „względnej wartości godziwej”, polegającej na podziale łącznego wynagrodzenia w proporcji, odpowiednio, wartości godziwej wynagrodzenia z tytułu instrumentu finansowego oraz wartości godziwej usługi pośrednictwa. Ustalenie powyższych wartości godziwych oparte jest na danych rynkowych, w szczególności dla:

- usługi pośrednictwa - na podejściu rynkowym polegającym na wykorzystaniu cen i innych danych rynkowych dla najbardziej zbliżonych transakcji rynkowych,
- wynagrodzenia z instrumentu finansowego - na podejściu dochodowym opartym na przeliczeniu przyszłych kwot na wartość bieżącą z wykorzystaniem informacji na temat oprocentowania i innych opłat dla identycznych lub najbardziej zbliżonych instrumentów finansowych oferowanych niezależnie od produktu ubezpieczeniowego.

Poszczególne wyodrębnione elementy danej transakcji, bądź kilku transakcji rozpatrywanych łącznie, podlegają następującym zasadom ujmowania przychodu:

- prowizje agencji ubezpieczeniowych - w części dotyczącej opłaty za wykonanie ważnej czynności, ujmowane w przychodach w dniu rozpoczęcia bądź odnowienia polisy ubezpieczeniowej,
- prowizje/opłaty stanowiące integralną część efektywnej stopy procentowej instrumentu finansowego - traktowane, jako korekta efektywnej stopy procentowej i ujmowane w przychodach odsetkowych.

W 2020 roku Bank dokonywał przeglądu procesu założeń stosowanego modelu rozliczania przychodów z tytułu bancassurance, w wyniku czego w zakresie ubezpieczeń związanych z kredytami gotówkowymi, wskaźnik przychodów ujmowanych jednorazowo jako prowizja za wykonanie ważnej czynności kształtował się na poziomie 5% (analogicznie jak w roku 2019).

Na dzień 31 grudnia 2020 r., dla produktów ubezpieczeniowych powiązanych z kredytami gotówkowymi Bank oszacował rezerwę na zwroty składek, wyrażoną jako procentowy wskaźnik zwrotów do wysokości prowizji brutto, na poziomie 57%.

Pozostałe opłaty i prowizje związane z usługami finansowymi oferowanymi przez Grupę, takie jak:

- usługi zarządzania aktywami;
- usługi zarządzania środkami pieniężnymi;
- usługi maklerskie;

są rozpoznawane w Rachunku zysków i strat jednorazowo.

Przychody z tytułu dywidend

Przychody z tytułu dywidend są ujmowane w Rachunku zysków i strat Grupy w dniu ustalenia praw udziałowców/akcjonariuszy do ich otrzymania.

Wynik z tytułu zaprzestania ujmowania aktywów i zobowiązań finansowych niewycenianych według wartości godziwej przez wynik finansowy

Wynik z tytułu zaprzestania ujmowania aktywów i zobowiązań finansowych niewycenianych według wartości godziwej przez wynik finansowy zawiera zyski i straty powstałe w wyniku zbycia dłużnych instrumentów finansowych zaklasyfikowanych do portfela wyceniane wg wartości godziwej przez całkowite dochody oraz pozostałe zyski i straty wynikające z działalności inwestycyjnej.

Wynik z tytułu aktywów i zobowiązań finansowych przeznaczonych do obrotu

Wynik z tytułu aktywów i zobowiązań finansowych przeznaczonych do obrotu zawiera zyski i straty powstałe w wyniku zbycia instrumentów finansowych zaliczonych do aktywów/zobowiązań finansowych przeznaczonych do obrotu oraz efekt wyceny tych instrumentów do wartości godziwej (w tym m.in. przeznaczone do obrotu instrumenty dłużne, kapitałowe i pochodne).

Wynik z tytułu aktywów finansowych nieprzeznaczonych do obrotu wycenianych obowiązkowo według wartości godziwej przez wynik finansowy

Wynik z tytułu aktywów finansowych nieprzeznaczonych do obrotu wycenianych obowiązkowo według wartości godziwej przez wynik finansowy obejmuje zyski i straty powstałe w wyniku zbycia oraz efekt wyceny instrumentów finansowych zaklasyfikowanych do tej kategorii aktywów.

Wynik z tytułu rachunkowości zabezpieczeń

Wynik z tytułu rachunkowości zabezpieczeń obejmuje w szczególności: zmiany wartości godziwej instrumentu zabezpieczającego (w tym zaniechanie), zmiany wartości godziwej pozycji zabezpieczanej wynikające z zabezpieczonego ryzyka oraz ujętą w wyniku finansowym nieefektywność wynikającą z zabezpieczeń przepływów pieniężnych.

Wynik z pozycji wymiany

Wynik z pozycji wymiany obejmuje: i) wynik zrealizowany oraz wynik z wyceny transakcji FX spot i FX Forward, ii) dodatnie i ujemne różnice kursowe, zarówno zrealizowane jak i niezrealizowane, wynikające z codziennej wyceny aktywów i pasywów walutowych, po obowiązującym na dzień bilansowy średnim kursie NBP i wpływające na przychody lub koszty z pozycji wymiany.

Pozostałe przychody i koszty operacyjne

Do pozostałych przychodów i kosztów operacyjnych zaliczane są koszty i przychody niezwiązane bezpośrednio z działalnością bankową i maklerską Grupy. Są to w szczególności wynik z tytułu sprzedaży i likwidacji środków trwałych, przychody z tytułu sprzedaży pozostałych usług, otrzymane i zapłacone odszkodowania kary i grzywny oraz rezerwy na sprawy sporne.

Podatek dochodowy

Podatek dochodowy od osób prawnych obejmuje podatek bieżący oraz odroczony.

Bieżący podatek dochodowy jest obliczany według obowiązującej stawki podatkowej i jest kalkulowany w oparciu o zysk brutto ustalony na podstawie odpowiednich przepisów o rachunkowości, skorygowany o przychody niepodlegające opodatkowaniu i koszty niestanowiące kosztów uzyskania przychodu. Ponadto, dla celów podatkowych, wynik księgowy brutto koryguje się o przychody i koszty z lat ubiegłych, zrealizowane dla celów podatkowych w danym okresie sprawozdawczym oraz odliczenia od dochodu np. z tytułu darowizn.

Podatek dochodowy odroczony ujmowany jest w Rachunku zysków i strat za wyjątkiem sytuacji, w których rozpoznawany jest w sprawozdaniu z pozostałych całkowitych dochodów lub bezpośrednio w kapitale z aktualizacji wyceny, ponieważ dotyczy transakcji, które również są rozpoznawane w sprawozdaniu z pozostałych całkowitych dochodów lub bezpośrednio w kapitale z aktualizacji wyceny.

Rezerwę na odroczony podatek dochodowy wykazuje się w pasywach bilansu jako „Rezerwę na odroczony podatek dochodowy”. Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego ujmuje się w aktywach bilansu w pozycji „Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego”. Grupa kompensuje ze sobą aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego z rezerwami z tytułu odroczonego podatku dochodowego w ramach każdej jednostki wchodzącej w skład Grupy, ponieważ posiada tytuł prawny do przeprowadzenia takiej kompensaty oraz aktywa i rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego wynikają z podatku nałożonego przez tę samą władzę podatkową.

Rezerwa na odroczony podatek dochodowy ujmowana jest przy użyciu metody bilansowej w odniesieniu do wszystkich dodatnich różnic przejściowych z wyjątkiem sytuacji, gdy powstaje w wyniku amortyzacji wartości firmy lub początkowego ujęcia składnika aktywów bądź zobowiązania przy transakcji niestanowiącej połączenia jednostek gospodarczych, która w chwili jej zawierania nie ma wpływu ani na wynik finansowy brutto, ani na dochód do opodatkowania czy stratę podatkową.

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego ujmowane są przy użyciu metody bilansowej w odniesieniu aktywowanych strat podatkowych oraz wszystkich ujemnych różnic przejściowych występujących na dzień bilansowy między wartością podatkową aktywów i zobowiązań a ich wartością bilansową wykazaną w sprawozdaniu finansowym jedynie w zakresie, w jakim będzie możliwe osiągnięcie przychodu podatkowego w związku z którym pomniejszenia te będą mogły być odwrócone.

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego nie są ujmowane, gdy dotyczą ujemnych różnic przejściowych powstających w wyniku początkowego ujęcia składnika aktywów bądź zobowiązania, przy transakcji niestanowiącej połączenia jednostek gospodarczych i w chwili jej zawierania nie mają wpływu ani na wynik finansowy brutto, ani na dochód do opodatkowania czy stratę podatkową.

Grupa nie ujmuje w kalkulacji podatku odroczonego zobowiązania lub aktywa z tytułu różnic przejściowych powstających w związku z inwestycją w jednostkach zależnych i stowarzyszonych, chyba że na podstawie posiadanych dowodów realizacja różnic przejściowych jest kontrolowana przez Grupę i prawdopodobne jest, że w możliwej do przewidzenia przyszłości różnice te ulegną odwróceniu.

Wyliczenie aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego oraz rezerwy na odroczony podatek dochodowy bazuje na przewidywanym stopniu realizacji wartości bilansowych aktywów i zobowiązań, z zastosowaniem stawek podatkowych, które według przewidywań będą obowiązywać w okresie, gdy składnik aktywów zostanie zrealizowany lub rezerwa rozwiązana, przyjmując za podstawę stawki podatkowe (i przepisy podatkowe) prawnie lub faktycznie obowiązujące na dzień bilansowy.

9. Zarządzanie Ryzykiem Finansowym

Zarządzanie ryzykiem finansowym jest jedną z podstawowych aktywności Zarządu składającą się na proces efektywnego zarządzania Grupą. Określa ono ramy rozwoju, rentowności i stabilności działalności biznesowej, tworząc zasady zapewniające Grupie zgodność z najlepszymi praktykami w zakresie kontroli wewnętrznej i wymogami prawnymi oraz zgodność strategii zarządzania wszystkimi typami ryzyka.

9.1. ZARZĄDZANIE RYZYKIEM

Misją zarządzania ryzykiem w Grupie Banku Millennium jest zapewnienie, że wszystkie rodzaje ryzyka były zarządzane, monitorowane i kontrolowane odpowiednio do przyjętego profilu ryzyka (apetytu na ryzyko) oraz charakteru i skali działania Grupy. Ważną zasadą zarządzania ryzykiem jest optymalizacja relacji ryzyka i rentowności - w Grupie zwraca się szczególną uwagę na to, aby podejmowane decyzje biznesowe brały pod uwagę (równoważyły) ryzyko i zysk.

Cele misji zarządzania ryzykiem osiągane są poprzez realizację następujących działań:

- Opracowanie strategii zarządzania ryzykiem, polityki kredytowej, procesów i procedur określających zasady akceptacji dopuszczalnego poziomu poszczególnych rodzajów ryzyka,
- Wdrażanie, w coraz większym zakresie, narzędzi informatycznych służących identyfikacji, kontroli i pomiarowi ryzyka,
- Zwiększanie wśród pracowników świadomości odpowiedzialności za właściwe zarządzanie ryzykiem na każdym poziomie struktury organizacyjnej Grupy.

Zarządzanie ryzykiem w Grupie jest scentralizowane i uwzględnia potrzebę osiągnięcia założonej rentowności jak również utrzymania odpowiedniej relacji ryzyko - kapitał, w kontekście posiadania odpowiedniego poziomu kapitału na pokrycie ryzyka. W ramach zarządzania ryzykiem wykorzystuje się także szeroki zakres metod - zarówno jakościowych jak i ilościowych, w tym zaawansowane narzędzia matematyczno-statystyczne, wspomagane przez odpowiednie systemy informatyczne.

Grupa, określając cele biznesowe, bierze pod uwagę zdefiniowane ramy ryzyka (apetyt na ryzyko) w celu zapewnienia, aby struktura i rozwój biznesu odpowiadały zakładanemu profilowi ryzyka charakteryzującego się szeregiem parametrów takich jak:

- Wzrost kredytowania wg produktów / segmentów,
- Struktura portfela kredytowego,
- Wskaźniki jakości portfela,
- Koszt ryzyka,
- Wymogi kapitałowe / kapitał ekonomiczny,
- Wymagana wielkość i struktura płynności.

Model zarządzania i kontroli ryzyka na poziomie Grupy opiera się na następujących podstawowych zasadach:

- zapewnienie kompleksowej kwantyfikacji i parametryzacji różnych rodzajów ryzyka pod kątem optymalizacji struktury bilansu i pozycji pozabilansowych Grupy, przy uwzględnieniu założonego poziomu rentowności prowadzonej działalności biznesowej. Główne obszary analizy obejmują: ryzyko kredytowe, ryzyko rynkowe, ryzyko płynności oraz ryzyko operacyjne; szczególnej uwadze podlegają również ryzyko prawne i sporów sądowych
- wszystkie typy ryzyka są monitorowane i kontrolowane w odniesieniu do dochodowości prowadzonej działalności oraz poziomu kapitału niezbędnego do zapewnienia bezpieczeństwa operacji z punktu widzenia wymogów kapitałowych. Wyniki pomiarów ryzyka są regularnie raportowane w ramach systemu informacji zarządczej,
- rozdzielenie obowiązków w zakresie powstania ryzyka, zarządzania ryzykiem i kontroli ryzyka

Proces zarządzania ryzykiem w Grupie przedstawia poniższy schemat:

Podział kompetencji w zakresie zarządzania ryzykiem przedstawia się następująco:

- Rada Nadzorcza jest odpowiedzialna za nadzorowanie zgodności polityki podejmowania ryzyka przez Grupę ze strategią Grupy oraz jego planem finansowym. W ramach Rady Nadzorczej działa Komitet ds. Ryzyka, który wspiera ją w realizacji tych zadań m.in. opiniując strategię ryzyka Grupy, w tym tolerancję Grupy do ponoszenia ryzyka.
- Zarząd odpowiada za efektywność systemu zarządzania ryzykiem, procesu szacowania kapitału wewnętrznego i dokonywania przeglądów procesu szacowania i utrzymywania kapitału wewnętrznego oraz systemu kontroli wewnętrznej;
- Komitet Kredytowy, Komitet Kapitałów, Aktywów i Pasywów oraz Komitet Należności Zagrożonych są odpowiedzialne za bieżące zarządzanie różnymi rodzajami ryzyka bankowego w ramach modelu ustalonego przez Zarząd;
- Komitet Ryzyka, oraz Komitet Procesów i Ryzyka Operacyjnego są odpowiedzialne za definiowanie polityki oraz za monitorowanie i kontrolowanie różnych rodzajów ryzyka bankowego w ramach modelu ustalonego przez Zarząd;
- Komitet Walidacyjny odpowiedzialny jest za akceptację wyników walidacji modeli ryzyka oraz nadzór nad wdrażaniem zaleceń określonych przez Biuro Walidacji Modeli;
- Podkomitet do spraw sądowych jest odpowiedzialny za opiniowanie i podejmowanie decyzji w sprawach z zakresu postępowań sądowych, w których wartość przedmiotu sporu lub bezpośredni skutek dla wartości majątku w wyniku orzeczenia sądu przekracza 1 mln zł lub w wyniku kilku spraw o tym samym charakterze, z wyłączeniem spraw należących do portfela restrukturyzacji i windykacji wierzytelności Banku zarządzanych przez Departament Windykacji Korporacyjnej oraz Departament Restrukturyzacji Detalicznej i Windykacji. Podkomitet do spraw sądowych jest również właściwy do rozpatrywania sporów z portfela Departamentu Restrukturyzacji Detalicznej i Windykacji, których charakter sporu odpowiada charakterowi sporów sądowych nadzorowanych przez Podkomitet Ryzyka Spraw Sądowych oraz kwestie związane z ustaleniem warunków ugody co do skutków stosunków prawnych na etapie przedprocesowym lub w okolicznościach wskazujących na istotne prawdopodobieństwo sporu, który w przypadku materializacji podlegałby kompetencjom Podkomitetu do spraw sądowych, z wyłączeniem spraw zarządzanych przez Departament Windykacji Korporacyjnej.
- Departament Ryzyka odpowiada za zarządzanie ryzykiem, w tym za identyfikację, pomiar, analizę, monitorowanie i raportowanie ryzyka w Grupie. Departament Ryzyka przygotowuje również zasady zarządzania ryzykiem i odpowiednie procedury, a także przedstawia informacje i proponuje kierunki działania niezbędne do podejmowania decyzji przez Komitet Kapitałów, Aktywów i Pasywów, Komitet Ryzyka i Zarząd dotyczących zarządzania ryzykiem;
- Departament Ratingu odpowiedzialny jest przede wszystkim za nadawanie ratingów ryzyka (ocena wiarygodności kredytowej) dla klientów korporacyjnych Banku oraz monitoring i ewentualną zmianę ratingów w okresie ich obowiązywania. Proces nadawania ratingów jest niezależny od procesu podejmowania decyzji kredytowej;

- Departament Decyzji Kredytowych Przedsiębiorstw, Departament Hipotecznych Decyzji Kredytowych i Departament Decyzji Kredytowych Consumer Finance są odpowiedzialne, odpowiednio w ramach Segmentu Klientów Korporacyjnych i Segmentu Klientów Detalicznych, za proces podejmowania decyzji kredytowych, w tym analizowanie sytuacji finansowej klientów, sporządzanie projektów decyzji kredytowych dla poszczególnych szczebli decyzyjnych i podejmowanie decyzji kredytowych w ramach określonych limitów;
- Departament Monitorowania i Dochodzenia Należności Detalicznych oraz Departament Restrukturyzacji i Windykacji Należności Detalicznych są odpowiedzialne za monitorowanie spłat i proces dochodzenia należności przeterminowanych od osób fizycznych;
- Departament Zagrożonych Należności Gospodarczych opracowuje określone strategie dla każdego klienta ze swojego portfela, w celu jak najszybszej maksymalizacji odzysku i ograniczenia ryzyka ponoszonego przez Grupę. Podejście w poszczególnych sprawach jest stale aktualizowane przy wykorzystaniu bieżących informacji, najlepszych praktyk i doświadczeń w zakresie odzyskiwania należności;
- Biuro Kontroli i Analiz Skarbu jest odpowiedzialne za monitorowanie i wykorzystywanie niektórych limitów Grupy, takich jak limity kontrahenta i limity typu stop-loss, monitorowanie pozycji walutowej Grupy i wyników aktywnego „tradingu” oraz kontrolę operacji Departamentu Skarbu;
- Biuro Walidacji Modeli jest odpowiedzialne za jakościową oraz ilościową analizę i walidację modeli, niezależną od funkcji budowy modeli; przygotowywanie metodyki walidacji i monitorowania modeli; podejmowanie działań związanych z wydawaniem opinii w zakresie adekwatności nowych modeli dla obszaru, którego dotyczą; przygotowywanie raportów na potrzeby Komitetu Walidacyjnego;
- Wydział Zarządzania Nadużyciami jest odpowiedzialny za tworzenie, implementację oraz monitorowanie realizacji polityki Banku w zakresie zarządzania ryzykiem nadużyć we współpracy z innymi jednostkami organizacyjnymi Banku. Wydział stanowi centrum kompetencji dla procesu zapobiegania nadużyciom;
- Departament Zgodności odpowiada za zapewnienie zgodności z regulacjami prawnymi, powiązаныmi standardami regulacyjnymi, zasadami i standardami rynkowymi, a także wewnętrznymi regulacjami i kodeksami postępowania;
- Departament Prawny odpowiada za prowadzenie spraw spornych Banku, w razie potrzeby przy wsparciu zewnętrznych kancelarii prawnych i ekspertów prawnych.

Grupa opracowała kompleksowy dokument o charakterze wytycznych dotyczących polityki/strategii w zakresie zarządzania ryzykiem „Strategia ryzyka na lata 2021-2023”. Dokument ten jest opracowany w horyzoncie trzyletnim i podlega corocznemu przeglądowi i uaktualnieniu. Jest on zatwierdzany przez Zarząd i Radę Nadzorczą Banku. Strategia ryzyka jest nierozdzielnie związana z innymi dokumentami strategicznymi, takimi jak: Budżet, Plan Płynności, Plan Kapitałowy.

Strategia Ryzyka opiera się na zdefiniowanych przez Grupę dwóch podstawowych pojęciach:

1. Profil ryzyka: aktualny poziom ryzyka wyrażony kwotą lub rodzajem ryzyka, na które Grupa jest obecnie narażona. Grupa również przewiduje, jak profil ryzyka może się zmieniać w przyszłości uwzględniając zarówno oczekiwane jak i skrajne scenariusze ekonomiczne, zgodnie z apetytem na ryzyko;
2. Apetyt na ryzyko: maksymalny poziom lub rodzaj ryzyka, jakie Grupa jest w stanie zaakceptować i tolerować dla osiągnięcia swoich celów finansowych i strategicznych. W tym celu zdefiniowano trzy strefy, określające poziomy ostrzegawcze i wymagające podjęcia działań.

Apetyt na ryzyko ma zapewniać, że profil działalności biznesowej i jej skala wzrostu będą odpowiadać przyszłemu Profilowi Ryzyka. Apetyt na ryzyko został odzwierciedlony w określonych indykatorach, w takich kluczowych obszarach jak:

- Wypłacalność
- Płynność i finansowanie
- Zmienność wyników finansowych i struktura produktowa
- Działalność operacyjna i reputacja.

Grupa posiada jasno określoną strategię ryzyka obejmującą kredyty detaliczne, korporacyjne, działalność rynkową i płynność oraz zarządzanie ryzykiem operacyjnym i kapitałem. Dla każdego ryzyka w szczególności i ogółem, Grupa jasno określa apetyt na ryzyko.

Zarządzanie ryzykiem jest definiowana głównie poprzez zasady i cele określone w Strategii Ryzyka i dodatkowo uzupełnione szczegółowo zasadami i wytycznymi jakościowymi przedstawionymi w następujących dokumentach:

- Zasady zarządzania i planowania kapitałowego,
- Zasady i wytyczne kredytowe,
- Zasady zarządzania ryzykiem koncentracji,
- Zasady i reguły zarządzania ryzykiem płynności,
- Zasady i reguły dotyczące zarządzania ryzykiem rynkowym na rynkach finansowych,
- Zasady i reguły dotyczące zarządzania ryzykiem rynkowym w Księdze Bankowej,
- Polityka inwestycyjna,
- Zasady i wytyczne dotyczące zarządzania ryzykiem operacyjnym,
- Polityka i zasady dotyczące zarządzania ryzykiem modeli,
- Polityka w zakresie testów warunków skrajnych,
- Regulamin Banku Millennium S.A. - Program przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu.

W ramach apetytu na ryzyko, Grupa określiła strefy dla mierników tego apetytu (zbudowane za zasadzie „światła drogowych”). Dla stref apetytu określono:

- Status apetytu na ryzyko - strefa zielona oznacza miernik w ramach apetytu na ryzyko, strefa żółta oznacza zwiększone ryzyko przekroczenia apetytu na ryzyko, strefa czerwona oznacza przekroczenie tego apetytu
- proces eskalacji podejmowanych działań (jednostki organizacyjne / organy Banku odpowiedzialne za decyzje i wykonanie działań w poszczególnych strefach),
- procedury monitoringu apetytu na ryzyko.

Grupa szczególną wagę przykładła do ciągłego doskonalenia procesu zarządzania ryzykiem. Jednym z wymiernych tego efektów jest sukces polegający na zezwoleniu na zastosowanie w szerszym zakresie metody IRB w procesie wyliczania wymogów kapitałowych.

9.2. ZARZĄDZANIE KAPITAŁEM

Zarządzanie kapitałowe odnosi się do dwóch obszarów: zarządzania adekwatnością kapitałową i alokacji kapitału. Dla obydwu z tych obszarów określone zostały cele zarządcze.

Celami zarządzania adekwatnością kapitałową są: (a) spełnienie wymagań określonych w przepisach zewnętrznych (regulacyjna adekwatność kapitałowa) oraz (b) zapewnienie wypłacalności w warunkach normalnych i w warunkach skrajnych (ekonomiczna adekwatność kapitałowa/kapitał wewnętrzny). Realizując te cele, Grupa dąży do osiągnięcia wewnętrznych długookresowych limitów (celów) kapitałowych, określonych w Strategii Ryzyka.

Z kolei celem alokacji kapitału jest kreowanie wartości dla właścicieli poprzez maksymalizację zwrotu z działalności obciążonej ryzykiem, biorąc pod uwagę ustaloną tolerancję na ryzyko.

W ramach zarządzania kapitałowego realizowany jest również proces planowania kapitału. Celem tego procesu jest określenie funduszy własnych (baza kapitałowa określająca możliwość podjęcia ryzyka) i wykorzystania kapitału (wymogi kapitału regulacyjnego i kapitału ekonomicznego) w taki sposób, aby zapewnić spełnienie limitów (celów) kapitałowych, przy założeniu realizacji przewidywanej strategii biznesowej i profilu ryzyka - w normalnych i skrajnych warunkach ekonomicznych.

Regulacyjna adekwatność kapitałowa

Grupa jest zobowiązana na mocy prawa do spełnienia minimalnych wymogów w zakresie funduszy własnych, określonych w art. 92 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i rady (UE) nr 575/2013 w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych (CRR). Jednocześnie przy ustalaniu limitów/celów kapitałowych uwzględniono:

- Bufor II Filara kredytów walutowych (RRE FX) - zalecenie KNF dotyczące dodatkowego wymogu kapitałowego dla zabezpieczenia ryzyka wynikającego z walutowych kredytów hipotecznych dla gospodarstw domowych, wynikające z art. 138 ust. 1 pkt 2a ustawy Prawo bankowe. Wysokość tego bufora jest ustalana dla poszczególnych banków corocznie przez KNF w wyniku procesu Badania i Oceny Nadzorczej (BION) i obejmuje ryzyko niedostatecznie pokryte - zdaniem KNF - przez minimalne wymogi w zakresie funduszy własnych, określone w art. 92 CRR. Aktualnie bufor ten został ustalony w zaleceniach KNF w listopadzie i grudniu 2020 roku w wysokości 3,41 p.p. (Bank) i 3,35 p.p. (Grupa) dla łącznego wskaźnika kapitałowego (TCR), co odpowiada wymogowi kapitałowemu na poziomie 2,56 p.p. (Bank) i 2,52 p.p. (Grupa) ponad Wskaźnik Tier1 oraz 1,91 p.p. (Bank) i 1,88 p.p. (Grupa) ponad Wskaźnik CET1¹;
- Wymóg połączonego bufora - określony w ustawie o nadzorze makro ostrożnościowym nad systemem finansowym i zarządzaniu kryzysowym w systemie finansowym - który składa się z:
 - Bufora zabezpieczenia kapitału w wysokości 2,5%;
 - Bufora innej instytucji o znaczeniu systemowym (OSII) - w wysokości 0,25%, przy czym wysokość jest corocznie ustalana przez KNF²;
 - Bufora ryzyka systemowego w wysokości 0% obowiązujący od marca 2020 roku, zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Finansów i Rozwoju;
 - Bufor antycykliczny w wysokości 0%.

¹ Zalecenie to zastępuje poprzednie zalecenie z 2019 r. dotyczące utrzymania funduszy własnych na pokrycie dodatkowego wymogu kapitałowego poziomie 4,96 p.p. (Bank) i 4,87 p.p. (Grupa) dla łącznego współczynnika kapitałowego (TCR), co odpowiada wymogowi kapitałowemu 3,72 p.p. dla Banku i 3,65 p.p. dla Grupy ponad Wskaźnik Tier 1 oraz co odpowiada wymogowi kapitałowemu 2,78 p.p. dla Banku i 2,73 p.p. dla Grupy ponad Wskaźnik CET1

² W listopadzie 2020 roku Komisja Nadzoru Finansowego wydała decyzję o zidentyfikowaniu Banku jako innej instytucji o znaczeniu systemowym i nałożeniu Bufora OSII

Zgodnie z obowiązującymi przepisami i zaleceniami Komisji Nadzoru Finansowego, Grupa ustaliła minimalne poziomy współczynników kapitałowych, będące jednocześnie celami/limitami kapitałowymi. Są to wielkości OCR (łączych wymogów kapitałowych) dla poszczególnych wskaźników.

Poniższa tabela prezentuje te wielkości według stanu na 31 grudnia 2020 r. O każdej zmianie poziomów wymaganego kapitału Bank poinformuje zgodnie z przepisami.

Wskaźnik kapitałowy	31.12.2020	
Wskaźnik kapitału podstawowego Tier 1 (Wskaźnik CET1)	Bank	Grupa
Minimum	4,50%	4,50%
Bufor II Filara kredytów walutowych (RRE FX)	1,91%	1,88%
TSCR CET1 (Łączne wymogi SREP/BION)	6,41%	6,38%
Bufor zabezpieczenia kapitału	2,50%	2,50%
Bufor innej instytucji o znaczeniu systemowym (OSII)	0,25%	0,25%
Bufor ryzyka systemowego	0,00%	0,00%
Bufor antycykliczny	0,00%	0,00%
Wymóg połączonego bufora	2,75%	2,75%
OCR CET1 (Łączne wymogi kapitałowe CET1)	9,16%	9,13%
Wskaźnik kapitału Tier 1 (Wskaźnik T1)	Bank	Grupa
Minimum	6,00%	6,00%
Bufor II Filara kredytów walutowych (RRE FX)	2,56%	2,52%
TSCR T1 (Łączne wymogi SREP/BION)	8,56%	8,52%
Bufor zabezpieczenia kapitału	2,50%	2,50%
Bufor innej instytucji o znaczeniu systemowym (OSII)	0,25%	0,25%
Bufor ryzyka systemowego	0,00%	0,00%
Bufor antycykliczny	0,00%	0,00%
Wymóg połączonego bufora	2,75%	2,75%
OCR T1 (Łączne wymogi kapitałowe T1)	11,31%	11,27%
Łączny wskaźnik kapitałowy (TCR)	Bank	Grupa
Minimum	8,00%	8,00%
Bufor II Filara kredytów walutowych (RRE FX)	3,41%	3,35%
TSCR TCR (Łączne wymogi SREP/BION)	11,41%	11,35%
Bufor zabezpieczenia kapitału	2,50%	2,50%
Bufor innej instytucji o znaczeniu systemowym (OSII)	0,25%	0,25%
Bufor ryzyka systemowego	0,00%	0,00%
Bufor antycykliczny	0,00%	0,00%
Wymóg połączonego bufora	2,75%	2,75%
OCR TCR (Łączne wymogi kapitałowe TCR)	14,16%	14,10%

Ryzyko kapitałowe wyrażone powyższymi celami/limitami kapitałowymi, jest przedmiotem regularnego pomiaru i monitoringu. W odniesieniu do wszystkich docelowych wartości kapitału ustalono pewne minimalne zakresy tych wartości. Wskaźniki kapitałowe w danym przedziale determinują konieczność podjęcia odpowiednich decyzji lub działań zarządczych. Regularny monitoring ryzyka kapitałowego opiera się na klasyfikacji wskaźników kapitałowych do odpowiednich przedziałów, a następnie przeprowadza się ocenę trendów i czynników mających wpływ na poziom adekwatności kapitałowej.

Wymogi w zakresie funduszy własnych

Grupa oblicza wymogi w zakresie funduszy własnych przy użyciu metod standardowych, realizując jednocześnie projekt stopniowego wdrażania metody ratingów wewnętrznych (IRB) w celu obliczania minimalnych wymogów w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka kredytowego i uzyskania stosownych decyzji Organów Nadzoru.

Pod koniec 2012 r. Banco de Portugal (będący nadzorcą konsolidującym) we współpracy z Komisją Nadzoru Finansowego (KNF) udzielił zezwolenia na stosowanie metody IRB w odniesieniu do następujących portfeli kredytowych: (i) ekspozycje detaliczne wobec klientów indywidualnych zabezpieczone na nieruchomościach mieszkalnych (RRE), (ii) odnawialne ekspozycje detaliczne (QRRE). Zgodnie z przedmiotową zgodą, minimalne wymogi w zakresie funduszy własnych obliczone z wykorzystaniem metody IRB musiały być czasowo utrzymane na poziomie nie mniejszym niż 80% (tzw. floor nadzorczy) odpowiednich wymogów kapitałowych obliczonych metodą standardową.

Pod koniec 2014 roku Bank uzyskał kolejną decyzję wydaną przez Organy Nadzoru w zakresie stosowania metody IRB. Zgodnie z jej treścią dla portfeli RRE i QRRE, wymogi kapitałowe w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka kredytowego powinny być utrzymywane tymczasowo na poziomie nie mniejszym niż 70% (floor nadzorczy) odpowiednich wymogów kapitałowych obliczonych metodą standardową, dopóki Bank nie wypełni dodatkowych warunków zdefiniowanych przez Nadzorę.

W lipcu 2017 r. Bank otrzymał zezwolenie Organów Nadzoru (Europejski Bank Centralny we współpracy z KNF) na zastosowanie istotnych zmian w stosowanych modelach IRB (modele LGD) i zniesienie flooru nadzorczego.

Kapitał wewnętrzny

Grupa definiuje kapitał wewnętrzny zgodnie z ustawą Prawo bankowe, jako kwotę niezbędną do pokrycia wszystkich zidentyfikowanych, istotnych rodzajów ryzyka występujących w działalności Grupy oraz zmian otoczenia gospodarczego, uwzględniająca przewidywany poziom ryzyka w przyszłości.

Kapitał wewnętrzny jest wykorzystywany w zarządzaniu kapitałowym, w procesach zarządzania ekonomiczną adekwatnością kapitałową oraz alokacji kapitału. Grupa zdefiniowała proces wyliczania kapitału wewnętrznego (ekonomicznego). W tym celu dla mierzalnych rodzajów ryzyka wykorzystywane są modele i metody matematyczno-statystyczne.

Utrzymanie ekonomicznej adekwatności kapitałowej oznacza pokrycie (zabezpieczenie) kapitału wewnętrznego (zagregowanej miary ryzyka) przez dostępne zasoby finansowe (fundusze własne). Obowiązek takiego zabezpieczenia ryzyka wynika wprost z ustawy Prawo bankowe, co znalazło odzwierciedlenie w celach/limitach kapitałowych Grupy - buforze kapitału ekonomicznego oraz buforze kapitału ekonomicznego w warunkach skrajnych.

W 2020 roku obydwie powyższe cele kapitałowe zostały spełnione z nadwyżką. Nadwyżka funduszy własnych nad kapitałem wewnętrznym umożliwia dalszy wzrost skali działalności, szczególnie w kierunku produktów generujących wysoki zwrot z uwzględnieniem ponoszonego ryzyka.

Równolegle kapitał wewnętrzny jest wykorzystywany w procesie alokacji kapitału, do przydzielenia kapitału wewnętrznego na produkty/linie biznesowe, obliczenia miar efektywności uwzględniających ryzyko, ustalenia limitów na ryzyko i realokacji kapitału wewnętrznego.

Adekwatność kapitałowa - stan bieżący, ocena i trendy

Adekwatność kapitałowa dla Grupy w okresie ostatnich trzech lat przedstawia się jak niżej³:

Adekwatność kapitałowa	31.12.2020	31.12.2019	31.12.2018
Aktywa ważone ryzykiem	51 138,0	48 124,6	36 635,5
Wymogi w zakresie funduszy własnych, w tym:	4 091,0	3 849,97	2 930,8
▪ z tytułu ryzyka kredytowego i kredytowego kontrahenta	3 677,0	3 495,2	2 593,9
▪ z tytułu ryzyka rynkowego	26,7	24,2	20,3
▪ z tytułu ryzyka operacyjnego	382,6	326,9	313,1
▪ z tytułu korekty wartości godziwej z tytułu ryzyka kredytowego	4,8	3,6	3,5
Fundusze własne, w tym:	9 969,0	9 668,	7 943,0
Kapitał podstawowy Tier 1	8 439,0	8 138,5	7 243,0
Kapitał Tier 2	1 530,0	1 530,0	700,0
Łączny wskaźnik kapitałowy (TCR)	19,49%	20,09%	21,68%
Minimalny wymagany poziom	14,10%	18,37%	19,15%
Nadwyżka(+) / Niedobór(-) adekwatności kapitałowej TCR (p.p.)	+5,39	+1,72	+2,53
Wskaźnik kapitału Tier 1 (Wskaźnik T1)	16,50%	16,91%	19,77%
Minimalny wymagany poziom	11,27%	15,15%	15,58%
Nadwyżka(+) / Niedobór(-) adekwatności kapitałowej T1 (p.p.)	+5,23	+1,76	+4,19
Wskaźnik kapitału podstawowego Tier 1 (Wskaźnik CET1)	16,50%	16,91%	19,77%
Minimalny wymagany poziom	9,13%	12,73%	12,89%
Nadwyżka(+) / Niedobór (-) adekwatności kapitałowej CET1 (p.p.)	+7,37	+4,18	+6,88
Wskaźnik dźwigni finansowej	8,30%	8,11%	8,78%

Na koniec 2020 roku, adekwatność kapitałowa mierzona wskaźnikiem kapitału podstawowego Tier 1 i łącznym wskaźnikiem kapitałowym obniżyła się w perspektywie rocznej o odpowiednio ok. 0,4 p.p. i 0,6 p.p.

Aktywa ważone ryzykiem (RWA) wzrosły w 2020 roku o ok. 3 mld zł (o 6,3%). Podstawowym czynnikiem wzrostu było RWA na ryzyko kredytowe (o 2,29 mld zł, prawie 76% udziału we wzroście rocznym), co wynikało głównie ze zwiększenia wolumenu portfela kredytowego. Drugim istotnym czynnikiem był wzrost RWA na ryzyko operacyjne (o ok. 696 mln zł, ponad 23% udziału we wzroście rocznym), co wynika z uwzględnienia w wyliczeniu wyższych wyników finansowych z ostatnich trzech lat.

Fundusze własne zwiększyły się w 2020 roku o ok. 300 mln zł (o 3,7%), głównie w rezultacie zatrzymania zysku netto (zysk za II półrocze 2019 roku w kwocie ok. 227 mln zł), a także kilku innych czynników, z których najistotniejszy był wzrost rezerwy rewaluacyjnej.

³ Bank korzysta z rozwiązań przejściowych dotyczących MSSF 9. Na 31.12.2020 r., gdyby nie stosowano rozwiązań przejściowych dotyczących MSSF 9, współczynniki kapitałowe prezentowały się jak niżej:

- TCR: 19,16%
- Wskaźnik T1: 16,16%
- Wskaźnik CET1: 16,16%
- Wskaźnik dźwigni finansowej: 8,13%

Minimalne wymagane przez KNF wielkości wskaźników kapitałowych zostały osiągnięte z nadwyżką.

Wskaźnik dźwigni kształtuje się na bezpiecznym poziomie 8-9%, przy niewielkich zmianach okresowych i znacznie przekracza uznawaną za bezpieczną wartość 3%.

W dłuższej perspektywie, poziom adekwatności kapitałowej Grupy oceniany jest jako satysfakcjonujący.

Wymogi MREL

Zgodnie z komunikatem Bankowego Funduszu Gwarancyjnego śródkresowe cele MREL wyznaczone na koniec 2020 r. nie są traktowane przez Fundusz jako obligatoryjne a w najbliższym cyklu planistycznym Fundusz zastosuje zarówno wydłużony termin docelowy, tj. 1 stycznia 2024 r, jak również wskaże jako termin spełnienia pierwszego wiążącego celu śródkresowego 1 stycznia 2022 r. Bank spodziewa się otrzymać zaktualizowane wymogi MREL w II kwartale 2021 roku.

W ramach wypełniania i utrzymywania przez Grupę wymogu MREL, możliwa jest emisja instrumentów kwalifikowalnych, co może spowodować zwiększenie kosztów finansowania.

9.3. RYZYKO KREDYTOWE

Ryzyko kredytowe jest jednym z najważniejszych rodzajów ryzyka na jakie narażona jest Grupa, w związku z czym, przykładą się szczególną wagę do zarządzania ekspozycjami na to ryzyko. Ryzyko kredytowe wiąże się z bilansowymi ekspozycjami kredytowymi oraz z instrumentami pozabilansowymi, takimi jak udzielone i niewykorzystane linie kredytowe, gwarancje i akredytywy, jak również limity na transakcji związane z instrumentami finansowymi.

Polityka kredytowa podlega okresowym przeglądom i weryfikacji uwzględniającym uwarunkowania rynkowe oraz zmiany w otoczeniu regulacyjnym Grupy.

Dla potrzeb zarządzania ryzykiem kredytowym Grupa korzysta z kilku systemów ratingowych w zależności od rodzaju ekspozycji i segmentu danego klienta. System ratingowy to zestaw metod (modeli), procesów, kontroli, procedur zbierania danych oraz systemów informatycznych identyfikujących i mierzących ryzyko kredytowe, klasyfikujących ekspozycje do określonych klas lub pul (nadawanie ratingu) oraz szacujących prawdopodobieństwo niewykonania zobowiązania i oczekiwaną wielkość straty z tego tytułu.

(3a) Pomiar ryzyka kredytowego

Kredyty i pożyczki

Pomiar ryzyka kredytowego, w celu zarządzania portfelem kredytowym, na poziomie poszczególnych klientów i transakcji, z tytułu udzielanych kredytów i pożyczek odbywa się przy uwzględnieniu trzech podstawowych parametrów:

- (i) prawdopodobieństwa niewykonania zobowiązania przez klienta lub kontrahenta (ang. probability of default - PD);
- (ii) kwoty ekspozycji w momencie niewykonania zobowiązania (ang. exposure at default - EAD) oraz
- (iii) współczynnika strat z tytułu niewykonanego zobowiązania (ang. loss given default - LGD).

- (i) Grupa ocenia prawdopodobieństwo niewykonania zobowiązania (PD) indywidualnych kontrahentów stosując wewnętrzne modele ratingowe dostosowane do różnych kategorii klientów i transakcji. Zostały one opracowane lokalnie lub na poziomie Grupy BCP lub we współpracy z renomowanymi dostawcami zewnętrznymi i łączą analizę statystyczną z oceną specjalisty kredytowego. Dodatkowo Klienci Grupy są klasyfikowani w ramach 15 klas ratingowych, które dla potrzeb tego raportu zostały przedstawione w sześciu głównych grupach. Jednolita skala ratingowa Grupy (Master Ratings Scale), przedstawiona poniżej, zawiera także zakres prawdopodobieństw niewykonania zobowiązań określonych dla każdej klasy/grupy ratingowej. Modele ratingowe podlegają okresowym przeglądom i - w razie stwierdzenia takiej potrzeby - stosownym modyfikacjom. Modyfikacje modeli zatwierdzane są przez Komitet Walidacji.

Grupa regularnie analizuje oraz ocenia wyniki ratingów i ich siłę predykcyjną w odniesieniu do przypadków niewykonania zobowiązań. Proces nadawania ocen ryzyka klientów (dla segmentu korporacyjnego przeprowadzany niezależnie od procesu kredytowego w Departamencie Ratingu) wspierają systemy informatyczne, pozyskujące i analizujące informacje z wewnętrznych i zewnętrznych baz danych.

Skala wewnętrznych ratingów Grupy

Master Skala	Opis oceny
1-3	Najwyższa jakość
4-6	Dobra jakość
7-9	Średnia jakość
10-12	Niska jakość
13-14	Pod obserwacją
15	Niewykonanie zobowiązania

- (ii) EAD - kwota ekspozycji w momencie niewykonania zobowiązania (exposure at default) - dotyczy kwot, które według przewidywań Grupy będą należnościami Grupy w momencie niewykonania zobowiązania. Jako zobowiązanie, Grupa rozumie każdą wypłaconą już kwotę plus dalsze kwoty, jakie mogą zostać wypłacone do momentu niewykonania zobowiązań, o ile do niego dojdzie.
- (iii) LGD - współczynnik strat z tytułu niewykonanego zobowiązania (loss given default) stanowi przewidywanie Grupy, co do strat wynikających z faktycznych przypadków niewykonania zobowiązań, z uwzględnieniem wewnętrznych i zewnętrznych kosztów windykacji oraz efektu dyskonta.

Ujednolicona definicja niewykonania zobowiązania w ramach Grupy

Od momentu wdrożenia MSSF 9, Grupa przyjęła jednolitą definicję niewykonania zobowiązania, zarówno w zakresie kalkulacji wymogów kapitałowych, jak i na potrzeby szacowania utraty wartości. Począwszy od roku 2020 dla portfela detalicznego Grupa stosuje definicję niewykonania zobowiązania zgodne z wytycznymi EBA tzw. Nowa Definicja Default.

Ujednolicona definicja niewykonania zobowiązania obejmuje następujące przesłanki:

- DPD>90 dni, uwzględniając progi istotności dla kwoty wymagalnej: bezwzględny 400 zł - ekspozycje detaliczne oraz 2000 zł - ekspozycje klientów korporacyjnych oraz próg względny: 1% całości ekspozycji klienta,
- Ekspozycje restrukturyzowane - forborne,
- Kredyty w procesie windykacji,
- Inne przesłanki zdefiniowane w Wytycznych EBA,
- Przesłanki jakościowe zidentyfikowane w procesie analizy indywidualnej

Grupa stosuje koncepcję zarażania ekspozycji (ang. cross-default) dla wszystkich segmentów.

W przypadku stosowania udogodnień związanych z negatywnym wpływem pandemii Covid-19 Grupa zastosowała podejście sektorowe zgodne z wytycznymi EBA, nie klasyfikując ekspozycji z wakacjami kredytowymi, przyznanymi w ramach moratoriów prywatnych, jako ekspozycji typu forborne. Jednak w sytuacji, gdy w okresie 3-ch miesięcy po zakończeniu tego typu wakacji, na rachunkach klienta wystąpi opóźnienie powyżej 60 dni, przyjęto konserwatywnie, iż klient zostanie zaklasyfikowany do Fazy 3.

Klienci z wakacjami kredytowymi udzielonymi w ramach moratoriów o charakterze publicznym (na podstawie rządowego programu pomocowego - Tarcza 4.0), zostali zaklasyfikowani do Fazy 3 (chyba, że zostały spełnione specyficzne, określone przez Nadzorcę kryteria wyłączenia z tej klasyfikacji).

Papiery dłużne

Papiery dłużne Skarbu Państwa oraz Banku Centralnego monitorowane są w oparciu o rating Polski. Natomiast sytuacja ekonomiczno-finansowa emitentów dłużnych papierów komunalnych monitorowana jest kwartalnie w oparciu o ich sprawozdawczość.

Grupa nie stosuje wyłączenia z tytułu niskiego ryzyka kredytowego (ang. low credit risk exemption - LCR) zarówno w odniesieniu do ekspozycji Skarbu Państwa i Banku Centralnego, jak i innych grup ekspozycji.

Instrumenty pochodne

Grupa utrzymuje ścisłą kontrolę nad limitami otwartych pozycji netto na instrumentach pochodnych (tj. różnicą między transakcjami kupna i sprzedaży), zarówno ze względu na kwoty jak i terminy zapadalności transakcji. Ekspozycje na ryzyko kredytowe, wynikające z instrumentów pochodnych zawieranych z klientami są zarządzane jako część całkowitych limitów kredytowych wyznaczanych w oparciu o badanie naturalnej ekspozycji oraz o analizę sytuacji finansowej klienta, a także w ramach limitów kontrahentów.

Grupa oferuje produkty skarbowe w celu zabezpieczania ryzyka kursu walutowego lub ryzyka stopy procentowej w ramach przyznanых klientom limitów skarbowych lub pod depozyt zabezpieczający.

Zdecydowana większość umów Grupy zawiera możliwość wezwania klienta do uzupełnienia depozytu zabezpieczającego lub złożenie innego zabezpieczenia uzgodnionego z Grupą (jeżeli wycena otwartych pozycji klienta przekroczy poziom kwoty limitu skarbowego; tzw. margin call) i jeżeli klient nie uzupełni wymaganego zabezpieczenia Grupa ma prawo do zamknięcia pozycji i wypowiedzenia umowy.

Zobowiązania pozabilansowe obciążone ryzykiem kredytowym

Do zobowiązań pozabilansowych obciążonych ryzykiem kredytowym zaliczamy gwarancje, akredytywy oraz przyznane linie kredytowe. Podstawowym celem tych instrumentów jest umożliwienie klientowi dysponowania w określony sposób przyznanymi przez Grupę środkami finansowymi.

Gwarancje i akredytywy typu stand by (zobowiązania typu gwarancyjnego) niosą takie samo ryzyko kredytowe jak kredyty (w przypadku gwarancji i akredytywy typu stand-by po wpływie ważnego rozszczenia Grupa musi dokonać wypłaty).

Akredytywy dokumentowe i handlowe są pisemnym, nieodwołalnym i ostatecznym zobowiązaniem Grupy do honorowania płatności w oparciu o zgodne dokumenty w terminach określonych w akredytywie i wiążą się z ryzykiem podobnym do gwarancji.

Dostępne saldo linii kredytowej jest to niewykorzystana część uprzednio zaakceptowanych kwot odnoszących się do zobowiązań o charakterze kredytowym, możliwych do wykorzystania w formie kredytów, gwarancji lub akredytyw. Biorąc pod uwagę ryzyko kredytowe zobowiązań do udzielenia kredytu, Grupa jest potencjalnie narażona na stratę w wysokości równej sumie niewykorzystanych zobowiązań. Jednak, prawdopodobna kwota straty jest mniejsza niż łączna wartość niewykorzystanych zobowiązań, ponieważ większość zobowiązań do uruchomienia kredytu zależy od spełnienia przez klientów poszczególnych standardów kredytowych.

Grupa monitoruje okres pozostały do terminu zapadalności pozabilansowych zobowiązań kredytowych, ponieważ długoterminowe zobowiązania wiążą się zazwyczaj z większym stopniem ryzyka kredytowego niż zobowiązania krótkoterminowe.

(3b) Polityka kontroli limitów i zmniejszenia ryzyka

Grupa mierzy, monitoruje i kontroluje duże zaangażowania kredytowe oraz nadmierną koncentrację ryzyka kredytowego, wszędzie tam gdzie zostanie ona zidentyfikowana. Proces zarządzania ryzykiem koncentracji dotyczy zarówno zaangażowań indywidualnych - występujących wobec pojedynczego kredytobiorcy lub grupy kredytobiorców powiązanych (kapitałowo, organizacyjnie lub poprzez istnienie istotnych zależności ekonomicznych), jak i tzw. zaangażowań sektorowych - wobec branż/sektorów gospodarki, regionów geograficznych, krajów, portfela finansującego nieruchomości (w tym kredytów walutowych), portfela w walutach obcych i innych. Powyższe rodzaje zaangażowań sektorowych są objęte wewnętrznym systemem limitów. Informacje o wykorzystaniu limitów prezentowane są Radzie nadzorczej, Komitetowi ds. Ryzyka przy Radzie Nadzorczej oraz Komitetowi Ryzyka.

Limity wewnętrzne (wymienione wyżej) monitorowane są kwartalnie. Wysokość tych limitów poddawana jest rocznemu lub częstszemu przeglądowi, gdy zostanie to uznane za stosowne. Limity zatwierdza Rada nadzorcza lub Komitet Ryzyka.

Zarządzanie ekspozycjami na ryzyko kredytowe odbywa się także poprzez regularne monitorowanie sytuacji ekonomiczno-finansowej klientów i/lub historii współpracy z Grupą z punktu widzenia terminowego regulowania ich zobowiązań z tytułu odsetek i kapitału.

Zabezpieczenia

Zabezpieczenia przyjmowane w Grupie służą ograniczeniu ryzyka kredytowego i główną ich rolą jest minimalizacja straty na wypadek niedokonania przez klienta spłaty transakcji kredytowej w umownej kwocie i terminie, poprzez zapewnienie alternatywnego źródła pokrycia wymagalnych należności. Przyjmowane one są zgodnie z zasadami polityki kredytowej ustalonymi dla poszczególnych segmentów klienta. Jako główną zasadę przyjęto, że zabezpieczenie transakcji kredytowej powinno być adekwatne do ryzyka kredytowego ponoszonego przez Grupę przy uwzględnieniu specyfiki danej transakcji (tzn. jej typu, kwoty, okresu spłaty a także ratingu kredytowanego klienta).

Polityka kredytowa określa typy, rodzaje i formy prawne akceptowanych w Grupie zabezpieczeń, jak również bardziej szczegółowe wymogi mające uprawdopodobnić zbywalność konkretnych rodzajów zabezpieczeń zgodnie z doświadczeniami windykacyjnymi Grupy.

Grupa przykładą szczególną wagę do prawidłowego określania wartości zabezpieczeń, określa zasady dokonywania i weryfikacji wycen i dokłada wszelkich starań, aby wyceny te były obiektywne, ostrożne i odzwierciedlały realną wartość zabezpieczenia. W celu zapewnienia skutecznego ustanowienia zabezpieczenia Grupa opracowała stosowne wzorce umów zabezpieczeń, wniosków, pełnomocnictw i oświadczeń.

W segmencie detalicznym na zabezpieczenie przyjmowane są głównie nieruchomości mieszkaniowe (kredyty hipoteczne) oraz aktywa finansowe. W przypadku segmentu korporacyjnego przyjmowane są przede wszystkim wszelkiego typu nieruchomości (mieszkaniowe, komercyjne, grunty) a także cesje wierzytelności z kontraktów.

Do czasu ustanowienia finalnego zabezpieczenia przyjmowane są zabezpieczenia przejściowe. W Grupie wykorzystywane są również rozmaite formy instrumentów uzupełniających zabezpieczenia, mające na celu ułatwienie prowadzenia egzekucji lub uprawdopodobnienie skuteczności spłaty należności z danego zabezpieczenia między innymi takie jak: oświadczenie o poddaniu się egzekucji w formie aktu notarialnego, weksel własny in blanco, pełnomocnictwo do rachunku bankowego, cesja prawa z umowy ubezpieczenia.

Grupa monitoruje zabezpieczenia pod kątem spełnienia przez nie warunków umownych, w tym prawomocnego ustanowienia finalnego zabezpieczenia transakcji, jak również odnawiania scedowanych polis ubezpieczeniowych. Monitorowana jest również wartość zabezpieczenia w trakcie trwania transakcji kredytowej.

Zgodnie z przyjętą w Grupie polityką kredytową, dopuszcza się także udzielenie transakcji bez zabezpieczenia, co odbywa się według określonych zasad zróżnicowanych w zależności od segmentu klienta. Jednak na wypadek pogorszenia się sytuacji ekonomiczno-finansowej dłużnika, w podpisanych z klientem dokumentach Grupa zapewnia sobie możliwość zabezpieczenia transakcji.

(3c) Polityka w odniesieniu do utraty wartości i tworzenia odpisów aktualizujących

Organizacja procesu

Proces identyfikacji i pomiaru utraty wartości ekspozycji kredytowych został uregulowany w wewnętrznej instrukcji wprowadzonej wraz z wdrożeniem MSSF 9. Dokumentacja określa szczegółowo tryb oraz zasady analizy indywidualnej i kolektywnej, w tym algorytmy służące do wyliczeń poszczególnych parametrów.

Metodologia i założenia przyjęte do wyznaczania utraty wartości ekspozycji kredytowych są regularnie monitorowane w celu zmniejszenia rozbieżności pomiędzy stratami szacowanymi a rzeczywistymi. W celu oceny adekwatności odpisów z tytułu utraty wartości, wyznaczonych zarówno w ramach analizy indywidualnej, jak i kolektywnej, przeprowadzana jest okresowo (nie rzadziej niż raz w roku) weryfikacja historyczna (backtesting), której wyniki są brane pod uwagę przy definiowaniu działań, mających na celu poprawę jakości procesu.

W Grupie nadzór nad procesem szacowania odpisów aktualizujących i rezerw sprawuje Departament Ryzyka (DMR), który odpowiada również w Banku bezpośrednio za analizę indywidualną w portfelu biznesowym oraz analizę kolektywną. Oprócz DMR w/w proces zaangażowane są jednostki restrukturyzacyjno-windykacyjne Banku: Departament Zagrożonych Należności Gospodarczych - DNG (analiza indywidualna dla portfela windykacyjno-restrukturyzacyjnego klientów korporacyjnych) oraz Departament Restrukturyzacji i Windykacji Należności Detalicznych - DRW (analiza indywidualnie istotnych ekspozycji detalicznych z utartą wartości, przede wszystkim kredytów hipotecznych). DMR jest jednostką niepowiązaną z procesem udzielania kredytów i nadzorowaną przez członka Zarządu odpowiedzialnego za zarządzanie ryzykiem. Podobnie zorganizowany jest proces szacowania utraty wartości w Millennium Leasing.

Zarząd Banku pełni aktywną rolę w procesie wyznaczania odpisów aktualizujących i rezerw, wyniki wyceny portfela kredytowego przedkładane są Zarządowi do akceptacji w cyklu miesięcznym, ze szczegółowym objaśnieniem najistotniejszych zmian, mających wpływ na całkowity poziom odpisów i rezerw, w okresie objętym analizą. Zmiany metodologiczne wynikające z procesu walidacji i doskonalenia metodologii, są prezentowane na Komitecie Walidacji, a następnie na Komitecie Ryzyka, w skład których wchodzi wszyscy członkowie Zarządu Banku.

W okresach miesięcznych przygotowywane są szczegółowe raporty, prezentujące informacje na temat portfela kredytowego Grupy w różnych przekrojach, z uwzględnieniem wysokości odpisów aktualizujących i rezerw, ich dynamiki i struktury. Odbiorcami tych raportów są członkowie Zarządu nadzorujący działalność Grupy w obszarze finansów, ryzyka i informacji zarządczej.

Pomiar oczekiwanej straty kredytowej

Od momentu wdrożenia MSSF9 w roku 2018 szacowanie utraty wartości w Grupie bazuje na koncepcie „oczekiwanej straty kredytowej” (ang. Expected Credit Loss - ECL). Bezpośrednim skutkiem stosowania tego podejścia jest konieczność wyznaczania odpisów z tytułu utraty wartości, w oparciu o oczekiwane straty kredytowe oraz uwzględnienie prognoz przyszłych warunków ekonomicznych podczas dokonywania oceny ryzyka kredytowego danej ekspozycji.

Wdrożony model utraty wartości dotyczy aktywów finansowych, klasyfikowanych zgodnie z MSSF 9 jako aktywa finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu lub według wartości godziwej przez inne całkowite dochody, za wyjątkiem instrumentów kapitałowych.

Zgodnie z MSSF 9 ekspozycje kredytowe klasyfikowane są do następujących kategorii:

- Faza 1 - ekspozycje bez rozpoznanej utraty wartości, dla których oczekiwana strata kredytowa jest szacowana w horyzoncie 12-tu miesięcy,
- Faza 2 - ekspozycje bez rozpoznanej utraty wartości, ze zidentyfikowanym znaczącym wzrostem ryzyka kredytowego (ang. significant increase of credit risk - SICR), dla których oczekiwana strata kredytowa jest szacowana w horyzoncie dożywotnim tj. do daty zapadalności ekspozycji,
- Faza 3 - ekspozycje z rozpoznaną utratą wartości, dla których oczekiwana strata kredytowa jest szacowana w horyzoncie dożywotnim (do końca okresu odzysku aktywa finansowego),
- POCI (ang. purchased or originated credit impaired) - ekspozycje, które na moment początkowego ujęcia w bilansie mają rozpoznaną utratę wartości, dla których oczekiwana strata kredytowa jest szacowana w perspektywie dożywotniej.

Identyfikacja znaczącego wzrostu ryzyka kredytowego (SICR)

Aktywa, w przypadku których zidentyfikowano znaczący wzrost ryzyka kredytowego w porównaniu z datą początkowego ujęcia w bilansie, są klasyfikowane do Fazy 2. Znaczący wzrost ryzyka kredytowego jest identyfikowany na podstawie kryteriów jakościowych i ilościowych. Do kryteriów jakościowych należą:

- opóźnienie w spłacie odsetek lub kapitału dłuższe niż 30 dni,
- ekspozycje posiadające flagę forbearance ze statusem non-default,
- ratingi proceduralne, które odzwierciedlają wczesne opóźnienia w płatnościach,
- podjęcie decyzji ograniczającej ryzyko dla klientów korporacyjnych uruchomionej przez system wczesnego ostrzegania (ang. Early Warning System),
- zdarzenia związane z istotnym wzrostem ryzyka kredytowego, tzw. miękkie oznaki utraty wartości (ang. Soft Signs of Impairment) zidentyfikowane podczas indywidualnej analizy znaczących klientów.

Kryterium ilościowe polega na porównaniu wartości Lifetime PD ustalonej na datę początkowego rozpoznania ekspozycji w bilansie z wartością PD Lifetime ustaloną na bieżący dzień sprawozdawczy. Jeżeli empirycznie ustalony próg względnej zmiany Lifetime PD jest przekroczony, wówczas ekspozycja jest automatycznie klasyfikowana do Fazy 2. Analiza ilościowa nie uwzględnia ekspozycji analizowanych indywidualnie.

Szacowanie utraty wartości w trybie analizy indywidualnej

Analiza indywidualna obejmuje ekspozycje klientów uznanych przez Grupę za indywidualnie istotnych. Grupa zdefiniowała kryteria istotności, które zapewniają, że analiza indywidualna obejmuje co najmniej 50% korporacyjnego portfela biznesowego Grupy oraz 80% portfela zarządzanego przez jednostki odpowiedzialne za windykację i restrukturyzację należności gospodarczych.

Główne elementy procesu analizy indywidualnej:

(1) Identyfikacja tzw. miękkich przesłanek utraty wartości stanowiących jedno z kryteriów jakościowych wykorzystywanych przy identyfikacji znaczącego wzrostu ryzyka kredytowego (SICR);

Proces ten obejmuje największych klientów korporacyjnych, których sytuacja finansowo-ekonomiczna jest analizowana kwartalnie w oparciu o m.in.: najnowsze sprawozdanie finansowe, zdarzenia związane z działalnością firmy, informacje dotyczące podmiotów powiązanych, sygnały odnoszące się do otoczenia gospodarczego, oczekiwania co do przyszłych zmian oraz inne czynniki. Został zdefiniowany katalog tzw. "miękkich przesłanek utraty wartości", których identyfikacja oznacza znaczący wzrost ryzyka kredytowego (SICR) oraz implikuje klasyfikację wszystkich ekspozycji badanego klienta do Fazy 2.

(2) Identyfikacja przesłanek utraty wartości;

Grupa zdefiniowała przesłanki utraty wartości w ramach analizy indywidualnej dostosowując je do profilu swojej działalności. Katalog przesłanek zawiera między innymi następujące elementy:

- Sytuacja ekonomiczno-finansowa wskazująca na znaczące trudności klienta,
- Naruszenie kluczowych warunków umowy, np. istotne opóźnienia w spłacie kapitału lub odsetek,
- Stwierdzenie nierzetelności klienta w przekazywaniu informacji o jego sytuacji ekonomiczno-finansowej,
- Trwały brak możliwości nawiązania kontaktu z klientem w przypadku naruszenia warunków umowy,
- Wysokie prawdopodobieństwa upadłości lub innej niekorzystnej dla instytucji finansującej reorganizacji działalności gospodarczej podmiotu,
- Ogłoszenia upadłości lub otwarcia postępowania naprawczego wobec klienta,
- Udzielenie klientowi udogodnień w warunkach finansowania, wynikających z trudności finansowych tego klienta (restrukturyzacja).

Regulacja wewnętrzna zawiera doprecyzowanie wyżej wymienionych przesłanek poprzez wskazanie konkretnych odpowiadających im przypadków i sytuacji, w szczególności w odniesieniu do przesłanek wynikających z znaczących trudności finansowych klienta, naruszenia krytycznych warunków umowy oraz wysokiego prawdopodobieństwa upadłości lub innej reorganizacji przedsiębiorstwa.

(3) Podejście scenariuszowe przy kalkulacji odpisów aktualizujących dla klientów analizowanych indywidualnie;

W przypadku zidentyfikowania co najmniej jednej z przesłanek utraty wartości, wszystkie ekspozycje danego klienta zostają zaklasyfikowane do Fazy 3, a następnie przeprowadzana jest szczegółowa analiza prognozowanych przepływów pieniężnych. Od momentu wprowadzenia MSSF 9 Grupa stosuje podejście scenariuszowe. Oznacza to, że analityk powinien zdefiniować co najmniej dwa scenariusze odzysków, które odzwierciedlają zatwierdzone strategie dochodzenia należności: główną oraz alternatywną wraz z przypisanymi prawdopodobieństwami realizacji. Grupa dysponuje zdefiniowanymi wytycznymi odnośnie stosowanych wag dla poszczególnych scenariuszy. Scenariusze mogą być oparte na strategii restrukturyzacji lub windykacji, stosowane są również rozwiązania mieszane. Cały proces analizy indywidualnej jest wspierany przez dedykowane narzędzie Case-By-Case Tool, szczególnie przydatne podczas kalkulacji kwoty utraty wartości uwzględniającej opisane podejście scenariuszowe.

Każdy scenariusz zawiera dwa podstawowe źródła odzysków: bezpośrednie przepływy pieniężne od klientów i kwoty odzyskiwane z zabezpieczeń.

(4) Szacowanie przyszłych przepływów od klientów (z harmonogramu);

Istotnym elementem procesu kalkulacji utraty wartości jest szacowanie prawdopodobieństwa przepływów zawartych w harmonogramie odnoszącym się do pozycji: kapitał, odsetki oraz inne przepływy. Prawdopodobieństwo realizacji przepływów zawartych w harmonogramie wynika z przeprowadzonej oceny sytuacji ekonomiczno-finansowej klienta (wskazanie źródeł potencjalnych spłat) oraz musi być uzasadnione i oszacowane w oparciu o aktualną dokumentację i szeroko rozumianą wiedzę o jego sytuacji z uwzględnieniem projekcji finansowych. Informacje te są gromadzone przez analityka przed przystąpieniem do analizy zgodnie z wytycznymi określonymi w odpowiednich regulacjach Grupy.

W przypadku szacowania prawdopodobieństwa przepływów dla klientów znajdujących się w portfelu zarządzanym przez departamenty zajmujące się dochodzeniem należności, analitycy uwzględniają indywidualny charakter każdej transakcji zwracając uwagę między innymi na następujące elementy mogące wpłynąć na wielkość oczekiwanych przepływów pieniężnych:

- przyjętą przez Grupę strategię działania wobec klienta,
- wyniki negocjacji z klientem i jego postawę tj. chęć uregulowania zaległości,
- poprawę/pogorszenie się jego sytuacji ekonomiczno-finansowej.

Grupa stosuje również sformalizowane zasady ustalania i uzasadniania wysokości prawdopodobieństwa realizacji oraz kwoty wypłaconych przez Bank środków z tytułu udzielonych pozabilansowych ekspozycji kredytowych takich jak gwarancje, poręczenia i akredytywy.

(5) Określenie wartości godziwej zabezpieczenia, oczekiwanej daty sprzedaży oraz oszacowanie oczekiwanych wpływów ze sprzedaży zabezpieczenia z uwzględnieniem kosztów procesu windykacyjnego;

Uwzględnienie w analizie indywidualnej przepływów z tytułu realizacji zabezpieczenia musi być poprzedzone analizą realności jego upłynnienia i oszacowania wartości godziwej z uwzględnieniem kosztów windykacyjnych.

W celu zapewnienia obiektywnych zasad ustalania odzysków z zabezpieczeń Grupa opracowała wytyczne dla segmentu korporacyjnego w zakresie rekomendowanych parametrów stopy odzysku i okresu odzysku dla wybranych grup zabezpieczeń. Biorąc pod uwagę umiejscowienie ekspozycji w strukturze Grupy (portfel biznesowy, portfel restrukturyzacyjno-windykacyjny) oraz rodzaj ekspozycji (kredyt, leasing) określono odrębne zasady dla poszczególnych rodzajów portfeli: biznesowego, restrukturyzacyjno-windykacyjnego oraz leasingowego. Rekomendowane stopy odzysku i okres odzysku z zabezpieczeń podlegają weryfikacji w okresach rocznych.

Analiza kolektywna portfela kredytowego

Analizie kolektywnej podlegają następujące grupy ekspozycji kredytowych:

- Ekspozycje nieistotne indywidualnie;
- Ekspozycje istotne indywidualnie, w przypadku których nie została rozpoznana utrata wartości w wyniku analizy indywidualnej.

Dla celów analizy kolektywnej Grupa zdefiniowała portfele homogeniczne, składające się z ekspozycji o podobnym profilu ryzyka kredytowego. Portfele te zostały utworzone na podstawie segmentacji na linie biznesowe, typy produktów kredytowych, liczbę dni opóźnienia, typy zabezpieczenia itp. Podział na portfele homogeniczne jest okresowo weryfikowany z punktu widzenia ich jednorodności.

Oczekiwana strata kredytowa w analizie kolektywnej obliczana jest przy użyciu parametrów: PD (ang. Probability of Default) - prawdopodobieństwo defaultu, EAD (ang. Exposure at Default) - wartość ekspozycji na moment wystąpienia defaultu oraz LGD (ang. Loss Given Default) - strata w przypadku wystąpienia defaultu, które są wynikiem następujących modeli:

- Model PD bazuje na empirycznych danych, dotyczących 12-miesięcznych współczynników niewykonania zobowiązania (ang. Default Rate), które są wykorzystywane do szacowania wartości PD w horyzoncie dożywotnim (Lifetime), przy użyciu odpowiednich metod statystycznych i ekonometrycznych. Segmentacja na poziomie klienta przyjęta do tego celu, jest zgodna z segmentacją stosowaną do celów wyznaczania wymogów kapitałowych. Dodatkowo do obliczania wartości PD, Bank wykorzystuje informacje o ratingach z wewnętrznych modeli ratingowych.
- Modele LGD dla portfela detalicznego wykorzystywane przez Grupę w procesie wyznaczania wymogów kapitałowych, zostały dostosowane do wymogów MSSF 9 w zakresie szacowania utraty wartości. Główne komponenty tych modeli to prawdopodobieństwo uzdrowienia (ang. probability of cure) i stopa odzysku (ang. recovery rate) oszacowane na podstawie zdyskontowanych przepływów pieniężnych. Adaptacja do potrzeb MSSF 9 objęła między innymi wyłączenie narzutów konserwatyzmu, kosztów pośrednich i korekty z tytułu spowolnienia gospodarczego. W przypadku portfela korporacyjnego model LGD oparty jest na komponencie parametryzującym odzyski z kluczowych typów zabezpieczeń oraz komponencie określającym stopę odzysku dla niezabezpieczonej części ekspozycji. Wszystkie parametry wyznaczono bazując na danych historycznych, z uwzględnieniem zdyskontowanych przepływów pieniężnych, uzyskanych przez Departament Zagrożonych Należności Gospodarczych.
- Model EAD wykorzystywany w Grupie, uwzględnia kalkulację następujących parametrów: średniej stopy wykorzystania limitu (LU), współczynnika konwersji kredytowej (CCF), współczynnika przedpłat oraz behawioralnego czasu życia. Segmentacja bazuje na typie klienta (detaliczny, korporacyjny, leasing) i produktu (z harmonogramem / bez harmonogramu).

Wyniki modeli wykorzystywanych w analizie kolektywnej poddawane są okresowej weryfikacji historycznej. Parametry oraz modele objęte są również procesem zarządzania modelami, uregulowanym w dokumencie „Zasady zarządzania modelami ryzyka kredytowego”, w ramach którego określone są między innymi zasady tworzenia, zatwierdzania, monitoringu i walidacji, oraz weryfikacji historycznej modeli.

Uwzględnienie prognoz makroekonomicznych w modelach szacowania utraty wartości

W procesie kalkulacji oczekiwanej straty kredytowej, Grupa wykorzystuje informację o przyszłych zdarzeniach makroekonomicznych (ang. Forward Looking Information - FLI), zarówno w estymacji PD, LGD, EAD, jak i w procesie identyfikacji znaczącego wzrostu ryzyka kredytowego (SICR) oraz alokacji ekspozycji do Koszyka 2 (logika transferu). Biuro Analiz Makroekonomicznych przygotowuje trzy scenariusze makroekonomiczne (bazowy, optymistyczny i pesymistyczny) i określa prawdopodobieństwa ich wystąpienia. Prognozy przekładają się pośrednio i bezpośrednio na wartości oszacowanych parametrów oraz ekspozycji, a ich wpływ różni się w zależności od modelu, typu produktu, klasy ratingowej itp. Grupa wykorzystuje wyłącznie prognozy przygotowywane wewnętrznie. Prognozy są dostarczane co kwartał w trzyletnim horyzoncie czasowym.

Podobnie jak w przypadku jakichkolwiek prognoz makroekonomicznych, zarówno prognozy jak i oszacowane prawdopodobieństwa obarczone są w dużym stopniu niepewnością, w związku z czym rzeczywiste wyniki mogą znacznie różnić się od tych przewidywanych.

Założenia dotyczące zmiennych makroekonomicznych

Kluczowe założenia przyjęte na potrzeby szacowania ECL na dzień 31 grudnia 2020 r. przedstawiono poniżej.

Zmienna makroekonomiczna	Scenariusz	2021	2022	2023
Produkt Krajowy Brutto	Bazowy	107,5	104,8	103,5
	Optymistyczny	108,4	105,0	104,2
	Łagodna recesja	106,3	104,3	103,7
Sprzedaż Detaliczna	Bazowy	109,5	107,6	105,0
	Optymistyczny	110,9	108,2	105,5
	Łagodna recesja	107,6	106,8	104,6
Stopa Bezrobocia	Bazowy	7,1	6,4	5,9
	Optymistyczny	6,1	5,7	5,5
	Łagodna recesja	8,3	7,5	6,9

Wagi przypisane do każdego ze scenariuszy makroekonomicznych na dzień 31 grudnia 2020 r. kształtowały się następująco:

	Bazowy	Optymistyczny	Łagodna recesja
Zastosowana waga	60%	15%	25%

Wrażliwość ECL na scenariusze makroekonomiczne

W celu oceny wrażliwości ECL na przyszłe warunki makroekonomiczne, Grupa wyznaczyła nieważoną wartość ECL oddzielnie dla każdego ze stosowanych scenariuszy. Wpływ aplikacji każdego scenariusza z osobna na ECL nie przekracza 1,5%.

Odwrócenie strat z tytułu utraty wartości

Regulacje wewnętrzne definiują szczegółowo zasady odwracania strat z tytułu utraty wartości. Co do zasady odwrócenie straty i rozwiązanie odpisu aktualizującego jest możliwe w przypadku ustania przesłanek utraty wartości, w tym spłaty zaległości bądź też w przypadku sprzedaży wierzytelności. Reklasyfikacja do kategorii bez utraty wartości jest możliwa tylko wówczas, jeśli klient przejdzie pomyślnie zdefiniowany okres „kwarantanny”, w którym nie wykaże opóźnień w spłacie kapitału lub odsetek powyżej 30 dni. Okres kwarantanny może rozpocząć się jedynie po upływie okresu zawieszenia/obniżenia spłat (tzw. Grace period) - jeśli takie udogodnienie zostało przyznane na skutek restrukturyzacji.

Szczegółowe zasady odnośnie stosowanych okresów kwarantanny (co najmniej 3 lub 12-miesięcznej dla wymuszonych restrukturyzacji) oraz reklasyfikacji ze stanu default są zgodne z wytycznymi EBA odnoszącymi się do definicji niewykonania zobowiązania.

Sprzedaż należności

W roku 2020 w Banku miała miejsce sprzedaż detalicznych ekspozycji kredytowych, klasyfikowanych jako z utratą wartości, w łącznej kwocie bilansowej 95,1 mln PLN.

(3d) Maksymalna ekspozycja na ryzyko kredytowe

	31.12.2020	31.12.2019
Ekspozycje narażone na ryzyko kredytowe związane z aktywami bilansowymi:	94 130 376	93 723 201
Depozyty, kredyty i pożyczki udzielone bankom i innym instytucjom monetarnym	625 430	784 277
Kredyty i pożyczki dla klientów:	74 088 342	69 615 390
Obowiązkowo w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat:	1 615 753	1 498 195
Kredyty dla klientów indywidualnych	1 602 751	1 479 645
Należności z tytułu kart płatniczych	830 971	839 023
Kredyty na rachunku bieżącym	771 780	640 622
Kredyty udzielone klientom korporacyjnym i dla sektora publicznego	13 002	18 550
Wyceniane według zamortyzowanego kosztu:	72 472 589	68 117 195
Kredyty dla klientów indywidualnych	54 094 684	49 518 735
Należności z tytułu kart płatniczych	75 769	94 530
Kredyty gotówkowe i inne kredyty dla klientów indywidualnych	13 617 103	13 490 573
Kredyty hipoteczne	40 401 812	35 933 632
Kredyty udzielone klientom korporacyjnym	18 105 650	18 406 390
Kredyty udzielone podmiotom publicznym	272 255	192 070
Finansowe instrumenty pochodne oraz korekta z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej	175 983	155 644
Dłużne papiery wartościowe przeznaczone do obrotu	269 413	874 033
Dłużne papiery wartościowe obowiązkowo w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	50 335	103 001
Dłużne papiery wartościowe wyceniane według wartości godziwej przez inne całkowite dochody	18 613 077	21 840 521
Umowy z przyrzeczeniem odkupu	66 350	205 439
Pozostałe aktywa finansowe	241 446	144 896
Ryzyko kredytowe związane z pozycjami pozabilansowymi:	14 177 193	11 629 618
Gwarancje finansowe	1 756 283	1 746 565
Zobowiązania kredytowe	12 420 910	9 883 053

Powyższa tabela przedstawia strukturę ekspozycji na ryzyko kredytowe Grupy na dzień 31 grudnia 2020 r. oraz 31 grudnia 2019 r., bez uwzględnienia instrumentów ograniczających ryzyko. Dla aktywów bilansowych ekspozycje prezentowane powyżej oparte są na kwotach netto przedstawionych w bilansie.

Kredyty i pożyczki dla klientów obowiązkowo wyceniane wg wartości godziwej przez rachunek zysków i strat

	31.12.2020	31.12.2019
Obowiązkowo w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat: *	1 615 753	1 498 195
Klienci korporacyjni	12 889	18 633
Klienci indywidualni	1 602 751	1 479 446
Sektor publiczny	112	116
* Powyższe dane obejmują korektę wartości godziwej w wysokości:	(116 761)	(84 519)

Jakość kredytowa aktywów finansowych

PLN'000, wg stanu na 31 grudnia 2020 r.	Faza 1 (12-miesięczna strata)	Faza 2 (strata dożywotnia)	Faza 3 (strata dożywotnia)	POCI	Suma
Ekspozycje bilansowe narażone na ryzyko kredytowe	87 023 925	3 957 170	3 336 484	399 429	94 717 008
Odpis bilansowy	365 159	292 937	1 688 178	26 361	2 372 635
Kredyty i pożyczki dla banków (rating zewnętrzny Fitch: od BBB do AAA; Moody's: od B3 do Aaa; S&P: od B+ do AAA)	625 430				625 430
Kredyty i pożyczki dla klientów indywidualnych (zgodnie z Master Skalą)	50 736 844	2 395 682	2 304 706	399 370	55 836 602
▪ 1-3 Najwyższa jakość	29 968 500	24 559	0	3 872	29 996 931
▪ 4-6 Dobra jakość	10 586 928	257 412	0	8 498	10 852 838
▪ 7-9 Średnia jakość	8 030 642	809 947	0	13 772	8 854 361
▪ 10-12 Niska jakość	2 130 299	827 538	0	7 998	2 965 835
▪ 13-14 Pod obserwacją	9 680	476 123	0	3 379	489 182
▪ 15 Niewykonanie zobowiązania	0	0	2 304 444	361 847	2 666 291
▪ Bez ratingu*	10 795	103	262	4	11 164
Utrata wartości	245 403	251 526	1 218 373	26 616	1 741 918
Kredyty i pożyczki dla klientów korporacyjnych (zgodnie z Master Skalą)	8 160 794	720 570	707 714	59	9 589 137
▪ 1-3 Najwyższa jakość	59 626	822	0	0	60 448
▪ 4-6 Dobra jakość	1 711 520	86 777	0	0	1 798 297
▪ 7-9 Średnia jakość	3 818 823	243 449	0	0	4 062 272
▪ 10-12 Niska jakość	1 166 969	364 993	0	0	1 531 962
▪ 13-14 Pod obserwacją	0	8 886	0	0	8 886
▪ 15 Niewykonanie zobowiązania	0	0	707 714	59	707 773
▪ Bez ratingu*	1 403 856	15 643	0	0	1 419 499
Utrata wartości	75 776	19 185	313 000	-255	407 706
Kredyty i pożyczki dla sektora publicznego (zgodnie z Master Skalą)	89 005	1	33	0	89 039
▪ 1-3 Najwyższa jakość	0	0	0	0	0
▪ 4-6 Dobra jakość	0	0	0	0	0
▪ 7-9 Średnia jakość	0	0	0	0	0
▪ 10-12 Niska jakość	0	0	0	0	0
▪ 13-14 Pod obserwacją	0	0	0	0	0
▪ 15 Niewykonanie zobowiązania	0	0	0	0	0
▪ Bez ratingu *	89 005	1	33	0	89 039
Utrata wartości	225	0	27	0	252
Faktoring (zgodnie z Master Skalą)	2 607 598	216 464	34 553	0	2 858 615
▪ 1-3 Najwyższa jakość	6	0	0	0	6
▪ 4-6 Dobra jakość	763 822	214	0	0	764 036
▪ 7-9 Średnia jakość	1 074 958	21 465	0	0	1 096 423
▪ 10-12 Niska jakość	738 390	194 677	0	0	933 067
▪ 13-14 Pod obserwacją	0	0	0	0	0
▪ 15 Niewykonanie zobowiązania	0	0	34 553	0	34 553
▪ Bez ratingu*	30 423	108	0	0	30 530
Utrata wartości	22 781	6 675	25 012	0	54 468
Leasing (zgodnie z Master Skalą):	5 557 900	624 453	289 478	0	6 471 831
▪ 1-3 Najwyższa jakość	85 887	347	62	0	86 296
▪ 4-6 Dobra jakość	624 117	2 030	94	0	626 241
▪ 7-9 Średnia jakość	1 278 044	18 986	413	0	1 297 443
▪ 10-12 Niska jakość	462 950	146 846	843	0	610 639
▪ 13-14 Pod obserwacją	0	2 839	15	0	2 854
▪ 15 Niewykonanie zobowiązania	0	0	268 101	0	268 101
▪ Bez ratingu*	3 106 902	453 405	19 950	0	3 580 257
Utrata wartości	20 974	15 551	131 766	0	168 291

PLN'000, wg stanu na 31 grudnia 2020 r.	Faza 1 (12-miesięczna strata)	Faza 2 (strata dożywotnia)	Faza 3 (strata dożywotnia)	POCI	Suma
Instrumenty pochodne i zabezpieczenia wartości godziwej (zgodnie z Master Skalą):	297 514	0	0	0	297 514
▪ 1-3 Najwyższa jakość	52 505				52 505
▪ 4-6 Dobra jakość	135 150				135 150
▪ 7-9 Średnia jakość	24 376				24 376
▪ 10-12 Niska jakość	18 173				18 173
▪ 13-14 Pod obserwacją	3 625				3 625
▪ 15 Niewykonanie zobowiązania	5 454				5 454
▪ Bez ratingu*	35 633				35 633
▪ Korekta z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej	803				803
▪ Wycena przyszłych płatności walutowych	0				0
▪ Instrumenty pochodne zabezpieczające	21 795				21 795
Dłużne papiery wartościowe przeznaczone do obrotu (Obligacje Skarbu Państwa**)	269 413				269 413
Inwestycyjne papiery dłużne (Skarb Państwa**, Bank Centralny**, obligacje samorządowe, Europejski Bank Inwestycyjny)	18 613 077				18 613 077
Należności z tytułu papierów wartościowych z przyrzeczeniem odkupu	66 350				66 350

* grupa klientów bez ratingu wewnętrznego zawiera między innymi ekspozycje związane z kredytami dla jednostek samorządu terytorialnego oraz projektami inwestycyjnymi i niektórymi klientami leasingowymi;
** rating dla Polski w 2020 r. A- (S&P), A2 (Moody's), A- (Fitch)

PLN'000, wg stanu na 31 grudnia 2019 r.	Faza 1 (12-miesięczna strata)	Faza 2 (strata dożywotnia)	Faza 3 (strata dożywotnia)	POCI	Suma
Ekspozycje bilansowe narażone na ryzyko kredytowe	87 657 141	3 165 964	2 731 074	524 096	94 078 275
Odpis bilansowy	274 149	190 214	1 451 981	45 273	1 961 617
Kredyty i pożyczki dla banków (rating zewnętrzny Fitch: od BBB do AAA; Moody's: od B3 do Aaa; S&P: od B+ do AAA)	784 277				784 277
Kredyty i pożyczki dla klientów indywidualnych (zgodnie z Master Skalą)	46 875 172	1 745 489	1 872 618	523 995	51 017 274
▪ 1-3 Najwyższa jakość	21 510 529	23 537	0	19	21 534 085
▪ 4-6 Dobra jakość	7 487 520	174 680	0	13	7 662 213
▪ 7-9 Średnia jakość	5 169 919	300 442	0	15	5 470 376
▪ 10-12 Niska jakość	1 357 717	510 268	0	0	1 867 985
▪ 13-14 Pod obserwacją	37 165	718 784	0	8 812	764 761
▪ 15 Niewykonanie zobowiązania	0	0	1 872 366	471 455	2 343 821
▪ Bez ratingu*	11 312 322	17 778	252	43 681	11 374 033
Utrata wartości	138 784	155 913	1 019 043	45 250	1 358 990
Kredyty i pożyczki dla klientów korporacyjnych (zgodnie z Master Skalą)	8 426 328	595 386	533 560	101	9 555 375
▪ 1-3 Najwyższa jakość	27 493	438	0	0	27 931
▪ 4-6 Dobra jakość	1 238 059	85 778	0	0	1 323 837
▪ 7-9 Średnia jakość	4 497 605	141 706	0	0	4 639 311
▪ 10-12 Niska jakość	1 553 721	298 173	0	0	1 851 894
▪ 13-14 Pod obserwacją	0	23 238	0	0	23 238
▪ 15 Niewykonanie zobowiązania	0	0	533 560	101	533 661
▪ Bez ratingu*	1 109 450	46 053	0	0	1 155 503
Utrata wartości	92 416	16 686	273 326	23	382 451

PLN'000, wg stanu na 31 grudnia 2019 r.	Faza 1 (12-miesięczna strata)	Faza 2 (strata dożywnia)	Faza 3 (strata dożywnia)	POCI	Suma
Kredyty i pożyczki dla sektora publicznego (zgodnie z Master Skala)	134 816	0	0	0	134 816
▪ 1-3 Najwyższa jakość	0	0	0	0	0
▪ 4-6 Dobra jakość	0	0	0	0	0
▪ 7-9 Średnia jakość	0	0	0	0	0
▪ 10-12 Niska jakość	0	0	0	0	0
▪ 13-14 Pod obserwacją	0	0	0	0	0
▪ 15 Niewykonanie zobowiązania	0	0	0	0	0
▪ Bez ratingu *	134 816	0	0	0	134 816
Utrata wartości	132	0	0	0	132
Faktoring (zgodnie z Master Skala)	2 494 084	146 227	43 979	0	2 684 290
▪ 1-3 Najwyższa jakość	320	0	0	0	320
▪ 4-6 Dobra jakość	685 415	482	0	0	685 896
▪ 7-9 Średnia jakość	870 636	82 935	0	0	953 571
▪ 10-12 Niska jakość	885 919	62 350	0	0	948 270
▪ 13-14 Pod obserwacją	0	0	0	0	0
▪ 15 Niewykonanie zobowiązania	0	0	43 979	0	43 979
▪ Bez ratingu*	51 793	460	0	0	52 253
Utrata wartości	26 965	2 950	23 241	0	53 156
Leasing (zgodnie z Master Skala):	5 866 826	678 862	280 917	0	6 826 605
▪ 1-3 Najwyższa jakość	53 585	429	0	0	54 014
▪ 4-6 Dobra jakość	393 929	27 243	0	0	421 173
▪ 7-9 Średnia jakość	1 424 800	100 252	0	0	1 525 052
▪ 10-12 Niska jakość	468 957	129 859	0	0	598 816
▪ 13-14 Pod obserwacją	0	1 123	0	0	1 123
▪ 15 Niewykonanie zobowiązania	0	0	266 521	0	266 521
▪ Bez ratingu*	3 525 555	419 956	14 396	0	3 959 906
Utrata wartości	15 852	14 665	136 371	0	166 888
Instrumenty pochodne i zabezpieczenia wartości godziwej (zgodnie z Master Skala):	155 644	0	0	0	155 644
▪ 1-3 Najwyższa jakość	5 767				5 767
▪ 4-6 Dobra jakość	20 407				20 407
▪ 7-9 Średnia jakość	8 216				8 216
▪ 10-12 Niska jakość	11 602				11 602
▪ 13-14 Pod obserwacją	0				0
▪ 15 Niewykonanie zobowiązania	10				10
▪ Bez ratingu*	65 680				65 680
▪ Korekta z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej	803				803
▪ Wycena przyszłych płatności walutowych	0				0
▪ Instrumenty pochodne zabezpieczające	43 159				43 159
Dłużne papiery wartościowe przeznaczone do obrotu (Obligacje Skarbu Państwa**)	874 033				874 033
Inwestycyjne papiery dłużne (Skarb Państwa**, Bank Centralny**, obligacje samorządowe, Europejski Bank Inwestycyjny)	21 840 522				21 840 522
Należności z tytułu papierów wartościowych z przyrzeczeniem odkupu	205 439				205 439

* grupa klientów bez ratingu wewnętrznego zawiera między innymi ekspozycje związane z kredytami dla jednostek samorządu terytorialnego oraz projektami inwestycyjnymi i niektórymi klientami leasingowymi;

** rating dla Polski w 2019 r. A- (S&P), A2 (Moody's), A- (Fitch)

(3e) Kredyty i pożyczki

Kredyty i pożyczki z rozpoznaną utratą wartości

Kwota brutto kredytów i pożyczek z rozpoznaną utratą wartości w podziale na segmenty klientów przedstawia się następująco:

Zaangażowanie brutto, w tys. PLN	31.12.2020				
	Kredyty i pożyczki udzielone klientom			Kredyty i pożyczki dla banków	Suma
	Przedsiębiorstwa	Kredyty hipoteczne	Pozostałe detaliczne		
Wg rodzaju analizy					
Analiza indywidualna	765 463	246 375	3 527	0	1 015 365
Analiza kolektywna	266 374	768 588	1 648 062	0	2 683 024
Suma	1 031 837	1 014 963	1 651 589	0	3 698 389

Zaangażowanie brutto, w tys. PLN	31.12.2019				
	Kredyty i pożyczki udzielone klientom			Kredyty i pożyczki dla banków	Suma
	Przedsiębiorstwa	Kredyty hipoteczne	Pozostałe detaliczne		
Wg rodzaju analizy					
Analiza indywidualna	611 286	218 359	2 986	0	832 631
Analiza kolektywna	247 271	706 779	1 415 953	0	2 370 003
Suma	858 557	925 138	1 418 939	0	3 202 634

Kredyty i pożyczki objęte analizą indywidualną

Kwantyfikacja wartości portfela objętego analizą indywidualną oraz wartości utworzonych odpisów w podziale na należności (i odpowiednio odpisy) z rozpoznaną utratą wartości została przedstawiona w notach finansowych.

Tabele poniżej prezentują strukturę portfela objętego analizą indywidualną z rozpoznaną utratą wartości.

Analiza indywidualna, kredyty i pożyczki udzielone klientom - wg walut						
	31.12.2020			31.12.2019		
	Kwota w tys. PLN	Udział %	Pokrycie odpisami aktualizującymi	Kwota w tys. PLN	Udział %	Pokrycie odpisami aktualizującymi
PLN	772 004	76,0%	38,9%	622 273	74,7%	47,7%
CHF	162 121	16,0%	19,1%	136 680	16,4%	21,9%
EUR	80 539	7,9%	38,5%	71 602	8,6%	29,8%
USD	645	0,1%	21,0%	2 076	0,3%	5,1%
SEK	56	0,0%	76,1%	0	0,0%	
Total (Case by Case impaired)	1 015 365	100,0%	35,7%	832 631	100,0%	41,8%

Analiza indywidualna, kredyty i pożyczki udzielone klientom - wg stopnia pokrycia odpisami aktualizującymi				
	31.12.2020		31.12.2019	
	Kwota w tys. PLN	Udział %	Kwota w tys. PLN	Udział %
do 20%	443 124	43,7%	312 450	37,5%
Powyżej 20% do 40%	162 226	16,0%	126 822	15,3%
Powyżej 40% do 60%	135 207	13,3%	121 726	14,6%
Powyżej 60% do 80%	132 817	13,0%	96 698	11,6%
Powyżej 80%	141 991	14,0%	174 935	21,0%
Suma (utrata wartości)	1 015 365	100,0%	832 631	100,0%

Na koniec 2020 roku finansowy efekt ustanowionych zabezpieczeń wykorzystanych dla należności z rozpoznaną utratą wartości Grupy w analizie indywidualnej (Case by Case) wyniósł 424,7 mln zł (na koniec 2019 r. odpowiednio 371,6 mln zł). Jest to kwota, o którą poziom wymaganych rezerw przypisanych do tego portfela byłby wyższy, gdyby przy szacowaniu odpisu w analizie indywidualnej nie zostały uwzględnione przepływy z zabezpieczeń.

Kredyty i pożyczki restrukturyzowane

Restrukturyzacja należności jest prowadzona przez specjalnie do tego celu powołane jednostki (oddzielnie dla należności gospodarczych i detalicznych).

Restrukturyzacja zarówno należności gospodarczych, jak i detalicznych ma na celu wykonanie efektywnych działań wobec klientów mających doprowadzić do minimalizacji strat i możliwie szybkiego ograniczenia ryzyk ponoszonych przez Grupę w związku z zawartymi z klientem transakcjami, z których wynikają należności lub zobowiązania pozabilansowe Grupy.

Restrukturyzacja prowadzona jest wobec należności włączonych na podstawie ustalonych w Grupie zasad do portfeli restrukturyzacyjno-windykacyjnych i obejmuje ustalenie nowych, akceptowalnych przez Grupę warunków transakcji (w tym w szczególności zasad ich spłaty i zabezpieczenia oraz ewentualnego uzyskania dodatkowych zabezpieczeń).

Dochodzenie należności detalicznych jest procesem w pełni scentralizowanym, realizowanym w dwóch etapach:

- postępowanie monitorujące i windykacja polubowna - realizowany przez Departament Monitorowania i Dochodzenia Należności Detalicznych,
- postępowanie restrukturyzacyjno-egzekucyjne - realizowany przez Departament Restrukturyzacji i Windykacji Należności Detalicznych.

Proces wykonywany przez Departament Monitorowania i Dochodzenia Należności Detalicznych dotyczy działań polegających na bezpośrednim, telefonicznym kontakcie z klientem i uzyskaniem spłaty wymagalnych należności względem Grupy. W sytuacji braku spłaty zadłużenia lub zgłoszenia przez klienta chęci restrukturyzacji zadłużenia dalsze prowadzenie sprawy odbywa się przez Departament Restrukturyzacji i Windykacji Należności Detalicznych i obejmuje wszelkie działania restrukturyzacyjne oraz windykacyjne.

Dochodzenie należności jest wspierane przez wyspecjalizowany system informatyczny działający na pełnym portfelu klienta, w pełni zautomatyzowany w fazie monitorowania portfela, jak i wspomagający czynności w późniejszej fazie restrukturyzacji i windykacji. Integralną częścią systemu jest behawioralny model scoringowy, wykorzystywany na etapie postępowania monitorującego. System ten jest wykorzystywany w zarządzaniu procesem dochodzenia należności detalicznych w stosunku do wszystkich segmentów klienta.

Model scoringowy bazuje w swoich wewnętrznych obliczeniach między innymi na: segmencie biznesowym klienta, rodzaju produktu obciążonego ryzykiem kredytowym (szczególnie dotyczy to produktów hipotecznych) oraz historii współpracy z klientem w ramach poprzednich działań restrukturyzacyjno-windykacyjnych. Opóźnione należności klientów detalicznych trafiają do systemu informatycznego automatycznie 4 dnia od daty powstania należności wymagalnej.

Proces restrukturyzacji i windykacji należności gospodarczych (tj. należności lub zobowiązań pozabilansowych związanych z zawartymi transakcjami z klientami korporacyjnymi i SME) jest scentralizowany i realizowany przez Departament Zagrożonych Należności Gospodarczych. Dochodzenie należności gospodarczych ma na celu maksymalizację odzysku i ograniczenie ryzyka ponoszonego przez Grupę w jak najkrótszym czasie poprzez realizację przyjętej strategii działań restrukturyzacyjnych i windykacyjnych w stosunku do:

- klienta,
- należności gospodarczych,
- zabezpieczeń ich spłaty.

Działania realizowane w ramach ww. strategii obejmują m.in.: ustalanie warunków finansowania Klientów, warunków restrukturyzacji należności gospodarczych (w tym w ramach postępowań restrukturyzacyjnych), w tym zasad ich spłaty oraz zabezpieczeń, uzyskiwanie nowych, wartościowych i płynnych zabezpieczeń, doprowadzania do spłaty polubownej, realizację windykacji (w tym komorniczej) należności wymagalnych, w tym z posiadanych zabezpieczeń, działania w procesach upadłościowych dłużników, prowadzenie wymaganych działań sądowych.

Dla zarządzania procesem restrukturyzacji i windykacji należności gospodarczych Departament Zagrożonych Należności Gospodarczych stosuje aplikacje wspierające proces zarządzania i decyzyjny oraz monitorowania, które szybko dostarczają podstawowych informacji na temat należności, zabezpieczenia, zastosowanego podejścia oraz podstawowych działań i terminów.

Wszystkie zrestrukturyzowane ekspozycje są klasyfikowane do Fazy 3 bezpośrednio po podpisaniu odpowiedniego aneksu/ugody. Takie ekspozycje mogą zostać uzdrowione, gdy spełnią wewnętrznie określone zasady kwarantanny zgodne z wytycznymi EBA odnośnie Nowej Definicji Default. Zrestrukturyzowane ekspozycje, które zostały uzdrowione są klasyfikowane do Koszyka 2 na okres co najmniej 2 lat po uzdrowieniu, zgodnie ze standardami technicznymi EBA dla ekspozycji ze statusem forbearance.

Poniższa tabela pokazuje portfel kredytów z rozpoznaną utratą wartości zarządzany przez jednostki organizacyjne Grupy zajmujące się restrukturyzacją należności.

Zaangażowanie brutto w tys. PLN	31.12.2020	31.12.2019
Kredyty i pożyczki udzielone klientom indywidualnym	1 103 434	1 029 338
Kredyty i pożyczki udzielone klientom korporacyjnym	214 529	248 895
Razem	1 317 963	1 278 233

Ekspozycje podlegające środkom zastosowanym w odpowiedzi na kryzys COVID-19 (w tys. PLN)

Wybuch pandemii koronawirusa COVID-19 w I kw. 2020 spowodował nagłe zmiany w dynamice biznesu Grupy oraz wymusił zmianę jej strategicznych priorytetów.

W obliczu bezprecedensowego kryzysu zdrowotnego, gospodarczego i społecznego, najważniejszą sprawą dla Grupy było zapewnienie bezpieczeństwa pracowników i klientów, przy utrzymaniu ciągłości i wysokiej jakości biznesu i usług. Klienci pozostali priorytetem dla Grupy w czasie tego kryzysu i wdrożono szereg kompleksowych mechanizmów dla wsparcia naszych klientów indywidualnych i biznesowych.

Kluczowe rozwiązania, wdrożone na wczesnym etapie pandemii Covid-19, objęły:

- 1) Klienci detaliczni:
 - Wakacje kredytowe - czasowe odroczenie rat kapitałowych i odsetkowych,
 - Bezdotykowe transakcje kartowe do 100 zł bez zatwierdzenia numerem PIN,
 - Większość transakcji można dokonać bezpiecznie i zdalnie z domu,
 - Założenie ROR w pełni online z wykorzystaniem selfie,
 - Dedykowana komunikacja w serwisie i na banerach, w portalu.

2) Mikroprzedsiębiorstwa i klienci korporacyjni:

- Wnioskowanie o wsparcie finansowe PFR (dotacja z możliwością umorzenia) w Millenecie dla mikroprzedsiębiorstw i MŚP,
- Czasowe zawieszenie rat kredytu, w tym faktoring, leasing i karty obciążeniowe dla wszystkich przedsiębiorstw,
- Szybki i uproszczony tryb odnowienia kredytu dla MŚP i dużych przedsiębiorstw,
- Gwarancje BGK na nowych, korzystniejszych warunkach dla mikroprzedsiębiorstw i MŚP (gwarancja de minimis),
- Wprowadzenie kredytów, wspomaganych przez Fundusz Gwarancji Płynnościowych BGK, dla średnich i dużych przedsiębiorstw,
- Zdalne podpisywanie wszystkich umów dla MŚP i dużych przedsiębiorstw.

W późniejszym okresie Grupa kontynuowała ułatwianie wielokanałowego dostępu do swoich usług i produktów i ograniczanie dokumentów papierowych.

W ramach wsparcia klientów Grupa wdrożyła program moratoriów kredytowych.

Z perspektywy całego roku 2020 wpływ pandemii na wyniki Grupy był znaczący pomimo niższego niż początkowo oczekiwano negatywnego wpływu na wzrost gospodarczy i kluczowe parametry ekonomiczne. Więcej szczegółów na temat działań podjętych przez Grupę w ramach przeciwdziałania skutkom pandemii Covid-19 oraz jej wpływu na wyniki finansowe przedstawiono w Sprawozdaniu Zarządu z działalności Banku Millennium i Grupy Kapitałowej Banku Millennium.

Kredyty i zaliczki podlegające moratorium ustawowym i nieustawowym, Wartość brutto	Liczba dłużników	RAZEM	w tym: moratoria ustawowe	w tym: moratoria zapadłe
Kredyty i zaliczki z wnioskiem o moratorium	68 269	9 118 246		
Kredyty i zaliczki podlegające moratorium (udzielone)	68 248	8 963 301	15 707	8 457 871
W tym: Gospodarstwa domowe		7 364 964	15 707	6 904 195
W tym: kredyty zabezpieczone nieruchomościami mieszkalnymi		5 289 620	13 675	5 085 866
W tym: Przedsiębiorstwa niefinansowe		1 598 337	0	1 553 677
W tym: małe i średnie przedsiębiorstwa		828 385	0	820 321
W tym: kredyty zabezpieczone nieruchomościami komercyjnymi		90 003	0	89 858

Kredyty i zaliczki podlegające moratorium ustawowym i nieustawowym wg pozostałych terminów ich obowiązywania, Wartość brutto	Pozostały termin obowiązywania moratorium				
	<= 3 miesiące	> 3 miesiące <= 6 miesięcy	> 6 miesięcy <= 9 miesięcy	> 9 miesięcy <= 12 miesięcy	> 1 rok
Kredyty i zaliczki podlegające moratorium (udzielone)	442 386	63 043			
W tym: Gospodarstwa domowe	436 532	24 237			
W tym: kredyty zabezpieczone nieruchomościami mieszkalnymi	191 234	12 520			
W tym: Przedsiębiorstwa niefinansowe	5 854	38 806			
W tym: małe i średnie przedsiębiorstwa	5 272	2 791			
W tym: kredyty zabezpieczone nieruchomościami komercyjnymi	145	0			

Kredyty i zaliczki podlegające moratorium ustawowym i nieustawowym Wartość brutto	RAZEM	Obsługiwane Wartość brutto	Obsługiwane	
			w tym: z odroczonej ratami kapitałowo-odsetkowymi	w tym: Instrumenty o istotnym wzroście ryzyka kredytowego od początkowego ujęcia ale bez utraty wartości (Koszyk 2)
Kredyty i zaliczki podlegające moratorium	505 430	497 313	455 489	31 500
W tym: Gospodarstwa domowe	460 769	454 679	454 679	30 063
W tym: kredyty zabezpieczone nieruchomościami mieszkalnymi	203 754	200 440	200 440	10 077
W tym: Przedsiębiorstwa niefinansowe	44 660	42 634	810	1 437
W tym: małe i średnie przedsiębiorstwa	8 063	7 882	201	0
W tym: kredyty zabezpieczone nieruchomościami komercyjnymi	145	145	145	0

Kredyty i zaliczki podlegające moratorium ustawowym i nieustawowym, Wartość brutto	Nieobsługiwane		Wpływy do kategorii Nieobsługiwane
	Nieobsługiwane Wartość brutto	w tym: małe prawdopodobieństwo spłaty, ale ekspozycja nie jest przeterminowana albo jest przeterminowana <= 90 dni	
Kredyty i zaliczki podlegające moratorium	8 116	8 116	2 142
W tym: Gospodarstwa domowe	6 090	6 090	2 142
W tym: kredyty zabezpieczone nieruchomościami mieszkalnymi	3 314	3 314	862
W tym: Przedsiębiorstwa niefinansowe	2 026	2 026	0
W tym: małe i średnie przedsiębiorstwa	182	182	0
W tym: kredyty zabezpieczone nieruchomościami komercyjnymi	0	0	0

Kredyty i zaliczki podlegające moratorium ustawowym i nieustawowym, Skumulowana utrata wartości	RAZEM	Obsługiwane Skumulowana utrata wartości	Obsługiwane	
			w tym: z odroczonej ratami kapitałowo-odsetkowymi	w tym: Instrumenty o istotnym wzroście ryzyka kredytowego od początkowego ujęcia ale bez utraty wartości (Koszyk 2)
Kredyty i zaliczki podlegające moratorium	(15 909)	(12 562)	(12 356)	(3 152)
W tym: Gospodarstwa domowe	(15 441)	(12 334)	(12 334)	(3 060)
W tym: kredyty zabezpieczone nieruchomościami mieszkalnymi	(4 161)	(2 346)	(2 346)	(836)
W tym: Przedsiębiorstwa niefinansowe	(468)	(227)	(22)	(92)
W tym: małe i średnie przedsiębiorstwa	(105)	(57)	(13)	0
W tym: kredyty zabezpieczone nieruchomościami komercyjnymi	(0,3)	(0,3)	(0,3)	0

Kredyty i zaliczki podlegające moratorium ustawowym i nieustawowym, Skumulowana utrata wartości	Nieobsługiwane		
	Nieobsługiwane Skumulowana utrata wartości	w tym: z odroczonej ratami kapitałowo-odsetkowymi	w tym: małe prawdopodobieństwo spłaty, ale ekspozycja nie jest przeterminowana albo jest przeterminowana <= 90 dni
Kredyty i zaliczki podlegające moratorium	(3 347)	(3 107)	(3 347)
W tym: Gospodarstwa domowe	(3 107)	(3 107)	(3 107)
W tym: kredyty zabezpieczone nieruchomościami mieszkalnymi	(1 815)	(1 815)	(1 815)
W tym: Przedsiębiorstwa niefinansowe	(240)	0	(240)
W tym: małe i średnie przedsiębiorstwa	(48)	0	(48)
W tym: kredyty zabezpieczone nieruchomościami komercyjnymi	0	0	0

Informacje o nowo udzielonych Kredytach i zaliczkach podlegających publicznym programom gwarancyjnym wprowadzonym w związku z COVID-19	Wartość brutto		Wartość brutto
	RAZEM	w tym: restrukturyzowane	Wpływy do kategorii 'Nieobsługiwane'
Nowo udzielone Kredyty i zaliczki podlegające publicznym programom gwarancyjnym	520 974	0	138
W tym: Gospodarstwa domowe	0		0
W tym: kredyty zabezpieczone nieruchomościami mieszkalnymi	0		0
W tym: Przedsiębiorstwa niefinansowe	520 974	0	138
W tym: małe i średnie przedsiębiorstwa	205 476		138
W tym: kredyty zabezpieczone nieruchomościami komercyjnymi	0		0

(3f) Przewłaszczone zabezpieczenia

W 2020 r. nie dokonywano istotnych bezpośrednich przejęć przez Bank i sprzedaży środków trwałych stanowiących zabezpieczenie kredytu. Powyższa sytuacja powodowana jest realizacją innych, bardziej efektywnych ścieżek zaspokajania z zastawów lub przewłaszczeń (czasowo i kwotowo przy ograniczeniu kosztów), tj. doprowadzania do sprzedaży przedmiotu zastawu lub przewłaszczenia bezpośrednio przez dawcę zabezpieczenia pod nadzorem Banku i z przeznaczeniem całości tak uzyskanych środków na spłatę. Odmianą takiego działania jest zawieranie porozumień z syndykami w upadłości na podstawie, których syndyk za uzgodnioną opłatą zabezpiecza i przechowuje przedmioty zastawione lub przewłaszczone oraz w porozumieniu z Bankiem dokonuje ich oferowania i sprzedaży (w tym w ramach sprzedaży zorganizowanych części lub całego przedsiębiorstwa dłużnika) - i tak uzyskane środki przekazywane są bezpośrednio na spłatę należności Banku (zaspokojenie z zabezpieczenia w ww. sposób realizowane jest bez etapu przejęcia przewłaszczonych rzeczy do bilansu Banku na „Aktywa trwałe do zbycia”).

Jednocześnie spółka zależna od Banku - Millennium Leasing, dokonuje przejęcia środków trwałych będących przedmiotem leasingu i prowadzi aktywne działania w celu ich zbycia. Dane o wartości tych aktywów i ich zmianach w okresie sprawozdawczym przedstawione są w **nocie (29) „Aktywa trwałe do zbycia”** skonsolidowanego bilansu Grupy.

(3g) Polityka w zakresie spisywania należności

Ekspozycje kredytowe, dla których Grupa nie oczekuje wystąpienia żadnych przepływów pieniężnych do odzyskania i dla których utworzony został odpis z tytułu utraty wartości lub korekta wartości godziwej dla wierzytelności pochodzących z zapadłych terminowych operacji finansowych, które łącznie pokrywają w całości należność pozostałą do spłaty, są spisywane z bilansu w ciężar odpisu aktualizującego i przenoszone do ewidencji pozabilansowej. Przedmiotowa operacja nie powoduje umorzenia należności, tj. nie powoduje zwolnienia dłużnika z długu ani zaprzestania wymaganych prawem i uzasadnionych ekonomicznie działań prawnych i windykacyjnych celem dochodzenia spłaty.

Najczęściej Grupa spisuje należności w ciężar rezerw na utratę wartości w przypadku stwierdzenia nieściągalności należności, tj. między innymi:

- uzyskania postanowienia o bezskuteczności postępowania egzekucyjnego;
- śmierci dłużnika;
- uzyskania potwierdzenia braku szans na zaspokojenie ze środków masy upadłościowej;
- wyczerpania możliwości prowadzenia egzekucji wobec braku majątku dłużnika głównego i innych osób zobowiązanych (np. dawców zabezpieczeń).

Zaangażowanie brutto należności spisanych, w tys. PLN	2020 r.				Razem
	Kredyty i pożyczki udzielone klientom			Kredyty i pożyczki udzielone bankom	
	Przedsiębiorstwa	Kredyty hipoteczne	Pozostałe detaliczne		
Należności spisane z umorzeniem	1 211	3 249	5 979	0	10 439
Należności spisane bez umorzenia	135 780	7 401	76 602	0	219 783
Razem - należności spisane	136 991	10 650	82 581	0	230 222
Zaangażowanie brutto należności spisanych, w tys. PLN	2019 r.				Razem
	Kredyty i pożyczki udzielone klientom			Kredyty i pożyczki udzielone bankom	
	Przedsiębiorstwa	Kredyty hipoteczne	Pozostałe detaliczne		
Należności spisane z umorzeniem	1 627	333	4 045	0	6 005
Należności spisane bez umorzenia	169 960	15 476	125 975	0	311 411
Razem - należności spisane	171 587	15 809	130 020	0	317 416

(3h) Koncentracja ryzyk aktywów finansowych z ekspozycją na ryzyko kredytowe

Sektory gospodarki

Poniższa tabela przedstawia podział głównych kategorii ekspozycji kredytowych Grupy z rozbiciem na czynniki składowe, według kategorii klientów.

wg stanu na 31.12.2020	Pośrednictwo finansowe	Przemysł i budownictwo	Handel hurtowy i detaliczny	Transport i komunikacja	Sektor publiczny	Kredyty hipoteczne	Kredyty konsumpcyjne*	Pozostałe branże	Razem
Kredyty i pożyczki dla banków	625 430	0	0	0	0	0	0	0	625 430
Kredyty i pożyczki dla klientów (koszt zamortyzowany)	269 259	5 702 979	5 405 144	2 343 051	76 415	41 000 677	14 835 925	5 211 774	74 845 224
Kredyty i pożyczki dla klientów (wartość godziwa)	222	2 681	4 324	1 700	4	0	1 602 751	4 069	1 615 753
Papiery wartościowe przeznaczone do obrotu	97	46	0	0	269 413	0	0	102	269 658
Instrumenty wyceniane wg zamortyzowanego kosztu	0	0	0	0	38 821	0	0	0	38 821
Instrumenty wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	251 107	0	0	0	0	0	0	0	251 107
Instrumenty pochodne i korekty z tytułu zabezpieczeń wartości godziwej	102 704	39 387	23 959	2 359	0	0	0	7 574	175 983
Lokacyjne papiery wartościowe	29 184	5 004	0	308	18 613 089	0	0	35	18 647 619
Umowy z przyrzeczeniem odkupu	66 350	0	0	0	0	0	0	0	66 350
Razem	1 344 354	5 750 096	5 433 428	2 347 418	18 997 742	41 000 677	16 438 676	5 223 554	96 535 945

* w tym: karty kredytowe, kredyty gotówkowe, kredyty w rachunku bieżącym;

wg stanu na 31.12.2019	Pośrednictwo finansowe	Przemysł i budownictwo	Handel hurtowy i detaliczny	Transport i komunikacja	Sektor publiczny	Kredyty hipoteczne	Kredyty konsumpcyjne*	Pozostałe branże	Razem
Kredyty i pożyczki dla banków	784 277	0	0	0	0	0	0	0	784 277
Kredyty i pożyczki dla klientów (koszt zamortyzowany)	383 869	6 407 050	4 961 080	2 556 469	125 864	36 432 136	14 445 592	4 766 753	70 078 813
Kredyty i pożyczki dla klientów (wartość godziwa)	322	3 873	4 886	2 153	5	0	1 479 645	7 311	1 498 195
Papiery wartościowe przeznaczone do obrotu	28	29	0	0	874 033	0	0	153	874 243
Instrumenty wyceniane wg zamortyzowanego kosztu	0	0	0	0	48 187	0	0	0	48 187
Instrumenty wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	169 610	0	0	0	0	0	0	0	169 610
Instrumenty pochodne i korekty z tytułu zabezpieczeń wartości godziwej	133 160	10 515	5 075	944	0	0	0	5 950	155 644
Lokacyjne papiery wartościowe	29 315	5 004	0	284	21 840 533	0	0	32	21 875 168
Umowy z przyrzeczeniem odkupu	205 439	0	0	0	0	0	0	0	205 439
Razem	1 706 020	6 426 471	4 971 041	2 559 850	22 888 622	36 432 136	15 925 237	4 780 199	95 689 576

* w tym: karty kredytowe, kredyty gotówkowe, kredyty w rachunku bieżącym

Kredyty i pożyczki dla klientów wg sektorów gospodarki i segmentów

Biorąc pod uwagę ryzyko koncentracji w poszczególne sektory i segmenty klientów, Grupa zdefiniowała wewnętrzne limity koncentracji zgodnie z tolerancją na ryzyko, co zapewnia utrzymanie dobrze zdywersyfikowanego portfela kredytowego.

Główną pozycję w portfelu kredytowym (kredyty i pożyczki dla klientów) stanowią kredyty hipoteczne (53,5%) oraz kredyty gotówkowe dla osób fizycznych (18,8%). Portfel kredytów dla firm (w tym leasing) działających w różnych sektorach: przemysł i budownictwo, transport i komunikacja, handel, pośrednictwo finansowe oraz w sektorze publicznym stanowi niecałe 25% i jego szczegółową strukturę przedstawia poniższa tabela:

Nazwa branży	2020	Udział (%)	2019	Udział(%)
	Ekspozycja bilansowa (mln zł)		Ekspozycja bilansowa (mln zł)	
Kredyty dla osób fizycznych	57 554,6	75,2%	52 580,0	73,2%
Hipoteczne	41 000,7	53,5%	36 571,7	50,9%
Gotówkowe	14 412,7	18,8%	13 969,8	19,5%
Karty kredytowe i pozostałe	2 141,2	2,8%	2 038,5	2,8%
Kredyty dla przedsiębiorstw*	19 023,1	24,8%	19 221,1	26,8%
Handel i naprawy	5 410,0	7,1%	4 966,5	6,9%
Przetwórstwo przemysłowe	4 596,0	6,0%	5 232,3	7,3%
Budownictwo	1 109,8	1,4%	1 178,9	1,6%
Transport i gosp. magazynowa	2 344,9	3,1%	2 558,8	3,6%
Administracja publiczna	76,5	0,1%	126,0	0,2%
Informacja i komunikacja	1 305,5	1,7%	842,2	1,2%
Usługi pozostałe	1 325,9	1,7%	1 047,9	1,5%
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	269,5	0,3%	384,2	0,5%
Obsługa nieruchomości	1 058,6	1,4%	1 007,0	1,4%
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	242,0	0,4%	696,8	1,0%
Górnictwo	78,2	0,1%	74,1	0,1%
Dostawy wody, ścieki i odpady	160,1	0,2%	144,6	0,2%
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię, gaz i wodę	510,1	0,7%	421,5	0,6%
Hotele i restauracje	197,3	0,3%	175,3	0,2%
Edukacja	79,3	0,1%	57,1	0,1%
Rolnictwo, leśnictwo, rybołówstwo	102,0	0,1%	89,1	0,1%
Opieka zdrowotna, pomoc społeczna	122,8	0,2%	180,9	0,3%
Kultura, rekreacja i rozrywka	34,6	0,0%	37,9	0,0%
Łącznie kredyty (brutto)	76 577,7	100,0%	71 801,1	100,0%

* w tym: Mikrobiznes o rocznych obrotach do 5 mln zł

Wskaźnik koncentracji 20 największych klientów w portfelu kredytowym Grupy (w tym grup powiązanych ze sobą podmiotów) na koniec 2020 roku wyniósł 6,9% w porównaniu do 5,9% na koniec 2019 roku. Wskaźnik koncentracji 10 największych klientów także wzrósł w ciągu 2020 roku, z poziomu 4,1% na koniec poprzedniego roku do 5,0%. Było to efektem, między innymi, udzielenia finansowania kilku dużym pojedynczym podmiotom korporacyjnym.

9.4. RYZYKO RYNKOWE I RYZYKO STOPY PROCENTOWEJ

Ryzyko rynkowe obejmuje obecne i przyszłe oddziaływania na zyski lub kapitał ze strony zmiany wartości portfela Grupy wywołanej niekorzystnymi ruchami stóp procentowych, kursów wymiany walut lub cen obligacji, akcji lub towarów.

Ryzyko stopy procentowej z tytułu działalności zaliczanej do portfela bankowego (IRRBB) obejmuje bieżące i potencjalne oddziaływanie, jakie zarówno na wynik finansowy jak i wartość ekonomiczną kapitału mają zmiany wartości portfela Grupy w wyniku niekorzystnych zmian stóp procentowych, które wpływają na instrumenty wrażliwe na zmianę stóp. Ryzyko to obejmuje ryzyko niedopasowania, ryzyko bazowe i ryzyko opcji klienta.

Zasady zarządzania i kontroli ryzyka rynkowego i ryzyka stopy procentowej są określone w sposób scentralizowany, z wykorzystaniem tych samych pojęć i miar, które są stosowane we wszystkich podmiotach Grupy BCP.

Miary oceny ryzyka rynkowego

Pomiar ryzyka rynkowego w Grupie pozwala na monitorowanie wszystkich możliwych typów ryzyka, to jest ryzyka ogólnego (w tym ryzyko stopy procentowej, ryzyko walutowe, ryzyko cen akcji), ryzyka nieliniowego, ryzyka szczególnego, jak i ryzyka cen towarów. W 2020 roku ryzyko nieliniowe oraz ryzyko cen towarów nie występowało w Grupie. Ryzyko cen akcji uznano za nieistotne, jako że zaangażowanie Grupy w instrumenty kapitałowe jest znikome.

Pomiar każdego z typów ryzyka odbywa się indywidualnie przy pomocy odpowiednich modeli, a następnie wyniki integrowane są w całkowite ryzyko rynkowe bez uwzględnienia jakiegokolwiek efektu dywersyfikacji między czterema typami ryzyka (najgorszy scenariusz).

Główną miarą, stosowaną przez Grupę w celu oceny ryzyka rynkowego (ryzyko stopy procentowej, ryzyko walutowe, ryzyko cen akcji) jest parametryczny model VaR (wartość narażona na ryzyko) - spodziewana strata, która może powstać w portfelu w określonym czasie (okres utrzymania) oraz z określonym prawdopodobieństwem (poziom ufności) z tytułu niekorzystnego ruchu na rynku.

Wartość narażona na ryzyko w Grupie (VaR) jest obliczana z założeniem 10-dniowego okresu utrzymania oraz 99% poziomu ufności (przedział jednostronny). Zgodnie z wymogami regulacyjnymi CRDIV / CRR, od kwietnia 2014 zmienność związaną z każdym czynnikiem ryzyka rynkowego uwzględnionym w modelu VaR (jak i korelacje występującymi między nimi) estymuje się za pomocą równo ważonych zmian parametrów rynkowych wykorzystując efektywny okres obserwacji danych historycznych z ostatniego roku. Stosowana wcześniej metoda EWMA (ang. exponentially weighted moving average) z efektywnie krótszym okresem obserwacji jest teraz uzasadniona jedynie w przypadku istotnego skoku zmienności cenowej.

W celu monitorowania i limitowania pozycji w instrumentach, dla których nie jest możliwa należyta ocena ryzyka rynkowego z zastosowaniem modelu VaR (ryzyko nieliniowe, cen towarów i ryzyko szczególne) wprowadzono odpowiednie zasady pomiaru tych ryzyk. Ryzyko nieliniowe mierzone jest według wewnętrznej metodologii, która jest zgodna z metodologią VaR - przyjmuje się ten sam okres utrzymania jak i poziom ufności. Ryzyko szczególne i ryzyko cen towarów mierzone jest według metody standardowej, zgodnie z regulacjami nadzorczymi uwzględniając zmianę okresu utrzymania pozycji.

Pomiar ryzyka rynkowego odbywa się codziennie (w ciągu dnia i na koniec dnia), zarówno indywidualnie dla każdego z obszarów odpowiedzialnych za podejmowanie ryzyka i zarządzanie nim, jak i na bazie skonsolidowanej dla Grupy łącznie, Księgi Handlowej i Księgi Bankowej, z uwzględnieniem efektu dywersyfikacji istniejącej pomiędzy poszczególnymi portfelami. Dodatkowo każda Księga podzielona jest na obszary zarządzania ryzykiem.

W celu zapewnienia adekwatności modelu VaR dla oceny ryzyk występujących na otwartych pozycjach, ustanowiono i przeprowadza się codziennie proces testowania wstecznego.

Wszystkie zgłoszone przekroczenia są udokumentowane, łącznie z wyjaśnieniem przyczyn ich powstania oraz zaliczeniem do jednej z trzech klas wyjaśnienia przekroczeń: adekwatność modelu, niewystarczająca dokładność modelu lub nieprzewidziane ruchy rynkowe.

Równolegle do metody VaR portfele są poddawane szeregowi analiz wrażliwości i scenariuszy warunków skrajnych w celu:

- Oszacowania potencjalnej straty ekonomicznej, wynikającej ze skrajnych wahań czynników ryzyka rynkowego,
- Identyfikacji ruchów ryzyka rynkowego, ewentualnie nieuwjętych w VaR, na które portfele są bardziej wrażliwe,
- Identyfikacji czynności, które mogą zostać podjęte w celu redukcji wpływu skrajnych zmian czynników ryzyka.

Stosuje się następujące rodzaje scenariuszy rynkowych:

- Równoległe przesunięcia krzywych dochodowości,
- Bardziej stromy lub spłaszczony przebieg krzywych dochodowości,
- Wahania kursów wymiany,
- Niekorzystne scenariusze historyczne,
- Scenariusze indywidualne, wykorzystujące zaobserwowane historycznie dotkliwe zmiany parametrów rynkowych.

Limit całkowity VaR wyrażony jest, jako ułamek skonsolidowanych funduszy własnych, a następnie dzielony jest na Księgi, poszczególne obszary zarządzania ryzykiem i na różne typy ryzyka, co pozwala Grupie w pełni na pomiar, monitorowanie i kontrolowanie ryzyka rynkowego. Ekspozycja na ryzyko rynkowe (VaR) na tle obowiązujących limitów jest raportowana codziennie do wszystkich obszarów odpowiedzialnych za zarządzanie i nadzorowanie ryzyka rynkowego w Grupie.

Limity ograniczające ryzyko rynkowe podlegają aktualizacji przynajmniej raz w roku biorąc pod uwagę m.in. zmianę wielkość skonsolidowanych funduszy własnych, bieżącą i przewidywaną strukturę bilansu, a także sytuację rynkową. Obecnie stosowane limity obowiązują od 1 stycznia 2020 roku, a ich poziomy nominalne zostały potwierdzone i będą obowiązywać również w roku 2021 na podstawie corocznego przeglądu przeprowadzonego i zatwierdzonego przez Komitet Ryzyka w grudniu 2020.

W obecnym otoczeniu rynkowym Grupa nadal działała bardzo ostrożnie. Duża zmienność na rynku w związku z globalną pandemią COVID-19 spowodowała wzrost ryzyka rynkowego i stopy procentowej Grupy.

W 2020 roku, poziom wskaźnika VaR dla Grupy, to jest łącznie dla Księgi Handlowej i Księgi Bankowej, zwiększył się z uwagi na wysoką zmienność na rynku, spowodowaną pandemią COVID-19, jednak wciąż utrzymywał się w ramach obowiązujących limitów. Wskaźniki VaR dla Grupy pozostawały w 2020 roku na średnim poziomie 72,5 mln zł (29% limitu) oraz 96,9 mln zł (39% limitu) na koniec grudnia 2020. Niski poziom efektu dywersyfikacji wynika w szczególności z faktu, iż głównym składnikiem ryzyka rynkowego Grupy jest ryzyko stopy procentowej. Wyniki ukazane w poniższej tabeli uwzględniają ekspozycję na ryzyko rynkowe w spółkach zależnych, jako że Bank zarządza ryzykiem rynkowych na poziomie skonsolidowanym. Efekt dywersyfikacji dotyczy ryzyka ogólnego i odzwierciedla korelacje między jego składnikami.

Miary VaR w Grupie dla ryzyka rynkowego (tys. zł):

Miary VaR dla ryzyka rynkowego w tys. PLN	VaR (2020)				
	31.12.2019	Średnio	Maksimum	Minimum	31.12.2020
Ryzyko całkowite	33 225	72 530	130 866	30 776	96 894
Ryzyko ogólne	31 039	70 533	128 701	28 593	95 256
Ryzyko stopy procentowej	31 038	70 537	128 744	28 588	95 227
Ryzyko kursowe	12	133	1 522	15	190
Efekt dywersyfikacji	0,0%				0,2%
Ryzyko szczególne	2 186	0	0	0	1 638

Ekspozycje w 2019 roku wynosiły odpowiednio (tys. zł):

Miary VaR dla ryzyka rynkowego w tys. PLN	VaR (2019)				
	31.12.2018	Średnio	Maksimum	Minimum	31.12.2019
Ryzyko całkowite	29 098	27 259	34 247	18 513	33 225
Ryzyko ogólne	27 337	25 324	31 925	16 646	31 039
Ryzyko stopy procentowej	27 349	25 322	31 923	16 648	31 038
Ryzyko kursowe	78	76	607	7	12
Efekt dywersyfikacji	0,3%				0,0%
Ryzyko szczególne	1 761	1 935	2 767	1 591	2 186

Ekspozycje na ryzyko rynkowe w podziale na Księgę Handlową i Bankową oraz na typy ryzyka przedstawione są w tabelach poniżej (tys. zł.):

Księga Bankowa:

Miary VaR dla ryzyka rynkowego w tys. PLN	VaR (2020)				
	31.12.2019	Średnio	Maksimum	Minimum	31.12.2020
Ryzyko całkowite	31 263	71 467	132 279	29 842	95 897
Ryzyko ogólne	29 080	69 472	130 116	27 659	94 261
Ryzyko stopy procentowej	29 080	69 472	130 116	27 659	94 261
Ryzyko kursowe	0	0	0	0	0
Efekt dywersyfikacji	0,0%				0,0%
Ryzyko szczególne	2 184	0	0	0	1 636

Miary VaR dla ryzyka rynkowego w tys. PLN	VaR (2019)				
	31.12.2018	Średnio	Maksimum	Minimum	31.12.2019
Ryzyko całkowite	28 825	26 338	33 616	18 160	31 263
Ryzyko ogólne	27 067	24 434	31 749	16 463	29 080
Ryzyko stopy procentowej	27 067	24 434	31 749	16 463	29 080
Ryzyko kursowe	0	0	0	0	0
Efekt dywersyfikacji	0,0%				0,0%
Ryzyko szczególne	1 758	1 903	2 375	1 588	2 184

Księga Handlowa:

Miary VaR dla ryzyka rynkowego w tys. PLN	VaR (2020)				
	31.12.2019	Średnio	Maksimum	Minimum	31.12.2020
Ryzyko całkowite	2 455	2 514	6 162	762	1 239
Ryzyko ogólne	2 452	2 511	6 160	759	1 237
Ryzyko stopy procentowej	2 451	2 497	6 118	758	1 190
Ryzyko kursowe	11	132	1 524	11	183
Efekt dywersyfikacji	0,4%				11,0%
Ryzyko szczególne	2	0	6	0	2

Miary VaR dla ryzyka rynkowego w tys. PLN	VaR (2019)				
	31.12.2018	Średnio	Maksimum	Minimum	31.12.2019
Ryzyko całkowite	478	1 785	5 464	446	2 455
Ryzyko ogólne	475	1 754	5 461	443	2 452
Ryzyko stopy procentowej	470	1 746	5 435	359	2 451
Ryzyko kursowe	81	77	620	7	11
Efekt dywersyfikacji	16,0%				0,4%
Ryzyko szczególne	3	31	1 070	2	2

W 2020 roku limity na wartość zagrożoną nie były przekraczane - zarówno dla całej Grupy, jak i dla Księgi Handlowej i Bankowej z osobna.

Wszystkie ewentualne przekroczenia limitów na ryzyko rynkowe są zawsze raportowane i udokumentowane oraz ratyfikowane na odpowiednim poziomie kompetencji.

Otwarte pozycje obejmowały głównie instrumenty ryzyka stopy procentowej oraz ryzyka walutowego. Ryzyko walutowe uwzględnia wszystkie pozycje wymiany walutowej Grupy. Zgodnie ze Strategią Ryzyka przyjętą w Grupie, otwarte pozycje walutowe są dozwolone, ale powinny być utrzymywane na niskim poziomie. W tym celu wprowadzono w Grupie system konserwatywnych limitów na otwartą pozycję walutową (zarówno limity w ciągu dnia jak i na zamknięcie), a otwarte pozycje walutowe dozwolone są wyłącznie w Księdze Handlowej.

W 2020 roku, pozycja walutowa generowana w Księdze Bankowej była w całości przekazywana do Księgi Handlowej, gdzie zarządza się nią na bazie dziennej. W ciągu 2020 roku otwarta pozycja walutowa utrzymywana była na średnim poziomie 7,6 mln zł (8,5% Limitu) oraz maksymalnym poziomie 37,6 mln zł (44,1% Limitu). W 2020 roku otwarta pozycja walutowa (zarówno w ciągu dnia jak i na koniec dnia) pozostawała poniżej 2% funduszy własnych oraz poniżej obowiązujących limitów maksymalnych.

Kształtowanie się całkowitej pozycji walutowej (na koniec dnia) w Portfelu Handlowym przedstawia poniższa tabela (w tys. PLN):

Pozycja całkowita	Średnia w okresie	Minimum w okresie	Maksimum w okresie	Koniec okresu
2020	7 590	2 353	37 584	4 954
2019	7 557	1 760	38 983	7 181

Oprócz wyżej wspomnianych ograniczeń ryzyka rynkowego, w Grupie obowiązują również limity maksymalnej straty dla portfeli rynków finansowych. Celem jest ograniczenie maksymalnej straty dla działalności handlowej Grupy. W przypadku osiągnięcia limitu dokonuje się przeglądu strategii zarządzania oraz zasadności przyjmowanej pozycji.

W procesie testowania wstecznego modelu VaR zostało wykrytych dziewięć przekroczeń w okresie ostatnich 12 miesięcy (zgodnie z poniższą tabelą, w tys. PLN).

Data sprawozdawcza	VaR (ryzyko ogólne)	Teoretyczna zmiana wartości portfela (wartości bezwzględne)	Liczba przekroczeń w ciągu ostatnich 12 miesięcy *
2020-12-31	94 903	44 353	9
2019-12-31	31 039	3 324	5

* uznaje się, że przekroczenie miało miejsce, gdy różnica pomiędzy bezwzględną wartością zmiany portfela a poziomem miary VaR jest dodatnia;

W 2020 roku, wszystkie przekroczenia w procesie testowania wstecznego modelu VaR spowodowane były nieoczekiwanymi zmianami na rynku spowodowanymi niepewnością w związku z pandemią COVID-19, w szczególności największy wpływ na zachowanie modelu VaR miały gwałtowne zmiany rentowności polskich obligacji skarbowych oraz krótkoterminowych stóp procentowych w marcu 2020. W związku z liczbą zaobserwowanych przekroczeń, ocena adekwatności modelu VaR znalazła się w strefie żółtej (strefa żółta: 9 - 14 dopuszczalnych przekroczeń). W konsekwencji, zostały zaimplementowane natychmiastowe akcje naprawcze w modelu kalkulacji VaR, takie jak kalibracja parametrów na bazie aktualnych danych rynkowych oraz tymczasowa zmiana metody wyznaczania zmienności metodą równych wag na metodę EWMA, która jest lepiej dostosowana do okresów istotnego skoku zmienności cenowej. Te działania pozwoliły powstrzymać kolejne przekroczenia w procesie testowania wstecznego modelu VaR. Z uwagi na roczny horyzont obserwacji, wyższa liczba zaobserwowanych przekroczeń będzie raportowana również w najbliższych okresach (strefa żółta oczekiwana do utrzymania, co najmniej w I kw. 2021 roku). Ocenę VaR uzupełnia monitorowanie wrażliwości na ryzyko rynkowe portfeli obarczonych ryzykiem rynkowym na ww. scenariusze warunków skrajnych.

Wyniki wrażliwości na ryzyko rynkowe oraz scenariuszy indywidualnych testów warunków skrajnych w obszarze ryzyka rynkowego były regularnie raportowane do Komitetu Kapitału, Aktywów i Pasywów. Po serii obniżek stóp procentowych w Polsce, progi dla scenariuszy indywidualnych testów warunków skrajnych były czasowo przekraczane, w szczególności dla scenariusza zakładającego istotny wzrost rentowności polskich obligacji rządowych (ponad 222 p.b. dla tenora 2 lat). W środowisku niskich stóp procentowych w Polsce, prawdopodobieństwo materializacji tego scenariusza oceniono na bardzo niskie. Komitet Kapitału, Aktywów i Pasywów zaakceptował przekroczenie oraz przeprowadził przegląd scenariuszy indywidualnych testów warunków skrajnych. W grudniu 2020, scenariusze na ryzyko rynkowe zostały dostosowane do ostatnich zmian parametrów rynkowych. Umożliwiło to wprowadzenie nowego zestawu scenariuszy testów warunków skrajnych na ryzyko rynkowe, które są dotkliwe, ale jednocześnie możliwe do wystąpienia. Wyniki w ramach zaktualizowanych scenariuszy testów warunków skrajnych utrzymują się w granicach zatwierdzonych limitów.

Ryzyko stopy procentowej w Księdze Bankowej

W przypadku Księgi Bankowej, głównym składnikiem ryzyka rynkowego jest ryzyko stóp procentowych.

Ekspozycja na ryzyko stopy procentowej w Księdze Bankowej wynika przede wszystkim z niedopasowania aktywów i pasywów (włączając Kapitał) o stałym oprocentowaniu (lub o stopie zerowej), a także, choć w mniejszym stopniu, z różnic w terminach przeszacowania aktywów oraz pasywów jak i w ich stopach referencyjnych, o ile takie są kontraktowo określone. Dodatkowo, ze względu na specyfikę polskiego systemu prawnego, oprocentowanie kredytów konsumpcyjnych jest ograniczone (nie może ono przekraczać dwukrotności stopy referencyjnej Narodowego Banku Polskiego powiększonej o 7 punktów procentowych). W sytuacjach spadku stóp procentowych wpływ na wynik odsetkowy jest negatywny i uzależniony jest od udziału portfela kredytowego podlegającego nowej maksymalnej stawce oprocentowania.

Skutki pandemii COVID-19 i jej negatywny wpływ na środowisko gospodarcze, a także obniżki stóp procentowych przez Radę Polityki Pieniężnej na posiedzeniach w dniach 17 marca 2020, 8 kwietnia oraz 28 maja 2020 r. będą miały negatywny wpływ na działalność i wyniki finansowe Grupy. Przed wspomnianymi powyżej trzema obniżkami stóp procentowych, stopa referencyjna NBP została ustalona na 1,5%, tak, aby maksymalne oprocentowanie portfela kredytowego nie mogło przekroczyć 10% rocznie. W marcu maksymalne oprocentowanie kredytów spadło natychmiast do 9%, w kwietniu do 8%, a następnie w maju do 7,2%.

W zakresie ryzyka stopy procentowej w Księdze Bankowej, stosuje się następujące zasady:

- Ryzyko rynkowe wynikające z działalności bankowej jest zabezpieczane lub podlega comiesięcznemu transferowi do obszarów, które aktywnie zarządzają ryzykiem rynkowym i podlegają pomiarowi w kategoriach ekspozycji na ryzyko oraz rachunku wyników,
- W zarządzaniu ryzykiem stopy procentowej Bank stosuje głównie naturalne zabezpieczenie między kredytami i depozytami, a także obligacje o stałym oprocentowaniu i instrumenty pochodne, przy czym głównym celem jest ochrona wyniku z tytułu odsetek.

Wahania rynkowych stóp procentowych mają wpływ na zysk Grupy netto, zarówno w krótkim jak i w średnim horyzoncie czasu, wpływając również na jego wartość ekonomiczną w perspektywie długoterminowej. Pomiar obu wielkości jest komplementarny w rozumieniu pełnego zakresu występowania ryzyka stopy procentowej w Księdze Bankowej.

Z tego względu, obok codziennego pomiaru ryzyka rynkowego metodą wartości zagrożonej, pomiar ryzyka stopy procentowej obejmuje dodatkowo, zarówno miary dochodowe jak i miary oparte na wartości ekonomicznej, to jest kwartalnie:

- Wpływ szokowych zmian w przesunięciu krzywej dochodowości w górę/dół na wartość ekonomiczną kapitału (EVE), włączając scenariusze nadzorcze (standardowy test nadzorczy zakładający nagłe równoległe przesunięcie krzywej dochodowości o +/- 200 punktów bazowych oraz nadzorczy test wartości odstających SOT z zestawem sześciu scenariuszy dla ryzyka stopy procentowej)

Oraz miesięcznie:

- analizę wrażliwości wartości pozycji na zmiany stóp procentowych mierzoną za pomocą BPVx100, czyli pomnożoną przez 100 zmianę wartości portfela przy równoległym przesunięciu krzywej rentowności o 1 punkt bazowy,
- wpływ jednorazowej zmiany stóp procentowych o 100 punktów bazowych na wynik z tytułu odsetek w horyzoncie następnych 12 miesięcy.

Pomiaru ryzyka stopy procentowej dokonuje się dla wszystkich obszarów zarządzania ryzykiem w Banku, ze szczególnym naciskiem na Księgę Bankową.

Dla potrzeb pomiaru ryzyka stopy procentowej dla aktywów i pasywów, które nie mają dokładnie określonego terminu zapadalności/wymagalności lub instrumentów z wbudowaną opcją Klienta, Grupa przyjmuje szczególne założenia, ostatnio weryfikowane w grudniu 2020, w tym:

- Termin wymagalności sald i odsetek dla depozytów bez ustalonego terminu został określony na podstawie danych historycznych odnośnie zachowania Klientów, biorąc pod uwagę stabilność wolumenu pozycji z założeniem maksymalnego terminu wymagalności nieprzekraczającego 3 lat,
- Tendencje do szybszej spłaty należności, niż wynika to z pierwotnego (umownego) harmonogramu poprzez wyznaczenie współczynnika wcześniejszej spłaty dla wszystkich istotnych portfeli kredytowych Banku na podstawie obserwacji danych historycznych. Należy jednak zauważyć, że kredyty hipoteczne, które stanowią w Grupie produkt kredytowy o dominującym udziale, są indeksowane do zmiennej stopy procentowej. Powoduje to, że tendencje do wcześniejszej spłaty mają mniejsze znaczenie dla ryzyka stóp procentowych,
- Dla kapitału, aktywów trwałych i innych aktywów zakłada się termin przeszacowania równy 1 rok. Niemniej w celu zrozumienia wybranego profilu zapadalności pomiar ryzyka stopy procentowej jest dokonywany z wyłączeniem kapitału własnego, aby wyodrębnić wpływ zarówno na wartość ekonomiczną, jak i dochody.

Wyniki powyższych analiz dla BPV*100 oraz wartość ekonomiczną kapitału (EVE), wg. stanu na koniec 2020 r. i 2019 r. nie przekroczyły zarówno nadzorczych jak i wewnętrznie ustalonych limitów. Wyniki nadzorczych testów warunków skrajnych wg. stanu na grudzień 2020 r. pokazują, że nawet w najdotkliwszym scenariuszu testu wartości odstających spadek wartości ekonomicznej kapitału dla Księgi Bankowej jest znacznie poniżej limitu nadzorczego wynoszącego 15% kapitału podstawowego Tier 1. Podobnie spadek EVE w standardowym scenariuszu nagłego wpływu równoległego przesunięcia krzywej dochodowości o +/-200 punktów bazowych również nie przekracza nadzorczego maksimum, tj. jest poniżej 20% funduszy własnych.

Wyniki wrażliwości na zmiany stóp procentowych mierzoną za pomocą BPVx100 jak i EVE prezentuje tabela poniżej (w tys. PLN).

Wrażliwość Księgi Bankowej na zmiany stóp procentowych kształtowała się następująco (w tys. PLN):

	31.12.2020	31.12.2019
	BPVx100	BPVx100
PLN	(24 537)	(157 480)
CHF	16 864	11 099
EUR	97 308	44 677
USD	29 892	14 256
Inne	4 946	3 359
RAZEM	124 471	(84 089)
Kapitał, aktywa trwałe, inne aktywa	77 253	73 352
RAZEM	201 725	(10 738)

Wrażliwość EVE na zmianę stóp procentowych*	31.12.2020	31.12.2019
Standardowy test nadzorczy (przesunięcie krzywej dochodowości o +/- 200 p.b., % Funduszy Własnych)	-0,28%	-2,36%
Test wartości odstających (najdotkliwszy scenariusz, % Tier 1)	-1,94%	-3,71%

(*)Zasady określone w punkcie 115 Wytocznych EBA zostały zastosowane w celu wyliczenia zmian EVE. Zaprezentowano najdotkliwsze spadki EVE.

Powyżej wymienione decyzje Rady Polityki Pieniężnej o obniżce stóp procentowych do historycznego minimum (obniżka stopy referencyjnej do 0,10% i stopy lombardowej do 0,5%) oraz decyzja o zmianie parametrów rezerwy obowiązkowej miały łącznie znaczący, negatywny wpływ na wynik odsetkowy Grupy. Skumulowany spadek wyniku odsetkowego netto w 2020 roku w stosunku do poziomu w IV kwartale 2019 roku w ujęciu rocznym wyniósł łącznie 223 mln zł, czyli 8%. Głównie ze względu na szybkie działania naprawcze podjęte przez Bank, negatywny wpływ ostatecznie był mniejszy niż ujawnione już szacunki opublikowane w Raporcie Bieżącym opublikowanym w dniach 14 kwietnia i 2 czerwca 2020 r. (240 mln zł do 285 mln zł), niemniej skutkowało niższym wynikiem z tytułu odsetek, niż zostałyby osiągnięty w innym przypadku.

W otoczeniu tak niskich stóp procentowych w Polsce, wpływ na wynik z tytułu odsetek w horyzoncie następnych 12 miesięcy od 31 grudnia 2020 roku oraz dla pozycji w Polskich Złotych, w Księdze Bankowej, w przypadku scenariusza dalszego obniżenia stóp procentowych o 100 punktów bazowych, jest negatywny i wynosi -16,7% wyniku odsetkowego netto za 4 kw. 2020 w ujęciu rocznym (+9,9% dla przesunięcia w górę o 100 punktów bazowych). Asymetryczny wpływ związany jest głównie ze specyfiką polskiego systemu prawnego, o którym wspomniano powyżej, z jednoczesnym limitem na dalszy spadek stóp procentowych po stronie depozytowej (minimalna stopa procentowa na poziomie 0%). Stopa referencyjna NBP jest obecnie na poziomie 0,10%, a w przypadku obniżenia jej o 100 punktów bazowych maksymalne oprocentowanie portfela kredytowego nie mogłoby przekroczyć 5,2% w skali roku w stosunku do obecnie obowiązujących 7,2%. W celu ograniczenia negatywnego wpływu na wynik z tytułu odsetek w przypadku dalszego spadku stóp procentowych, w czwartym kwartale 2020 roku zostały zawarte transakcje swapów stopy procentowej.

Wrażliwość wyniku odsetkowego na zmianę stóp w PLN	31.12.2020	31.12.2019
przesunięcie krzywej dochodowości w górę o 100 p.b.	+9,9%	+1,2%
przesunięcie krzywej dochodowości w dół o 100 p.b.	-16,7%	-3,4%

9.5. RYZYKO PŁYNNOŚCI

Celem zarządzania ryzykiem płynności jest zapewnienie i utrzymywanie zdolności Grupy do wywiązywania się zarówno z bieżących jak i przyszłych zobowiązań, z uwzględnieniem kosztów pozyskania płynności.

Ryzyko płynności odzwierciedla możliwość poniesienia znacznych strat w wyniku pogorszenia warunków finansowania (ryzyko finansowania) i/lub sprzedaży aktywów poniżej ich wartości rynkowej (ryzyko płynności rynku) w celu zaspokojenia zapotrzebowania na środki, wynikającego z zobowiązań Grupy.

W podmiotach zależnych ekspozycje na ryzyko płynności nie występowały, ponieważ Bank zarządza ryzykiem płynności na poziomie centralnym. Zarówno wymogi finansowania jak i nadwyżki płynności spółek zależnych są zarządzane poprzez transakcje z zawierane z Bankiem, chyba, że wcześniej w tym celu zostały zawarte transakcje rynkowe. Departament Skarbu jest odpowiedzialny za zarządzanie z częstotliwością dzienną sytuacją płynnościową Grupy, zgodnie z przyjętymi zasadami i procedurami, biorąc pod uwagę cele określone przez Zarząd Banku oraz Komitet Kapitałów, Aktywów i Pasywów.

W 2020 roku pandemia COVID-19 miała wpływ na zachowanie światowych rynków finansowych, powodując deprecjację złotego, ograniczenie zaufania uczestników rynku poprzez zmniejszenie dostępnych możliwości finansowania, a także przejściowy, ale gwałtowny spadek aktywności na rynku skarbowych papierów wartościowych. Pomimo implikacji COVID-19 zaobserwowanych na rynku wspomnianych powyżej, Bank nie zaobserwował żadnego zagrożenia dla swojej pozycji płynnościowej ze względu na rozprzestrzenianie się pandemii. Grupa w dalszym ciągu charakteryzowała się stabilną pozycją płynnościową.

W 2020 roku z uwagi na szybszy wzrost portfela kredytów niż wzrost bazy depozytowej, wskaźnik kredyty/depozyty Grupy również wzrósł i wynosił 91% na koniec grudnia 2020 (w porównaniu do 86% na koniec grudnia 2019). Pomimo wzrostu, Grupa zdołała utrzymać wskaźnik wyraźnie poniżej 100%, zgodnie z zakładanym apetytem na ryzyko na rok 2020.

Portfel aktywów płynnych, to jest portfel skarbowych papierów wartościowych uzupełniony gotówką oraz ekspozycjami wobec Narodowego Banku Polskiego, traktowany, jako zapas płynności Grupy, który pozwoli przetrwać ewentualne sytuacje kryzysowe. Udział polskich papierów skarbowych (włączając bony pieniężne NBP) w portfelu papierów wartościowych ogółem wynosił na koniec grudnia 2020 roku ok. 98% i osiągnął poziom ok. 18,4 miliarda PLN (19% aktywów ogółem), podczas gdy na koniec grudnia 2019 poziom ten wynosił 22,5 miliarda PLN (23% aktywów ogółem).

Konsekwentnie głównym źródłem finansowania Grupy pozostaje duża, zdywersyfikowana oraz stabilna baza depozytów pochodzących od Klientów detalicznych, korporacyjnych oraz Klientów z sektora publicznego. Na koniec 2020 roku depozyty Klientów osiągnęły łączny poziom 81,5 mld zł. Bazę depozytową stanowiły głównie środki Klientów indywidualnych, których udział w łącznym saldzie zobowiązań wobec Klientów wynosił ok. 75,9% na koniec grudnia 2020 (75,0% na koniec grudnia 2019 roku). Wysoki udział środków od Klientów indywidualnych miał pozytywny wpływ na płynność w Grupie oraz umożliwił przestrzeganie i dalszy wzrost nadzorczych miar płynności.

Koncentracja bazy depozytowej, mierzona udziałem 5 i 20 największych deponentów, na koniec 2020 roku wyniosła odpowiednio 2,8% oraz 4,8% (w grudniu 2019 roku odpowiednio 2,3% oraz 4,9%). Poziom koncentracji depozytów jest regularnie monitorowany i nie miał negatywnego wpływu na stabilność bazy depozytowej w 2020 roku. W przypadku znacznego wzrostu udziału największych deponentów w bazie depozytowej, dodatkowe środki pozyskane od tych deponentów nie są traktowane jako stabilne. Co więcej, w celu zabezpieczenia przed fluktuacjami bazy depozytowej, Grupa utrzymuje rezerwę płynnych aktywów w postaci portfela papierów wartościowych.

Baza depozytowa uzupełniona jest o depozyty instytucji finansowych oraz inne operacje rynku pieniężnego. Źródłem finansowania średnioterminowego pozostają również pożyczki średnioterminowe, dług podporządkowany, emisja obligacji własnych oraz bankowych papierów wartościowych.

W 2020 roku Grupa nie wyemitowała nowych obligacji ani bankowych papierów wartościowych, jak również nie zaciągnęła nowych kredytów od instytucji finansowych. Całkowita wartość bilansowa średnioterminowych pożyczek od instytucji finansowych wynosiła 517,3 mln zł na koniec grudnia 2020 roku (w grudniu 2019 roku wynosiła 1 166,1 mln zł.). Spadek łącznej kwoty kredytów średnioterminowych od instytucji finansowych związany był głównie z ostateczną spłatą 3-letniego niezabezpieczonego kredytu w wysokości 80 mln EUR z Industrial and Commercial Bank of China (Europe) SA Oddział w Polsce (ICBC Europe) oraz dobrowolną przedterminową spłatą dwóch transz na łączną kwotę 45 mln EUR kredytu udzielonego Millennium Leasing przez Europejski Bank Inwestycyjny (EBI) w 2018 roku w pierwotnej wysokości 100 mln EUR.

Na koniec grudnia 2020 roku wartość bilansowa zobowiązań z tytułu wyemitowanych przez Grupę obligacji oraz bankowych papierów wartościowych (bez obligacji podporządkowanych) wyniosła 558,6mln zł (1 183,2 mln zł na koniec grudnia 2019 roku). Kwota ta obejmuje również 4-letnie obligacje Euro Banku S.A. (wartość nominalna 250 mln zł), o terminie zapadalności w dniu 1 grudnia 2021 r. W 2020 roku Grupa odkupiła własne dłużne papiery wartościowe o wartości nominalnej 626,9 mln zł. W 2020 roku Bank wykupił bankowe papiery wartościowe o wartości nominalnej 221,2 mln zł, a w kwietniu 2020 r., zgodnie z terminem wykupu, 3-letnie obligacje serii T o wartości nominalnej 300 mln zł, natomiast Millennium Leasing wykupił obligacje o wartości nominalnej 105,7 mln zł.

Płynność w walutach obcych Grupa zapewnia dzięki denominowanym w walucie pożyczkom bilateralnym oraz transakcjom swapów walutowych jak i procentowo-walutowych. Portfel swapów jest zdywersyfikowany w zakresie kontrahentów oraz terminów zapadalności. Z większością kontrahentów, Grupa ma podpisane aneksy do umów ramowych, regulujące kwestie zabezpieczeń (ang. Credit Support Annex, CSA). W związku z tym, w przypadku niekorzystnych zmian kursów (deprecjacja zł), Bank zobligowany jest do złożenia depozytu w celu zabezpieczenia rozliczenia instrumentów pochodnych w przyszłości, a w przypadku korzystnych zmian kursów (aprecjacja zł) Grupa otrzymuje depozyt zabezpieczający od kontrahentów. W żadnej z zawartych umów ramowych (zarówno międzynarodowych jak i krajowych) nie są zawarte zapisy ustanawiające związek pomiędzy ratingiem Banku a wysokością depozytów zabezpieczających. Potencjalne pogorszenie ratingu nie będzie zatem miało wpływu na sposób wyliczenia i wymianę depozytów zabezpieczających.

Grupa uwzględnia możliwość niekorzystnej zmiany kursu walut obcych, w szczególności CHF i EUR powodującej zwiększenie potrzeb płynnościowych w różnych analizowanych wariantach ryzyka płynności i uwzględnia to ryzyko w swoich planach płynnościowych.

Miary oceny ryzyka płynności

Ocena ryzyka płynności Grupy jest realizowana z zastosowaniem zarówno wewnętrznych jak i nadzorczych miar, dla których zdefiniowano limity ekspozycji.

Kształtowanie się sytuacji płynnościowej Grupy w krótkich horyzontach czasowych jest sprawdzane codziennie na podstawie portfela aktywów płynnych, portfela papierów wartościowych, uznanych przez NBP, jako zabezpieczenie standardowych instrumentów wsparcia płynności oraz dwóch wskaźników zdefiniowanych wewnętrznie: płynność natychmiastowa oraz płynność kwartalna. Te dwa ostatnie wskaźniki mierzą maksymalne zapotrzebowanie na środki, które mogłoby powstać jednego dnia, z uwzględnieniem projekcji przepływów środków pieniężnych odpowiednio na datę spot lub okres 3-miesięczny. Dodatkowo, portfel aktywów płynnych wyznacza się na bazie dziennej.

Wskaźniki te są porównywane z obowiązującymi limitami ekspozycji oraz raportowane codziennie do obszarów odpowiedzialnych za zarządzanie i kontrolę ryzyka płynności dla Grupy, a w cyklach miesięcznych i/lub kwartalnych prezentowane są do Zarządu i na Radę Nadzorczą Banku.

W trakcie roku 2020 wszystkie wspomniane wyżej wewnętrzne wskaźniki płynności pozostały znacznie powyżej minimalnych limitów. Limity ograniczające ryzyko płynności podlegają aktualizacji przynajmniej raz w roku biorąc pod uwagę m.in. wielkość skonsolidowanych funduszy własnych, bieżącą i przewidywaną strukturę bilansu, historyczną konsumpcję limitów, a także obecną sytuację rynkową i wymogi nadzorcze. Obecnie stosowane limity obowiązują od 1 stycznia 2020 roku i zostaną zastąpione zaktualizowanymi limitami w dniu 1 stycznia 2021 roku.

Zgodnie z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych (CRR), Grupa wyznacza wymóg pokrycia płynności (LCR). Minimalny, nadzorczy poziom wskaźnika LCR w wysokości 100%, który obowiązywał w 2020 roku, został spełniony przez Grupę (na koniec grudnia 2020 roku wskaźnik LCR wynosił 161%). Wskaźnik ten jest wyznaczany codziennie i raportowany w okresach miesięcznych do NBP od marca 2014 roku. Wewnętrznie wskaźnik LCR szacowany jest codziennie i raportowany do obszarów odpowiedzialnych za zarządzanie i kontrolę ryzyka płynności w Grupie na bazie dziennej. W 2020 r. regularnie obliczano również wymóg stabilnego finansowania netto (NSFR). W każdym kwartale wskaźnik NSFR był powyżej planowanego minimum nadzorczego w wysokości 100% (minimum nadzorcze będzie obowiązywać w czerwcu 2021 r.).

Bieżące wskaźniki płynności mln PLN

31.12.2020					
	Wskaźnik płynności natychmiastowej (m PLN)*	Wskaźnik płynności kwartalnej (m PLN)*	Zabezpieczenie uznawane przez Bank Centralny / Depozyty łącznie (%)**	Portfel Aktywów płynnych (m PLN)***	LCR (%)
Wskaźnik	17 235	17 289	21%	18 250	161%
Wskaźnik (% aktywów ogółem)	21%	21%	21%	n.a.	n.a.
Limit minimalny	10%	10%	15%	12 000	100%

31.12.2019					
	Wskaźnik płynności natychmiastowej (m PLN)*	Wskaźnik płynności kwartalnej (m PLN)*	Zabezpieczenie uznawane przez Bank Centralny / Depozyty łącznie (%)**	Portfel Aktywów płynnych (m PLN)***	LCR (%)
Wskaźnik	18 795	18 795	n.a.	22 795	171%
Limit minimalny	957	(1 596)	n.a.	12 000	100%

* - Wskaźniki płynności natychmiastowej i kwartalnej: wartość zabezpieczenia uznawanego przez Bank Centralny, czyli bufor płynności możliwy do zdyskontowania w Banku Centralnym, po uwzględnieniu haircutów dla standardowych operacji pieniężnych, minus przewidywane odpływy netto (w ciągu najbliższych 3 dni roboczych dla wskaźnika płynności natychmiastowej oraz w ciągu najbliższych 3 miesięcy dla wskaźnika płynności kwartalnej, we wszystkich walutach wymienialnych).

** - Zabezpieczenie uznawane przez Bank Centralny / Depozyty łącznie: iloraz wartości zabezpieczenia uznawanego przez Bank Centralny, czyli bufor płynności możliwy do zdyskontowania w Banku Centralnym po uwzględnieniu haircutów dla standardowych transakcji pieniężnych oraz wartości depozytów łącznie. Wskaźnik ten jest obliczany na bazie kwoty nominalnej wymienionych produktów.

*** - Portfel Aktywów płynnych: Łączna suma gotówki, ekspozycji w stosunku do NBP (w tym nadwyżka nad wymaganą wysokość rezerwy obowiązkowej) oraz dłużnych papierów wartościowych Skarbu Państwa, bonów NBP i należności od banków o terminie wymagalności do 1 miesiąca. Portfel dłużnych papierów wartościowych pomniejsza się o haircut NBP stosowany dla transakcji repo oraz o papiery zablokowane na cele inne niż płynnościowe.

Grupa monitoruje płynność na bazie wewnętrznych miar płynności, uwzględniając również wpływ kursów walutowych na sytuację płynnościową.

Ponadto Grupa stosuje analizę wewnętrznej płynności strukturalnej na bazie skumulowanych urealnionych luk płynności (tj. z założeniem prawdopodobieństwa powstania przepływu środków pieniężnych). Bezpieczny poziom, przyjęty w Grupie w zakresie relacji niedoboru płynności został określony dla każdego przedziału czasowego poniżej 5-ciu lat.

W grudniu 2020 r. wszystkie luki płynności były dodatnie, jednak w przedziale 7 dni do 1 miesiąca skumulowana luka płynności tymczasowo przekroczyła założony minimalny limit (konserwatywnie ustawiony na 12% sumy aktywów Grupy), osiągając 93% jego poziomu. Stąd, przekroczenia limitów dla luki płynności nie powinny być utożsamiane z jakimkolwiek zagrożeniem płynności. Obniżenie się luk krótkoterminowych nastąpiło w wyniku spadku aktywów płynnych ze względu na wypływu środków klientów korporacyjnych i finansowych na koniec roku. Wyniki skumulowane, urealnionej luki płynności (warunki normalne) prezentują tabele poniżej.

Urealniona luka płynności (mln PLN)	31.12.2020					
	do 6 miesięcy	6 - 12 miesięcy	1 - 2 lata	2 - 3 lata	3 - 5 lat	Powyżej 5-ciu lat
Urealnione aktywa bilansowe	27 740	7 286	12 584	9 874	13 861	38 160
Urealnione pasywa bilansowe	13 075	4 649	8 351	6 358	9 321	59 142
Luka bilansowa	14 665	2 637	4 233	3 516	4 539	(20 982)
Skumulowana luka bilansowa	14 665	17 303	21 536	25 052	29 591	8 609
Urealnione aktywa pozabilansowe	82	53	75	70	23	2
Urealnione pasywa pozabilansowe	(1 400)	(49)	(83)	(65)	(35)	(4)
Luka pozabilansowa	(1 318)	4	(8)	5	(12)	(2)
Luka ogółem	13 347	2 641	4 225	3 521	4 528	(20 984)
Skumulowana luka ogółem	13 347	15 989	20 214	23 735	28 263	7 278

Urealniona luka płynności (mln PLN)	31.12.2019					
	do 6 miesięcy	6 - 12 miesięcy	1 - 2 lata	2 - 3 lata	3 - 5 lat	Powyżej 5-ciu lat
Urealnione aktywa bilansowe	33 558	6 884	11 756	9 705	12 790	36 047
Urealnione pasywa bilansowe	11 067	4 415	8 205	6 494	9 393	63 202
Luka bilansowa	22 491	2 469	3 551	3 211	3 397	(27 155)
Skumulowana luka bilansowa	22 491	24 960	28 511	31 722	35 119	7 965
Urealnione aktywa pozabilansowe	216	249	80	37	32	4
Urealnione pasywa pozabilansowe	(1 435)	(71)	(87)	(39)	(48)	(8)
Luka pozabilansowa	(1 219)	178	(7)	(2)	(15)	(4)
Luka ogółem	21 272	2 647	3 545	3 209	3 382	(27 159)
Skumulowana luka ogółem	21 272	23 919	27 464	30 673	34 055	6 896

Grupa opracowała narzędzie do zarządzania ryzykiem płynności, określające analizy wrażliwości oraz scenariusze warunków skrajnych (idiosynkratyczne, systemowe i stanowiące ich kombinację). Na cele testów warunków skrajnych, luki płynności są urealniane przy założeniu konserwatywnego podejścia do oceny prawdopodobieństwa wystąpienia przepływów środków pieniężnych (m.in. biorące pod uwagę wycofanie depozytów, opóźnienia w spłatach kredytów, gorszą płynność rynku wtórnego papierów wartościowych, najwyższe koszty finansowania - założenie najgorszych zaobserwowanych w Banku marż na depozytach, równoległe przesunięcia krzywej dochodowości czy deprecjację złotego).

Testy warunków skrajnych płynności są przeprowadzane, co najmniej kwartalnie, aby ustalić profil ryzyka płynności Grupy oraz zapewnić zdolność Grupy do wywiązania się ze zobowiązań w przypadku kryzysu płynności i aby przyczynić się do opracowania awaryjnego planu płynności oraz decyzji zarządczych. Dodatkowo, wyniki testów warunków skrajnych wykorzystywane są do określenia progów ostrzegawczych dla wskaźników wczesnego ostrzegania, których to zadaniem jest identyfikacja zbliżających się problemów płynnościowych i wskazanie Zarządowi na ewentualną konieczność uruchomienia Awaryjnego Planu Płynności.

Wyniki testów warunków skrajnych, przeprowadzonych w grudniu 2020 roku, pokazują, że najbardziej dotkliwy, negatywny wpływ miał scenariusz mieszany (połączony szok idiosynkratyczny i systemowy) dla którego horyzont przeżycia spadł poniżej 4 miesięcy, nadal pozostając powyżej limitu 3 miesięcy.

Informacje odnośnie zarządzania ryzykiem płynności w tym informacje na temat wykorzystania limitów wewnętrznych i zewnętrznych są przekazywane w cyklu miesięcznym do Komitetu Kapitałów, Aktywów i Pasywów, a kwartalnie raportowane do Zarządu i Rady Nadzorczej Banku.

Proces planowania i budżetowania realizowany przez Grupę obejmuje przygotowanie Planu Płynności co ma na celu zapewnienie że wzrost biznesu będzie wspierany przez adekwatną strukturę finansowania płynności oraz przestrzeganie nadzorczych miar płynności.

Grupa dysponuje również procedurami awaryjnymi dla sytuacji zwiększonego ryzyka płynności - Plan Awaryjny Płynności (plan awaryjny w przypadku pogorszenia się płynności finansowej Banku). Plan Awaryjny Płynności ustala koncepcje, priorytety, obowiązki i konkretne środki do podjęcia na wypadek kryzysu płynności. Awaryjny Plan Płynności jest aktualizowany co najmniej raz do roku. W 2020 roku, Awaryjny Plan Płynności był testowany i zaktualizowany w celu zagwarantowania, że jest on operacyjnie stabilny. W Planie dostosowano również progi ostrzegawcze dla wskaźników wczesnego ostrzegania biorąc pod uwagę scenariusze i wyniki testów warunków skrajnych. Zaktualizowany Plan został zatwierdzony przez Radę Nadzorczą w październiku 2020 r.

9.6. RYZYKO OPERACYJNE

Ryzyko operacyjne jest zdefiniowane jako ryzyko straty wynikające z niedostosowania lub zawodności wewnętrznych procesów, działań ludzi lub systemów bądź też ze zdarzeń zewnętrznych. W tej definicji mieści się ryzyko prawne, natomiast ryzyko strategiczne oraz ryzyko utraty reputacji traktowane są jako oddzielne kategorie ryzyka. Ryzyko operacyjne objawia się w każdym aspekcie działalności organizacji i jest jej nieodłączną częścią.

Rok 2020 był kolejnym rokiem funkcjonowania rozwiązań, wdrożonych w zakresie sprawnego zarządzania ryzykiem operacyjnym, zgodnych z najlepszymi praktykami przyjętymi w tym zakresie przez krajowe i międzynarodowe instytucje finansowe. Przyjęte rozwiązania sprawdziły się również w sytuacji związanej z Pandemią COVID-19. Przyjęta struktura zarządzania ryzykiem określa poszczególne szczeble zarządzania, zakresy ich obowiązków i odpowiedzialności.

Kluczową rolę w codziennej działalności Grupy odgrywają właściciele zdefiniowanych procesów biznesowych i wspomagających. Na podstawie dogłębnej wiedzy o procesie właściciel procesu najtrafniej identyfikuje i ogranicza występujące zagrożenia, stanowiąc pierwszą linię obrony. Drugą linią obrony jest poziom wyspecjalizowanych jednostek zajmujących się organizacją procesów zarządzania i kontrolą akceptowalnego poziomu ryzyka ze szczególnym uwzględnieniem takich obszarów jak: zgodność z przepisami, nadużycia, bezpieczeństwo i zapewnienie ciągłości działania oraz ubezpieczenia i powierzanie czynności podmiotom zewnętrznym. Trzecią linią obrony jest jednostka niezależnego audytu wewnętrznego.

Każdą decyzję, dotyczącą kroków mających na celu optymalizację ryzyka operacyjnego, poprzedza analiza związanych z tym kosztów i korzyści.

Wyższym szczeblem zarządzania ryzykiem jest Komitet Procesów i Ryzyka Operacyjnego, którego obszar działania dotyczy zagrożeń zidentyfikowanych w więcej niż jednym procesie. Wszelkie działania dotyczące zarządzania ryzykiem operacyjnym są koordynowane i nadzorowane przez Komitet Ryzyka, Zarząd i Radę Nadzorczą.

Zgodnie z przyjętym modelem zarządzanie ryzykiem jest procesem ciągłego doskonalenia w zakresie identyfikacji, oceny, monitorowania, ograniczania i raportowania poprzez:

- gromadzenie zdarzeń ryzyka operacyjnego,
- samoocenę ryzyka operacyjnego w poszczególnych procesach,
- analizę i monitorowanie wskaźników ryzyka.

Zdarzenia ryzyka operacyjnego Grupa gromadzi w narzędziu informatycznym, wspomagającym zarządzanie ryzykiem operacyjnym. Zdarzenia te poddawane są analizie odnośnie przyczyn powstania i możliwości zmniejszenia skutków, oraz zastosowania działania prewencyjnego. W systemie informatycznym zdarzenia przypisywane są do konkretnej kategorii ryzyka i konkretnego procesu, co następnie jest m.in. elementem raportowania oraz walidacji samooceny ryzyka. Wewnętrzna baza zdarzeń ryzyka spełnia również wymogi jakościowe i ilościowe stosowania metod zaawansowanych wyliczenia wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka operacyjnego.

Badanie samooceny ryzyka operacyjnego zostało przeprowadzone łącznie z przeglądem procesów, polegającym na ocenie skuteczności przyjętych rozwiązań do spełniania wymogów Klientów i partnerów biznesowych w zakresie jakości obsługi oraz optymalizacji kosztowej. Przyjęta metodologia odnośnie samooceny ryzyka i kontroli pozwoliła ocenić poziom ryzyka w danym procesie, przy uwzględnieniu istniejących kontroli, w oparciu o przyjęte scenariusze. Dla oceny poziomów ryzyka powyżej przyjętego progu tolerancji zostały zaproponowane, wdrożone i są monitorowane działania zapobiegawcze.

W trakcie badania samooceny ryzyka i kontroli poddane zostały analizie również wskaźniki wydajności, a w tym również wskaźniki ryzyka zdefiniowane dla każdego procesu. Kluczowe osoby odpowiedzialne za kształtowanie i realizację zadań w poszczególnych procesach tak zdefiniowały i dostosowały wskaźniki, aby były one najlepszymi predyktorami zbliżających się zagrożeń. Bieżące monitorowanie wskaźników służy zwiększeniu efektywności i wydajności przebiegu procesów oraz skutecznej kontroli ryzyka na poziomie poszczególnych działań w procesach.

Informacja na temat ryzyka operacyjnego jest włączona w sprawozdawczość zarządczą wysokiego szczebla konsolidującą informacje o działaniu poszczególnych procesów.

Biorąc pod uwagę stopień rozwoju zarządzania ryzykiem operacyjnym oraz skalę i profil swojej działalności, Grupa wylicza wymóg kapitałowy na ryzyko operacyjne przy zastosowaniu Metody Standardowej.

10. Segmenty operacyjne

Informacja o segmentach operacyjnych została sporządzona w oparciu o strukturę raportowania na bazie której Zarząd Banku dokonuje oceny wyników i zarządza zasobami segmentów. Grupa nie stosuje dodatkowego podziału działalności na obszary geograficzne z uwagi na nieistotną skalę działalności prowadzonej poza Polską, w efekcie taki uzupełniający podział nie jest prezentowany.

Działalność Grupy prowadzona jest w oparciu o zróżnicowane linie biznesowe, oferujące określone produkty i usługi skierowane do poniższych segmentów rynku:

Segment Klientów Detalicznych

Segment Klientów Detalicznych obejmuje działalność skierowaną na Klientów masowych, Klientów zamożnych, małe przedsiębiorstwa i przedsiębiorców indywidualnych.

Działalność powyższych linii biznesowych rozwijana jest przy wykorzystaniu pełnej oferty produktów i usług bankowych oraz sprzedaży wyspecjalizowanych produktów oferowanych przez jednostki zależne Grupy. W obszarze produktów kredytowych głównymi produktami są kredyty hipoteczne, kredyty konsumenckie, kredyty rewalwingowe w kartach kredytowych i produkty leasingowe dla małych przedsiębiorstw. Do głównych funduszy klientów zaliczają się natomiast: rachunki bieżące, depozyty terminowe, fundusze inwestycyjne i produkty strukturyzowane. Dodatkowo oferta obejmuje produkty ubezpieczeniowe, głównie w powiązaniu z kredytami i kartami kredytowymi, jak i wyspecjalizowane produkty oszczędnościowe. Oferta produktowa dla klientów zamożnych została wzbogacona o wyselekcjonowane fundusze inwestycyjne innych pośredników finansowych, fundusze zagraniczne oraz obligacje strukturyzowane wyemitowane przez Bank.

Segment Klientów Korporacyjnych

Segment Klientów Korporacyjnych opiera się na działalności skierowanej do Średnich i Dużych Przedsiębiorstw. Oferta skierowana jest odpowiednio również do Klientów z sektora budżetowego oraz Podmiotów Publicznych.

Działania biznesowe w segmencie Klientów Korporacyjnych prowadzone są przy wykorzystaniu wysokiej jakości oferty typowych produktów bankowych (kredyty na działalność bieżącą, kredyty inwestycyjne, rachunki bieżące, depozyty terminowe) uzupełnionych o ofertę produktów w zakresie zarządzania gotówką, produktów Departamentu Skarbu, w tym instrumentów pochodnych oraz usług leasingowych i faktoringowych.

Bankowość Skarbcowa, ALM (zarządzanie aktywami i pasywami) i Inne

Segment ten obejmuje aktywność Grupy zaangażowaną w inwestycje przeprowadzane na rachunek Banku, działalność maklerską, operacje na rynku międzybankowym, zaangażowanie w dłużne papiery wartościowe, które nie są przypisane innym segmentom.

W segmencie tym znajdują się pozostałe aktywa i pozostałe pasywa, aktywa i pasywa związane z instrumentami pochodnymi zabezpieczającymi, zobowiązania z tytułu zewnętrznego finansowania Grupy oraz aktywa z tytułu podatku odroczonego nieprzypisane do żadnego segmentu.

Dla każdego segmentu określany jest wynik przed opodatkowaniem, który obejmuje:

- wynik z tytułu odsetek obliczany na bazie odsetek zewnętrznych aktywów pracujących i pasywów segmentu oraz alokowanych aktywów i pasywów, generujących wewnętrzny przychód lub koszt z tytułu odsetek. Przychody i koszty wewnętrzne wyliczone są w oparciu o rynkowe stopy procentowe z zastosowaniem wewnętrznych metod wyceny;
- wynik z tytułu prowizji;
- pozostałe przychody z operacji finansowych oraz pozycji wymiany jak: przychody z tytułu dywidend, wynik na działalności inwestycyjnej i handlowej, wynik z pozycji wymiany oraz wynik z pozostałych instrumentów finansowych;
- pozostałe przychody i koszty operacyjne;
- koszty z tytułu utraty wartości aktywów finansowych i niefinansowych;
- udział segmentu w kosztach operacyjnych w tym kosztach osobowych i administracyjnych;
- udział segmentu w kosztach amortyzacji;
- zysk operacyjny wyliczony jako miara zysku segmentu różni się od wyniku finansowego MSSF przed opodatkowaniem z tytułu: udziału w zyskach netto jednostek stowarzyszonych, obciążenia podatkiem bankowym i kosztu rezerw na ryzyko prawne z tytułu walutowych kredytów hipotecznych. Pozycje te oraz obciążenie podatkiem dochodowym zostały zaprezentowane wyłącznie na poziomie Grupy.

Aktywami i pasywami segmentów komercyjnych są operacyjne aktywa i pasywa wykorzystywane przez segment w jego działalności operacyjnej, zaalokowane w oparciu o przesłanki biznesowe. Różnica między aktywami i pasywami operacyjnymi pokryta jest przez aktywa/pasywa rynku pieniężnego oraz dłużne papiery wartościowe. Aktywami i pasywami segmentu Skarb, ALM i Inne są aktywa/pasywa rynku pieniężnego i dłużne papiery wartościowe pozostałe po zalokowaniu do segmentów komercyjnych.

Rachunek zysków i strat za okres 1.01.2020 - 31.12.2020

<i>w tysiącach zł</i>	Bankowość Detaliczna	Bankowość Korporacyjna	Skarb, ALM i Inne	Razem Grupa
Wynik z tytułu odsetek	1 635 373	305 674	607 553	2 548 600
Wynik z tytułu opłat i prowizji, w tym:	587 908	154 232	3 916	746 056
Przychody z tytułu opłat i prowizji	762 957	163 077	21 380	947 414
Koszty z tytułu opłat i prowizji	(175 049)	(8 845)	(17 464)	(201 358)
Dywidendy, pozostałe przychody z operacji finansowych oraz pozycji wymiany	50 963	68 154	170 801	289 918
Wynik z aktywów finansowych wycenianych obowiązkowo według wartości godziwej przez wynik finansowy	(42 920)	0	81 496	38 576
Pozostałe przychody i koszty operacyjne	(16 246)	(8 064)	(63 984)	(88 294)
Przychody operacyjne razem	2 215 078	519 996	799 782	3 534 856
Koszty osobowe	(685 841)	(142 216)	(28 273)	(856 330)
Koszty administracyjne	(534 563)	(64 414)	(87 072)	(686 049)
Amortyzacja	(190 088)	(17 242)	(3 081)	(210 411)
Koszty operacyjne razem	(1 410 492)	(223 872)	(118 426)	(1 752 790)
Koszty z tytułu utraty wartości aktywów	(432 044)	(124 912)	(7 846)	(564 802)
Wynik z tytułu modyfikacji	(15 487)	1 922	0	(13 565)
Wynik operacyjny razem	357 055	173 134	673 510	1 203 699
Udział w zyskach jednostek podporządkowanych				0
Koszty rezerw na ryzyko prawne z tytułu walutowych kredytów hipotecznych				(713 617)
Podatek bankowy				(279 147)
Wynik finansowy przed opodatkowaniem podatkiem dochodowym				210 935
Podatek dochodowy				(188 118)
Wynik finansowy po opodatkowaniu				22 817

Pozycje bilansowe wg stanu na 31.12.2020

<i>w tysiącach zł</i>	Bankowość Detaliczna	Bankowość Korporacyjna	Skarb, ALM i Inne	Razem Grupa
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	57 819 969	16 268 373	0	74 088 342
Zobowiązania wobec klientów	65 413 189	15 919 233	178 118	81 510 540

Rachunek zysków i strat za okres 1.01.2019 - 31.12.2019

<i>w tysiącach zł</i>	Bankowość Detaliczna	Bankowość Korporacyjna	Skarb, ALM i Inne	Razem Grupa
Wynik z tytułu odsetek	1 836 855	322 981	277 083	2 436 919
Wynik z tytułu opłat i prowizji, w tym:	545 134	152 924	1 095	699 153
Przychody z tytułu opłat i prowizji	724 985	162 878	12 024	899 887
Koszty z tytułu opłat i prowizji	(179 851)	(9 954)	(10 929)	(200 734)
Dywidendy, pozostałe przychody z operacji finansowych oraz pozycji wymiany	102 500	67 492	82 762	252 754
Wynik z aktywów finansowych wycenianych obowiązkowo według wartości godziwej przez wynik finansowy	(23 401)	0	89 104	65 703
Pozostałe przychody i koszty operacyjne	(34 028)	(12 455)	40 076	(6 407)
Przychody operacyjne razem	2 427 060	530 942	490 120	3 448 122
Koszty osobowe	(661 851)	(145 036)	(29 502)	(836 389)
Koszty administracyjne	(555 155)	(56 419)	(97 220)	(708 794)
Amortyzacja	(162 179)	(15 838)	(2 855)	(180 872)
Koszty operacyjne razem	(1 379 185)	(217 293)	(129 577)	(1 726 055)
Koszty z tytułu utraty wartości aktywów	(318 881)	(83 877)	(1 178)	(403 936)
Wynik z tytułu modyfikacji	(12 188)	525	0	(11 663)
Wynik operacyjny razem	716 806	230 297	359 365	1 306 468
Udział w zyskach jednostek podporządkowanych				0
Koszty rezerw na ryzyko prawne z tytułu walutowych kredytów hipotecznych				(223 134)
Podatek bankowy				(247 991)
Wynik finansowy przed opodatkowaniem podatkiem dochodowym				835 343
Podatek dochodowy				(274 611)
Wynik finansowy po opodatkowaniu				560 732

Pozycje bilansowe wg stanu na 31.12.2019

<i>w tysiącach zł</i>	Bankowość Detaliczna	Bankowość Korporacyjna	Skarb, ALM i Inne	Razem Grupa
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	53 391 200	16 224 190	0	69 615 390
Zobowiązania wobec klientów	63 811 244	17 506 007	137 514	81 454 765

11. Opis transakcji z podmiotami powiązanymi

Wszelkie transakcje dokonane z podmiotami powiązanymi w 2020 r. wynikały z bieżącej działalności.

Poza transakcjami opisanymi w niniejszym rozdziale, we wskazanym okresie ani Bank Millennium S.A., ani jednostki zależne od Banku Millennium S.A. nie dokonały innych transakcji z podmiotami powiązanymi, które pojedynczo lub łącznie były istotne i zostały zawarte na warunkach istotnie odbiegających od warunków rynkowych.

11.1. TRANSAKcje Z GRUPĄ PODMIOTU DOMINUJĄCEGO

Poniżej przedstawiono kwoty transakcji z grupą podmiotu dominującego (jednostka dominująca najwyższego szczebla) w stosunku do Banku - Banco Comercial Portugues (transakcje te wynikają w głównej mierze z działalności o charakterze bankowym), (w tys. PLN):

	Z podmiotem dominującym		Z innymi jednostkami z grupy podmiotu dominującego	
	31.12.2020	31.12.2019	31.12.2020	31.12.2019
AKTYWA				
Kredyty i pożyczki udzielone innym bankom - rachunki i depozyty	1 237	106 971	0	0
Aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat (przeznaczone do obrotu)	0	0	0	0
Instrumenty pochodne zabezpieczające	0	0	0	0
Pozostałe aktywa	0	0	0	0
ZOBOWIĄZANIA				
Zobowiązania wobec banków	23 601	271	127 903	117 588
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	0	0	0	0
Zobowiązania finansowe wyceniane do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat (przeznaczone do obrotu)	333	361	0	0
Instrumenty pochodne zabezpieczające	0	0	0	0
Pozostałe zobowiązania	0	0	122	215

	Z podmiotem dominującym		Z innymi jednostkami z grupy podmiotu dominującego	
	2020	2019	2020	2019
PRZYCHODY Z TYTUŁU:				
Odsetek	(232)	(48)	0	0
Prowizji	102	209	0	0
Aktywów i zobowiązań finansowych przeznaczonych do obrotu	0	0	0	0
KOSZTY Z TYTUŁU:				
Odsetek	3	69	(325)	(298)
Prowizji	0	0	0	0
Aktywów i zobowiązań finansowych przeznaczonych do obrotu	452	488	0	0
Pozostałe operacyjne netto	13	13	0	0
Działania	0	0	256	982

	Z podmiotem dominującym		Z innymi jednostkami z grupy podmiotu dominującego	
	31.12.2020	31.12.2019	31.12.2020	31.12.2019
Zobowiązania warunkowe	100 774	101 101	0	0
udzielone	100 000	100 345	0	0
otrzymane	774	756	0	0
Instrumenty pochodne (wartość nominalna)	15 938	15 807	0	0

11.2. TRANSAKCJE Z OSOBAMI ZARZĄDZAJĄCYMI I NADZORUJĄCYMI BANK

Dane o zaangażowaniu wykazywanym w stosunku do Osób Zarządzających i Nadzorujących Bank, wg stanu na dzień 31.12.2020 (w tys. PLN):

	Osoby Zarządzające	Osoby Nadzorujące
Limity zadłużenia ogółem,	211,5	137,0
w tym limit niewykorzystany	179,7	111,3

Grupa świadczy na rzecz członków Zarządu i członków Rady Nadzorczej oraz ich osób bliskich standardowe usługi finansowe obejmujące, m.in., prowadzenie rachunków bankowych, przyjmowanie depozytów czy sprzedaż instrumentów finansowych. Zdaniem Grupy, transakcje te są zawierane na warunkach rynkowych. Zgodnie z przyjętymi w Banku zasadami polityki kredytowej, transakcje mające charakter kredytu terminowego opisane w niniejszym punkcie posiadają stosowne zabezpieczenia służące ograniczeniu ryzyka kredytowego.

Dane o zaangażowaniu w podmioty powiązane personalnie, wg stanu na 31.12.2020 (w tys. PLN):

Podmiot	Udzielone kredyty	Udzielone gwarancje	Otwarte linie kredytowe	Powiązanie
Klient 1	9 976	3 000	161	Personalne z Osobą Nadzorującą

Dane o zaangażowaniu wykazywanym w stosunku do Osób Zarządzających i Nadzorujących Bank, wg stanu na dzień 31.12.2019 (w tys. PLN):

	Osoby Zarządzające	Osoby Nadzorujące
Limity zadłużenia ogółem,	211,0	137,0
w tym limit niewykorzystany	158,4	125,0

Dane o zaangażowaniu w podmioty powiązane personalnie, wg stanu na 31.12.2019 (w tys. PLN) :

Podmiot	Udzielone kredyty	Udzielone gwarancje	Otwarte linie kredytowe	Powiązanie
Klient 1	11 431	3 000	147	Personalne z Osobą Nadzorującą

11.3. INFORMACJE O WYNAGRODZENIACH I KORZYŚCIACH OSÓB NADZORUJĄCYCH I ZARZĄDZAJĄCYCH BANKIEM

Rachunek Zysków i Strat Grupy został obciążony kosztami z tytułu wynagrodzeń (z uwzględnieniem salda utworzonych i rozwiązanych rezerw na wypłatę premii) i korzyści na rzecz osób zarządzających wg poniższego zestawienia (w tys. PLN):

Rok	Wynagrodzenia i nagrody	Korzyści	RAZEM
2020	16 103,3	1 927,4	18 030,7
2019	19 414,8	1 838,9	21 253,7

Korzyści stanowią głównie koszty akomodacji zagranicznych Członków Zarządu. Wartości zaprezentowane w powyższej tabeli zawierają pozycje zaliczane do kategorii świadczeń krótkoterminowych oraz rezerwy na zmienne składniki wynagrodzeń.

W 2020 i 2019 r. Członkowie Zarządu nie otrzymali wynagrodzenia ani żadnych świadczeń dodatkowych od Spółek Zależnych.

Wynagrodzenie Członków Rady Nadzorczej Banku (w tys. PLN):

Rok	Krótkoterminowe wynagrodzenia i korzyści
2020	2 053,5
2019	2 076,7

W 2020 członkowie Rady Nadzorczej otrzymali wynagrodzenie od Spółek Zależnych z tytułu pełnionych funkcji kwocie 17,5 tys. zł, podczas gdy w 2019 r. członkowie Rady Nadzorczej nie otrzymali wynagrodzenia ani żadnych świadczeń dodatkowych od Spółek Zależnych.

12. Wartość godziwa

Najlepszym odzwierciedleniem wartości godziwej instrumentów finansowych jest cena, która jest możliwa do otrzymania w przypadku sprzedaży aktywa lub do zapłaty w przypadku transferu zobowiązania w transakcji rynkowej (cena wyjścia). W przypadku wielu produktów i transakcji, dla których wartość rynkowa wzięta bezpośrednio z kwotowań aktywnego rynku (marking-to-market) nie jest dostępna, wartość godziwa musi być szacowana za pomocą wewnętrznych modeli opartych na dyskontowaniu przepływów finansowych (marking-to-model). Przepływy finansowe dla różnych instrumentów są wyznaczone zgodnie z ich indywidualną charakterystyką, a czynniki dyskontujące uwzględniają zmiany w czasie zarówno rynkowych stóp procentowych, jak i marż.

Zgodnie z MSSF 13 „Wycena wartości godziwej” Grupa stosuje techniki wyceny, które są odpowiednie do okoliczności i w przypadku których są dostępne dostateczne dane do wyceny wartości godziwej, przy maksymalnym wykorzystaniu odpowiednich obserwowalnych danych wejściowych i minimalnym wykorzystaniu nieobserwowalnych danych wejściowych, a mianowicie:

Poziom 1 - wycena oparta o dane w pełni obserwowalne (kwotowania aktywnego rynku);

Poziom 2 - modele wyceny wykorzystujące informacje niestanowiące danych z poziomu 1, ale obserwowalne bezpośrednio lub pośrednio;

Poziom 3 - modele wyceny wykorzystujące dane nieobserwowalne (niepochodzące z aktywnego rynku).

Techniki wyceny przyjęte do ustalenia wartości godziwej są stosowane w sposób ciągły. Zmiana techniki wyceny skutkująca przeniesieniem pomiędzy powyższymi metodami następuje, gdy:

- transfer z Poziomu 1 do 2 ma miejsce, gdy dla instrumentów finansowych wycenianych według Poziomu 1 na dany dzień bilansowy nie są dostępne kwotowania aktywnego rynku (a uprzednio były);
- transfer z Poziomu 2 do 3 ma miejsce, gdy dla instrumentów finansowych wycenianych według Poziomu 2 na dany dzień bilansowy uwzględniany w wycenie udział parametrów nie pochodzących z rynku stał się istotny (a uprzednio był nieistotny).

Instrumenty finansowe nie ujmowane w bilansie według wartości godziwej

Wszystkie modelowe oszacowania zawierają pewną dozę arbitralności i dlatego odzwierciedlają wyłącznie wartość instrumentów, dla których zostały stworzone. W tych warunkach prezentowane wartości różnic między wartościami godziwymi i bilansowymi nie mogą być rozumiane jako korekty wartości ekonomicznej Grupy. Wartość godziwa tych instrumentów jest wyznaczana wyłącznie w celu wypełnienia wymogów prezentacyjnych określonych przez MSSF 13 i MSSF 7.

Główne założenia i metody zastosowane do oszacowania wartości godziwej aktywów i pasywów Grupy są następujące:

Należności i zobowiązania wobec banków

Wartość godziwa tych instrumentów finansowych została wyznaczona poprzez zdyskontowanie bieżącymi stopami przyszłych przepływów kapitałowych i odsetkowych przy założeniu ich wystąpienia w terminach kontraktowych.

Kredyty i pożyczki udzielone klientom

Wartość godziwa instrumentów tego rodzaju bez określonego harmonogramu spłat, ze względu na ich krótkoterminowy charakter oraz stabilną w czasie politykę Grupy w odniesieniu do tego portfela, jest zbliżona do wartości bilansowej.

Dla zmiennie-procentowych produktów leasingowych wartość godziwą oszacowano poprzez skorygowanie wartości bilansowej o zdyskontowane przepływy wynikające z różnicy marż.

Wartość godziwa instrumentów o określonym terminie zapadalności została oszacowana poprzez zdyskontowanie związanych z nimi przepływów finansowych w terminach i na warunkach wynikających z umów przy zastosowaniu bieżących stóp zero kuponowych oraz marż na ryzyko kredytowe.

W przypadku kredytów mieszkaniowych, ze względu na ich długoterminowy charakter, do oszacowania przyszłych przepływów finansowych dodatkowo zostały uwzględnione: efekt wcześniejszej spłaty oraz ryzyko płynności w walutach obcych.

Zobowiązania wobec klientów

Wartość godziwa tego rodzaju instrumentów bez terminu wymagalności lub o terminie wymagalności do 30 dni została uznana przez Grupę za zbliżoną do wartości bilansowej.

Wartość godziwa instrumentów o terminie wymagalności ponad 30 dni została wyznaczona poprzez zdyskontowanie bieżącymi stopami (włączając bieżące średnie marże wg głównych walut i przedziałów czasowych) przyszłych przepływów kapitałowych i odsetkowych (włączając pierwotne średnie marże wg głównych walut i przedziałów czasowych) w terminach kontraktowych.

Zobowiązania z tytułu emisji strukturyzowanych dłużnych papierów wartościowych

Zobowiązania z tytułu emisji strukturyzowanych dłużnych papierów wartościowych - bankowe papiery wartościowe (BPW), wyceniane są do wartości godziwej zgodnie z opracowanym przez Bank modelem. W modelu tym obliczana jest cena obligacji zerokuponowej, która następnie powiększana jest o cenę opcji stanowiącej podstawę strategii wbudowanej w daną obligację strukturyzowaną.

Wartość godziwą dla pozostałych zobowiązań z tytułu emisji papierów dłużnych wyemitowanych przez Bank (obligacje (BKMO)) oszacowano na podstawie oczekiwanych przepływów pieniężnych przy zastosowaniu bieżących stóp procentowych uwzględniając wysokość marży na ryzyko kredytowe. Bieżący poziom marż został wyznaczony na podstawie ostatnio zawartych transakcji o podobnym ryzyku kredytowym.

Zobowiązania podporządkowane i pożyczki średnioterminowe

Wartość godziwa tego rodzaju instrumentów finansowych została oszacowana na podstawie modelu stosowanego do wyznaczania wartości rynkowej obligacji o zmiennym oprocentowaniu przy bieżącym poziomie stóp rynkowych i historycznej marży na ryzyko kredytowe. Podobnie jak w przypadku portfela kredytowego Bank uwzględnia poziom marży pierwotnej jako składnika kosztu finansowania średnioterminowego pozyskanego w przeszłości w relacji do bieżącego poziomu marż dla podobnych instrumentów, o ile można je wiarygodnie określić. Ze względu na brak płynnego rynku pożyczek średnioterminowych jako punktu odniesienia dla ustalenia obecnego poziomu marż, przyjęto marżę historyczną.

Poniższa tabela przedstawia wyniki opisanych wyżej analiz wg stanu na 31.12.2020 roku (tys. zł):

	Nota	Wartość bilansowa	Wartość godziwa
AKTYWA WYCENIANE WG ZAMORTYZOWANEGO KOSZTU			
Instrumenty dłużne	22	38 818	39 559
Lokaty oraz kredyty i pożyczki udzielone bankom i innym instytucjom monetarnym	22	625 430	625 430
Kredyty i pożyczki udzielone klientom*	21	72 472 589	70 992 415
ZOBOWIĄZANIA WYCENIANE WEDŁUG ZAMORTYZOWANEGO KOSZTU			
Zobowiązania wobec banków i innych instytucji monetarnych	31	1 057 652	1 057 991
Zobowiązania wobec klientów	32	81 510 540	81 545 397
Wyemitowane dłużne papiery wartościowe	34	558 560	560 714
Zobowiązania podporządkowane	35	1 540 209	1 540 491

* Negatywny efekt wyceny portfela kredytowego do wartości godziwej jest w głównej mierze spowodowany wzrostem marż kredytowych. Stosowana przez Bank metodologia wyceny portfela kredytowego zakłada, że bieżące marże w najlepszy sposób odzwierciedlają istniejące warunki rynkowe i sytuację ekonomiczną. Analogiczna zasada jest szeroko stosowana do wyceny nienotowanych na aktywnych rynkach papierów dłużnych. W efekcie, paradoksalnie zawsze, kiedy marże na nowych kredytach rosną, spada wartość godziwa „starego” portfela kredytowego.

Modele zastosowane do wyznaczenia wartości godziwej instrumentów finansowych wymienionych w powyższej tabeli nieujmowanych według wartości godziwej w bilansie Grupy, wykorzystują techniki wyceny oparte na parametrach niepochodzących z rynku. W związku z tym, zaliczane są do trzeciej kategorii wyceny.

Poniższa tabela przedstawia dane wg stanu na 31.12.2019 roku (tys. zł):

	Nota	Wartość bilansowa	Wartość godziwa
AKTYWA WYCENIANE WG ZAMORTYZOWANEGO KOSZTU			
Instrumenty dłużne	22	48 153	46 875
Lokaty oraz kredyty i pożyczki udzielone bankom i innym instytucjom monetarnym	22	784 277	784 120
Kredyty i pożyczki udzielone klientom*	21	68 117 195	65 834 231
ZOBOWIĄZANIA WYCENIANE WEDŁUG ZAMORTYZOWANEGO KOSZTU			
Zobowiązania wobec banków i innych instytucji monetarnych	31	1 578 848	1 580 741
Zobowiązania wobec klientów	32	81 454 765	81 463 818
Wyemitowane dłużne papiery wartościowe	34	1 183 232	1 189 016
Zobowiązania podporządkowane	35	1 546 205	1 548 362

Instrumenty finansowe ujmowane w bilansie według wartości godziwej

Poniższa tabela przedstawia wartości bilansowe instrumentów wycenianych do wartości godziwej usystematyzowane według zastosowanej techniki określania wartości godziwej:

Dane w tys. zł, stan na 31.12.2020

	Nota	Kwotowania aktywnego ryнку	Techniki wyceny w oparciu o parametry pochodzące z rynku	Techniki wyceny z wykorzystaniem istotnych parametrów niepochodzących z rynku
		Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3
AKTYWA				
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	18			
Wycena instrumentów pochodnych			133 815	20 373
Instrumenty kapitałowe		245		
Instrumenty dłużne		269 413		
Aktywa finansowe inne niż przeznaczone do obrotu obowiązkowo wyceniane według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	19			
Instrumenty kapitałowe			134 163	66 609
Instrumenty dłużne				50 335
Kredyty i pożyczki				1 615 753
Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez inne całkowite dochody	20			
Instrumenty kapitałowe		320		29 218
Instrumenty dłużne		18 613 077	0	
Instrumenty pochodne - rachunkowość zabezpieczeń	23		21 795	
PASYWA				
Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu	30			
Wycena instrumentów pochodnych			83 754	20 021
Pozycje krótkie		64 778		
Instrumenty pochodne - rachunkowość zabezpieczeń	23		738 850	

Dane w tys. zł, stan na 31.12.2019

	Nota	Kwotowania aktywnego ryнку	Techniki wyceny w oparciu o parametry pochodzące z rynku	Techniki wyceny z wykorzystaniem istotnych parametrów niepochodzących z rynku
		Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3
AKTYWA				
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	18			
Wycena instrumentów pochodnych			46 143	65 538
Instrumenty kapitałowe		210		
Instrumenty dłużne		874 033		
Aktywa finansowe inne niż przeznaczone do obrotu obowiązkowo wyceniane według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	19			
Instrumenty kapitałowe				66 609
Instrumenty dłużne				103 001
Kredyty i pożyczki				1 498 195
Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez inne całkowite dochody	20			
Instrumenty kapitałowe		276		29 367
Instrumenty dłużne		20 840 604	999 917	
Instrumenty pochodne - rachunkowość zabezpieczeń	23		43 159	
PASYWA				
Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu	30			
Wycena instrumentów pochodnych			84 772	65 186
Pozycje krótkie		202 265		
Instrumenty pochodne - rachunkowość zabezpieczeń	23		426 847	

Stosując kryterium techniki wyceny Grupa na dzień 31.12.2020 r. klasyfikowała do kategorii 3 następujące instrumenty finansowe:

- ekspozycje kredytowe zawierające w definicji oprocentowania dźwignię finansową / mnożnik (są to ekspozycje kart kredytowych i limitu w rachunku bieżącym dla których oprocentowanie oparte jest o mnożnik: 4 razy stopa lombardowa). Do oszacowania wartości godziwej kredytów, z uwagi na brak dostępności wartości rynkowej, posłużono się wewnętrznym modelem wyceny z uwzględnieniem założenia, iż w momencie udzielenia kredytu wartość godziwa równa jest wartości bilansowej. Wartość godziwa kredytów bez rozpoznanej utraty wartości jest równa sumie przyszłych oczekiwanych przepływów pieniężnych zdyskontowanych na daną datę bilansową. Stopa dyskontująca stanowi sumę: kosztu ryzyka, kosztu finansowania, wartości oczekiwanego zwrotu. Wartość godziwa kredytów o rozpoznanej utracie wartości jest równa sumie przyszłych oczekiwanych odzysków zdyskontowanych z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej, uznając że średnie oczekiwane odzyski uwzględniają w pełni element ryzyka kredytowego. W przypadku wzrostu stopy dyskontującej o 1 p.p. wycena portfela zmieniłaby się o -0,1% (analiza wrażliwości: na podstawie modelu wyceny FV dla portfela kart kredytowych);
- opcje na indeksy; transakcje opcyjne są wyceniane według wartości godziwej z zastosowaniem modeli do wyceny opcji, wycena modelowa uzupełniana jest o wpływ na wartość godziwą szacunkowego parametru ryzyka kredytowego;
- akcje uprzywilejowane VISA Incorporation w ilości 23 798 szt., sposób oszacowania wartości godziwej uwzględnia wartość pieniądza w czasie, okres konwersji akcji uprzywilejowanych na akcje zwykłe VISA oraz korekty wynikające ze sporów (bieżących lub potencjalnych) których stroną byłaby VISA lub Bank;
- pozostałe instrumenty kapitałowe wyceniane według wartości godziwej (nienotowane na aktywnym rynku).

W okresie sprawozdawczym Grupa nie dokonywała transferów instrumentów finansowych pomiędzy technikami wyceny do wartości godziwej.

Zmiany stanu wartości godziwych instrumentów wycenianych w oparciu o techniki wyceny z wykorzystaniem istotnych parametrów nie pochodzących z rynku przedstawia poniższa tabela (w tys. zł):

	Opcje na indeksy	Opcje wbudowane w emitowane papiery dłużne i depozyty	Akcje i udziały	Instrumenty dłużne	Kredyty i pożyczki
Stan na 31.12.2019	61 294	(60 944)	95 976	103 001	1 498 195
Rozliczenie / sprzedaż / zakup	(34 996)	34 697	0	0	90 544
Zmiana wyceny ujęta w kapitale własnym	0	0	(175)	0	0
Przychody z tytułu odsetek i przychody o podobnym charakterze	0	0	0	0	69 934
Wynik z tytułu aktywów i zobowiązań finansowych przeznaczonych do obrotu	(6 387)	6 688	0	0	0
Wynik z tytułu aktywów finansowych nieprzeznaczonych do obrotu wycenianych obowiązkowo według wartości godziwej przez wynik finansowy	0	0	0	(52 666)	(42 920)
Wynik z pozycji wymiany	0	0	26	0	0
Stan na 31.12.2020	19 911	(19 559)	95 827	50 335	1 615 753

Dla opcji na indeksy zawieranych na nieaktywnym rynku oraz opcji walutowych Grupa zawiera jednocześnie transakcje zamykające back-to-back na rynku międzybankowym, w rezultacie element szacowanego ryzyka kredytowego nie ma wpływu na wynik finansowy.

Oszacowany przez Grupę wpływ korekt z tytułu ryzyka kredytowego kontrahenta nie był znaczący z punktu widzenia poszczególnych transakcji pochodnych zawartych przez Bank. W konsekwencji, Bank nie uznaje wpływu nieobserwowalnych danych wejściowych użytych do wyceny transakcji pochodnych za znaczący i zgodnie z postanowieniami MSSF 13.73 nie klasyfikuje takich transakcji do 3 poziomu hierarchii wartości godziwej.

	Opcje na indeksy	Opcje wbudowane w emitowane papiery dłużne i depozyty	Akcje i udziały	Instrumenty dłużne	Kredyty i pożyczki
Stan na 31.12.2018	35 430	(35 584)	50 651	43 187	1 250 525
Rozliczenie / sprzedaż / zakup	17 357	(15 736)	147	15 710	156 406
Zmiana wyceny ujęta w kapitale własnym	0	0	172	0	0
Przychody z tytułu odsetek i przychody o podobnym charakterze	0	0	0	0	114 665
Wynik z tytułu aktywów i zobowiązań finansowych przeznaczonych do obrotu	8 507	(9 624)	0	0	0
Wynik z tytułu aktywów finansowych nieprzeznaczonych do obrotu wycenianych obowiązkowo według wartości godziwej przez wynik finansowy	0	0	45 000	44 104	(23 401)
Wynik z pozycji wymiany	0	0	6	0	0
Stan na 31.12.2019	61 294	(60 944)	95 976	103 001	1 498 195

13. Zobowiązania i Aktywa warunkowe

13.1. SPRAWY SĄDOWE

Poniżej zaprezentowano dane na temat spraw sądowych toczących się z powództwa oraz przeciwko jednostkom Grupy. Odrębną kategorię stanowią postępowania związane z działaniami Urzędu Kontroli Skarbowej, które zostały opisane w **Rozdziale 15. nota 15) "Podatek dochodowy"**.

Sprawy sądowe z powództwa Grupy

Wartość przedmiotu sporu spraw sądowych, wg stanu na 31.12.2020 r., w których spółki Grupy występowały w roli powoda wynosiła 359,3 mln zł.

Postępowanie o naruszenie zbiorowych interesów konsumentów

W dniu 3 stycznia 2018 r. Bank Millennium ('Bank') otrzymał decyzję Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (UOKiK), w której Prezes UOKiK stwierdził naruszenie przez Bank praw konsumentów. Zdaniem Prezesa UOKiK istotą naruszenia jest to, że Bank poinformował konsumentów (dotyczy to 78 umów) w odpowiedziach na ich reklamacje, że wyrok sądowy stwierdzający abuzywność postanowień umowy kredytu dotyczących indeksacji nie ma do nich zastosowania. Zgodnie ze stanowiskiem Prezesa UOKiK abuzywność postanowień umownych stwierdzona przez sąd w toku kontroli abstrakcyjnej jest konstytutywna i skuteczna w stosunku do każdej umowy od początku jej zawarcia. W wyniku decyzji Bank został zobowiązany do:

- 1) przestania informacji o decyzji UOKiK do wspomnianych 78 klientów,
- 2) umieszczenia informacji o decyzji i treści decyzji na stronie internetowej i na Twitterze,
- 3) zapłaty kary w wysokości 20,7 miliona PLN.

Bank złożył odwołanie od decyzji w ustawowym terminie.

Dnia 7 stycznia 2020 r. sąd I instancji oddalił odwołanie Banku w całości. Bank złożył apelację od wyroku w ustawowym terminie. Sąd przedstawił pogląd, że wyrok wydany w toku kontroli wzorca umownego (w toku kontroli abstrakcyjnej), uznający postanowienia wzorca za abuzywne, przesądza abuzywność analogicznych postanowień we wcześniej zawartych umowach. W związku z tym, informacja przekazana konsumentom była niewłaściwa i wprowadzająca w błąd. W zakresie kary nałożonej przez UOKiK, Sąd wskazał, że polityka nakładania kar przez UOKiK zmieniła się w kierunku zaostrzenia kar oraz, że sąd zgadza się z tym kierunkiem.

W ocenie Banku, Sąd nie powinien dokonywać oceny zachowania Banku w 2015 r. z perspektywy dzisiejszych poglądów orzecznictwa dotyczących znaczenia kontroli abstrakcyjnej (dopiero w styczniu 2016 roku została opublikowana uchwała SN wspierająca pogląd Prezesa UOKiK), tym bardziej nie powinien nakładać kar za te zachowania stosując dzisiejszą politykę w zakresie nakładania kar. Powyższe stanowi istotny argument przeciwko zasadności wyroku i wspiera apelację, którą Bank złożył do sądu II instancji.

Zgodnie z aktualnymi szacunkami ryzyka przegrania sporu Bank nie utworzył rezerwy.

Postępowanie w sprawie praktyki ograniczającej konkurencję

Bank (wraz z innymi bankami) jest również stroną sporu z UOKiK, w którym Prezes UOKiK uznał za ograniczającą konkurencję praktykę polegającą na uczestniczeniu Banków, w tym Banku Millennium, w porozumieniu mającym na celu wspólne ustalanie stawek opłaty interchange pobieranych od transakcji dokonywanych kartami systemu Visa i Mastercard i decyzją z dnia 29 grudnia 2006 r. nałożył karę na Bank w kwocie 12,2 milionów złotych. Bank, wraz z innymi bankami, złożył odwołanie od decyzji.

W związku z wyrokiem Sądu Najwyższego i wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 23.11.2020 r., sprawa obecnie toczy się przed sądem I instancji - Sądem Ochrony Konkurencji i Konsumentów. Bank utworzył rezerwę w kwocie równej nałożonej karze.

Postępowanie o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone

W dniu 22 września 2020 r. Bank otrzymał decyzję Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Prezes UOKiK) uznającą za abuzywne klauzule określające zasady wymiany walut, stosowane w tzw. aneksie antyspreadowym, i jednocześnie zakazał ich stosowania.

Na Bank nałożono karę w wysokości 10,5 mln zł. Wysokość kary uwzględnia dwie okoliczności łagodzące: współpracę z Urzędem Ochrony Konkurencji i Konsumentów oraz zaprzestanie stosowania kwestionowanych postanowień.

Bank został również zobowiązany, po uprawomocnieniu się decyzji, do poinformowania konsumentów listem poleconym, że klauzule zostały uznane za niedozwolone, a zatem nie są dla nich wiążące (bez konieczności uzyskania orzeczenia sądu potwierdzającego tą okoliczność) oraz opublikować decyzję w sprawie na stronie internetowej Banku.

W pisemnym uzasadnieniu Prezes UOKiK zarzuca, że kursy walut ustalane przez Bank są swobodnie ustalane przez Bank (w oparciu o nieokreśloną w żadnych przepisach koncepcję średniego kursu na rynku międzybankowym). Co więcej, klient nie wie dokładnie, gdzie szukać tych stawek, ponieważ zapisy odsyłają do serwisu Reuters, bez sprecyzowania, o którą stronę dokładnie chodzi.

Zapisy odnoszące się do kursów walut w tabelach Banku zostały zakwestionowane, ponieważ Bank nie określa, kiedy i ile razy dziennie te tabele będą przygotowywane i publikowane.

W uzasadnieniu decyzji Prezes UOKiK wskazał również, że w toku postępowania Bank Millennium przedstawił różne propozycje rozwiązań, które Prezes UOKiK uznał za niewystarczające.

Decyzja nie jest prawomocna. Bank złożył odwołanie od powyższej decyzji w ustawowym terminie. Bank ocenia, iż rokowania odnośnie szans procesowych na wygranie sprawy są pozytywne.

Sprawy sądowe przeciwko Grupie

Najistotniejsze postępowania w grupie spraw sądowych, w których spółki Grupy występowały w roli pozwanego na dzień 31.12.2020 r.:

- Bank jest stroną pozwaną w trzech postępowaniach sądowych, w których przedmiotem sporu jest wysokość opłaty interchange. W dwóch ze wspomnianych spraw Bank został pozwany solidarnie z innym bankiem, a w jednej z innym bankiem oraz organizacjami kartowymi. Łączna wartość roszczeń zgłoszona w tych sprawach wynosi 729.580.027 zł. Postępowaniem o najwyższej wartości zgłoszonego roszczenia jest sprawa z powództwa PKN Orlen SA, w której powód żąda zapłaty 635.681.381 zł. Powód w tym postępowaniu zarzuca, że banki działały w ramach porozumienia ograniczającego konkurencję na rynku usług acquiringowych poprzez wspólne ustalanie wysokości krajowej stawki opłaty interchange w latach 2006-2014. W pozostałych dwóch sprawach zarzuty są podobne do zarzutów podnoszonych w sprawie z powództwa PKN Orlen SA, natomiast okres rzekomego porozumienia jest wskazywany na lata 2008-2014. Zgodnie z aktualnymi szacunkami ryzyka przegrania sporu w tych sprawach Bank nie utworzył rezerwy. Dodatkowo wskazujemy, że Bank uczestniczy w charakterze interwenienta ubocznego w trzech innych postępowaniach dotyczących opłaty interchange. Stroną pozwaną są inne banki. Powodowie w tych sprawach również zarzucają bankom działanie w ramach porozumienia ograniczającego konkurencję na rynku usług acquiringowych poprzez wspólne ustalanie wysokości krajowej stawki opłaty interchange w latach 2008-2014.

- Sprawa z powództwa Europejskiej Fundacji Współpracy Polsko - Belgijskiej (EFWP-B) przeciwko Bankowi Millennium S.A., o wartości sporu 521,9 mln PLN wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 05.04.2016 r. do dnia zapłaty.
Pozew z dnia 23.10.2015 r. powód skierował do Sądu Okręgowego w Warszawie i doręczony został Bankowi w dniu 04.04.2016 r. Podstawą roszczeń dochodzonych w pozwie jest według powoda powstanie szkody w jego majątku, wskutek czynności podejmowanych przez Bank, polegających na błędnej interpretacji Umowy kredytu obrotowego zawartej pomiędzy Bankiem a PCZ S.A., co spowodowało postawienie kredytu w stan wymagalności.
W sprawie z powództwa EFWP-B, powód wniósł o zabezpieczenie powództwa w kwocie 250,0 mln PLN. Przedmiotowy wniosek został przez Sąd Apelacyjny prawomocnie oddalony 5.09.2016 r. Bank wniósł o oddalenie powództwa w całości, nie zgadzając się z zawartymi w pozwie zarzutami. Na poparcie stanowiska Banku, do akt postępowania pełnomocnik Banku złożył korzystny dla Banku, prawomocny odpis wyroku Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu wydany w tożsamym stanie prawnym w sprawie z powództwa PCZ SA przeciwko Bankowi. Aktualnie Sąd w I instancji prowadzi postępowanie dowodowe.
- Ponadto 19 stycznia 2018 Bank otrzymał pozew First Data SA żądający zapłaty 186,8 mln PLN. First Data żąda udziału w należności jaką Bank otrzymał w związku z transakcją przejęcia Visa Europe przez Visa Inc. Powód żądanie swoje opiera na umowie z Bankiem o współpracy w zakresie przyjmowania i rozliczeń operacji przeprowadzonych przy użyciu kart Visa. Bank nie uznaje żądań i wniósł odpowiedź na pozew w terminie określonym prawem. Zgodnie z wyrokiem z dnia 13.06.2019 r. Bank wygrał sprawę przed Sądem I instancji. Obecnie sprawa toczy się przed Sądem II instancji. Zgodnie z aktualnymi szacunkami ryzyka przegrania sporu Bank nie utworzył dedykowanej rezerwy.

Łączna wartość przedmiotu sporu dla pozostałych spraw, w których spółki Grupy występowały w roli pozwanego, wg stanu na 31.12.2020 r., wynosiła 816,7 mln PLN (z wyłączeniem opisanych niżej oraz w **Rozdziale 14.** pozwów grupowych). W grupie tej najistotniejszą kategorię stanowią sprawy dotyczące portfela walutowych kredytów hipotecznych oraz sprawy dotyczące terminowych operacji finansowych (sprawy opcyjne).

Postępowanie grupowe dotyczące UNWW:

W dniu 3 grudnia 2015 r. wpłynął do Banku pozew grupowy. Grupa klientów Banku (454 kredytobiorców będących stronami 275 umów kredytu) jest reprezentowana przez Miejskiego Rzecznika Konsumentów w Olsztynie. Powodowie żądali zapłaty kwoty 3,5 mln PLN, twierdząc, że postanowienia umów dotyczące UNWW są niedozwolone a tym samym bezskuteczne. W piśmie z 4 kwietnia 2018 r. powód rozszerzył grupę, na skutek czego suma roszczeń wzrosła z 3,5 mln PLN do ponad 5 mln PLN.

Aktualny stan:

1 października 2018 r. reprezentant grupy dokonał korekty łącznej kwoty roszczeń dochodzonych pozwem oraz złożył skorygowany wykaz wszystkich członków grupy obejmujący łącznie 697 osób - 432 umowy kredytowe. Zaktualizowana przez powoda wartość przedmiotu sporu wynosi 7.371.107,94 PLN. Postanowieniem z 1 kwietnia 2020 r. Sąd ustalił skład grupy zgodnie z żądaniem powoda. Bank złożył zażalenie na postanowienie o ustaleniu składu grupy w dniu 14 lipca 2020 r. Zażalenie Banku nie zostało jeszcze rozpoznane.

Według stanu na dzień 31.12.2020 r. toczyło się również 386 indywidualnych spraw sądowych dotyczących ubezpieczenia niskiego wkładu własnego (sprawy, w których prezentowane jest wyłącznie roszczenie o zwrot prowizji lub opłaty UNWW).

Powództwa Rzecznika Finansowego o zaprzestanie nieuczciwych praktyk rynkowych:

W dniu 13 sierpnia 2020 r. do Banku wpłynął pozew Rzecznika Finansowego. Rzecznik Finansowy w swoim pozwie domaga się nakazania Bankowi oraz ubezpieczycielowi (TU Europa), aby zaprzestali stosowania nieuczciwych praktyk rynkowych polegających na:

- prezentowaniu oferowanego ubezpieczenia spłaty pożyczki jako chroniącego interesy ubezpieczonych, w sytuacji gdy konstrukcja ubezpieczenia wskazuje, że chroni ono interesy Banku;
- stosowaniu klauzul, które wiążą wartość świadczenia ubezpieczeniowego z kwotą zadłużenia kredytobiorcy;
- stosowaniu klauzul ustalających wysokość składki ubezpieczeniowej bez uprzedniej oceny ryzyka (underwriting);
- stosowaniu klauzul wyłączających odpowiedzialność ubezpieczyciela za wypadki ubezpieczeniowe wynikające z wcześniejszych przyczyn.

Rzecznik wnosi również o zobowiązanie Banku do publikacji na stronie internetowej Banku informacji o stosowaniu nieuczciwych praktyk rynkowych.

Pozew nie obejmuje żądania zapłaty przez Bank oznaczonych kwot. Niemniej uznanie praktyki za niedozwoloną może być przyczyną kreowania w przyszłości roszczeń przez klientów indywidualnych. Sprawa jest na etapie rozpoznawania przed sądem I instancji.

Ryzyko prawne walutowych kredytów hipotecznych

Ryzyko prawne walutowych kredytów hipotecznych zostało opisane w **Rozdziale 14.** "Koszty rezerw na ryzyko prawne z tytułu walutowych kredytów hipotecznych".

13.2. POZYCJE POZABILANSOWE

<i>w tysiącach zł</i>	31.12.2020	31.12.2019
Pozabilansowe zobowiązania warunkowe udzielone i otrzymane	15 722 748	12 169 901
Zobowiązania udzielone:	14 177 193	11 629 618
finansowe	12 420 910	9 883 053
gwarancyjne	1 756 283	1 746 565
Zobowiązania otrzymane:	1 545 555	540 284
finansowe	0	0
gwarancyjne	1 545 555	540 284

Na udzielone zobowiązania warunkowe ujęte w powyższej tabeli składają się zobowiązania do udzielenia kredytów (takie jak: niewykorzystane limity na kartach kredytowych, niewykorzystane limity zadłużenia w rachunku bieżącym, niewykorzystane transze kredytów inwestycyjnych) oraz wystawione gwarancje i akredytywy (stanowiące zabezpieczenie wywiązania się klientów Grupy z zobowiązań wobec podmiotów trzecich). Wartość zobowiązań gwarancyjnych prezentowanych powyżej przedstawia maksymalną wartość możliwej do poniesienia przez Grupę straty w przypadku gdyby klienci nie wywiązali się ze swoich zobowiązań. Grupa tworzy rezerwy na obarczone ryzykiem utraty wartości nieodwołalne zobowiązania warunkowe ujmowane w pozycji „rezerwy” w pasywach bilansu. Wartość rezerwy wyznacza się jako różnicę pomiędzy oszacowaną kwotą wykorzystanego zaangażowania warunkowego a wartością bieżącą spodziewanych przyszłych przepływów pieniężnych z tej ekspozycji kredytowej. W związku z tym, Grupa uznaje, że wartości ujęte w powyższej tabeli są jednocześnie zbliżone do wartości godziwej prezentowanych zobowiązań warunkowych.

Struktura podmiotowa wszystkich zobowiązań gwarancyjnych netto, wykazanych w pozycjach pozabilansowych:

Klient - sektor, w tys. zł	31.12.2020	31.12.2019
sektor finansowy	83 590	57 688
sektor niefinansowy (firmy)	1 671 080	1 681 844
sektor budżetowy	1 613	7 033
Razem	1 756 283	1 746 565

Gwarancje i poręczenia udzielone Klientom

Zobowiązania udzielone - gwarancyjne, w tys. zł	31.12.2020	31.12.2019
Czynne gwarancje i poręczenia	965 823	913 989
Linie na gwarancje i poręczenia	794 752	838 140
Razem	1 760 575	1 752 129
Rezerwy utworzone	(4 292)	(5 564)
Zobowiązania udzielone - gwarancyjne po uwzględnieniu rezerw	1 756 283	1 746 565

Struktura zobowiązań udzielonych z tytułu czynnych gwarancji i poręczeń wg poszczególnych kryteriów (w tys. zł.):

Według walut	31.12.2020	31.12.2019
PLN	674 840	681 522
Waluty obce	290 983	232 467
Razem	965 823	913 989

Według rodzaju zobowiązania	31.12.2020		31.12.2019	
	Ilość sztuk	Wartość	Ilość sztuk	Wartość
Gwarancja	3 420	943 304	3 389	883 234
Poręczenie	0	0	0	0
Regwarancja	44	22 519	43	30 755
Razem	3 464	965 823	3 432	913 989

Według przedmiotu zobowiązania	31.12.2020			31.12.2019		
	Ilość sztuk	Wartość	Udział % wartości	Ilość sztuk	Wartość	Udział % wartości
dobrego wykonania kontraktu	2 663	492 191	50,96%	2 588	471 534	51,60%
terminowej zapłaty za towar lub usługę	298	229 175	23,73%	313	248 097	27,14%
przetargowa	156	11 091	1,15%	159	17 301	1,89%
zapłaty czynszu	222	99 120	10,26%	253	59 803	6,54%
zwrotu zaliczki	47	53 738	5,56%	44	35 011	3,83%
celna	44	68 628	7,11%	41	66 698	7,30%
inne	21	2 666	0,28%	21	4 887	0,53%
spłaty kredytu bankowego lub pożyczki	13	9 214	0,95%	13	10 658	1,17%
Razem	3 464	965 823	100,00%	3 432	913 989	100,00%

14. Koszty rezerw na ryzyko prawne z tytułu walutowych kredytów hipotecznych

14.1. AKTUALNY STAN REZERW NA RYZYKO PRAWNE

Na dzień 31 grudnia 2020 r. Bank miał 5 018 umów kredytowych i dodatkowo 496 umów kredytowych z byłego Euro Banku (98% umów kredytowych przed sądem pierwszej instancji oraz 2% umów kredytowych przed sądem drugiej instancji) będących przedmiotem prowadzonych obecnie indywidualnych sporów sądowych (z wyłączeniem roszczeń wniesionych przez bank przeciw klientom, tzw. spraw windykacyjnych) dotyczących klauzul indeksacyjnych w walutowych kredytach hipotecznych z całkowitą wartością roszczeń wniesionych przez powodów wynoszącą PLN 562,4 mln oraz CHF 34,3 mln (portfel Banku Millennium: PLN 508,2 mln i CHF 33,4 mln oraz portfel byłego Euro Banku: PLN 54,1 mln i CHF 0,9 mln). Pozostająca do spłaty kwota umów kredytowych w ramach poszczególnych spraw sądowych na dzień 31.12.2020 r. wyniosła PLN 1 794 mln.

Do 31.12.2020 r. ostatecznie rozstrzygnięto jedynie 69 spraw (49 dotyczyło roszczeń złożonych przez klientów przeciwko bankowi, a 20 roszczeń złożonych przez bank przeciwko klientom, tj. spraw windykacyjnych).

Roszczenia sformułowane przez klientów w poszczególnych sprawach dotyczą głównie uznania nieważności umowy lub zwrotu rzekomo nienależnego świadczenia z powodu abuzywnego charakteru klauzul indeksacyjnych. Natarczywa kampania reklamowa obserwowana w domenie publicznej może doprowadzić do wzrostu liczby spraw sądowych.

Bank jest poza tym stroną pozwu zbiorowego, którego przedmiotem jest ustalenie odpowiedzialności Banku z tytułu bezpodstawnego wzbogacenia się w związku z zawartymi walutowymi kredytami hipotecznymi. Nie jest to spór o zapłatę. Orzeczenie w tych postępowaniach nie przyzna członkom grupy żadnych kwot. Liczba umów kredytowych objęta tymi postępowaniami wynosi 3 281. Na obecnym etapie skład grupy został ustalony i potwierdzony przez sąd. Postępowanie weszło w fazę merytorycznego rozpatrywania. 11 sierpnia 2020 r. powód złożył wniosek o udzielenie zabezpieczenia w celu zabezpieczenia roszczeń przeciwko Bankowi. W orzeczeniu z 18 sierpnia 2020 r. oddalono wniosek o udzielenie zabezpieczenia roszczenia. 26 października 2020 r. powód złożył jeszcze jeden wniosek o przyznanie środków tymczasowych w celu zabezpieczenia roszczeń przeciwko Bankowi dotyczących dwóch członków grupy. Orzeczeniem z dnia 6 listopada 2020 r. wniosek został oddalony. Orzeczenie sądu oddalające wniosek o zastosowanie środków tymczasowych z uzasadnieniem nie zostało jeszcze doręczone. W trakcie posiedzenia w dniu 26 października 2020 r. sąd przeprowadził przesłuchanie stanowisk stron, a następnie odroczył posiedzenie bez wyznaczania następnego terminu. Pozostająca do spłaty kwota umów kredytowych w ramach pozwu zbiorowego wyniosła 1 000 mln PLN na dzień 31.12.2020 r.

Bank w dalszym ciągu jest otwarty na osiągnięcie polubownych rozwiązań z klientami na warunkach wynegocjowanych. Bank Millennium podejmuje szereg działań na różnych poziomach, wobec różnych interesariuszy, w celu zmniejszenia ryzyka prawnego i ryzyka sporu sądowego w zakresie portfela walutowych kredytów hipotecznych. Bank jest otwarty na indywidualne negocjowanie korzystnych warunków przedterminowej spłaty (częściowej lub całkowitej) lub przewalutowania kredytów na PLN. Z drugiej strony Bank będzie nadal podejmować wszelkie możliwe działania w celu obrony swoich interesów w sądach, jednocześnie będąc otwartym na porozumienie z klientami w sądzie na rozsądnych warunkach. Już teraz Bank osiągnął ugodę z 117 kredytobiorcami, którzy uczestniczyli w pozwie zbiorowym.

Z danych ZBP (Związek Banków Polskich) zebranych od wszystkich banków posiadających walutowe kredyty hipoteczne wynika, że znaczna większość sporów była prawomocnie korzystnie rozstrzygana dla banków do 2019 r. Jednakże, po wyroku Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (TSUE) wydanym 3 października 2019 r. (Sprawa C-260/18) proporcje zmieniły się na niekorzyść i w większości przypadków banki przegrywały sprawy w sądach.

Zważywszy na zwiększone ryzyko prawne związane z walutowymi kredytami hipotecznymi w roku 2019 r. Bank Millennium utworzył rezerwę w wys. 223 mln zł, a w roku 2020 r. w wys. 677 mln zł na ryzyko prawne portfela kredytów udzielonych przez Bank Millennium, oraz w wysokości PLN 36,4 mln - portfela kredytów udzielonych przez byłego Euro Bank. Metodologia opracowana przez Bank opiera się na następujących głównych parametrach: (1) liczbie aktualnych (w tym pozwów zbiorowych) oraz potencjalnych przyszłych spraw sądowych, które pojawią się w określonym (trzyletnim) horyzoncie czasowym; (2) kwocie potencjalnej straty Banku w razie określonego wyroku sądu (uwzględniono trzy niekorzystne scenariusze wyroków); oraz (3) prawdopodobieństwie uzyskania określonego wyroku sądu obliczonym na podstawie statystyk orzeczeń sektora bankowego w Polsce oraz uzyskanych opinii prawnych. Wahania poziomu rezerw lub określonych strat zależą będą od ostatecznych (prawomocnych) decyzji sądów w każdej sprawie oraz od liczby spraw sądowych.

Na dzień 31 grudnia 2020 r. bilansowa wartość rezerw utworzonych na ryzyko prawne walutowych kredytów hipotecznych z portfela udzielonego przez Bank Millennium wyniosła PLN 924 mln, zaś w przypadku portfela udzielonego przez byłego Euro Bank PLN 36,4 mln. Ryzyko prawne portfela b. Euro Banku jest w pełni pokryte Umową Ubezpieczeniową z Societe Generale.

Bank przeanalizował wrażliwość metodologii obliczania rezerw, w przypadku której zmiana parametrów wpłynęłaby na wartość szacowanej straty związanej z ryzykiem prawnym sporu:

Parametr	Scenariusz:	Wpływ na stratę w wyniku ryzyka prawnego związanego z portfelem kredytów hipotecznych w walutach wymienialnych.
Zmiana w liczbie sporów sądowych	Dodatkowo 1 p.p. aktywnych klientów składa pozew sądowy przeciwko Bankowi.	PLN 33 mln
Zmiana prawdopodobieństwa wygrania sprawy	Prawdopodobieństwo, że Bank wygra sprawę, jest niższe o 1 p.p.	PLN 25 mln

3 października 2019 r. Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej ('TSUE') wydał wyrok w sprawie C-260/18 w związku z pytaniami prejudycjalnymi złożonymi przez Sąd Okręgowy w Warszawie w sprawie przeciwko Raiffeisen Bank International AG. Wyrok TSUE w zakresie dokonanej w nim interpretacji prawa Unii Europejskiej jest wiążący dla sądów krajowych. Orzeczenie to interpretowało art. 6 dyrektywy 93/13. W świetle przedmiotowego orzeczenia wspomniany przepis musi być interpretowany w taki sposób, że (i) sąd krajowy może unieważnić umowę kredytową, jeśli usunięcie nieuczciwych warunków wykrytych w tej umowie zmieniałoby charakter głównego przedmiotu umowy; (ii) skutki dla sytuacji klienta wynikające z unieważnienia umowy należy oceniać w świetle okoliczności istniejących lub dających się przewidzieć w czasie, kiedy powstał spór, a co do tego, czy konsument chce utrzymać umowę, decyduje jego wola; (iii) artykuł 6 dyrektywy wyklucza wypełnianie luk w umowie spowodowanych usunięciem nieuczciwych warunków umowy wyłącznie na podstawie krajowego ustawodawstwa o charakterze ogólnym lub przyjętych zwyczajów; (iv) artykuł 6 dyrektywy wyklucza utrzymanie nieuczciwych warunków umowy, jeśli konsument nie zgodził się na utrzymanie takich warunków. Można zauważyć, że TSUE podał w wątpliwość możliwość dalszej realizacji umowy kredytowej w PLN przy utrzymaniu obliczania odsetek zgodnie z LIBOR.

Wyrok TSUE dotyczy jedynie sytuacji, w której sąd krajowy uznał wcześniej, że warunek umowny ma charakter abuzywny. Wyłączną prerogatywą sądów krajowych jest ocena, w trakcie postępowania sądowego, czy dany warunek umowny może być uważany za abuzywny w danych okolicznościach sprawy. Można racjonalnie założyć, że kwestie prawne odnoszące się do walutowych kredytów hipotecznych będą dalej badane przez sądy krajowe w ramach rozpatrywanych sporów, co mogłoby doprowadzić do pojawienia się dalszych interpretacji, które byłyby istotne dla oceny ryzyka związanych z przedmiotowymi postępowaniami. Okoliczność ta wskazuje na potrzebę stałej analizy tych spraw. Kolejne wnioski o wyjaśnienie i orzeczenie skierowane do TSUE i polskiego Sądu Najwyższego zostały już złożone i mogą być dalej składane, co może mieć wpływ na wynik spraw sądowych.

W tym kontekście, biorąc pod uwagę ostatnią niekorzystną ewolucję w orzecznictwie w zakresie walutowych kredytów hipotecznych, Bank będzie musiał regularnie dokonywać oceny i być może konieczne będzie dalsze zwiększanie salda rezerw dedykowanych na spory sądowe, w przypadku kontynuacji tego trendu.

Unieważnienie umów kredytowych Banku Millennium będących w chwili obecnej przedmiotem pozwów indywidualnych i zbiorowych mogłoby pociągać za sobą koszt brutto (przed opodatkowaniem) do PLN 2 385 mln.

14.2. ZDARZENIA, KTÓRE MOGĄ MIEĆ WPŁYW NA REZERWĘ NA RYZYKO PRAWNE

29 stycznia 2021 r. opublikowano zbiór pytań, z którymi Pierwsza Prezes Sądu Najwyższego zwróciła się do Izby Cywilnej SN w pełnym składzie, co może mieć istotne konsekwencje w zakresie wyjaśnienia istotnych aspektów orzeczeń sądowych i ich konsekwencji. Izbę Cywilną Sądu Najwyższego poproszono o odpowiedź na pytania na temat kluczowych spraw dotyczących umów walutowych kredytów hipotecznych: (i) czy jest dopuszczalne zastąpienie - przepisami prawnymi lub normą zwyczajową - abuzywnych przepisów umowy odnoszących się do ustalania kursu walutowego; ponadto (ii) czy w przypadku niemożności ustalenia kursu walutowego waluty obcej w umowie kredytu indeksowanego/denominowanego - jest dopuszczalne, by umowa była ważna w pozostałym zakresie; jak również (iii) czy w przypadku nieważności kredytu CHF, stosowałaby się teoria salda (powstaje pojedyncze roszczenie które odpowiada różnicy roszczenia banku i roszczenia klienta) lub teoria dwóch kondycji (odrębnie roszczenie banku i roszczenie klienta, które powinny zostać rozstrzygnięte odrębnie). Sąd Najwyższy poproszono również o odpowiedź na pytanie, (iv) od którego momentu rozpoczyna bieg okres przedawnienia w przypadku roszczenia banku o spłatę kwot wypłaconych jako kredyt i (v) czy banki oraz konsumenci mogą otrzymać wynagrodzenie za wykorzystanie swoich środków pieniężnych przez drugą stronę. Termin posiedzenia Sądu Najwyższego wyznaczono na 25 marca 2021 r. Bank we właściwym czasie dokona oceny implikacji potencjalnych decyzji Sądu Najwyższego dla poziomu rezerw na ryzyko prawne.

W dniu 8 grudnia 2020 roku p. Jacek Jastrzębski, przewodniczący Komisji Nadzoru Finansowego (KNF), zaproponował wprowadzenie rozwiązania „sektorowego” w kwestii ryzyka związanego z walutowymi kredytami hipotecznymi dla całego sektora. Rozwiązanie polegałoby na oferowaniu przez banki swoim klientom możliwości dobrowolnego przystępowania do układów, na podstawie których klient zawierałby z bankiem ugodę, tak jakby jego kredyt od samego początku był kredytem złotowym oprocentowanym za pomocą odpowiedniej stopy WIBOR powiększonej o marżę historycznie stosowaną do takiego kredytu.

Po tym publicznym ogłoszeniu propozycja stała się przedmiotem konsultacji pomiędzy bankami; konsultacje były prowadzone pod auspicjami KNF i Związku Banków Polskich. Ogólnie rzecz biorąc, banki oceniały warunki, w których takie rozwiązanie można by wdrożyć, oraz jego dalsze skutki.

Zdaniem Zarządu Banku ważnymi aspektami, które należy uwzględnić przy podejmowaniu decyzji o potencjalnym wdrożeniu takiego programu, są: a) korzystna opinia lub przynajmniej brak sprzeciwu ze strony istotnych instytucji publicznych; b) wsparcie jego realizacji przez Narodowy Bank Polski; c) poziom pewności prawnej umów dotyczących ugody, które byłyby podpisane z kredytobiorcami; d) poziom wpływu finansowego przed i po opodatkowaniu; e) konsekwencje kapitałowe, w tym korekty regulacyjne poziomu wymogów kapitałowych związanych z walutowymi kredytami hipotecznymi.

Na czas publikacji niniejszego raportu ani Zarząd ani inny organ stanowiący Banku nie podjął jakiegokolwiek decyzji dotyczącej wdrożenia niniejszego programu. Jeżeli/kiedy będzie gotowa rekomendacja dotycząca programu, Zarząd przedłoży ją Radzie Nadzorczej oraz Walnemu Zgromadzeniu Akcjonariuszy biorąc pod uwagę istotność takiej decyzji oraz jej implikacji.

Zgodnie z wstępnymi obliczeniami wdrożenie rozwiązania, w którym kredyty byłyby dobrowolnie przewalutowane na złote, tak jak gdyby od początku były kredytami złotowymi oprocentowanymi na podstawie odpowiedniej stopy WIBOR powiększonej o marżę historycznie stosowaną do takich kredytów, mogłoby prowadzić do strat wynikających z przewalutowania takich kredytów (gdyby przewalutowaniem był objęty cały obecny portfel) z wpływem brutto (przed opodatkowaniem) między PLN 4 100 mln a PLN 5 100 mln (dane niezaudytowane). Skutki mogą ulec znacznej zmianie w przypadku zmian kursu walutowego i różnych założeń. Wpływ na kapitał można by częściowo zamortyzować i złagodzić poprzez połączenie istniejącej nadwyżki kapitału ponad obecne wymogi minimalne, redukcję aktywów ważonych ryzykiem oraz zmniejszenie lub wyeliminowanie bufora Filaru 2. Powyższy skutek byłby istotnie większy niż szacowany wpływ pomiędzy 500 a 600 mln zł (dane niezaudytowane) w scenariuszu zastąpienia kursu stosowanego w kontraktach średnim kursem NBP. Należy wreszcie nadmienić, że na 31.12.2020 Bank musi utrzymywać dodatkowe fundusze własne na pokrycie dodatkowych wymogów kapitałowych w związku z ryzykiem portfela walutowych kredytów hipotecznych (bufor walutowy Filaru II) w wysokości 3,41 p.p. (3,36 p.p. na poziomie Grupy), z których część została alokowana na ryzyko operacyjne/prawne.

Z uwagi na złożoność spraw sądowych i niepewność co do ich wyniku, jak również potencjalne wdrożenie rozwiązania Przewodniczącego KNF lub potencjalne orzeczenia Sądu Najwyższego, trudno jest wiarygodnie oszacować potencjalny wpływ tak różnych rezultatów i ich interakcji na dzień publikacji sprawozdań finansowych.

15. Noty do Skonsolidowanego Sprawozdania Finansowego

Wartości prezentowane w notach do skonsolidowanego sprawozdania finansowego wyrażone są w tysiącach zł.

1. PRZYCHODY Z TYTUŁU ODSETEK I PRZYCHODY O PODOBNYM CHARAKTERZE

	01.01.2020 - 31.12.2020	01.01.2019 - 31.12.2019
Przychody odsetkowe od Aktywów wycenianych według wartości godziwej przez inne całkowite dochody	313 452	394 733
Instrumenty dłużne	313 452	394 733
Przychody odsetkowe od Aktywów wycenianych według zamortyzowanego kosztu	2 704 672	2 852 907
Środki w Banku Centralnym	5 252	12 779
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	2 512 410	2 553 047
Instrumenty dłużne	1 065	1 528
Lokaty oraz kredyty i pożyczki udzielone bankom i innym instytucjom monetarnym	793	3 033
Transakcje z przyrzeczeniem odkupu	6 436	12 618
Instrumenty pochodne - rachunkowość zabezpieczeń	178 716	269 902
Przychody o charakterze podobnym do odsetkowego z tytułu:	73 995	127 196
Kredyty i pożyczki udzielone klientom obowiązkowo wyceniane według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	69 934	114 665
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu - Instrumenty dłużne	4 061	12 531
Razem	3 092 119	3 374 836

W linii „Instrumenty pochodne - rachunkowość zabezpieczeń” Grupa prezentuje wynik odsetkowy z tytułu pochodnych instrumentów wyznaczonych i będących efektywnymi instrumentami zabezpieczającymi w zakresie zabezpieczenia przepływów pieniężnych oraz wartości godziwej. Szczegółowy opis stosowanych przez Grupę relacji zabezpieczających został zamieszczony w **nocie (23)**.

Przychody odsetkowe za 2020 r. zawierają odsetki naliczone od kredytów z rozpoznaną utratą wartości w kwocie 119 260 tys. zł (odpowiednio dla danych porównawczych za rok 2019 kwota tych odsetek wynosiła 79 153 tys. zł).

2. KOSZTY Z TYTUŁU ODSETEK I PODOBNE KOSZTY

	01.01.2020 - 31.12.2020	01.01.2019 - 31.12.2019
Koszty odsetkowe od Zobowiązań finansowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu:	(543 464)	(937 756)
Zobowiązania wobec banków i innych instytucji monetarnych	(18 043)	(29 424)
Zobowiązania wobec klientów	(444 088)	(806 973)
Transakcje z przyrzeczeniem odkupu	(7 795)	(5 997)
Wyemitowane dłużne papiery wartościowe	(13 790)	(26 185)
Zobowiązania podporządkowane	(51 441)	(60 936)
Zobowiązania z tytułu leasingu	(8 307)	(7 876)
Instrumenty pochodne - rachunkowość zabezpieczeń	0	(365)
Inne	(55)	(161)
Razem	(543 519)	(937 917)

3. PRZYCHODY I KOSZTY Z TYTUŁU OPLAT I PROWIZJI

3A. PRZYCHODY Z TYTUŁU PROWIZJI

	01.01.2020 - 31.12.2020	01.01.2019 - 31.12.2019
Prowizje za prowadzenie rachunków	102 246	92 464
Prowizje za realizację przelewów, wpłat i wypłat gotówkowych oraz inne transakcje płatnicze	67 738	72 606
Prowizje z tytułu udzielonych kredytów i pożyczek	191 340	191 932
Prowizje z tytułu udzielonych gwarancji i poręczeń	13 799	13 790
Prowizje za obsługę kart płatniczych i kredytowych	221 086	205 823
Prowizje z tytułu sprzedaży produktów ubezpieczeniowych	169 721	148 394
Prowizje z tytułu dystrybucji jednostek uczestnictwa i innych produktów oszczędnościowych	65 959	60 677
Prowizje z tytułu działalności maklerskiej i powierniczej	19 159	13 362
Prowizje z tytułu funduszy inwestycyjnych zarządzanych przez Grupę	66 941	75 666
Pozostałe prowizje	29 425	25 173
Razem	947 414	899 887

W roku 2020 w wyniku aktualizacji danych źródłowych umożliwiającej określenie obrotów na rachunkach, wdrożona została nowa metodologia prezentacji danych w zakresie not przychodów i kosztów prowizyjnych. Obecne grupowanie wartości do poszczególnych pozycji odbywa się na poziomie transakcji z uwzględnieniem podziału na przychody i koszty. Dokonano stosownych korekt danych porównawczych za rok 2019 przy czym wartości netto poszczególnych pozycji wyniku z tytułu prowizji nie uległy znaczącej korekcie.

3B. KOSZTY Z TYTUŁU PROWIZJI

	01.01.2020 - 31.12.2020	01.01.2019 - 31.12.2019
Prowizje za prowadzenie rachunków	(20 022)	(17 946)
Prowizje za realizację przelewów, wpłat i wypłat gotówkowych oraz inne transakcje płatnicze	(4 610)	(3 537)
Prowizje z tytułu udzielonych kredytów i pożyczek	(33 374)	(30 983)
Prowizje za obsługę kart płatniczych i kredytowych	(93 514)	(107 030)
Prowizje z tytułu działalności maklerskiej i powierniczej	(3 321)	(2 262)
Prowizje z tytułu funduszy inwestycyjnych zarządzanych przez Grupę	(10 417)	(10 309)
Prowizje z tytułu sprzedaży produktów ubezpieczeniowych	(16 440)	(10 048)
Pozostałe prowizje	(19 660)	(18 619)
Razem	(201 358)	(200 734)

4. PRZYCHODY Z TYTUŁU DYWIDEND

	01.01.2020 - 31.12.2020	01.01.2019 - 31.12.2019
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	0	4
Aktywa finansowe nieprzeznaczone do obrotu obowiązkowo wyceniane według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	906	932
Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez inne całkowite dochody	2 772	2 278
Razem	3 678	3 214

5. WYNIK Z TYTUŁU ZAPRZESTANIA UJMOWANIA AKTYWÓW I ZOBOWIĄZAŃ FINANSOWYCH NIEWYCENIANYCH WEDŁUG WARTOŚCI GODZIWEJ PRZEZ WYNIK FINANSOWY

	01.01.2020 - 31.12.2020	01.01.2019 - 31.12.2019
Operacje instrumentami dłużnymi	130 767	40 913
Koszty operacji finansowych	(2 685)	(2 886)
Razem	128 082	38 027

6. WYNIK Z TYTUŁU AKTYWÓW I ZOBOWIĄZAŃ FINANSOWYCH PRZEZNACZONYCH DO OBROTU

	01.01.2020 - 31.12.2020	01.01.2019 - 31.12.2019
Wynik na instrumentach dłużnych	12 867	(2 763)
Wynik na instrumentach pochodnych	34 978	70 896
Wynik z pozostałych operacji finansowych	51	54
Razem	47 896	68 187

7. WYNIK Z TYTUŁU AKTYWÓW FINANSOWYCH NIEPRZEZNACZONYCH DO OBROTU WYCENIANYCH OBOWIĄZKOWO WEDŁUG WARTOŚCI GODZIWEJ PRZEZ WYNIK FINANSOWY

	01.01.2020 - 31.12.2020	01.01.2019 - 31.12.2019
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	(42 920)	(23 401)
Wynik na instrumentach kapitałowych	134 163	45 000
Wynik na instrumentach dłużnych	(52 667)	44 104
Razem	38 576	65 703

Wzrost wyniku z tytułu instrumentów kapitałowych nieprzeznaczonych do obrotu wycenianych obowiązkowo według wartości godziwej przez wynik finansowy, wynika z pozytywnej wyceny części akcji VISA Incorporation dopuszczonych do obrotu. Jednocześnie spadek wyniku na instrumentach dłużnych spowodowany jest reklasyfikacją uprzednio rozpoznanego zysku, również na wycenie papierów wartościowych VISA Incorporation, do wyniku na instrumentach kapitałowych, co było spowodowane dopuszczeniem tych papierów do obrotu (zgodnie z przyjętą przez Bank interpretacją papiery wartościowe VISA Incorporation w części nie dopuszczanej do obrotu stanowią instrument dłużny).

8. WYNIK Z TYTUŁU RACHUNKOWOŚCI ZABEZPIECZEŃ

	01.01.2020 - 31.12.2020	01.01.2019 - 31.12.2019
Zmiany wartości godziwej instrumentu zabezpieczającego (w tym zaniechanie)	(7 594)	(1 172)
Zmiany wartości godziwej pozycji zabezpieczanej wynikające z zabezpieczonego ryzyka	6 588	1 229
Nieefektywność wynikająca z zabezpieczeń przepływów pieniężnych	(9 253)	(19 878)
Nieefektywność wynikająca z zabezpieczeń inwestycji netto w jednostkach działających za granicą	0	0
Razem	(10 259)	(19 821)

9. POZOSTAŁE PRZYCHODY OPERACYJNE

	01.01.2020 - 31.12.2020	01.01.2019 - 31.12.2019
Zysk ze sprzedaży i likwidacji rzeczowych aktywów trwałych, wartości niematerialnych	19 121	13 319
Odszkodowania, kary i grzywny - otrzymane	4 325	3 721
Przychody ze sprzedaży pozostałych usług	22 434	3 642
Przychody związane z działalnością windykacyjną	4 749	6 217
Przychody leasingu	4 039	3 230
Pozostałe	106 098	67 453
Razem	160 766	97 582

10. POZOSTAŁE KOSZTY OPERACYJNE

	01.01.2020 - 31.12.2020	01.01.2019 - 31.12.2019
Strata ze sprzedaży i likwidacji rzeczowych aktywów trwałych, wartości niematerialnych	(13 195)	(22 301)
Odszkodowania, kary i grzywny - zapłacone	(10 624)	(8 518)
Koszty rezerw na roszczenia sporne	(17 223)	(7 913)
Koszty związane z działalnością leasingową	(4 528)	(1 103)
Przekazane darowizny	(849)	(802)
Koszty związane z windykacją	(25 870)	(21 942)
Rezerwa na potencjalne zwroty dla klientów*	(142 431)	(30 981)
Pozostałe	(34 340)	(10 429)
Razem	(249 060)	(103 989)

* W dniu 11 września 2019 r. Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej orzekł w sprawie Lexitor przeciwko SKOK Stefczyka, Santander Consumer Bank i mBank (sprawa C 383/18), w której stwierdził, że konsument ma prawo żądać zmniejszenia całkowitej kwoty kosztów pożyczki na którą składają się odsetki i koszty przypadające na pozostały okres obowiązywania umowy w przypadku wcześniejszej spłaty kredytu.

Biorąc pod uwagę ten wyrok, w 2020 roku Grupa ujęła w rachunku zysków i strat zawiązanie rezerwy w kwocie 142,4 mln zł. Część tej rezerwy (88,5 mln zł) stanowiła strata księgowa roku 2020 wynikająca z wcześniejszych spłat klientów byłego Euro Bank dokonanych przed datą zakupu Euro Bank, co częściowo zostało skompensowane pozytywną wyceną umowy odszkodowawczej podpisanej z Societe Generale S.A. (35,8 mln zł) - efekt ten został rozpoznany jako „pozostałe przychody operacyjne”. Rezerwa została oszacowana na podstawie wysokości potencjalnych zwrotów oraz prawdopodobieństwa zapłaty.

Wartość bilansowa nierozliczonej rezerwy na potencjalne zwroty według stanu na 31.12.2020 wyniosła 113,7 mln.

11. KOSZTY ADMINISTRACYJNE

	01.01.2020 - 31.12.2020	01.01.2019 - 31.12.2019
Koszty pracownicze	(856 330)	(836 389)
Wynagrodzenia	(720 734)	(687 683)
Narzuty na wynagrodzenia	(115 129)	(111 664)
Świadczenia na rzecz pracowników, w tym:	(20 467)	(37 042)
rezerwy na odprawy emerytalne	(3 470)	(9 371)
rezerwy na niewykorzystane urlopy	8 801	(1 899)
pozostałe	(25 798)	(25 772)
Pozostałe koszty administracyjne	(686 049)	(708 794)
Koszty reklamy, promocji i reprezentacji	(61 818)	(80 824)
Koszty informatyki i łączności	(130 989)	(162 205)
Koszty wynajmu	(78 055)	(70 536)
Koszty utrzymania budynków, wyposażenia, materiałów	(49 635)	(45 173)
Koszty bankomatów i obsługi gotówki	(27 322)	(21 227)
Koszty usług doradczych, audytowych, prawniczych, tłumaczeń	(37 771)	(71 507)
Podatki i opłaty różne	(34 538)	(31 363)
Koszty KIR	(8 022)	(7 243)
Koszty PFRON	(8 183)	(7 397)
Koszty BFG	(167 190)	(123 468)
Koszty Nadzoru Finansowego	(10 283)	(10 350)
Pozostałe	(72 243)	(77 501)
Razem	(1 542 379)	(1 545 183)

12. KOSZTY Z TYTUŁU UTRATY WARTOŚCI AKTYWÓW FINANSOWYCH

	01.01.2020 - 31.12.2020	01.01.2019 - 31.12.2019
Z tytułu odpisów dla kredytów i pożyczek udzielonych klientom	(558 966)	(401 768)
Utworzenie odpisów dla kredytów i pożyczek udzielonych klientom	(1 667 611)	(1 194 986)
Odwrocenie odpisów dla kredytów i pożyczek udzielonych klientom	1 038 196	754 511
Kwoty odzyskane z tytułu kredytów uprzednio spisanych w ciężar rezerw	50 818	36 672
Sprzedaż wierzytelności	19 590	1 447
Pozostałe ujęte bezpośrednio w Rachunku Zysków i Strat	41	588
Z tytułu odpisów dla papierów wartościowych	52	(34)
Utworzenie odpisów dla papierów wartościowych	0	(34)
Odwrocenie odpisów dla papierów wartościowych	52	0
Z tytułu odpisów dla zobowiązań pozabilansowych	2 002	(941)
Utworzenie odpisów dla zobowiązań pozabilansowych	(73 355)	(71 253)
Odwrocenie odpisów dla zobowiązań pozabilansowych	75 357	70 312
Razem	(556 912)	(402 743)

13. KOSZTY Z TYTUŁU UTRATY WARTOŚCI AKTYWÓW NIEFINANSOWYCH

	01.01.2020 - 31.12.2020	01.01.2019 - 31.12.2019
Majątku trwałego	0	0
Pozostałe aktywa	(7 890)	(1 193)
Razem	(7 890)	(1 193)

14. AMORTYZACJA

	01.01.2020 - 31.12.2020	01.01.2019 - 31.12.2019
Rzeczowych aktywów trwałych	(167 286)	(146 790)
Wartości niematerialnych	(43 125)	(34 082)
Razem	(210 411)	(180 872)

15. PODATEK DOCHODOWY

15A. PODATEK DOCHODOWY UJĘTY W RACHUNKU ZYSKÓW I STRAT

	01.01.2020 - 31.12.2020	01.01.2019 - 31.12.2019
Bieżący podatek	(331 144)	(333 053)
Bieżący rok	(333 598)	(333 053)
Korekta lat ubiegłych	2 454	0
Podatek odroczone:	143 025	58 442
Powstanie i odwrócenie różnic przejściowych	95 263	50 419
Powstanie / (Wykorzystanie) straty podatkowej	47 762	8 023
Razem obciążenie podatkowe w rachunku zysków i strat	(188 119)	(274 611)

15B. EFEKTYWNA STAWKA PODATKOWA

	01.01.2020 - 31.12.2020	01.01.2019 - 31.12.2019
Wynik finansowy brutto	210 935	835 343
Ustawowa stawka podatkowa	19%	19%
Podatek dochodowy wg obowiązującej stawki podatkowej 19%	(40 078)	(158 715)
Wpływ różnic trwałych na obciążenia podatkowe:	(150 741)	(116 134)
Przychody niepodlegające opodatkowaniu	20 038	8 425
Przychody z tytułu dywidend	527	362
Rozwiązanie pozostałych rezerw	9 432	6 981
Rozliczenia z SG (korekta ceny nabycia akcji Euro Bank S.A.)	10 039	0
Pozostałe	40	1 082
Koszty nie stanowiące kosztów podatkowych	(170 779)	(124 559)
Spisanie niezrealizowanego aktywa z tytułu podatku odroczonego	(171)	(3 987)
Strata na zbyciu wierzytelności	(8)	0
Składka PFRON	(1 541)	(1 405)
Składki na Bankowy Fundusz Gwarancyjny	(31 765)	(23 457)
Rozliczenia BFG SKOK PIAST	(1 824)	0
Podatek bankowy	(53 038)	(47 120)
Przychody/koszty rezerw na należności faktoringowe i leasingowe	492	(4 160)
Wierzytelności spisane w ciężar rezerw	(2 324)	(1 441)
Koszty postępowań sądowych i spraw spornych	(76 070)	(39 586)
Koszty amortyzacji i ubezpieczeń samochodów osobowych w części przekraczającej 150 tys. PLN	(1 460)	(2 101)
Pozostałe	(3 070)	(1 302)
Odliczenie podatku zapłaconego za granicą	246	238
Korekty zeznań CIT-8 za lata ubiegłe	2 454	0
Razem obciążenie podatkowe w Rachunku zysków i strat	(188 119)	(274 611)
Efektywna stawka podatkowa	89,18%	32,87%

15C. PODATEK ODROČZONY UJĘTY BEZPOŚREDNIO W KAPITALE WŁASNYM

	31.12.2020	31.12.2019
Wycena papierów wartościowych wycenianych według wartości godziwej przez inne całkowite dochody	(56 027)	(22 559)
Wycena instrumentów zabezpieczających przepływy pieniężne	8 439	5 487
Zyski /(straty) aktuarialne	708	628
Podatek odroczony ujęty bezpośrednio w kapitałach	(46 880)	(16 444)

Zmiany podatku odroczonego ujętego bezpośrednio w kapitale własnym zostały zaprezentowane w **Nocie (39b)**.

Dnia 31 grudnia 2019 r. Podatkowa Grupa Kapitałowa Banku Millennium (PGK) zakończyła swój byt prawny. Strony PGK (Bank Millennium S.A., Millennium Service Sp. z o.o. i Millennium Goodie Sp. z o.o.) nie przedłużyły umowy na następne lata. Oznacza to, że za 2020 r. każda ze spółek rozlicza podatek dochodowy od osób prawnych indywidualnie.

Kontrola zryczałtowanego podatku dochodowego od osób prawnych za lata 2015-16

W dniu 12 lutego 2019 r. zostały wszczęte przez Naczelnika Zachodniopomorskiego Urzędu Celno-Skarbowego w Szczecinie (ZUCS) kontrole celno-skarbowe w zakresie prawidłowości rozliczeń z tytułu zryczałtowanego podatku dochodowego od osób prawnych za lata 2015 i 2016. W dniu 17 grudnia 2019 r. Bank otrzymał wyniki tych kontroli z dnia 13 grudnia 2019 r., w których zakwestionowano zwolnienie ze zryczałtowanego podatku dochodowego od osób prawnych odsetek od obligacji Banku wypłacanych w tych latach do spółki MB Finance AB z siedzibą w Szwecji stanowiących zabezpieczenie 10-letnich obligacji podporządkowanych o wartości nominalnej 150 mln EURO wyemitowanych przez ten podmiot w grudniu 2007 r. (umorzonych w grudniu 2017 r.). Zaległy zryczałtowany podatek dochodowy od osób prawnych za te dwa lata wynosi łącznie ok. 6,7 mln PLN. Bank nie zgadza się z wynikami kontroli, nie skorzystał z prawa do korekty rozliczeń ww. podatku za lata 2015-16 i tym samym kontrola celno-skarbowa przekształciła się z mocy prawa w postępowanie podatkowe. W dniu 13 października 2020 r. Bank otrzymał decyzje Naczelnika ZUCS „utrzymujące” niekorzystne wyniki kontroli. Łącznie zaległość w zryczałtowanym podatku dochodowym od osób prawnych za lata 2015-16 została ustalona na 6 580 618 PLN, od których należne będą odsetki od zaległości podatkowych (8% p.a.). Bank nie zgadza się z decyzjami i złoży od nich odwołanie, a następnie skargi do sądu administracyjnego, w przypadku jej utrzymania w ramach II instancji. Bank otrzymał ekspertyzę prawną z dnia 29 stycznia 2020 r. profesorów z Katedry Prawa Finansów Publicznych Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu, w świetle której stanowisko ZUCS zostało uznane za niezgodne z przepisami prawa podatkowego.

16. ZYSK NA JEDNĄ AKCJĘ

	01.01.2020 - 31.12.2020	01.01.2019 - 31.12.2019
Zysk po opodatkowaniu	22 817	560 732
Średnia ważona liczba akcji własnych w okresie	1 213 116 777	1 213 116 777
Zysk na jedną akcję - podstawowy i rozwodniony (PLN)	0,02	0,46

Zysk na jedną akcję został wyliczony poprzez podzielenie zysku netto za okres przez średnią ważoną liczbę akcji. Jednocześnie nie zaistniała konieczność dokonania odrębnej kalkulacji rozwodnionego zysku na akcję (metodologia liczenia w przypadku braku instrumentów rozwadniających jest analogiczna jak w przypadku zysku na akcję; w następstwie czego rozwodniony zysk na jedną akcję jest równy podstawowemu zyskowi na jedną akcję).

17. KASA, ŚRODKI W BANKU CENTRALNYM

17A. KASA, ŚRODKI W BANKU CENTRALNYM

	31.12.2020	31.12.2019
Gotówka	785 357	758 545
Środki pieniężne na rachunkach w Banku Centralnym	674 932	1 444 899
Inne środki pieniężne	0	0
Razem	1 460 289	2 203 444

Bank był zobowiązany do utrzymywania w okresie od 31 grudnia 2020 do 31 stycznia 2021 w NBP na rachunku bieżącym Banku średniego salda o wartości 410 142 tys. zł (średnia arytmetyczna stanów środków na rachunku bieżącym w NBP ze wszystkich dni okresu rezerwowego).

17B. KASA, ŚRODKI W BANKU CENTRALNYM - WG STRUKTURY WALUTOWEJ

	31.12.2020	31.12.2019
W walucie polskiej	1 203 776	2 001 379
W walutach obcych (po przeliczeniu na zł):	256 513	202 065
- waluta: USD	42 623	37 362
- waluta: EUR	176 917	130 446
- waluta: CHF	14 844	13 562
- waluta: GBP	17 747	15 462
- pozostałe waluty	4 382	5 232
Razem	1 460 289	2 203 444

18. AKTYWA FINANSOWE PRZEZNACZONE DO OBROTU

18A. AKTYWA FINANSOWE PRZEZNACZONE DO OBROTU

	31.12.2020	31.12.2019
Dłużne papiery wartościowe	269 413	874 033
Papiery wartościowe Skarbu Państwa	269 413	874 033
a) bony	0	0
b) obligacje	269 413	874 033
Pozostałe papiery wartościowe	0	0
a) notowane	0	0
b) nienotowane	0	0
Instrumenty kapitałowe	245	210
Kwotowane na aktywnym rynku	245	210
a) podmiotów finansowych	97	0
b) podmiotów niefinansowych	148	210
Korekta z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej	0	803
Dodatnia wycena pochodnych instrumentów finansowych	154 188	111 682
Razem	423 846	986 728

Informacja na temat aktywów finansowych stanowiących zabezpieczenie zobowiązań została przedstawiona w Rozdziale 16. punkt 2).

18B. DŁUŻNE PAPIERY WARTOŚCIOWE PRZEZNACZONE DO OBROTU WG WARTOŚCI BILANSOWEJ

	31.12.2020	31.12.2019
o stałej stopie procentowej	222 091	603 690
o zmiennej stopie procentowej	47 322	270 343
Razem	269 413	874 033

18C. DŁUŻNE PAPIERY WARTOŚCIOWE PRZEZNACZONE DO OBROTU WEDŁUG TERMINÓW ZAPADALNOŚCI

	31.12.2020	31.12.2019
do 1 miesiąca	3 486	22 386
powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	0	0
powyżej 3 miesięcy do 1 roku	9 110	55 413
powyżej 1 roku do 5 lat	203 785	546 087
powyżej 5 lat	53 032	250 147
Razem	269 413	874 033

18D. ZMIANA STANU DŁUŻNYCH PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH I INSTRUMENTÓW KAPITAŁOWYCH PRZEZNACZONYCH DO OBROTU

	01.01.2020 - 31.12.2020	01.01.2019 - 31.12.2019
Stan na początek okresu	874 243	693 346
Zwiększenia (zakup i naliczenie odsetek i dyskonta)	23 887 648	21 266 330
Zmniejszenia (sprzedaż i umorzenie)	(24 493 562)	(21 082 880)
Różnice z wyceny do wartości godziwej	1 329	(2 553)
Stan na koniec okresu	269 658	874 243

18E. AKTYWA I ZOBOWIĄZANIA FINANSOWE PRZEZNACZONE DO OBROTU - WYCENA POCHODNYCH INSTRUMENTÓW FINANSOWYCH I KOREKTA Z TYTUŁU RACHUNKOWOŚCI ZABEZPIECZEŃ WARTOŚCI GODZIWEJ ORAZ POZYCJE KRÓTKIE WG STANU NA:

31.12.2020	Wartość nominalna instrumentów o terminie pozostającym do realizacji				Wartości godziwe		
	poniżej 3 miesięcy	od 3 miesięcy do 1 roku	od 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	Razem	Aktywa	Pasywa
1. Instrumenty pochodne na stopę procentową	994 077	2 071 597	8 491 695	84 901	21 976	35 184	13 208
Kontrakty na przyszłą stopę procentową (FRA)	0	800 000	0	0	133	133	0
Swapy na stopę procentową (IRS)	980 584	1 191 375	7 853 343	84 901	21 839	34 966	13 127
Pozostałe kontrakty na stopę procentową: opcje	13 493	80 221	638 352	0	4	85	81
2. Walutowe instrumenty pochodne*	12 851 396	4 301 888	649 597	0	28 085	98 631	70 547
Kontrakty walutowe	2 597 635	1 693 617	433 337	0	19 095	34 360	15 265
Swapy walutowe	10 253 760	2 608 272	216 259	0	8 990	64 271	55 282
Pozostałe kontrakty walutowe (CIRS)	0	0	0	0	0	0	0
Opcje walutowe	0	0	0	0	0	0	0
3. Instrumenty wbudowane	252 018	707 315	408 113	0	(19 559)	0	19 559
Opcje wbudowane w depozyty	201 333	625 428	408 113	0	(17 815)	0	17 815
Opcje wbudowane w emitowane papiery wartościowe	50 685	81 887	0	0	(1 744)	0	1 744
4. Opcje na indeksy	364 733	633 269	456 015	0	19 911	20 373	462
Wycena pochodnych instrumentów finansowych, RAZEM	14 462 223	7 714 069	10 005 420	84 901	50 413	154 188	103 775
Wycena pozycji zabezpieczanych z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej	-	-	-	-	-	0	0
Zobowiązania z tytułu krótkiej sprzedaży dłużnych papierów wartościowych	-	-	-	-	-	-	64 778

* Wartość nominalna dla instrumentów pochodnych dwuwalutowych prezentowana jest w kwocie stanowiącej sumę obydwu stron transakcji wyrażonych w PLN.

31.12.2019	Wartość nominalna instrumentów o terminie pozostającym do realizacji				Wartości godziwe		
	poniżej 3 miesięcy	od 3 miesięcy do 1 roku	od 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	Razem	Aktywa	Pasywa
1. Instrumenty pochodne na stopę procentową	649 552	1 068 646	5 417 947	155 998	9 642	28 109	18 467
Kontrakty na przyszłą stopę procentową (FRA)	0	0	0	0	0	0	0
Swapy na stopę procentową (IRS)	649 552	1 028 690	5 166 479	155 998	9 639	28 028	18 389
Pozostałe kontrakty na stopę procentową: opcje	0	39 956	251 468	0	3	81	78
2. Walutowe instrumenty pochodne*	8 180 367	2 116 434	508 826	0	(48 269)	18 036	66 305
Kontrakty walutowe	1 996 321	720 150	200 038	0	(15 946)	3 128	19 074
Swapy walutowe	6 184 046	961 812	308 788	0	(28 682)	14 241	42 923
Pozostałe kontrakty walutowe (CIRS)	0	434 472	0	0	(3 641)	667	4 308
Opcje walutowe	0	0	0	0	0	0	0
3. Instrumenty wbudowane	170 881	1 050 773	812 187	0	(60 944)	1 284	62 228
Opcje wbudowane w depozyty	164 966	927 283	677 865	0	(55 654)	0	55 654
Opcje wbudowane w emitowane papiery wartościowe	5 915	123 490	134 322	0	(5 290)	1 284	6 574
4. Opcje na indeksy	359 682	1 103 193	683 430	0	61 294	64 253	2 959
Wycena pochodnych instrumentów finansowych, RAZEM	9 360 482	5 339 046	7 422 390	155 998	(38 277)	111 682	149 959
Wycena pozycji zabezpieczanych z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej	-	-	-	-	-	803	776
Zobowiązania z tytułu krótkiej sprzedaży dłużnych papierów wartościowych	-	-	-	-	-	-	202 265

* Wartość nominalna dla instrumentów pochodnych dwuwalutowych prezentowana jest w kwocie stanowiącej sumę obydwu stron transakcji wyrażonych w PLN.

19. AKTYWA FINANSOWE NIEPRZEZNACZONE DO OBROTU OBOWIĄZKOWO WYCENIANE WEDŁUG WARTOŚCI GODZIWEJ PRZEZ RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT, INNE NIŻ KREDYTY I POŻYCZKI UDZIELONE KLIENTOM

	31.12.2020	31.12.2019
Instrumenty kapitałowe	200 772	66 609
Instytucje kredytowe	0	0
Pozostałe podmioty	200 772	66 609
Dłużne papiery wartościowe	50 335	103 001
Instytucje kredytowe	0	0
Pozostałe podmioty	50 335	103 001
Razem	251 107	169 610

20. AKTYWA FINANSOWE WYCENIANE WEDŁUG WARTOŚCI GODZIWEJ PRZEZ INNE CAŁKOWITE DOCHODY

20A. AKTYWA FINANSOWE WYCENIANE WEDŁUG WARTOŚCI GODZIWEJ PRZEZ INNE CAŁKOWITE DOCHODY - WG RODZAJU

	31.12.2020	31.12.2019
Dłużne papiery wartościowe	18 613 077	21 840 521
Papiery wartościowe Skarbu Państwa	18 235 189	20 664 511
a) bony	0	0
b) obligacje	18 235 189	20 664 511
Papiery wartościowe banku centralnego	0	999 916
a) bony	0	999 916
b) obligacje	0	0
Pozostałe papiery wartościowe:	377 888	176 094
a) notowane	377 888	176 094
b) nienotowane	0	0
Udziały i akcje w innych jednostkach	29 538	29 643
Inne instrumenty finansowe	0	0
Razem	18 642 615	21 870 164
W tym:		
Instrumenty notowane na aktywnym rynku	18 613 396	20 840 881
Instrumenty nienotowane na aktywnym rynku	29 219	1 029 283

20B. DŁUŻNE PAPIERY WARTOŚCIOWE WYCENIANE WEDŁUG WARTOŚCI GODZIWEJ PRZEZ INNE CAŁKOWITE DOCHODY - WG STOPY PROCENTOWEJ

	31.12.2020	31.12.2019
o stałej stopie procentowej	14 759 536	12 418 704
o zmiennej stopie procentowej	3 853 541	9 421 817
Razem	18 613 077	21 840 521

20C. DŁUŻNE PAPIERY WARTOŚCIOWE WYCENIANE WEDŁUG WARTOŚCI GODZIWEJ PRZEZ INNE CAŁKOWITE DOCHODY - WG TERMINU ZAPADALNOŚCI

	31.12.2020	31.12.2019
do 1 miesiąca	15 930	1 086 797
powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	0	0
powyżej 3 miesięcy do 1 roku	81 719	147 050
powyżej 1 roku do 5 lat	17 483 598	19 224 895
powyżej 5 lat	1 031 830	1 381 779
Razem	18 613 077	21 840 521

20d. ZMIANA STANU AKTYWÓW FINANSOWYCH WYCENIANYCH WEDŁUG WARTOŚCI GODZIWEJ PRZEZ INNE CAŁKOWITE DOCHODY

	01.01.2020 - 31.12.2020	01.01.2019 - 31.12.2019
Stan na początek okresu	21 870 164	22 133 938
Zwiększenia (zakup i naliczenie odsetek i dyskonta)	92 045 405	142 074 803
Zmniejszenia (sprzedaż i umorzenie)	(95 450 018)	(142 295 185)
Różnice z wyceny do wartości godziwej	177 038	(43 389)
Odpisy z tytułu utraty wartości	0	0
Inne	26	(3)
Stan na koniec okresu	18 642 615	21 870 164

21. KREDYTY I POŻYCZKI UDZIELONE KLIENTOM

21A. KREDYTY I POŻYCZKI UDZIELONE KLIENTOM OBOWIĄZKOWO WYCENIANE WEDŁUG WARTOŚCI GODZIWEJ PRZEZ RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT

Wartość bilansowa:	31.12.2020	31.12.2019
Obowiązkowo wyceniane według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat *	1 615 753	1 498 195
- Przedsiębiorstwa	12 889	18 435
- Osoby prywatne	1 602 752	1 479 645
- Sektor instytucji rządowych i samorządowych	112	115
* Powyższe dane uwzględniają korektę z tytułu wyceny do wartości godziwej w wysokości:	(116 761)	(84 519)

Grupa wyodrębnia ekspozycje kredytowe zawierające w definicji oprocentowania dźwignię finansową/mnożnik i ujmuje w niniejszym sprawozdaniu finansowym jako „Aktywa finansowe inne niż przeznaczone do obrotu obowiązkowo wyceniane według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat - Kredyty i zaliczki. Zapisy MSSF9 wskazują iż cecha mnożnika powoduje modyfikację pieniądza w czasie i konieczność wyceny do wartości godziwej, jednakże sens ekonomiczny tych transakcji czyli zarządzanie portfelem nieoparte o wartość godziwą i utrzymywanie portfela w celu uzyskiwania przepływów pieniężnych wynikających z umowy jest charakterystyczne dla portfeli wycenianych według zamortyzowanego kosztu.

Bank dokonuje spisanie wartości bilansowej brutto składnika aktywów finansowych w przypadku gdy nie istnieje uzasadnione prawdopodobieństwo odzyskania w całości (spisanie całkowite) lub części (spisanie częściowe) danego składnika aktywów finansowych. W następstwie dokonania spisań częściowych Bank przeniósł do ewidencji pozabilansowej (pomniejszając wartość bilansową brutto wierzytelności) odsetki karne w wysokości 514 milionów złotych według stanu na dzień 31 grudnia 2020 r.

21B. KREDYTY I POŻYCZKI UDZIELONE KLIENTOM WYCENIANE WG ZAMORTYZOWANEGO KOSZTU

31.12.2020	Wartość bilansowa brutto			Skumulowana utrata wartości			Wartość bilansowa netto
	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	
Wyceniane wg zamortyzowanego kosztu	67 152 309	3 994 527	3 698 388	(365 159)	(230 339)	(1 777 137)	72 472 589
- Przedsiębiorstwa	16 146 941	1 561 156	1 026 032	(118 205)	(41 408)	(468 866)	18 105 650
- Osoby prywatne	50 736 368	2 433 193	2 667 041	(245 411)	(188 930)	(1 307 577)	54 094 684
- Sektor instytucji rządowych i samorządowych	269 000	178	5 315	(1 543)	(1)	(694)	272 255

31.12.2019	Wartość bilansowa brutto			Skumulowana utrata wartości			Wartość bilansowa netto
	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	
Wyceniane wg zamortyzowanego kosztu	63 662 781	3 216 123	3 199 909	(273 822)	(187 580)	(1 500 216)	68 117 195
- Przedsiębiorstwa	16 729 589	1 420 459	858 535	(134 939)	(34 301)	(432 961)	18 406 382
- Osoby prywatne	46 740 709	1 795 651	2 341 374	(138 457)	(153 279)	(1 067 255)	49 518 743
- Sektor instytucji rządowych i samorządowych	192 483	13	0	(426)	0	0	192 070

21C. KREDYTY I POŻYCZKI UDZIELONE KLIENTOM

	31.12.2020		31.12.2019	
	Wyceniane wg zamortyzowanego kosztu	Wyceniane wg wartości godziwej*	Wyceniane wg zamortyzowanego kosztu	Wyceniane wg wartości godziwej*
Kredyty i pożyczki udzielone	67 667 285	771 780	62 539 055	640 622
▪ podmiotom gospodarczym	12 188 367	0	11 959 871	
▪ klientom indywidualnym	55 381 397	771 780	50 432 689	640 622
▪ jednostkom budżetowym	97 521	0	146 495	
Należności z tytułu kart płatniczych	83 121	843 973	98 810	857 573
▪ od podmiotów gospodarczych	187	13 002	124	18 550
▪ od klientów indywidualnych	82 934	830 971	98 686	839 023
Skupione wierzytelności	214 385		229 982	
▪ podmiotów gospodarczych	214 385		224 809	
▪ jednostek budżetowych	0		5 173	
Zrealizowane gwarancje i poręczenia	7 419		1 368	
Dłużne papiery wartościowe uprawnione do redyskonta w Banku Centralnym	2 748		3 595	
Należności z tytułu leasingu finansowego	6 471 831		6 826 605	
Inne	3 618		2 180	
Odsetki	394 817		377 218	
Razem	74 845 224	1 615 753	70 078 813	1 498 195
Odpisy aktualizujące wartość należności	(2 372 635)	-	(1 961 618)	-
Razem wartość bilansowa	72 472 589	1 615 753	68 117 195	1 498 195
* Powyższe dane uwzględniają korektę z tytułu wyceny do wartości godziwej w wysokości:	-	(116 761)	-	(84 519)

21D. JAKOŚĆ PORTFELA KREDYTÓW I POŻYCZEK WYCENIANYCH WG ZAMORTYZOWANEGO KOSZTU

	31.12.2020	31.12.2019
Kredyty i pożyczki udzielone klientom (brutto)	74 845 224	70 078 813
z rozpoznaną utratą wartości	3 698 389	3 199 909
bez rozpoznanej utraty wartości	71 146 835	66 878 904
Odpis aktualizacyjny z tytułu utraty wartości	(2 372 635)	(1 961 618)
na ekspozycje z rozpoznaną utratą wartości	(1 777 137)	(1 500 216)
na ekspozycje bez rozpoznanej utraty wartości	(595 498)	(461 402)
Kredyty i pożyczki udzielone klientom (netto):	72 472 589	68 117 195

21E. PODZIAŁ KREDYTÓW I POŻYCZEK WYCENIANYCH WG ZAMORTYZOWANEGO KOSZTU ZE WZGLĘDU NA METODĘ SZACUNKU UTRATY WARTOŚCI

	31.12.2020	31.12.2019
Kredyty i pożyczki udzielone klientom (brutto)	74 845 224	70 078 813
wyceniane indywidualnie	1 015 366	832 630
wyceniane portfelowo	73 829 858	69 246 183
Odpis aktualizacyjny z tytułu utraty wartości	(2 372 635)	(1 961 618)
utworzony na bazie analizy indywidualnej	(362 318)	(348 300)
utworzony na bazie analizy kolektywnej	(2 010 317)	(1 613 318)
Kredyty i pożyczki udzielone klientom (netto):	72 472 589	68 117 195

21F. PODZIAŁ KREDYTÓW I POŻYCZEK WYCENIANYCH WG ZAMORTYZOWANEGO KOSZTU ZE WZGLĘDU NA RODZAJ KLIENTÓW

	31.12.2020	31.12.2019
Kredyty i pożyczki udzielone klientom (brutto)	74 845 224	70 078 813
korporacyjnym	19 008 622	19 201 079
indywidualnym	55 836 602	50 877 734
Odpis aktualizacyjny z tytułu utraty wartości	(2 372 635)	(1 961 618)
utworzony na należności od klientów korporacyjnych	(630 717)	(602 627)
utworzony na należności od klientów indywidualnych	(1 741 918)	(1 358 991)
Kredyty i pożyczki udzielone klientom (netto):	72 472 589	68 117 195

21G. ZMIANA STANU ODPISÓW Z TYTUŁU UTRATY WARTOŚCI KREDYTÓW I POŻYCZEK WYCENIANYCH WG ZAMORTYZOWANEGO KOSZTU

	01.01.2020 - 31.12.2020	01.01.2019 - 31.12.2019
Stan na początek okresu	1 961 618	1 758 867
Zmiana w wartości rezerw:	411 017	202 751
Odpisy dokonane w okresie	1 667 413	1 194 987
Wartości spisane w ciężar odpisów	(220 681)	(302 480)
Odwrocenie odpisów w okresie	(1 038 000)	(754 495)
Sprzedaż wierzytelności	(59 662)	0
Utworzenie KOIM*	37 798	45 900
Zmiana z tytułu różnic kursowych	20 250	5 179
Inne	3 899	13 661
Stan na koniec okresu	2 372 635	1 961 618

* Zgodnie z MSSF9 Grupa nalicza odsetki od portfela kredytowego z rozpoznaną utratą wartości od wartości ekspozycji netto. W tym celu naliczana jest i ujmowana jako pomniejszenie przychodów odsetkowych tak zwana korekta odsetek impairmentowych („KOIM”). Przedmiotowa korekta w bilansie prezentowana jest jako odpis z tytułu utraty wartości, w konsekwencji uzgodnienie zmiany stanu odpisów z tytułu utraty wartości wymaga uwzględnienia korekty KOIM ujmowanej w przychodach odsetkowych.

Grupa posiada w bilansie aktywa POCI w efekcie rozpoznania kredytów z rozpoznaną utratą wartości po połączeniu z Euro Bank S.A. i przejęciu SKOK Piast. W momencie połączenia przedmiotowe aktywa zostały ujęte w księgach Banku według wartości godziwej.

Wartość aktywów POCI przedstawia się następująco:

	Wartość bilansowa brutto	Skumulowana utrata wartości	Wartość bilansowa netto
31.12.2020			
- Przedsiębiorstwa	59	255	313
- Osoby prywatne	399 392	(26 607)	372 784
- Sektor instytucji rządowych i samorządowych	0	0	0
31.12.2019			
- Przedsiębiorstwa	101	(23)	78
- Osoby prywatne	523 989	(45 236)	478 753
- Sektor instytucji rządowych i samorządowych	0	0	0

**21H. ZMIANA ODPISÓW Z TYTUŁU UTRATY WARTOŚCI I WARTOŚCI BILANSOWEJ BRUTTO KREDYTÓW I POŻYCZEK
WYCENIANYCH WG ZAMORTYZOWANEGO KOSZTU W PODZIALE NA KOSZYKI I KLASY**

Przedsiębiorstwa: odpisy z tytułu utraty wartości	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	POCI	Razem
Stan na początek okresu	134 939	34 301	432 938	23	602 201
Transfery między koszykami	(6 180)	(4 527)	10 708	0	0
Wzrost w wyniku udzielenia lub nabycia	114 579	0	0	0	114 579
Zmiany z tytułu ryzyka kredytowego	(110 867)	13 271	200 890	(278)	103 017
Zmiany z tytułu zaprzestania ujmowania (za wyjątkiem sprzedaży i spisań)	(16 158)	(1 842)	(39 041)	0	(57 041)
Sprzedaż kredytów i pożyczek	0	0	(5 150)	0	(5 150)
Spisanie w ciężar odpisów	0	0	(136 865)	0	(136 865)
KOIM	0	0	3 397	0	3 397
Inne (w tym różnice kursowe)	1 891	205	2 242	0	4 339
Razem	118 205	41 409	469 120	(255)	628 478

Przedsiębiorstwa: kredyty i pożyczki wartość bilansowa brutto	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	POCI	Razem
Stan na początek okresu	16 729 596	1 420 459	858 434	101	19 008 590
Transfery między koszykami	(1 074 637)	591 549	483 088	0	0
Udzielone lub zakupione kredyty i pożyczki	7 913 111	0	0	0	7 913 111
Splacone kredyty i pożyczki	(7 837 782)	(474 526)	(216 866)	(42)	(8 529 215)
Sprzedaż	0	0	(5 688)	0	(5 688)
Spisanie w ciężar odpisów	(28)	0	(145 874)	0	(145 902)
Inne (w tym różnice kursowe)	416 681	23 673	52 879	0	493 233
Razem	16 146 941	1 561 156	1 025 973	59	18 734 129

Osoby prywatne: odpisy z tytułu utraty wartości	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	POCI	Razem
Stan na początek okresu	138 457	155 913	1 019 383	45 236	1 358 989
Transfery między koszykami	104 155	(63 724)	(40 431)	0	0
Wzrost w wyniku udzielenia lub nabycia	118 639	0	0	0	118 639
Zmiany z tytułu ryzyka kredytowego	(96 388)	168 869	412 356	(18 629)	466 208
Zmiany z tytułu zaprzestania ujmowania (za wyjątkiem sprzedaży i spisań)	(20 503)	(11 418)	(85 880)	0	(117 801)
Sprzedaż kredytów i pożyczek	0	0	(54 513)	0	(54 513)
Spisanie w ciężar odpisów	(176)	(278)	(83 362)	0	(83 816)
KOIM	0	0	34 400	0	34 400
Inne (w tym różnice kursowe)	1 228	2 164	16 420	0	19 812
Razem	245 411	251 527	1 218 373	26 607	1 741 918

Osoby prywatne: kredyty i pożyczki wartość bilansowa brutto	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	POCI	Razem
Stan na początek okresu	46 875 151	1 745 487	1 872 647	523 989	51 017 274
Transfery między koszykami	(1 528 410)	939 828	588 582	0	0
Udzielone lub zakupione kredyty i pożyczki	10 557 405	0	0	0	10 557 405
Splacone kredyty i pożyczki	(6 209 601)	(314 359)	(164 639)	(124 597)	(6 813 196)
Sprzedaż	0	(7)	(86 095)	0	(86 102)
Spisanie w ciężar odpisów	(343)	(1 334)	(81 478)	0	(83 155)
Inne (w tym różnice kursowe)	1 042 165	26 049	176 162	0	1 244 377
Razem	50 736 367	2 395 665	2 305 179	399 392	55 836 603

Sektor publiczny: odpisy z tytułu utraty wartości	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	POCI	Razem
Stan na początek okresu	426	0	0	0	426
Transfery między koszykami	0	0	0	0	0
Wzrost w wyniku udzielenia lub nabycia	14	0	0	0	14
Zmiany z tytułu ryzyka kredytowego	1 134	1	698	0	1 833
Zmiany z tytułu zaprzestania ujmowania (za wyjątkiem sprzedaży i spisań)	(31)	0	(4)	0	(35)
Inne (w tym różnice kursowe)	0	0	0	0	0
Razem	1 543	1	694	0	2 238

Sektor publiczny: kredyty i pożyczki wartość bilansowa brutto	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	POCI	Razem
Stan na początek okresu	192 483	13	0	0	192 496
Transfery między koszykami	(5 554)	239	5 315	0	0
Udzielone lub zakupione kredyty i pożyczki	92 657	0	0	0	92 657
Splacone kredyty i pożyczki	(10 588)	(74)	0	0	(10 662)
Inne (w tym różnice kursowe)	2	(0)	0	0	2
Razem	269 000	178	5 315	0	274 492

21I. KREDYTY I POŻYCZKI UDZIELONE KLIENTOM WYCENIANE WG ZAMORTYZOWANEGO KOSZTU WG TERMINÓW ZAPADALNOŚCI

	31.12.2020	31.12.2019
rachunki bieżące	2 746 506	3 866 359
do 1 miesiąca	1 054 951	1 228 451
powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	2 472 040	2 476 780
powyżej 3 miesięcy do 1 roku	7 924 173	6 980 357
powyżej 1 roku do 5 lat	24 964 128	22 902 484
powyżej 5 lat	33 182 697	30 164 020
dla których termin zapadalności upłynął	2 105 912	2 083 143
Odsetki	394 817	377 219
Razem brutto	74 845 224	70 078 813

21J. KREDYTY I POŻYCZKI UDZIELONE KLIENTOM WYCENIANE WG ZAMORTYZOWANEGO KOSZTU WG STRUKTURY WALUTOWEJ

	31.12.2020	31.12.2019
W walucie polskiej	56 794 474	51 524 094
W walutach obcych (po przeliczeniu na zł):	18 050 750	18 554 719
waluta: USD	115 866	106 179
waluta: EUR	3 586 164	3 816 004
waluta: CHF	14 344 610	14 623 768
waluta: JPY	122	217
pozostałe waluty	3 988	8 551
Razem brutto	74 845 224	70 078 813

21K. NALEŻNOŚCI Z TYTUŁU LEASINGU FINANSOWEGO

	31.12.2020	31.12.2019
Należności (brutto) z tytułu leasingu finansowego	6 777 327	7 260 832
Niezrealizowane przychody finansowe	(305 496)	(434 227)
Należności (netto) z tytułu leasingu finansowego	6 471 831	6 826 605
Należności (brutto) z tytułu leasingu finansowego wg terminów zapadalności		
do 1 roku	2 628 928	2 831 926
powyżej 1 roku do 2 lat	1 719 645	1 878 079
powyżej 2 lat do 3 lat	1 174 954	1 211 286
powyżej 3 lat do 4 lat	665 775	695 272
powyżej 4 lat do 5 lat	317 278	356 659
powyżej 5 lat	270 747	287 610
Razem	6 777 327	7 260 832
Należności (netto) z tytułu leasingu finansowego wg terminów zapadalności		
do 1 roku	2 495 703	2 642 069
powyżej 1 roku do 2 lat	1 638 037	1 761 721
powyżej 2 lat do 3 lat	1 128 753	1 147 180
powyżej 3 lat do 4 lat	642 028	662 487
powyżej 4 lat do 5 lat	306 500	341 120
powyżej 5 lat	260 810	272 028
Razem	6 471 831	6 826 605

Głównymi grupami przedmiotów finansowanych w formie leasingu są środki transportu (ciągniki siodłowe, naczepy, przyczepy, samochody ciężarowe, dostawcze, osobowe oraz inne), maszyny i urządzenia przemysłowe, sprzęt komputerowy jak również nieruchomości przemysłowe i komercyjne. W portfelu leasingowym Grupy znajdują się umowy, w których opłaty ustalone są w PLN lub w EUR, oparte na zmiennych lub stałych stopach procentowych.

Umowy z Klientami zawierane są na okresy od 1 roku do 10 lat. Umowy leasingowe przewidują zróżnicowany udział własny Klienta oraz wartość końcową przedmiotu, jak również zróżnicowaną wysokość rat leasingowych np. w zależności od sezonowości. Po zakończeniu umowy leasingu, Klient zobowiązany jest wykupić przedmiot za określoną w momencie jej zawierania cenę końcową. Przedmiot ten przez cały okres leasingu pozostaje własnością Grupy i stanowi główne zabezpieczenie spłat należności leasingowych.

22. AKTYWA WYCENIANE WEDŁUG ZAMORTYZOWANEGO KOSZTU INNE NIŻ KREDYTY I POŻYCZKI UDZIELONE KLIENTOM

22A. AKTYWA WYCENIANE WEDŁUG ZAMORTYZOWANEGO KOSZTU INNE NIŻ KREDYTY I POŻYCZKI UDZIELONE KLIENTOM

31.12.2020	Wartość bilansowa brutto			Skumulowana utrata wartości			Wartość bilansowa netto
	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	
Instrumenty dłużne	38 821	0	0	(3)	0	0	38 818
Lokaty oraz kredyty i pożyczki udzielone bankom i innym instytucjom monetarnym	625 430	0	0	0	0	0	625 430
Transakcje z przyrzeczeniem odkupu	66 350	0	0	0	0	0	66 350

31.12.2019	Wartość bilansowa brutto			Skumulowana utrata wartości			Wartość bilansowa netto
	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	
Instrumenty dłużne	48 207	0	0	(54)	0	0	48 153
Lokaty oraz kredyty i pożyczki udzielone bankom i innym instytucjom monetarnym	784 277	0	0	0	0	0	784 277
Transakcje z przyrzeczeniem odkupu	205 439	0	0	0	0	0	205 439

22B. INSTRUMENTY DŁUŻNE

	31.12.2020	31.12.2019
banki i inne instytucje monetarne	0	0
pozostałe przedsiębiorstwa	0	0
sektor budżetowy	38 818	48 153
Razem	38 818	48 153

22C. LOKATY ORAZ KREDYTY I POŻYCZKI UDZIELONE BANKOM I INNYM INSTYTUCJOM MONETARNYM

	31.12.2020	31.12.2019
Rachunki bieżące	102 748	213 459
Lokaty	522 532	570 036
Odsetki	150	782
Razem należności brutto	625 430	784 277
Odpis aktualizacyjny z tytułu utraty wartości	0	0
Razem należności netto	625 430	784 277

22D. LOKATY ORAZ KREDYTY I POŻYCZKI UDZIELONE BANKOM I INNYM INSTYTUCJOM MONETARNYM WG TERMINÓW ZAPADALNOŚCI

	31.12.2020	31.12.2019
rachunki bieżące	102 748	213 459
do 1 miesiąca	522 532	570 036
powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	0	0
powyżej 3 miesięcy do 1 roku	0	0
powyżej 1 roku do 5 lat	0	0
powyżej 5 lat	0	0
dla których termin zapadalności upłynął	0	0
Odsetki	150	782
Razem brutto	625 430	784 277

22E. LOKATY ORAZ KREDYTY I POŻYCZKI UDZIELONE BANKOM I INNYM INSTYTUCJOM MONETARNYM WG STRUKTURY WALUTOWEJ

	31.12.2020	31.12.2019
W walucie polskiej	24 646	5 337
W walutach obcych (po przeliczeniu na zł):	600 784	778 941
waluta: USD	32 630	119 959
waluta: EUR	488 671	500 570
waluta: CNY	29 926	69 621
waluta: GBP	7 397	24 556
waluta: CHF	6 119	12 271
waluta: JPY	7 301	7 589
pozostałe waluty	28 740	44 375
Razem brutto	625 430	784 277

22F. ZMIANA STANU ODPISÓW Z TYTUŁU UTRATY WARTOŚCI DLA LOKAT ORAZ KREDYTÓW I POŻYCZEK UDZIELONYCH BANKOM I INNYM INSTYTUCJOM MONETARNYM

	01.01.2020 - 31.12.2020	01.01.2019 - 31.12.2019
Stan na początek okresu	0	16
Odpisy dokonane w okresie	0	0
Odwrócenie odpisów w okresie	0	(16)
Stan na koniec okresu	0	0

22G. TRANSAKcje Z PRZYRZECZENIEM ODKUPU

	31.12.2020	31.12.2019
banki i inne instytucje monetarne	66 351	90 707
pozostałe przedsiębiorstwa	0	114 718
odsetki	(1)	14
Razem	66 350	205 439

23. INSTRUMENTY POCHODNE - RACHUNKOWOŚĆ ZABEZPIECZEŃ

Począwszy od 1 stycznia 2006 Grupa ustanowiła pierwsze formalne powiązanie zabezpieczające przed zagrożeniem zmiennością przepływów pieniężnych. Należy zaznaczyć, iż od momentu wdrożenia MSSF, zgodnie z MSR39, efekt wyceny wszelkich instrumentów pochodnych niezaklasyfikowanych i niebędących efektywnymi instrumentami zabezpieczającymi, prezentowany jest w wyniku z instrumentów finansowych wycenianych do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat. Stosowanie takiej metodologii skutkowało brakiem spójności w sposobie prezentacji instrumentów finansowych w Rachunku zysków i strat. Wynik odsetkowy na transakcjach instrumentami pochodnymi, zawieranych w celu zabezpieczenia przepływów pieniężnych w walutach obcych, z ekonomicznego punktu widzenia stanowi składnik marży odsetkowej (pozwala dopasować przychód odsetkowy z tytułu udzielenia kredytów walutowych z kosztem finansowania wynikającym z portfela depozytów złotych). Wdrożenie formalnej rachunkowości zabezpieczeń umożliwiło prezentację części przedmiotowych transakcji w Rachunku zysków i strat zgodnie z ich ekonomicznym sensem.

Zatwierdzona w Grupie Strategia Ryzyka określa ogólne zasady zabezpieczenia ryzyka rynkowego generowanego przez działalność komercyjną. Transakcje zewnętrzne kwalifikujące się do rachunkowości zabezpieczeń są wskazane w Strategii tuż po naturalnym zabezpieczeniu ekonomicznym. Grupa zastosowała (wg stanu na 31.12.2020 r.) rachunkowość zabezpieczeń przepływów pieniężnych w celu wyeliminowania zmienności przepływów pieniężnych:

- od kredytów hipotecznych denominowanych w walutach obcych oraz finansujących je depozytów w PLN,
- od aktywów finansowych denominowanych w PLN,
- od portfela wyemitowanych zobowiązań w PLN,
- z tytułu przyszłych przychodów i kosztów odsetkowych denominowanych w walutach obcych,
- od portfela zmiennoprocentowych walutowych kredytów hipotecznych,

które można przypisać do ryzyka stopy procentowej i ryzyka walutowego w horyzoncie czasowym ograniczonym do terminu zapadalności instrumentów zabezpieczających, zaprezentowanych w **nocie (23b)**.

Ponadto w wyniku przejęcia Euro Bank S.A. Grupa stosowała zabezpieczenie wartości godziwej instrumentu dłużnego o stałej stopie procentowej.

Pozycje zabezpieczane i zabezpieczające są ekonomicznie powiązane w taki sposób, że reagują one w sposób podobny na zabezpieczane ryzyko, ich wycena zostanie skompensowana w odpowiedzi na zmiany stóp rynkowych i kursu walutowego.

Grupa przeprowadza comiesięczne testy efektywności, oblicza i porównuje zmiany wartości godziwej pozycji zabezpieczanych i zabezpieczających. Efektywność zabezpieczenia jest mierzona metodą derywatu hipotetycznego, która zakłada prezentację pozycji zabezpieczanej jako hipotetyczny derywat, dla którego zmiany wartości godziwej są porównywane ze zmianami wartości godziwej instrumenty zabezpieczającego. Nieefektywność zabezpieczenia może wynikać z różnic w terminach przeszacowania pozycji zabezpieczanych i zabezpieczających lub z wyznaczenia jako pozycji zabezpieczającej istniejącego instrument pochodnego. Grupa desygnuje instrumenty zabezpieczające w dacie zawarcia transakcji i w ten sposób eliminuje to źródło nieefektywności. Raportowana przez Grupę nieefektywność zabezpieczenia obejmuje również amortyzację skumulowanych do daty likwidacji zmian wartości godziwej instrumentów pochodnych zaklasyfikowanych w dniu ich likwidacji jako zabezpieczające.

Poniżej zaprezentowano szczegółowe informacje na temat stosowanych przez Grupę relacji zabezpieczających, pozycji wyznaczonych jako zabezpieczane i zabezpieczające oraz prezentacji wyniku (wg stanu na 31.12.2020 r.):

	Zabezpieczenie zmienności przepływów pieniężnych generowanych przez portfel złotych aktywów finansowych	Zabezpieczenie zmienności przepływów pieniężnych generowanych przez portfel walutowych kredytów hipotecznych oraz finansujących je zobowiązań złotych
Opis relacji zabezpieczającej	Grupa zabezpiecza ryzyko zmienności przepływów pieniężnych generowanych przez złote aktywa finansowe. Zmienność przepływów pieniężnych wynika z ryzyka stopy procentowej.	Grupa zabezpiecza ryzyko zmienności przepływów pieniężnych generowanych przez walutowe kredyty hipoteczne oraz przez zobowiązania złote stanowiące bazę finansową dla tych kredytów. Zmienność przepływów pieniężnych wynika z ryzyka walutowego oraz ryzyka stopy procentowej.
Pozycje zabezpieczane	Przepływy pieniężne wynikające z portfela złotych aktywów finansowych	Przepływy pieniężne wynikające z portfela walutowych kredytów hipotecznych oraz finansujących je depozytów złotych i wyemitowanych złotych dłużnych papierów wartościowych.
Instrumenty zabezpieczające	Transakcje IRS	Transakcje CIRS
Prezentacja wyniku na transakcjach zabezpieczanych i zabezpieczających	Efektywna część wyceny instrumentów zabezpieczających ujmowana jest w kapitale z aktualizacji wyceny; odsetki zarówno od instrumentów zabezpieczających jaki i od instrumentów zabezpieczanych ujmowane są w wyniku odsetkowym. Nieefektywna część wyceny instrumentów zabezpieczających ujmowana jest w rachunku zysków i strat jako wynik na instrumentach wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat.	Efektywna część wyceny instrumentów zabezpieczających ujmowana jest w kapitale z aktualizacji wyceny. Nieefektywną część wyceny instrumentów zabezpieczających ujmowana jest w rachunku zysków i strat jako wynik na instrumentach wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat.

	Zabezpieczenie zmienności przepływów pieniężnych generowanych przez portfel wyemitowanych zobowiązań złotych	Zabezpieczenie zmienności przepływów pieniężnych z tytułu przyszłych przychodów i kosztów odsetkowych denominowanych w walutach obcych
Opis relacji zabezpieczającej	Grupa zabezpiecza ryzyko zmienności przepływów pieniężnych generowanych przez wyemitowane zobowiązania złote. Zmienność przepływów pieniężnych wynika z ryzyka stopy procentowej.	Grupa zabezpiecza ryzyko zmienności przyszłych przepływów pieniężnych z tytułu walutowych przychodów i kosztów odsetkowych. Zmienność przepływów pieniężnych wynika z ryzyka walutowego.
Pozycje zabezpieczane	Przepływy pieniężne wynikające z portfela wyemitowanych zobowiązań złotych.	Przepływy pieniężne z tytułu przyszłych przychodów i kosztów odsetkowych denominowanych w walutach obcych.
Instrumenty zabezpieczające	Transakcje IRS	Pozycja walutowa wynikająca z rozpoznanych przyszłych zobowiązań leasingowych.
Prezentacja wyniku na transakcjach zabezpieczanych i zabezpieczających	Efektywna część wyceny instrumentów zabezpieczających ujmowana jest w kapitale z aktualizacji wyceny; odsetki zarówno od instrumentów zabezpieczających jaki i od instrumentów zabezpieczanych ujmowane są w wyniku odsetkowym. Nieefektywną część wyceny instrumentów zabezpieczających ujmowana jest w rachunku zysków i strat jako wynik na instrumentach wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat.	Efektywna część rewaluacji spot instrumentów zabezpieczających ujmowana jest w kapitale z aktualizacji wyceny. Nieefektywną część wyceny pozycji zabezpieczających ujmowana jest w rachunku zysków i strat jako wynik na instrumentach wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat.

	Zabezpieczenie zmienności przepływów pieniężnych generowanych przez portfel zmiennoprocentowych walutowych kredytów hipotecyjnych	Zabezpieczenie wartości godziwej instrumentu dłużnego o stałej stopie procentowej
Opis relacji zabezpieczającej	Grupa zabezpiecza ryzyko walutowe i ryzyko stopy procentowej przepływów pieniężnych dla części okresu - w horyzoncie czasowym trwania transakcji zabezpieczających - z tytułu zmiennoprocentowych kredytów w walucie obcej poprzez zamianę przepływów odsetkowych w walucie obcej na przepływy złotowe.	Grupa zabezpiecza część ryzyka stopy procentowej, związanego ze zmianą wartości godziwej dłużnego instrumentu o stałej stopie procentowej wycenianego przez inne całkowite dochody, wynikającej ze zmienności rynkowych stóp procentowych.
Pozycje zabezpieczane	Przepływy pieniężne wynikające z portfela walutowych kredytów hipotecyjnych.	Portfel stałokuponowych dłużnych papierów wartościowych zaklasyfikowane do kategorii aktywów finansowych wycenianych wg wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody denominowane w PLN.
Instrumenty zabezpieczające	Transakcje FX Swap	Transakcje IRS
Prezentacja wyniku na transakcjach zabezpieczających i zabezpieczających	Efektywna część wyceny instrumentów zabezpieczających ujmowana jest w kapitale z aktualizacji wyceny; odsetki od instrumentów zabezpieczających (rozliczone punkty swapowe) prezentowane są w marży odsetkowej. Nieefektywną część wyceny instrumentów zabezpieczających ujmowana jest w rachunku zysków i strat jako wynik na instrumentach wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat.	Wynik z tytułu zmiany wyceny do wartości godziwej pozycji zabezpieczanych w zakresie zabezpieczanego ryzyka odnoszony jest do wyniku z tytułu rachunkowości zabezpieczeń. Pozostała część zmiany wyceny do wartości godziwej ujmowana jest w pozostałych całkowitych dochodach. Odsetki od dłużnych papierów wartościowych ujmowane są w wyniku odsetkowym. Zmiana wyceny do wartości godziwej instrumentów pochodnych stanowiących zabezpieczenie jest prezentowana w wyniku z tytułu rachunkowości zabezpieczeń, a odsetki od tych instrumentów ujmowane są w wyniku odsetkowym.

23A. RACHUNKOWOŚĆ ZABEZPIECZEŃ

31.12.2020	Wartość nominalna instrumentów o terminie pozostającym do realizacji				Wartości godziwe		
	poniżej 3 miesięcy	od 3 miesięcy do 1 roku	od 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	Razem	Aktywa	Pasywa
1. Instrumenty pochodne stanowiące zabezpieczenie przepływów pieniężnych związane ze stopą procentową i/lub kursem walutowym *							
Kontrakty CIRS **	4 214 237	5 833 452	20 482 303	0	(632 447)	21 795	654 242
Kontrakty IRS	0	500 000	2 680 000	0	(45 903)	0	45 903
Kontrakty FXS	2 531 417	0	0	0	(29 116)	0	29 116
2. Instrumenty pochodne stanowiące zabezpieczenie wartości godziwej związane ze stopą procentową							
Kontrakty IRS	0	50 000	0	90 000	(9 588)	0	9 588
3. Razem instrumenty pochodne stanowiące zabezpieczenie	6 745 653	6 383 452	23 162 303	90 000	(717 055)	21 795	738 850

* Wartość nominalna dla instrumentów pochodnych dwuwalutowych prezentowana jest w kwocie stanowiącej sumę obydwu stron transakcji wyrażonych w PLN.

** Pozycja zawiera transakcje z przyszłą datą rozliczenia o wartości 10 645 826 tys. zł, zawarte w celu zapewnienia ciągłości finansowania portfela CHF po rozliczeniu aktywnych obecnie kontraktów.

31.12.2019	Wartość nominalna instrumentów o terminie pozostającym do realizacji				Wartości godziwe		
	poniżej 3 miesięcy	od 3 miesięcy do 1 roku	od 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	Razem	Aktywa	Pasywa
1. Instrumenty pochodne stanowiące zabezpieczenie przepływów pieniężnych związane ze stopą procentową i/lub kursem walutowym *							
Kontrakty CIRS **	4 056 194	8 053 048	13 103 887	741 250	(380 312)	37 641	417 953
Kontrakty IRS	280 000	475 000	500 000	0	4 732	4 732	0
Kontrakty FXS	706 197	0	0	0	56	786	730
2. Instrumenty pochodne stanowiące zabezpieczenie wartości godziwej związane ze stopą procentową							
Kontrakty IRS	0	0	500 000	90 000	(8 164)	0	8 164
3. Razem instrumenty pochodne stanowiące zabezpieczenie	5 042 391	8 528 048	14 103 887	831 250	(383 688)	43 159	426 847

* Wartość nominalna dla instrumentów pochodnych dwuwalutowych prezentowana jest w kwocie stanowiącej sumę obydwu stron transakcji wyrażonych w PLN.

** Pozycja zawiera transakcje z przyszłą datą rozliczenia o wartości 2 741 705 tys. zł, zawarte w celu zapewnienia ciągłości finansowania portfela CHF po rozliczeniu aktywnych obecnie kontraktów.

23B. RACHUNKOWOŚĆ ZABEZPIECZEŃ Z TYTUŁU ZABEZPIECZENIA PRZEPŁYWÓW ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH

Relacja zabezpieczająca	Maksymalny termin wystąpienia przepływów pieniężnych, których wartość jest zabezpieczana
Zabezpieczenie zmienności przepływów pieniężnych generowanych przez portfel złotych aktywów finansowych	2025-11-05
Zabezpieczenie zmienności przepływów pieniężnych generowanych przez portfel walutowych kredytów hipotecznych oraz finansujących je zobowiązań złotych	2025-01-07
Zabezpieczenie zmienności przepływów pieniężnych generowanych przez portfel wyemitowanych zobowiązań złotych	2022-03-03
Zabezpieczenie zmienności przepływów pieniężnych z tytułu przyszłych przychodów i kosztów odsetkowych denominowanych w walutach obcych	2030-04-30
Zabezpieczenie zmienności przepływów pieniężnych generowanych przez portfel zmiennoprocentowych walutowych kredytów hipotecznych	2021-03-30
Nieefektywna część zmian wyceny instrumentów zabezpieczających ujęta w Rachunku zysków i strat w 2020 roku wyniosła -9 253 tys. zł. (w 2019 roku było to odpowiednio -19 878 tys. zł).	

Nieefektywna część zmian wyceny instrumentów zabezpieczających ujęta w Rachunku zysków i strat została zaprezentowana w **nocie (8)**.

23C. ZABEZPIECZENIE ZMIENNOŚCI PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH - INSTRUMENTY ZABEZPIECZANE

Transakcje	Pozycja w bilansie	Zmiany wartości godziwej instrumentu zabezpieczanego przyjęte do wyznaczenia kwoty nieefektywnej w okresie	Wartość kapitałów z tytułu czynnych relacji zabezpieczających	Wartość kapitałów do rozliczenia z tytułu zakończonych relacji zabezpieczających
▪ CIRS	Kredyty i pożyczki udzielone klientom	(677)	(21 224)	(1 795)
▪ IRS	Kredyty i pożyczki udzielone klientom	166	0	0
▪ FX swap	Kredyty i pożyczki udzielone klientom	(3 441)	3 643	0
▪ FX spot	Przyszłe przychody i koszty odsetkowe	20 026	(17 388)	0
▪ IRS	Wyemitowane dłużne papiery wartościowe	13 606	(12 548)	0
▪ IRS	Instrumenty dłużne	(4 893)	4 893	
Razem		24 787	(42 624)	(1 795)

23D. ZABEZPIECZENIE ZMIENNOŚCI PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH - INSTRUMENTY ZABEZPIECZAJĄCE

Transakcje	Zmiany wartości godziwej instrumentu zabezpieczającego przyjęte do wyznaczenia kwoty nieefektywnej w okresie	Nieefektywność rozpoznana w Rachunku zysków i strat	Reklasyfikacja z kapitału do Rachunku zysków i Strat
- CIRS	677	(9 253)	0
- IRS	(166)	0	0
- FX swap	3 441	0	0
- FX spot	(20 026)	0	0
- IRS	(13 606)	57	0
- IRS	4 893	0	0
Razem	(24 787)	(9 196)	0

23E. ZABEZPIECZENIE WARTOŚCI GODZIWEJ - INSTRUMENTY ZABEZPIECZANE

Transakcje	Pozycja w bilansie	Zmiany wartości godziwej instrumentu zabezpieczanego przyjęte do wyznaczenia kwoty nieefektywnej w okresie
IRS	Instrumenty dłużne wyceniane przez inne całkowite dochody	5 744
Razem		5 744

23F. ZABEZPIECZENIE WARTOŚCI GODZIWEJ - INSTRUMENTY ZABEZPIECZAJĄCE

Transakcje	Zmiany wartości godziwej instrumentu zabezpieczającego przyjęte do wyznaczenia kwoty nieefektywnej w okresie	Nieefektywność rozpoznana w Rachunku zysków i strat
IRS	(5 220)	524
Razem	(5 220)	524

24. INWESTYCJE W JEDNOSTKACH ZALEŻNYCH, WE WSPÓLNYCH PRZEDSIĘWZIĘCIACH I W JEDNOSTKACH STOWARZYSZONYCH

24A. INWESTYCJE W JEDNOSTKACH POWIĄZANYCH

	31.12.2020	31.12.2019
Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych	0	0

24B. INWESTYCJE W JEDNOSTKACH POWIĄZANYCH

	01.01.2020 - 31.12.2020	01.01.2019 - 31.12.2019
Stan na początek okresu	0	0
sprzedaż	0	0
wycena metodą praw własności	0	0
Stan na koniec okresu	0	0

25. RZECZOWE AKTYWA TRWAŁE

25A. RZECZOWE AKTYWA TRWAŁE

	31.12.2020	31.12.2019
Grunty	2 434	2 434
Budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej	67 073	70 249
Urządzenia techniczne i maszyny	88 121	93 097
Środki transportu	9 490	15 282
Inne środki trwałe	23 872	18 644
Środki trwałe w budowie	59 257	63 324
Prawa do użytkowania powierzchni biurowej	321 566	403 300
Razem	571 813	666 330

25B. ZMIANA STANU RZECZOWYCH AKTYWÓW TRWAŁYCH (WG GRUP RODZAJOWYCH) ZA OKRES 01.01.2020 - 31.12.2020

	grunty	budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej	urządzenia techniczne i maszyny	środki transportu	inne środki trwałe	środki trwałe w budowie i zaliczki	Prawa do użytkowania powierzchni biurowej	RAZEM
a) wartość brutto rzeczowych aktywów trwałych na początek okresu	2 434	318 739	264 913	30 547	89 762	63 324	499 873	1 269 592
b) zwiększenia (z tytułu)	0	10 801	25 649	2 063	12 970	44 834	45 505	141 822
zakup	0	0	731	2 063	0	25 847	0	28 641
przyjęcie ze środków trwałych w budowie	0	10 801	24 918	0	12 970	0	0	48 689
inwestycje nieopłacone	0	0	0	0	0	18 987	0	18 987
ujęcie prawa do użytkowania w okresie	0	0	0	0	0	0	45 505	45 505
c) zmniejszenia (z tytułu)	0	7 135	9 097	663	2 252	48 901	35 403	103 451
sprzedaż	0	2 786	5 033	592	227	0	0	8 638
likwidacja	0	4 349	4 064	71	2 025	0	35 186	45 695
rozliczenie środków trwałych w budowie	0	0	0	0	0	48 689	0	48 689
inne	0	0	0	0	0	212	217	429
d) wartość brutto rzeczowych aktywów trwałych na koniec okresu	2 434	322 405	281 465	31 947	100 480	59 257	509 975	1 307 963
e) skumulowana amortyzacja (umorzenie) na początek okresu	0	239 616	171 816	15 265	71 117	0	96 573	594 387
f) amortyzacja za okres (z tytułu)	0	6 842	21 528	7 192	5 490	0	91 836	132 888
odpis bieżący (RZiS)	0	11 884	29 773	7 752	6 868	0	111 009	167 286
zmniejszenia z tytułu sprzedaży	0	(2 015)	(4 305)	(539)	(185)	0	0	(7 044)
zmniejszenia z tytułu likwidacji	0	(3 089)	(3 900)	(21)	(1 171)	0	(19 173)	(27 354)
przeniesienie z odpisów z tytułu utraty wartości	0	0	0	0	0	0	0	0
inne	0	62	(40)	0	(22)	0	0	0
g) skumulowana amortyzacja (umorzenie) na koniec okresu	0	246 458	193 344	22 457	76 607	0	188 409	727 275
h) odpisy z tytułu utraty wartości na początek okresu	0	8 874	0	0	1	0	0	8 875
utworzenie odpisów z tytułu utraty wartości	0	0	0	0	0	0	0	0
rozwiązanie odpisów z tytułu utraty wartości	0	0	0	0	0	0	0	0
i) odpisy z tytułu utraty wartości na koniec okresu	0	8 874	0	0	1	0	0	8 875
j) wartość netto rzeczowych aktywów trwałych na koniec okresu	2 434	67 073	88 121	9 490	23 872	59 257	321 566	571 813

25c. ZMIANA STANU RZECZOWYCH AKTYWÓW TRWAŁYCH (WG GRUP RODZAJOWYCH) ZA OKRES 01.01.2019 - 31.12.2019

	grunty	budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej	urządzenia techniczne i maszyny	środki transportu	inne środki trwałe	środki trwałe w budowie i zaliczki	Prawa do użytkowania powierzchni biurowej	RAZEM
a) wartość brutto rzeczowych aktywów trwałych na początek okresu	2 284	310 044	234 520	47 118	83 689	23 939	0	701 594
a1) początkowe ujęcie prawa do użytkowania	0	0	0	0	0	0	370 045	370 045
b) zwiększenia (z tytułu)	150	18 163	43 598	10 961	16 397	79 531	132 244	301 044
zakup	150	9 745	24 571	10 961	3 696	68 810	81 623	199 556
przyjęcie ze środków trwałych w budowie	0	8 418	19 027	0	12 701	0	0	40 146
inwestycje nieopłacone	0	0	0	0	0	10 721	0	10 721
ujęcie prawa do użytkowania w okresie	0	0	0	0	0	0	50 621	50 621
c) zmniejszenia (z tytułu)	0	9 468	13 205	27 532	10 324	40 146	2 416	103 091
sprzedaż	0	3 718	3 751	27 532	1 020	0	0	36 021
likwidacja	0	5 750	9 454	0	9 304	0	2 416	26 924
rozliczenie środków trwałych w budowie	0	0	0	0	0	40 146	0	40 146
inne	0	0	0	0	0	0	0	0
d) wartość brutto rzeczowych aktywów trwałych na koniec okresu	2 434	318 739	264 913	30 547	89 762	63 324	499 873	1 269 592
e) skumulowana amortyzacja (umorzenie) na początek okresu	0	234 689	159 731	10 334	77 445	0	0	482 199
f) amortyzacja za okres (z tytułu)	0	4 927	12 085	4 931	(6 328)	0	96 573	112 188
odpis bieżący (RZiS)	0	14 304	25 087	6 654	3 944	0	96 801	146 790
zmniejszenia z tytułu sprzedaży	0	(3 718)	(3 667)	(1 723)	(1 020)	0	0	(10 128)
zmniejszenia z tytułu likwidacji	0	(5 659)	(9 335)	0	(9 252)	0	(228)	(24 474)
przeniesienie z odpisów z tytułu utraty wartości	0	0	0	0	0	0	0	0
inne	0	0	0	0	0	0	0	0
g) skumulowana amortyzacja (umorzenie) na koniec okresu	0	239 616	171 816	15 265	71 117	0	96 573	594 387
h) odpisy z tytułu utraty wartości na początek okresu	0	8 753	0	0	1	0	0	8 754
utworzenie odpisów z tytułu utraty wartości	0	121	0	0	0	0	0	121
rozwiązanie odpisów z tytułu utraty wartości	0	0	0	0	0	0	0	0
i) odpisy z tytułu utraty wartości na koniec okresu	0	8 874	0	0	1	0	0	8 875
j) wartość netto rzeczowych aktywów trwałych na koniec okresu	2 434	70 249	93 097	15 282	18 644	63 324	403 300	666 330

26. WARTOŚCI NIEMATERIALNE

26A. WARTOŚCI NIEMATERIALNE

	31.12.2020	31.12.2019
Wartość firmy - połączenie z Euro Bank S.A.	192 126	162 757
Pozostałe wartości niematerialne:	192 655	179 896
prawa autorskie, patenty i podobne wartości	31 929	17 674
oprogramowanie komputerowe (licencje)	58 113	47 997
inne	17 883	24 247
zaliczki na wartości niematerialne	84 730	89 978
Razem	384 781	342 653

26B. ZMIANA STANU WARTOŚCI NIEMATERIALNYCH (WG GRUP RODZAJOWYCH) ZA OKRES 01.01.2020 - 31.12.2020

	prawa autorskie, patenty i podobne wartości	oprogramowanie komputerowe (licencje)	inne wartości niematerialne	zaliczki na wartości niematerialne	RAZEM
a) wartość brutto wartości niematerialnych na początek okresu	42 354	328 653	28 169	89 978	489 154
b) zwiększenia (z tytułu)	23 291	37 839	2	55 922	117 054
nakłady na wartości niematerialne	0	572	0	44 578	45 150
inwestycje nieopłacone	0	0	0	11 344	11 344
przejęcie z inwestycji i zaliczek	23 291	37 267	2	0	60 560
inne	0	0	0	0	0
c) zmniejszenia (z tytułu)	0	0	0	61 170	61 170
likwidacja	0	0	0	16	16
rozliczenie zaliczek do wartości niematerialnych	0	0	0	60 560	60 560
inne	0	0	0	594	594
d) wartość brutto wartości niematerialnych na koniec okresu	65 645	366 492	28 171	84 730	545 038
e) skumulowana amortyzacja (umorzenie) na początek okresu	24 680	276 668	3 922	0	305 270
f) amortyzacja za okres (z tytułu)	9 036	27 723	6 366	0	43 125
odpis bieżący (RZiS)	8 901	27 857	6 367	0	43 125
inne	135	(134)	(1)	0	0
g) skumulowana amortyzacja (umorzenie) na koniec okresu	33 716	304 391	10 288	0	348 395
h) odpisy z tytułu utraty wartości na początek okresu	0	3 988	0	0	3 988
i) odpisy z tytułu utraty wartości na koniec okresu	0	3 988	0	0	3 988
j) wartość netto wartości niematerialnych na koniec okresu	31 929	58 113	17 883	84 730	192 655

26C. ZMIANA STANU WARTOŚCI NIEMATERIALNYCH (WG GRUP RODZAJOWYCH) ZA OKRES 01.01.2019 - 31.12.2019

	prawa autorskie, patenty i podobne wartości	oprogramowanie komputerowe (licencje)	inne wartości niematerialne	zaliczki na wartości niematerialne	RAZEM
a) wartość brutto wartości niematerialnych na początek okresu	30 582	341 461	27	590	372 660
b) zwiększenia (z tytułu)	11 772	30 685	30 790	122 474	195 721
nakłady na wartości niematerialne	3 156	6 346	30 790	69 036	109 328
inwestycje nieopłacone	0	0	0	11 605	11 605
reklasifikacja nakładów na oprogramowanie do zaliczek	0	0	0	41 833	41 833
przejęcie z inwestycji i zaliczek	8 616	24 339	0	0	32 955
c) zmniejszenia (z tytułu)	0	43 493	2 648	33 086	79 227
likwidacja	0	1 660	2 648	0	4 308
reklasifikacja nakładów na oprogramowanie do zaliczek	0	41 833	0	0	41 833
rozliczenie zaliczek do wartości niematerialnych	0	0	0	33 086	33 086
d) wartość brutto wartości niematerialnych na koniec okresu	42 354	328 653	28 169	89 978	489 154
e) skumulowana amortyzacja (umorzenie) na początek okresu	18 257	253 924	27	0	272 208
f) amortyzacja za okres (z tytułu)	6 423	22 744	3 895	0	33 062
odpis bieżący (RZiS)	6 571	22 773	4 738	0	34 082
likwidacja	(148)	(29)	(843)	0	(1 020)
g) skumulowana amortyzacja (umorzenie) na koniec okresu	24 680	276 668	3 922	0	305 270
h) odpisy z tytułu utraty wartości na początek okresu	0	3 988	0	0	3 988
i) odpisy z tytułu utraty wartości na koniec okresu	0	3 988	0	0	3 988
j) wartość netto wartości niematerialnych na koniec okresu	17 674	47 997	24 247	89 978	179 896

27. AKTYWA Z TYTUŁU ODROZONEGO PODATKU DOCHODOWEGO

27A. AKTYWA I REZERWA Z TYTUŁU ODROZONEGO PODATKU DOCHODOWEGO

	31.12.2020			31.12.2019		
	Aktywo z tytułu odroczonego podatku	Rezerwa na odroczonego podatek dochodowy	Aktywo z tytułu odroczonego podatku, netto	Aktywo z tytułu odroczonego podatku	Rezerwa na odroczonego podatek dochodowy	Aktywo z tytułu odroczonego podatku, netto
Różnica pomiędzy amortyzacją podatkową a bilansową	27 195	(19 806)	7 389	77 167	(3 807)	73 360
Wycena bilansowa instrumentów finansowych	138 727	(150 000)	(11 273)	83 451	(106 714)	(23 263)
Niezrealizowane należności/zobowiązania z tytułu instrumentów pochodnych	12 285	(14 486)	(2 201)	13 753	(20 117)	(6 364)
Odsetki do zapłacenia/otrzymania od lokat i papierów wartościowych	31 410	(56 731)	(25 321)	34 958	(60 770)	(25 812)
Odsetki i dyskonto od kredytów i wierzytelności	0	(77 272)	(77 272)	2	(74 142)	(74 140)
Przychody i koszty rozliczane wg efektywnej stopy procentowej	188 794	(1 221)	187 573	180 305	(1 251)	179 054
Rezerwy na kredyty stanowiące różnice przejściowe	454 771	0	454 771	363 612	0	363 612
Świadczenia pracownicze	20 398	0	20 398	21 366	0	21 366
Prawa do użytkowania	8 501	0	8 501	6 347	(33)	6 314
Rezerwy na koszty	87 013	0	87 013	22 361	0	22 361
Wycena aktywów inwestycyjnych, zabezpieczenia przepływów środków pieniężnych oraz zyski/straty aktuarialne odniesione w inne całkowite dochody	9 315	(56 197)	(46 882)	6 121	(22 565)	(16 444)
Straty podatkowe do odliczenia w przyszłości	57 105	0	57 105	9 343	0	9 343
Pozostałe	2 351	(861)	1 490	3 519	(1 388)	2 131
Aktywo z tytułu odroczonego podatku, netto	1 037 865	(376 574)	661 291	822 305	(290 787)	531 518
w tym długoterminowe aktywo z tytułu odroczonego podatku, netto			366 807			167 496

27B. ZMIANY Z TYTUŁU RÓŻNIC PRZEJŚCIOWYCH

	31.12.2019	Korekty za lata ubiegłe	Zmiany odnoszone na wynik finansowy	Zmiany odnoszone na kapitały	31.12.2020
Różnica pomiędzy amortyzacją podatkową a bilansową	73 360	0	(65 971)	0	7 389
Wycena bilansowa instrumentów finansowych	(23 263)	0	11 990	0	(11 273)
Niezrealizowane należności/ zobowiązania z tytułu instrumentów pochodnych	(6 364)	0	4 163	0	(2 201)
Odsetki do zapłacenja/otrzymania od lokat i papierów wartościowych	(25 812)	0	491	0	(25 321)
Odsetki i dyskonto od kredytów i wierzytelności	(74 140)	0	(3 132)	0	(77 272)
Przychody i koszty rozliczane wg efektywnej stopy proc.	179 054	0	8 519	0	187 573
Rezerwy na kredyty stanowiące różnice przejściowe	363 612	0	91 159	0	454 771
Świadczenia pracownicze	21 366	0	(968)	0	20 398
Prawa do użytkowania	6 314	0	2 187	0	8 501
Rezerwy na przyszłe koszty	22 361	0	64 652	0	87 013
Wycena aktywów inwestycyjnych, zabezpieczenia przepływów środków pieniężnych oraz zyski/straty aktuarialne odniesione w inne całkowite dochody	(16 444)	0	0	(30 438)	(46 882)
Straty podatkowe do odliczenia w przyszłości	9 343	0	47 762	0	57 105
Pozostałe	2 131	17 186	(17 827)		1 490
Razem	531 518	17 186	143 025	(30 438)	661 291

27C. ZMIANY Z TYTUŁU RÓŻNIC PRZEJŚCIOWYCH

	31.12.2018	Korekty za lata ubiegłe	Zmiany odnoszone na wynik finansowy	Zmiany odnoszone na kapitały	31.12.2019
Różnica pomiędzy amortyzacją podatkową a bilansową	77 796	0	(4 436)	0	73 360
Wycena bilansowa instrumentów finansowych	(19 656)	0	(3 607)	0	(23 263)
Niezrealizowane należności/ zobowiązania z tytułu instrumentów pochodnych	(8 708)	0	2 344	0	(6 364)
Odsetki do zapłacenja/otrzymania od lokat i papierów wartościowych	(15 287)	0	(10 525)	0	(25 812)
Odsetki i dyskonto od kredytów i wierzytelności	(47 710)	0	(26 430)	0	(74 140)
Przychody i koszty rozliczane wg efektywnej stopy proc.	87 868	0	91 186	0	179 054
Rezerwy na kredyty stanowiące różnice przejściowe	238 209	0	125 403	0	363 612
Świadczenia pracownicze	16 137	0	5 229	0	21 366
Prawa do użytkowania	0	0	6 314	0	6 314
Rezerwy na przyszłe koszty	25 199	0	(2 838)	0	22 361
Wycena aktywów inwestycyjnych, zabezpieczenia przepływów środków pieniężnych oraz zyski/straty aktuarialne odniesione w inne całkowite dochody	(17 286)	21 423	0	(20 581)	(16 444)
Straty podatkowe do odliczenia w przyszłości	1 320	0	8 023	0	9 343
Pozostałe	(2 167)	136 518	(132 220)	0	2 131
Razem	335 715	157 941	58 443	(20 581)	531 518

27D. ZMIANY PODATKU ODROZONEGO

	1.01.2020 - 31.12.2020	1.01.2019 - 31.12.2019
Różnica pomiędzy amortyzacją podatkową a bilansową	(65 971)	(4 436)
Wycena bilansowa instrumentów finansowych	11 990	(3 607)
Niezrealizowane należności/ zobowiązania z tytułu instrumentów pochodnych	4 163	2 344
Odsetki do zapłacenia/otrzymania od lokat i papierów wartościowych	491	(10 525)
Odsetki i dyskonto od kredytów i wierzytelności	(3 132)	(26 430)
Przychody i koszty rozliczane wg efektywnej stopy procentowej	8 519	91 186
Rezerwy na kredyty stanowiące różnice przejściowe	91 159	125 403
Świadczenia pracownicze	(968)	5 229
Prawa do użytkowania	2 187	6 314
Rezerwy na przyszłe koszty	64 652	(2 838)
Straty podatkowe do odliczenia w przyszłości	47 762	8 023
Pozostałe	(17 827)	(132 220)
Zmiany z tytułu podatku odroczonego odniesione na wynik	143 025	58 443
Wycena aktywów inwestycyjnych, zabezpieczenia przepływów środków pieniężnych oraz zyski/straty aktuarialne odniesione w inne całkowite dochody	(30 438)	(20 581)

27E. KWOTA UJEMNYCH RÓŻNIC PRZEJŚCIOWYCH, W ZWIĄZKU Z KTÓRYMI NIE UJĘTO W BILANSIE SKŁADNIKA AKTYWÓW Z TYTUŁU ODROZONEGO PODATKU DOCHODOWEGO

Rok wygaśnięcia różnic przejściowych	31.12.2020	31.12.2019
Bezterminowo	12 125	12 125
Razem	12 125	12 125

Wartość ujemnych różnic przejściowych prezentowana w powyższej tabeli została przeliczona obowiązującą stopą podatkową.

Bazując na zapisach MSR 12 Grupa dokonała kompensaty aktywa z tytułu podatku odroczonego z rezerwami z tytułu podatku odroczonego.

	31.12.2020	31.12.2019
Aktywa netto z tytułu odroczonego podatku dochodowego	661 291	531 518
Rezerwa netto z tytułu odroczonego podatku dochodowego	-	-
Razem	661 291	531 518

28. INNE AKTYWA

	31.12.2020	31.12.2019
Koszty do rozliczenia w czasie	95 556	75 112
Dochody do otrzymania	27 290	31 026
Rozliczenia międzybankowe	12	173
Rozliczenia z tytułu transakcji na instrumentach finansowych	0	6 484
Należności od dłużników różnych	222 208	117 392
Rozrachunki publiczno-prawne	13 813	29 681
Rozrachunki z tytułu działalności Millennium Dom Maklerski S.A.	14 635	4 243
Pozostałe	158 220	148 478
Razem pozostałe aktywa, brutto	531 734	412 589
Odpisy aktualizujące	(22 699)	(12 811)
Razem pozostałe aktywa, netto	509 035	399 778
w tym pozostałe aktywa finansowe *	241 446	146 507
w tym pozostałe aktywa długoterminowe	341	1 753

* w pozostałych aktywach finansowych ujęto całość pozostałych aktywów netto z wyłączeniem Kosztów do rozliczenia w czasie, Rozrachunków publiczno-prawnych oraz pozycji Pozostałe

29. AKTYWA TRWAŁE DO ZBYCIA

29A. AKTYWA TRWAŁE DO ZBYCIA ZA OKRES 01.01.2020 - 31.12.2020

	grunty	budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej	urządzenia techniczne i maszyny	środki transportu	inne środki trwałe	RAZEM
a) wartość na początek okresu	70	67	27	6	39 408	39 578
b) odpisy z tytułu utraty wartości na początek okresu	(64)	(40)	(27)	(6)	0	(137)
c) wartość aktywów trwałych do zbycia netto na początek okresu	6	27	0	0	39 408	39 441
d) zmiany wartości w okresie, w tym:	0	0	0	0	(13 491)	(13 491)
sprzedaż aktywów trwałych do zbycia	0	0	0	0	0	0
e) wartość na koniec okresu	70	67	27	6	25 917	26 087
f) zmiana odpisów z tytułu utraty wartości w okresie, w tym:	0	0	0	0	(3 560)	(3 560)
sprzedaż aktywów trwałych do zbycia	0	0	0	0	0	0
g) odpisy z tytułu utraty wartości na koniec okresu	(64)	(40)	(27)	(6)	(3 560)	(3 697)
h) wartość aktywów trwałych do zbycia netto na koniec okresu	6	27	0	0	22 357	22 390

29B. AKTYWA TRWAŁE DO ZBYCIA ZA OKRES 01.01.2019 - 31.12.2019

	grunty	budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej	urządzenia techniczne i maszyny	środki transportu	inne środki trwałe	RAZEM
a) wartość na początek okresu	70	66	27	6	25 641	25 810
b) odpisy z tytułu utraty wartości na początek okresu	(64)	(39)	(27)	(6)	0	(136)
c) wartość aktywów trwałych do zbycia netto na początek okresu	6	27	0	0	25 641	25 674
d) zmiany wartości w okresie, w tym:	0	0	0	0	13 767	13 767
sprzedaż aktywów trwałych do zbycia	0	0	0	0	(52 994)	(52 994)
e) wartość na koniec okresu	70	66	27	6	39 408	39 577
f) zmiana odpisów z tytułu utraty wartości w okresie, w tym:	0	0	0	0	0	0
sprzedaż aktywów trwałych do zbycia	0	0	0	0	0	0
g) odpisy z tytułu utraty wartości na koniec okresu	(64)	(39)	(27)	(6)	0	(136)
h) wartość aktywów trwałych do zbycia netto na koniec okresu	6	27	0	0	39 408	39 441

30. ZOBOWIĄZANIA FINANSOWE PRZEZNACZONE DO OBROTU

	31.12.2020	31.12.2019
Ujemna wycena pochodnych instrumentów finansowych	103 775	149 959
Korekta z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej	0	776
Zobowiązania z tytułu krótkiej sprzedaży papierów wartościowych	64 778	202 265
Zobowiązania finansowe wyceniane do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat	168 553	353 000

Podział ujemnej wyceny instrumentów pochodnych na poszczególne typy instrumentów został zaprezentowany w **nocie (18)**.

31. ZOBOWIĄZANIA WOBEC BANKÓW I INNYCH INSTYTUCJI MONETARNYCH

31A. ZOBOWIĄZANIA WOBEC BANKÓW I INNYCH INSTYTUCJI MONETARNYCH

	31.12.2020	31.12.2019
W rachunku bieżącym	57 220	91 893
Depozyty terminowe	481 490	320 346
Otrzymane kredyty i pożyczki	517 283	1 162 366
Odsetki	1 659	4 243
Razem	1 057 652	1 578 848

31B. ZOBOWIĄZANIA WOBEC BANKÓW I INNYCH INSTYTUCJI MONETARNYCH WG TERMINÓW ZAPADALNOŚCI

	31.12.2020	31.12.2019
rachunki bieżące	57 220	91 893
do 1 miesiąca	481 337	245 615
powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	50 000	64 614
powyżej 3 miesięcy do 1 roku	88 457	482 608
powyżej 1 roku do 5 lat	378 979	618 900
powyżej 5 lat	0	70 975
Odsetki	1 659	4 243
Razem	1 057 652	1 578 848

31C. ZOBOWIĄZANIA WOBEC BANKÓW I INNYCH INSTYTUCJI MONETARNYCH WG STRUKTURY WALUTOWEJ

	31.12.2020	31.12.2019
W walucie polskiej	694 452	590 222
W walutach obcych (po przeliczeniu na zł):	363 200	988 626
waluta: USD	2 006	1 697
waluta: EUR	233 291	869 341
waluta: CHF	127 903	117 588
pozostałe waluty	0	0
Razem	1 057 652	1 578 848

32. ZOBOWIĄZANIA WOBEC KLIENTÓW

32A. ZOBOWIĄZANIA WOBEC KLIENTÓW WG STRUKTURY RODZAJOWEJ

	31.12.2020	31.12.2019
Zobowiązania wobec klientów indywidualnych	61 874 920	61 091 901
Rachunki bieżące	50 825 949	43 720 046
Depozyty terminowe	10 807 126	17 138 725
Inne	188 369	125 991
Naliczone odsetki	53 476	107 139
Zobowiązania wobec podmiotów gospodarczych	16 802 448	18 250 129
Rachunki bieżące	12 883 222	9 640 221
Depozyty terminowe	3 579 089	8 172 004
Inne	327 586	410 116
Naliczone odsetki	12 551	27 788
Zobowiązania wobec jednostek budżetowych	2 833 172	2 112 735
Rachunki bieżące	2 707 625	1 776 813
Depozyty terminowe	105 079	327 891
Inne	20 461	7 692
Naliczone odsetki	7	339
Razem	81 510 540	81 454 765

32B. ZOBOWIĄZANIA WOBEC KLIENTÓW WG TERMINÓW ZAPADALNOŚCI

	31.12.2020	31.12.2019
rachunki bieżące	66 416 796	54 995 123
do 1 miesiąca	4 681 105	8 925 998
powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	4 788 277	6 637 871
powyżej 3 miesięcy do 1 roku	3 759 671	8 790 982
powyżej 1 roku do 5 lat	1 772 255	1 943 064
powyżej 5 lat	26 402	26 461
Odsetki	66 034	135 266
Razem	81 510 540	81 454 765

32C. ZOBOWIĄZANIA WOBEC KLIENTÓW WG STRUKTURY WALUTOWEJ

	31.12.2020	31.12.2019
W walucie polskiej	73 182 612	74 035 971
W walutach obcych (po przeliczeniu na zł):	8 327 928	7 418 794
waluta: USD	2 024 993	1 605 837
waluta: EUR	5 770 991	5 223 147
waluta: GBP	348 618	313 112
waluta: CHF	162 427	118 089
pozostałe waluty	20 899	158 609
Razem	81 510 540	81 454 765

33. TRANSAKCJE Z PRZYRZECZENIEM ODKUPU

Zobowiązania z tytułu sprzedanych dłużnych papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu:

	31.12.2020	31.12.2019
a) wobec Banku Centralnego	0	0
b) wobec pozostałych banków	248 566	90 706
c) wobec klientów	0	0
d) odsetki	0	7
Razem	248 566	90 712

34. WYEMITOWANE DŁUŻNE PAPIERY WARTOŚCIOWE

34A. ZOBOWIĄZANIA Z TYTUŁU EMISJI DŁUŻNYCH PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH

	31.12.2020	31.12.2019
Obligacje i bony dłużne	323 800	728 906
Bankowe papiery wartościowe	234 427	451 452
Odsetki	333	2 874
Razem	558 560	1 183 232

34B. ZOBOWIĄZANIA Z TYTUŁU EMISJI DŁUŻNYCH PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH, WG TERMINÓW WYMAGALNOŚCI

	31.12.2020	31.12.2019
do 1 miesiąca	32 916	0
powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	102 442	25 111
powyżej 3 miesięcy do 1 roku	383 219	562 352
powyżej 1 roku do 5 lat	39 650	592 895
powyżej 5 lat	0	0
Odsetki	333	2 874
Razem	558 560	1 183 232

34C. ZMIANA STANU ZOBOWIĄZAŃ Z TYTUŁU EMISJI DŁUŻNYCH PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH

	01.01.2020 - 31.12.2020	01.01.2019 - 31.12.2019
Stan na początek okresu	1 183 232	809 679
Zwiększenia, z tytułu:	43 339	840 801
emisja bankowych papierów wartościowych	29 549	233 810
zakup obligacji z Euro Bank S.A.	0	506 056
emisja obligacji Banku	0	0
emisja obligacji Millennium Leasing	0	74 750
naliczenie odsetek	13 790	26 185
Zmniejszenia, z tytułu:	(668 011)	(467 248)
wykup bankowych papierów wartościowych	(246 582)	(100 594)
wykup obligacji przejętych od Euro Bank S.A.	0	(250 000)
wykup obligacji Banku	(299 440)	0
wykup obligacji Millennium Leasing	(105 650)	(84 770)
wypłata odsetek	(16 339)	(31 884)
Stan na koniec okresu	558 560	1 183 232

34D. DŁUŻNE PAPIERY WARTOŚCIOWE WG RODZAJU

Bankowe papiery wartościowe i obligacje wyemitowane przez Bank:

Wg stanu na 31.12.2020	Wartość bilansowa	Termin wykupu (maksymalne umowne terminy wymagalności)	Rynek notowań
BPW_2021/01	32 916	2021-01-29	-
BPW_2021/03	20 635	2021-03-01	-
BPW_2021/03A	14 004	2021-03-01	-
BPW_2021/03B	8 035	2021-03-29	-
BPW_2021/03C	25 618	2021-03-29	-
BPW_2021/04	7 365	2021-04-30	-
BPW_2021/04A	28 109	2021-04-30	-
BPW_2021/05	5 083	2021-05-28	-
BPW_2021/05A	9 292	2021-05-31	-
BPW_2021/05B	24 747	2021-05-31	-
BPW_2021/06A	11 593	2021-06-28	-
BPW_2021/06	11 198	2021-06-30	-
BPW_2021/06B	14 771	2021-06-30	-
BPW_2021/07	9 206	2021-07-22	-
BPW_2021/07A	11 855	2021-07-22	-
EBK_011221C	250 227	2021-12-01	-
Razem	484 654		

Wykup bankowych papierów wartościowych (BPW) nastąpi poprzez zapłatę, w terminie wykupu, kwoty rozliczenia, która jest wyliczana w dacie ustalenia kwoty rozliczenia z zastosowaniem formuł wskazanych w warunkach emisji. Kalkulacja kwoty rozliczenia odbywa się w oparciu o wskaźniki rynku finansowego lub towarowego.

Na dzień 31.12.2020 r. Grupa, w związku z przejęciem Euro Bank S.A., wykazała zobowiązanie z tytułu obligacji wyemitowanych przez Euro Bank S.A. o wartości nominalnej 250 milionów złotych. Saldo odsetek naliczonych od tych zobowiązań wyniosło 227 tys. PLN.

Obligacje wyemitowane przez Millennium Leasing:

Wg stanu na 31.12.2020	Wartość bilansowa	Termin wykupu (maksymalne umowne terminy wymagalności)	Rynek notowań
Millennium Leasing - G12	34 206	2021-02-04	-
Millennium Leasing - G13	39 700	2022-05-17	-
Razem	73 906		-

W przypadku obligacji wyemitowanych przez Millennium Leasing odsetki są naliczane od wartości nominalnej obligacji i płatne w okresach kwartalnych. Na dzień 31.12.2020 r. ich saldo wyniosło 106 tys. PLN.

34D. DŁUŻNE PAPIERY WARTOŚCIOWE WG RODZAJU

Bankowe papiery wartościowe i obligacje wyemitowane przez Bank:

Wg stanu na 31.12.2019	Wartość bilansowa	Termin wykupu (maksymalne umowne terminy wymagalności)	Rynek notowań
BPW_2021/07	9 694	2021-07-22	-
BPW_2021/07A	12 253	2021-07-22	-
BPW_2021/06	12 255	2021-06-30	-
BPW_2021/06B	15 057	2021-06-30	-
BPW_2021/06A	11 806	2021-06-28	-
BPW_2021/05A	9 454	2021-05-31	-
BPW_2021/05B	26 616	2021-05-31	-
BPW_2021/05	6 477	2021-05-28	-
BPW_2021/04	7 515	2021-04-30	-
BPW_2021/04A	29 733	2021-04-30	-
BPW_2021/03B	8 627	2021-03-29	-
BPW_2021/03C	28 348	2021-03-29	-
BPW_2021/03	23 010	2021-03-01	-
BPW_2021/03A	15 536	2021-03-01	-
BPW_2021/01	35 565	2021-01-29	-
BPW_2020/12	3 682	2020-12-31	-
BPW_2020/12A	24 555	2020-12-31	-
BPW_2020/11	6 974	2020-11-30	-
BPW_2020/11A	14 945	2020-11-30	-
BPW_2020/11B	6 639	2020-11-30	-
BPW_2020/10A	17 610	2020-10-31	-
BPW_2020/10B	11 911	2020-10-31	-
BPW_2020/10	4 291	2020-10-30	-
BPW_2020/09	3 181	2020-09-29	-
BPW_2020/09A	18 816	2020-09-28	-
BPW_2020/09B	12 603	2020-09-28	-
BPW_2020/09C	7 939	2020-09-28	-
BPW_2020/08	1 039	2020-08-31	-
BPW_2020/07	3 138	2020-07-31	-
BPW_2020/07A	16 686	2020-07-31	-
BPW_2020/06	2 381	2020-06-30	-
BPW_2020/05	1 807	2020-05-29	-
BPW_2020/04A	15 498	2020-04-30	-
BPW_2020/04	701	2020-04-28	-
BPW_2020/03	4 764	2020-03-31	-
BPW_2020/03A	10 119	2020-03-30	-
BPW_2020/02	7 180	2020-02-28	-
BPW_2020/02A	3 047	2020-02-28	-
BKMO_210420T	301 099	2020-04-21	Catalyst (ASO BondSpot, ASO GPW)
EBK_011221C	250 554	2021-12-01	-
Razem	1 003 105		

Wykup bankowych papierów wartościowych (BPW) nastąpi poprzez zapłatę, w terminie wykupu, kwoty rozliczenia, która jest wyliczana w dacie ustalenia kwoty rozliczenia z zastosowaniem formuł wskazanych w warunkach emisji. Kalkulacja kwoty rozliczenia odbywa się w oparciu o wskaźniki rynku finansowego lub towarowego.

Wykup obligacji (BKMO) nastąpił w dniu wykupu poprzez zapłatę wartości nominalnej obligacji. Odsetki od obligacji kuponowych serii T są naliczane od ich wartości nominalnej i płatne w okresach półrocznych w dniach płatności odsetek. Na dzień 31.12.2019 r. ich saldo wyniosło 1 644 tys. PLN.

Obligacje kuponowe to, wg stanu na 31.12.2019 r., 3-letnie obligacje Banku Millennium serii T (o wartości nominalnej 300 milionów złotych). Obligacje te są notowane na platformie Catalyst w alternatywnym systemie obrotu prowadzonym przez BondSpot S.A. (ASO BondSpot) oraz w alternatywnym systemie obrotu prowadzonym przez Giełdę Papierów Wartościowych w Warszawie S.A. (ASO GPW).

Ponadto na dzień 31.12.2019 r. Grupa, w związku z przejęciem Euro Bank S.A., wykazała zobowiązanie z tytułu obligacji wyemitowanych przez Euro Bank S.A. o wartości nominalnej 250 milionów złotych. Saldo odsetek naliczonych od tych zobowiązań wyniosło 554 tys. PLN.

Obligacje wyemitowane przez Millennium Leasing:

Wg stanu na 31.12.2019	Wartość bilansowa	Termin wykupu (maksymalne umowne terminy wymagalności)	Rynek notowań
Millennium Leasing - G9	51 566	2020-03-16	-
Millennium Leasing - G10	37 242	2020-07-02	-
Millennium Leasing - G11	16 307	2020-10-01	-
Millennium Leasing - G12	34 889	2021-02-04	-
Millennium Leasing - G13	40 123	2022-05-17	-
Razem	180 127		-

W przypadku obligacji wyemitowanych przez Millennium Leasing odsetki są naliczane od wartości nominalnej obligacji i płatne w okresach kwartalnych. Na dzień 31.12.2019 r. ich saldo wyniosło 677 tys. PLN.

35. ZOBOWIĄZANIA PODPORZĄDKOWANE

35A. ZOBOWIĄZANIA PODPORZĄDKOWANE

	31.12.2020	31.12.2019
Wartość obligacji podporządkowanych w PLN - BKMO_071227R	700 000	700 000
Waluta	PLN	PLN
Warunki oprocentowania	2,55%	4,09%
Termin wymagalności	07.12.2027	07.12.2027
Odsetki	1 174	1 883
Wartość obligacji podporządkowanych w PLN - BKMO_300129W	830 000	830 000
Waluta	PLN	PLN
Warunki oprocentowania	2,58%	4,09%
Termin wymagalności	30.01.2029	30.01.2029
Odsetki	9 035	14 322
Stan bilansowy zobowiązań podporządkowanych	1 540 209	1 546 205

Zarząd Banku w dniu 17 stycznia 2019 r. podjął uchwałę w sprawie wyemitowania przez Bank w dniu 30 stycznia 2019 r., na podstawie ustawy z dnia 15 stycznia 2015 r. o obligacjach, obligacji podporządkowanych serii W. Obligacje zostały wyemitowane przez Bank w ramach aktualnie realizowanego Trzeciego Programu Emisji Obligacji, zatwierdzonego w roku 2015, o łącznej wartości nominalnej nie przekraczającej 3.000.000.000 PLN (lub równowartości tej kwoty w EUR, USD, CHF).

W dniu 30 stycznia 2019 r. została rozliczona emisja 1.660 obligacji podporządkowanych Banku serii W. Wszystkie obligacje na łączną kwotę 830.000.000 PLN zostały objęte przez obligatariuszy. Termin wykupu obligacji przypada w dniu 30 stycznia 2029 roku. Emitent może podjąć decyzję o wykupie obligacji w dniu 31 stycznia 2024 r. tylko po uprzednim uzyskaniu zgody Komisji Nadzoru Finansowego na wcześniejszy wykup obligacji, o ile taka zgoda będzie wymagana. Oprocentowanie obligacji jest zmienne, oparte o stawkę WIBOR 6M, powiększoną o marżę w wysokości 2,30% w skali roku.

Obligacje stanowią instrumenty w Tier II Banku w rozumieniu Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, zmieniającego rozporządzenie (UE) nr 648/2012.

35B. ZMIANA STANU ZOBOWIĄZAŃ PODPORZĄDKOWANYCH

	01.01.2020 - 31.12.2020	01.01.2019 - 31.12.2019
Stan na początek okresu	1 546 205	701 883
Zwiększenia, z tytułu:	51 441	991 066
emisja obligacji podporządkowanych	0	830 000
przejęcie Euro Bank S.A.	0	100 130
naliczenie odsetek	51 441	60 936
Zmniejszenia, z tytułu:	(57 437)	(146 744)
rozliczenie długu podporządkowanego przejętego od Euro Bank S.A.	0	(100 000)
spłata odsetek	(57 437)	(46 744)
Stan zobowiązań podporządkowanych na koniec okresu	1 540 209	1 546 205

Wzrost długu podporządkowanego w 2019 r. wynikający z nabycia Euro Bank był w pełni kompensowany przez depozyt zabezpieczający w gotówce w tej samej kwocie, złożony przez Bank Millennium w dniu nabycia Euro Bank u pożyczkodawcy długu podporządkowanego - Societe Generale. Obydwie transakcje zostały zakończone i rozliczone w październiku 2019 roku.

W latach 2019 i 2020 Grupa nie odnotowała żadnych opóźnień w płatności rat kapitałowych lub odsetkowych, ani nie naruszyła żadnych innych postanowień umownych wynikających ze swoich zobowiązań podporządkowanych.

36. REZERWY

36A. REZERWY

	31.12.2020	31.12.2019
Udzielone zobowiązania i gwarancje	51 728	53 393
Nierozstrzygnięte sprawy sporne	555 922	111 785
Razem	607 650	165 178

36B. ZMIANA STANU REZERW NA UDZIELONE ZOBOWIĄZANIA I GWARANCJE

	01.01.2020 - 31.12.2020	01.01.2019 - 31.12.2019
Stan na początek okresu	53 393	51 742
Utworzenie rezerw	73 356	71 253
Rozwiązanie rezerw	(75 357)	(70 312)
Przejęcie Euro Bank S.A.	0	745
Różnice kursowe	336	(35)
Stan na koniec okresu	51 728	53 393

36C. ZMIANA STANU REZERW NA NIEROZSTRZYgnięTE SPRAWY SPORNE

	01.01.2020 - 31.12.2020	01.01.2019 - 31.12.2019
Stan na początek okresu	111 785	60 710
Utworzenie rezerw	17 223	7 913
Rozwiązanie rezerw	(13 440)	(14 332)
Wykorzystanie rezerw w ciągu okresu	(489)	(27 875)
Utworzenie rezerw na ryzyko prawne z tytułu walutowych kredytów hipotecznych*	713 617	223 134
Alokacja do portfela kredytowego**	(296 207)	(139 548)
Reklasyfikacja	138	1 783
Różnice kursowe	23 295	0
Stan na koniec okresu	555 922	111 785

* Utworzenie rezerw na ryzyko prawne z tytułu walutowych kredytów hipotecznych zostało szerzej opisane w Rozdziale 14 Koszty rezerw na ryzyko prawne z tytułu walutowych kredytów hipotecznych

** W roku 2020 Grupa zmieniła zasadę rachunkowości i dokonała alokacji części rezerw utworzonych na ryzyko prawne z tytułu walutowych kredytów hipotecznych do portfela kredytowego, dokonano też stosownej korekty danych porównywalnych według stanu na 31 grudnia 2019 prezentowanych w niniejszym sprawozdaniu finansowym (więcej informacji na ten temat zaprezentowano w Rozdziale 8. Polityka rachunkowości).

37. REZERWY Z TYTUŁU ODROZONEGO PODATKU DOCHODOWEGO

	31.12.2020	31.12.2019
Rezerwa na odroczony podatek dochodowy	0*	0*

* Rezerwy z tytułu podatku odrozonego w wartości 376 574 tys. zł według stanu na 31.12.2020 oraz 290 287 tys. zł według stanu na 31.12.2019 prezentowane są w bilansie w ujęciu netto kompensując aktywa z tytułu podatku odrozonego, co zostało szerzej zaprezentowane w nocie **27. Aktywa z tytułu odrozonego podatku dochodowego**.

38. INNE ZOBOWIĄZANIA

38A. INNE ZOBOWIĄZANIA

	31.12.2020	31.12.2019
Krótkoterminowe	1 726 025	1 644 050
Koszty do zapłacenia - premie, wynagrodzenia	39 997	52 823
Koszty do zapłacenia - pozostałe	201 084	183 345
Rezerwa na zwroty na ubezpieczenia	346 567	354 416
Rozliczenia międzybankowe	341 353	247 285
Rezerwa na potencjalne zwroty opłat w przypadku wcześniejszej spłaty kredytu	113 731	63 918
Rozliczenia z tytułu transakcji na instrumentach finansowych	1 537	32 052
Wierzyciele różni	348 213	329 707
Zobowiązania wobec budżetu	30 688	19 050
Przychody przyszłych okresów	55 028	50 463
Zobowiązania z tytułu leasingu	101 562	114 644
Rezerwy na niewykorzystane urlopy	16 008	24 981
Rezerwy na odprawy emerytalne	3 146	3 226
Rozrachunki z tytułu działalności Millennium Dom Maklerski S.A.	21 808	6 740
Pozostałe	105 303	161 400
Długoterminowe	493 361	493 448
Rezerwy na odprawy emerytalne	35 088	32 576
Zobowiązania z tytułu leasingu	278 618	326 967
Koszty do zapłacenia	13 339	16 321
Zobowiązanie do zapłaty - BFG*	139 845	91 006
Pozostałe	26 471	26 578
Razem	2 219 386	2 137 498
- w tym pozostałe zobowiązania finansowe**	1 401 754	1 370 667

* Bank korzysta z możliwości wnoszenia części składek do BFG w formie zobowiązania do zapłaty co polega na rozpoznaniu zobowiązania do zapłaty przy jednoczesnym utrzymywaniu aktywów obciążonych w formie dłużnych papierów wartościowych przechowywanych na odrębnym, utworzonym w tym celu rachunku

** do pozostałych zobowiązań finansowych zalicza się całość Innych zobowiązań z wyłączeniem Przychodów przyszłych okresów, Rezerw na zwroty, Zobowiązań wobec budżetu, Zobowiązań do zapłaty składki dla BFG oraz pozycji Pozostałe.

38B. ZOBOWIĄZANIA Z TYTUŁU LEASINGU

	31.12.2020	31.12.2019
Zobowiązania (brutto) z tytułu leasingu	399 595	466 314
Niezrealizowane koszty finansowe	(19 414)	(24 703)
Wartość bieżąca minimalnych rat leasingowych	380 181	441 611
Zobowiązania (brutto) z tytułu leasingu wg terminów zapadalności		
do 1 roku	106 629	121 752
powyżej 1 roku do 5 lat	186 670	222 750
powyżej 5 lat	106 295	121 812
Razem	399 594	466 314
Zobowiązania (netto) z tytułu leasingu wg terminów zapadalności		
do 1 roku	101 562	114 644
powyżej 1 roku do 5 lat	175 569	209 855
powyżej 5 lat	103 049	117 112
Razem	380 180	441 611

38C. ZMIANA STANU REZERW NA NIEWYKORZYSTANE URLOPY

	01.01.2020 - 31.12.2020	01.01.2019 - 31.12.2019
Stan na początek okresu	24 981	13 218
Przejęcie Euro Bank S.A.	0	11 238
Utworzenie/Odwrócenie rezerw	(8 801)	1 899
Wykorzystanie rezerw	(172)	(1 376)
Stan na koniec okresu	16 008	24 981

38D. ZMIANA STANU REZERW NA ODPRAWY EMERYTALNE

	01.01.2020 - 31.12.2020	01.01.2019 - 31.12.2019
Stan na początek okresu	35 802	26 687
Przejęcie Euro Bank S.A.	0	438
Utworzenie / Odwrócenie rezerw	3 470	9 371
Wykorzystanie rezerw	(1 454)	(1 429)
(Zyski) / straty aktuarialne	416	735
Stan na koniec okresu	38 234	35 802

39. KAPITAŁ WŁASNY

39A. KAPITAŁ ZAKŁADOWY

Kapitał podstawowy Banku Millennium S.A. wynosi 1 213 116 777 zł i dzieli się na 1 213 116 777 akcji o wartości nominalnej 1 zł każda, co prezentuje poniższa tabela.

KAPITAŁ ZAKŁADOWY				Wartość nominalna jednej akcji = 1 zł.			
Seria / emisja	Rodzaj akcji	Rodzaj uprzywilejowania	Liczba akcji	Wartość serii/emisji (w zł)	Sposób pokrycia kapitału	Data rejestracji	Prawo do dywidendy
A	imiennie założycielskie	x2 co do głosu	106 850	106 850	gotówka	30.06.1989	30.06.1989
B1	imiennie zwykłe		150 000	150 000	gotówka	13.06.1990	01.01.1990
B2	imiennie zwykłe		150 000	150 000	gotówka	13.12.1990	01.01.1990
C	na okaziciela zwykłe		4 693 150	4 693 150	gotówka	17.05.1991	01.01.1991
D1	na okaziciela zwykłe		1 700 002	1 700 002	gotówka	31.12.1991	01.01.1992
D2	na okaziciela zwykłe		2 611 366	2 611 366	gotówka	31.01.1992	01.01.1992
D3	na okaziciela zwykłe		1 001 500	1 001 500	gotówka	10.03.1992	01.01.1992
E	na okaziciela zwykłe		6 000 000	6 000 000	gotówka	28.05.1993	01.01.1992
F	na okaziciela zwykłe		9 372 721	9 372 721	gotówka	10.12.1993	01.01.1993
G	na okaziciela zwykłe		8 000 000	8 000 000	gotówka	30.05.1994	01.10.1993
H	na okaziciela zwykłe		7 082 129	7 082 129	gotówka	24.10.1994	01.10.1994
Podwyższenie wart. nominalnej akcji z 1 do 4 PLN				122 603 154	kapitał zapasowy	24.11.1994	
Split akcji w stosunku 1:4			122 603 154			05.12.1994	
I	na okaziciela zwykłe		65 000 000	65 000 000	gotówka	12.08.1997	01.10.1996
J	na okaziciela zwykłe		196 120 000	196 120 000	kapitały Banku Gdańskiego S.A.	12.09.1997	01.10.1996
K	na okaziciela zwykłe		424 590 872	424 590 872	gotówka	31.12.2001	01.01.2001
L	na okaziciela zwykłe		363 935 033	363 935 033	gotówka	26.02.2010	01.01.2009
Liczba akcji razem			1 213 116 777				
Kapitał akcyjny razem				1 213 116 777			

W okresie sprawozdawczym dokonana została konwersja 232 akcji imiennych zwykłych na akcje na okaziciela. W związku z powyższym liczba akcji imiennych wg stanu na dzień 31 grudnia 2020 roku wynosiła 107 608, z czego 61 600 akcji to akcje założycielskie, uprzywilejowane w ten sposób, że jedna akcja daje prawo do dwóch głosów na Walnym Zgromadzeniu.

Z uwagi na fakt, że Bank jest spółką publiczną, której akcje znajdują się w obrocie na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie, Bank nie posiada szczegółowych informacji na temat struktury akcjonariatu aktualnej na 31 grudnia 2020 roku. Informacja na temat akcjonariusza - Banco Comercial Portugues S.A., zawarta w poniższej tabeli, podana została na podstawie danych zebranych w związku z rejestracją akcjonariuszy uprawnionych do wzięcia udziału w Nadzwyczajnym Walnym Zgromadzeniu Banku zwołanym na dzień 3 lipca 2020 roku.

Natomiast dane dotyczące stanu posiadania akcji Banku przez Nationale-Nederlanden Otwarty Fundusz Emerytalny, Otwarty Fundusz Emerytalny PZU „Złota Jesień” i Aviva Otwarty Fundusz Emerytalny Aviva Santander i ich udział w kapitale zakładowym Banku, został obliczony na podstawie Rocznej struktury aktywów ww. Funduszy według stanu na dzień 31 grudnia 2020 roku (ogłoszonej na stronach internetowych odpowiednio: www.nn.pl, www.pzu.pl i www.aviva.pl). Dla dokonania wymienionych kalkulacji założono średni kurs ważony wolumenem (VWAP) akcji Banku w wysokości 3,3088 PLN.

Najwięksi akcjonariusze jednostki dominującej Grupy - Banku (powyżej 5% udział w głosach WZA):

Akcjonariusze według stanu na 31.12.2020	Ilość akcji	% udział w kapitale zakładowym	Ilość głosów	% udział w głosach na WZA
Banco Comercial Portugues S.A.	607 771 505	50,10	607 771 505	50,10
Nationale-Nederlanden Otwarty Fundusz Emerytalny	109 924 704	9,06	109 924 704	9,06
Otwarty Fundusz Emerytalny PZU „Złota Jesień”	85 697 263	7,06	85 697 263	7,06
Aviva Otwarty Fundusz Emerytalny Aviva Santander	76 760 035	6,33	76 760 035	6,33

Akcjonariusze według stanu na 31.12.2019	Ilość akcji	% udział w kapitale zakładowym	Ilość głosów	% udział w głosach na WZA
Banco Comercial Portugues S.A.	607 771 505	50,10	607 771 505	50,10
Nationale-Nederlanden Otwarty Fundusz Emerytalny	100 000 368	8,24	100 000 368	8,24
Aviva Otwarty Fundusz Emerytalny Aviva Santander	76 760 317	6,33	76 760 317	6,33
Otwarty Fundusz Emerytalny PZU „Złota Jesień”	67 593 025	5,57	67 593 025	5,57

39B. SKUMULOWANE INNE CAŁKOWITE DOCHODY

Skumulowane inne całkowite dochody powstają w rezultacie rozpoznania:

- efektu wyceny aktywów finansowych wycenianych według wartości godziwej przez inne całkowite dochody w kwocie netto, to jest po uwzględnieniu podatku odroczonego. Wyksięgowanie niniejszych wartości, dla instrumentów dłużnych, z kapitału z aktualizacji wyceny następuje w momencie wyłączenia z ksiąg rachunkowych całości lub części wycenianych aktywów lub w momencie rozpoznania utraty wartości (efekt wyceny jest wtedy odnoszony do rachunku zysków i strat). Efekt wyceny instrumentów kapitałowych nie podlega przeksięgowaniu do rachunku zysków i strat.
- efektu wyceny (według wartości godziwej) instrumentów pochodnych stanowiących zabezpieczenie przepływów środków pieniężnych w kwocie netto, to jest po uwzględnieniu podatku odroczonego. W kapitale z aktualizacji wyceny, ujmowana jest część zysków lub strat związanych z instrumentem zabezpieczającym przepływy pieniężne, która stanowi efektywne zabezpieczenie natomiast nieefektywna część zysków lub strat związanych z tym instrumentem zabezpieczającym ujmowana jest w rachunku zysków i strat,
- zysków / (strat) aktuarialnych w kwocie netto, to jest po uwzględnieniu podatku odroczonego. W kapitale z aktualizacji wyceny, ujmowane są zyski lub straty powstałe z wyceny zobowiązań wynikających z utworzonej rezerwy na odprawy emerytalne. Wycena jest sporządzona przy zastosowaniu metody prognozowanego kosztu jednostkowego, a parametrami, które mają istotny wpływ na wysokość wartości bieżącej tych zobowiązań są: stopa mobilności (rotacja) pracowników, stopa dyskontowa, stopa wzrostu płac. Niniejsze wartości nie podlegają przeksięgowaniu do rachunku zysków i strat.

Kapitał z aktualizacji wyceny

	31.12.2020	31.12.2019
Efekt wyceny (brutto)	246 737	86 535
Podatek odroczoney	(46 880)	(16 442)
Efekt wyceny netto	199 857	70 093

Źródła zmian kapitału z aktualizacji wyceny przedstawiają się następująco (dane w tys. zł):

Kapitał z aktualizacji wyceny aktywów finansowych wycenianych według wartości godziwej przez inne całkowite dochody 1.01.2020 - 31.12.2020

	Wartość brutto	Podatek odroczony	Razem
Kapitał z aktualizacji wyceny na początek okresu	118 729	(22 558)	96 171
Przeniesienie do rachunku zysków i strat okresu w efekcie sprzedaży	(131 653)	25 014	(106 639)
Zmiana w związku z zapadalnością papierów wartościowych	(794)	151	(643)
Zyski/straty z rewaluacji papierów dłużnych wycenianych według wartości godziwej przez inne całkowite dochody odniesione na kapitał własny	308 729	(58 659)	250 070
Zyski/straty z rewaluacji akcji wycenianych według wartości godziwej przez inne całkowite dochody odniesione na kapitał własny	(130)	25	(105)
Kapitał z aktualizacji wyceny na koniec okresu	294 881	(56 027)	238 854

Kapitał z aktualizacji wyceny aktywów finansowych wycenianych według wartości godziwej przez inne całkowite dochody 1.01.2019 - 31.12.2019

	Wartość brutto	Podatek odroczony	Razem
Kapitał z aktualizacji wyceny na początek okresu	162 122	(30 803)	131 319
Przeniesienie do rachunku zysków i strat okresu w efekcie sprzedaży	(39 743)	7 551	(32 192)
Zmiana w związku z zapadalnością papierów wartościowych	(1 676)	318	(1 358)
Zyski/straty z rewaluacji papierów dłużnych wycenianych według wartości godziwej przez inne całkowite dochody odniesione na kapitał własny	(2 165)	412	(1 753)
Zyski/straty z rewaluacji akcji wycenianych według wartości godziwej przez inne całkowite dochody odniesione na kapitał własny	191	(36)	155
Kapitał z aktualizacji wyceny na koniec okresu	118 729	(22 558)	96 171

Kapitał z aktualizacji wyceny instrumentów finansowych zabezpieczających przepływy pieniężne 1.01.2020 - 31.12.2020

	Wartość brutto	Podatek odroczony	Razem
Kapitał z aktualizacji wyceny na początek okresu	(28 886)	5 487	(23 399)
Zyski lub straty z tytułu wyceny instrumentów finansowych odnoszone na kapitał własny	(24 787)	4 710	(20 077)
Przeniesienie do rachunku zysków i strat okresu	9 253	(1 758)	7 495
Kapitał z aktualizacji wyceny na koniec okresu	(44 420)	8 439	(35 981)

Kapitał z aktualizacji wyceny instrumentów finansowych zabezpieczających przepływy pieniężne 1.01.2019 - 31.12.2019

	Wartość brutto	Podatek odroczony	Razem
Kapitał z aktualizacji wyceny na początek okresu	(68 571)	13 028	(55 543)
Zyski lub straty z tytułu wyceny instrumentów finansowych odnoszone na kapitał własny	20 494	(3 894)	16 600
Przeniesienie do rachunku zysków i strat okresu	19 191	(3 646)	15 545
Kapitał z aktualizacji wyceny na koniec okresu	(28 886)	5 488	(23 398)

Kapitał z aktualizacji wyceny - zyski lub (straty) aktuarialne 1.01.2020 - 31.12.2020

	Wartość brutto	Podatek odroczony	Razem
Kapitał z aktualizacji wyceny na początek okresu	(3 308)	629	(2 679)
Zmiana zobowiązań wynikających z rezerwy na odprawy emerytalne	(416)	79	(337)
Kapitał z aktualizacji wyceny na koniec okresu	(3 724)	708	(3 016)

Kapitał z aktualizacji wyceny - zyski lub (straty) aktuarialne 1.01.2019 - 31.12.2019

	Wartość brutto	Podatek odroczony	Razem
Kapitał z aktualizacji wyceny na początek okresu	(2 573)	489	(2 084)
Zmiana zobowiązań wynikających z rezerwy na odprawy emerytalne	(735)	140	(595)
Kapitał z aktualizacji wyceny na koniec okresu	(3 308)	629	(2 679)

39c. ZYSKI ZATRZYMANE

	kapitał zapasowy	kapitał rezerwowy	fundusz ogólnego ryzyka bankowego	niepodzielony wynik	RAZEM
Zyski zatrzymane na początek okresu 01.01.2020	472 698	5 117 142	228 902	692 065	6 510 807
podział zysku, w tym:					
przeniesienie na kapitał rezerwowy		558 624		(558 624)	0
obciążenie z tytułu wydania akcji własnych pracownikom		(3 103)			(3 103)
wynik netto bieżącego okresu				22 817	22 817
Zyski zatrzymane na koniec bieżącego okresu 31.12.2020	472 698	5 672 663	228 902	156 258	6 530 521

	kapitał zapasowy	kapitał rezerwowy	fundusz ogólnego ryzyka bankowego	niepodzielony wynik	RAZEM
Zyski zatrzymane na początek okresu 01.01.2019	472 698	4 577 152	228 902	671 323	5 950 075
podział zysku, w tym:					
przeniesienie na kapitał rezerwowy		539 990		(539 990)	0
wynik netto bieżącego okresu				560 732	560 732
Zyski zatrzymane na koniec bieżącego okresu 31.12.2019	472 698	5 117 142	228 902	692 065	6 510 807

40. ZOBOWIĄZANIA FINANSOWE WEDŁUG UMOWNYCH TERMINÓW WYMAGALNOŚCI

31.12.2020	do 1 miesiąca	powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	powyżej 3 miesięcy do 1 roku	powyżej 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	RAZEM
Zobowiązania wobec banków	538 846	54 332	131 282	542 933	0	1 267 393
Zobowiązania wobec klientów	71 112 816	4 803 627	3 791 886	1 805 710	26 402	81 540 441
Zobowiązania z tytułu sprzedanych papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu	248 566	0	0	0	0	248 566
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	33 231	68 292	420 745	462	39 650	562 380
Zobowiązania podporządkowane	9 035	1 174	29 055	157 056	1 640 903	1 837 223
Zobowiązania z tytułu instrumentów pochodnych przeznaczonych do obrotu wg wartości nominalnej	5 090 320	1 938 381	3 252 477	4 815 880	74 901	15 171 959
Zobowiązania z tytułu instrumentów pochodnych zabezpieczających wg wartości nominalnej	596 974	2 878 268	3 048 832	12 513 231	0	19 037 305
Zobowiązania warunkowe udzielone - finansowe	12 420 910	0	0	0	0	12 420 910
Zobowiązania warunkowe udzielone - gwarancyjne	1 756 283	0	0	0	0	1 756 283
RAZEM	91 806 981	9 744 074	10 674 277	19 835 272	1 781 856	133 842 460

31.12.2019	do 1 miesiąca	powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	powyżej 3 miesięcy do 1 roku	powyżej 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	RAZEM
Zobowiązania wobec banków	338 184	69 065	491 188	639 528	71 216	1 609 181
Zobowiązania wobec klientów	63 956 973	6 682 982	8 893 215	2 015 450	26 465	81 575 085
Zobowiązania z tytułu sprzedanych papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu	90 719	0	0	0	0	90 719
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	458	25 815	568 458	606 746	0	1 201 477
Zobowiązania podporządkowane	14 323	1 883	46 372	250 308	1 769 227	2 082 113
Zobowiązania z tytułu instrumentów pochodnych przeznaczonych do obrotu wg wartości nominalnej	2 759 232	2 031 288	3 736 975	4 320 877	72 868	12 921 240
Zobowiązania z tytułu instrumentów pochodnych zabezpieczających wg wartości nominalnej	825 047	1 866 553	4 573 856	6 625 395	392 130	14 282 981
Zobowiązania warunkowe udzielone - finansowe	9 883 053	0	0	0	0	9 883 053
Zobowiązania warunkowe udzielone - gwarancyjne	1 746 565	0	0	0	0	1 746 565
RAZEM	79 614 554	10 677 586	18 310 064	14 458 304	2 331 906	125 392 414

16. Informacje Uzupełniające

16.1. DYWIDENDA ZA ROK 2020

Bank Millennium posiada politykę dywidendy, obejmującą wypłatę 35% do 50% zysku netto Banku, zakładając, że zalecenia Komisji Nadzoru Finansowego (KNF), dotyczące wypłaty dywidendy, zostaną zrealizowane.

W dniu 16 grudnia 2020 KNF opublikował stanowisko w sprawie polityki dywidendowej banków komercyjnych w 2021 r. Biorąc pod uwagę istotną niepewność co do dalszego rozwoju wydarzeń związanych z pandemią COVID19, przejściowy charakter rozwiązań wykorzystywanych przez banki do poprawy sytuacji kapitałowej w okresie pandemii, utrzymujące się ostrożne stanowiska nadzorcze w UE w zakresie ograniczeń dywidendowych oraz innych form obniżania zasobów kapitałowych oraz zmianę wytycznych EUNB wydłużającą moratoria KNF uznał za konieczne wstrzymanie przez banki komercyjne wypłat dywidendy. W dniu 13 stycznia Bank otrzymał analogiczne indywidualne zalecenie KNF w sprawie wstrzymania przez Bank wypłaty w pierwszym półroczu 2021 r.

W oparciu o powyższe zalecenia, niepewność w zakresie warunków działania spowodowana pandemią COVID-19, istniejące ryzyko prawne/operacyjne, jak również uwzględniając konieczność zapewnienia właściwego wsparcia kapitałowego dla wzrostu skali działalności biznesowej, Zarząd Banku przedstawi Walnemu Zgromadzeniu propozycję zatrzymania całego zysku netto wypracowanego w roku 2020 w kapitałach własnych Banku.

16.2. DANE O AKTYWACH, KTÓRE STANOWIĄ ZABEZPIECZENIE ZOBOWIĄZAŃ

Na dzień 31.12.2020 r. następujące aktywa Banku stanowiły zabezpieczenie zobowiązań (w tys. PLN):

Lp.	Rodzaj aktywa	Portfel	Zabezpieczane zobowiązanie	Wartość nominalna aktywa	Wartość bilansowa aktywa
1.	Obligacje skarbowe OK0722	utrzymywanie i sprzedaż	kredyt lombardowy udzielany Bankowi przez NBP	130 000	129 922
2.	Obligacje skarbowe OK0722	utrzymywanie i sprzedaż	zabezpieczenie Funduszu Ochrony Środków Gwarantowanych w ramach Bankowego Funduszu Gwarancyjnego	355 000	354 787
3.	Obligacje skarbowe PS0123	utrzymywanie i sprzedaż	BFG - fundusz gwarancyjny - zabezpieczenie zobowiązania do zapłaty	88 000	94 473
4.	Obligacje skarbowe PS0123	utrzymywanie i sprzedaż	BFG - fundusz przymusowej restrukturyzacji - zabezpieczenie zobowiązania do zapłaty	71 000	76 223
5.	Obligacje skarbowe PS0422	utrzymywanie i sprzedaż	wstępny depozyt rozliczeniowy w KDPW CCP (MARI) - initial deposit	300 000	313 311
6.	Środki pieniężne	należności	wstępny depozyt rozliczeniowy w KDPW CCP (MARI)	100	100
7.	Środki pieniężne	należności	fundusz zabezpieczający ASO (PAGB) - guarantee fund	2 415	2 415
8.	Środki pieniężne	należności	wpłata na Fundusz Zabezpieczający OTC - KDPW_CCP	5 617	5 617
9.	Środki pieniężne	należności	rozliczenie z tytułu zawartych transakcji	45 153	45 153
10.	Depozyty złożone	lokaty w bankach	rozliczenie z tytułu zawartych transakcji	503 532	503 532
11.	Należności leasingowe	kredyty i pożyczki	pożyczki udzielone Spółce Millennium Leasing	274 731	274 731
RAZEM				1 775 548	1 800 264

Dodatkowo według stanu na 31.12.2020 r. Grupa posiadała zawarte krótkoterminowe (rozliczane przeważnie w ciągu 7 dni) transakcje sprzedaży skarbowych papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu, których przedmiotem były papiery wartościowe o wartości 248 429 tys. zł (odpowiadające im zobowiązania zaprezentowano w **Rozdziale 15., nota 33**).

Na dzień 31.12.2019 r. następujące aktywa Banku stanowiły zabezpieczenie zobowiązań (w tys. PLN):

Lp.	Rodzaj aktywa	Portfel	Zabezpieczane zobowiązanie	Wartość nominalna aktywa	Wartość bilansowa aktywa
1.	Obligacje skarbowe WZ0121	utrzymywanie i sprzedaż	kredyt lombardowy udzielany Bankowi przez NBP	130 000	131 453
2.	Obligacje skarbowe WZ0121	utrzymywanie i sprzedaż	zabezpieczenie Funduszu Ochrony Środków Gwarantowanych w ramach Bankowego Funduszu Gwarancyjnego	358 000	362 002
3.	Bony pieniężne NBP_030120	utrzymywanie i sprzedaż	BFG - fundusz gwarancyjny - zabezpieczenie zobowiązania do zapłaty	51 750	51 746
4	Bony pieniężne NBP_030120	utrzymywanie i sprzedaż	BFG - fundusz przymusowej restrukturyzacji - zabezpieczenie zobowiązania do zapłaty	51 250	51 246
5.	Środki pieniężne	należności	wpłata na Fundusz Zabezpieczający OTC - KDPW_CCP	7 243	7 243
6.	Środki pieniężne	należności	rozliczenie z tytułu zawartych transakcji	1 518	1 518
7.	Depozyty złożone	lokaty w bankach	rozliczenie z tytułu zawartych transakcji	345 035	345 035
8.	Należności leasingowe	kredyty i pożyczki	pożyczki udzielone Spółce Millennium Leasing	524 932	524 932
RAZEM				1 469 728	1 475 175

Dodatkowo według stanu na 31.12.2019 r. Grupa posiadała zawarte krótkoterminowe (rozliczane przeważnie w ciągu 7 dni) transakcje sprzedaży skarbowych papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu, których przedmiotem były papiery wartościowe o wartości 90 453 tys. zł (odpowiadające im zobowiązania zaprezentowano w **Rozdziale 15., nota 33**).

16.3. PAPIERY WARTOŚCIOWE STANOWIĄCE PRZEDMIOT TRANSAKCI Z PRYZRZECZENIEM ODKUPU

Na dzień 31.12.2020 r. następujące papiery wartościowe (prezentowane w bilansie Grupy) stanowiły przedmiot transakcji z przyrzeczeniem odkupu (SBB), w tys. zł:

Rodzaj papieru wartościowego	Wartość nominalna	Wartość bilansowa
Obligacje skarbowe	233 004	248 429
RAZEM	233 004	248 429

W następstwie zawarcia transakcji z przyrzeczeniem odkupu, których przedmiotem są papiery wartościowe prezentowane w powyższej tabeli, Grupa jest narażona na ryzyka analogiczne jak w przypadku posiadania papierów wartościowych o tej samej charakterystyce we własnym portfelu.

Na dzień 31.12.2019 r. następujące papiery wartościowe (prezentowane w bilansie Grupy) stanowiły przedmiot transakcji z przyrzeczeniem odkupu (SBB), w tys. zł:

Rodzaj papieru wartościowego	Wartość nominalna	Wartość bilansowa
Obligacje skarbowe	85 221	90 453
RAZEM	85 221	90 453

16.4. KOMPENSOWANIE NALEŻNOŚCI I ZOBOWIĄZAŃ NA BAZIE UMÓW RAMOWYCH

Większość portfela instrumentów pochodnych Grupy powstaje w wyniku zawierania przez Bank umów ramowych ISDA (z ang. International Swaps and Derivatives Agreements; Międzynarodowa umowa w sprawie transakcji swapowych i instrumentów pochodnych). Zapisy tego rodzaju umów określają kompleksowe postępowanie w następstwie wystąpienia przypadku naruszenia (głównie trudności w regulowaniu zobowiązań przez kontrahenta) i umożliwiają ich rozwiązanie oraz rozliczenie się z kontrahentem na bazie skompensowanej kwoty wzajemnych należności i zobowiązań. Do chwili obecnej Bank nie korzystał z takiej możliwości, jednakże w ramach wypełnienia obowiązku informacyjnego wynikającego z art. 7 w poniższej tabeli zaprezentowano odpowiednio kwoty wyceny do wartości godziwej instrumentów pochodnych (zarówno zaklasyfikowanych do portfela przeznaczone do obrotu jak i dedykowanych do rachunkowości zabezpieczeń) oraz zabezpieczeń pieniężnych objętych umowami ramowymi ISDA wraz z maksymalną hipotetyczną kwotą wynikającą z rozliczenia na bazie kompensaty.

w tys. zł	Kwoty do otrzymania	Kwoty do zapłacenia
Wycena instrumentów pochodnych	94 540	747 113
Wartość przyjętych / udzielonych depozytów zabezpieczających	(28 758)	(470 846)
Aktywa i Zobowiązania finansowe objęte porozumieniem ramowym umożliwiającym kompensowanie	65 782	276 267
Maksymalna, hipotetyczna kwota kompensaty	(65 782)	(65 782)
Aktywa i Zobowiązania finansowe objęte porozumieniem ramowym umożliwiającym kompensowanie po uwzględnieniu hipotetycznej kwoty kompensacji	0	210 485

16.5. DODATKOWE OBJAŚNIENIA DO RACHUNKU PRZEPŁYWÓW ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH

Na potrzeby sprawozdania z przepływów środków pieniężnych jako środki pieniężne i ich ekwiwalenty Grupa sklasyfikowała następujące aktywa finansowe:

w tys. zł	31.12.2020	31.12.2019
Gotówka w kasie i środki na rachunkach w Banku Centralnym	1 460 289	2 203 444
Należności z tytułu lokat międzybankowych*	122 659	440 162
Dłużne papiery wyemitowane przez Skarb Państwa*	3 486	1 109 183
w tym: FVTOCI	0	1 086 797
w tym: przeznaczone do obrotu	3 486	22 386
Razem	1 586 434	3 752 789

* aktywa finansowe z terminem zapadalności poniżej 3 miesięcy

Na potrzeby sprawozdania z przepływów środków pieniężnych przyjęto następującą klasyfikację rodzajów działalności:

1. działalność operacyjna - obejmuje podstawowy zakres działalności związany ze świadczeniem usług przez jednostki Grupy, obejmujący działania mające na celu wygospodarowanie zysku, a niebędące działalnością inwestycyjną lub finansową,
2. działalność inwestycyjna obejmuje czynności związane z nabywaniem i zbywaniem składników majątku trwałego w szczególności aktywów finansowych niesklasyfikowanych do kategorii przeznaczone do obrotu, akcji i udziałów w jednostkach podporządkowanych oraz rzeczowego majątku trwałego i wartości niematerialnych,
3. działalność finansowa obejmuje działania związane z pozyskiwaniem środków w formie kapitałów bądź zobowiązań jak również obsługę źródeł finansowania.

16.6. INFORMACJE O PROWADZONEJ DZIAŁALNOŚCI POWIERNICZEJ

Na dzień 31.12.2020 r. Departament Powierniczy Banku Millennium S.A. prowadził 13 440 rachunków, na których zdeponowane były aktywa o łącznej wartości 32,5 mld PLN. Przychody netto na działalności powierniczej za rok 2020 wyniosły 6,8 mln PLN (z czego 2,8 mln PLN pochodziło od Spółek Grupy). Ponadto Departament Powierniczy pełnił funkcję Banku Depozytariusza dla 24 funduszy inwestycyjnych z czego 21 z grupy Millennium TFI S.A.

16.7. PŁATNOŚCI NA BAZIE AKCJI

W 2012 roku Grupa wdrożyła politykę określającą zasady wynagradzania osób mających istotny wpływ na profil ryzyka Grupy Banku Millennium, z późniejszymi zmianami, zgodnie z wymogami opisanymi w Uchwale Komisji Nadzoru Finansowego nr 258/2011, a następnie Rozporządzeniu Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 6 marca 2017 r. w sprawie systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej, polityki wynagrodzeń oraz szczegółowego sposobu szacowania kapitału wewnętrznego w bankach. Zgodnie z polityką, pracownicy Grupy mający istotny wpływ na profil ryzyka Grupy otrzymują zmienne wynagrodzenie, którego część wypłacana jest w formie instrumentów finansowych: akcji fantomowych Banku w latach 2017 -2018; akcji własnych Banku Millennium: za rok 2019 i 2020. Od roku 2019 Grupa, decyzją Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszy Banku z dnia 27 sierpnia 2019, wprowadziła program motywacyjny służący wynagradzaniu osób uprawnionych, uprzednio zidentyfikowanych jako mające istotny wpływ na profil ryzyka (ang. Risk Taker). W jego ramach nabyte przez Bank Akcje Własne zostaną, zgodnie z obowiązującą polityką wynagrodzeń Risk Takerów, przeznaczone do nieodpłatnego nabycia w odpowiedniej liczbie przez wskazanych Risk Takerów w Okresie Trwania Programu.

Zmienne wynagrodzenia w instrumencie finansowym, za rok:	2020	2019	2018	2017
Rodzaj transakcji w świetle MSSF 2	Transakcje płatności w formie akcji własnych		Transakcje płatności w formie akcji rozliczane w środkach pieniężnych	
Data rozpoczęcia okresu oceny	1 stycznia 2020	1 stycznia 2019	1 stycznia 2018	1 stycznia 2017
Data ogłoszenia programu	27 sierpnia 2019		30 lipca 2012	
Data uruchomienia programu zgodnie z definicją MSSF 2	Data Komitetu Personalnego następującego po zakończeniu roku finansowego			
Liczba instrumentów przyznanych	Ustalana w dacie przyznania programu zgodnie z definicją MSSF 2			
Data zapadalności	3 lata od daty przyznania programu			
Data nabycia uprawnień	31 grudnia 2020	31 grudnia 2019	31 grudnia 2018	31 grudnia 2017
Warunki nabycia uprawnień	Spełnienie warunków dotyczących zatrudnienia w Grupie w roku 2020, wyników jednostek Grupy oraz indywidualnych wyników pracy.	Spełnienie warunków dotyczących zatrudnienia w Grupie w roku 2019, wyników jednostek Grupy oraz indywidualnych wyników pracy.	Spełnienie warunków dotyczących zatrudnienia w Grupie w roku 2018, wyników jednostek Grupy oraz indywidualnych wyników pracy.	Spełnienie warunków dotyczących zatrudnienia w Grupie w roku 2017, wyników jednostek Grupy oraz indywidualnych wyników pracy.
Rozliczenie programu	Programy 2017-2018: W dniu rozliczenia uczestnikowi zostanie wypłacona kwota środków pieniężnych stanowiąca iloczyn posiadanych przez uczestnika akcji fantomowych oraz średniej arytmetycznej ceny akcji Banku na GPW na zamknięcie 10 kolejnych sesji poprzedzających dzień rozliczenia, przy czym ustalana tak wartość nie może być większa ani też mniejsza niż o 20% w stosunku do pierwotnej wartości odroczonej puli akcji. Akcje fantomowe są rozliczane w 3 równych rocznych ratach począwszy od daty Komitetu Personalnego na którym zostały przydzielone. Programy 2019-2020: W dniu rozliczenia programu uczestnikowi zostaną przekazane przyznane akcje własne			
Wycena programu	Wartość godziwa programu jest wyznaczana na każdą datę bilansową wg zasad przyjętych dla określenia wartości programu w dniu rozliczenia.			

Instrumenty finansowe przydzielone pracownikom Grupy niebędącym Członkami Zarządu, Banku Millennium S.A., za rok:	2020	2019	2019 *	2018	2017
		akcje własne	akcje fantomowe	akcje fantomowe	akcje fantomowe
Data przydzielenia akcji	-	03.07.2020	03.07.2020	23.01.2019	07.02.2018
Ilość akcji (szt.)	-	758 977	-	90 788	42 505
przyznana	-	151 797	-	0	0
odroczone	-	607 180	-	90 788	42 505
Wartość na dzień przydzielenia (PLN)	-	2 418 704	72 000	833 614	406 470
przyznana	-	483 746	0	0	0
odroczone	-	1 934 958	72 000	833 614	406 470
Wartość godziwa na 31.12.2020 (PLN)	-	1 985 478	55 196	666 891	325 176

* - Spółki Millennium TFI S.A. oraz Millennium Dom Maklerski S.A. nadal rozliczają swoje programy na bazie akcji fantomowych zgodnie z Polityką Wynagrodzeń obowiązującą w tych podmiotach Grupy.

Według stanu na dzień bilansowy, Komitet Personalny przy Radzie Nadzorczej nie podjął decyzji o wysokości zmiennego wynagrodzenia dla pracowników Grupy niebędących Członkami Zarządu Banku Millennium za rok 2020.

Instrumenty finansowe Członków Zarządu Banku Millennium S.A. za rok:	2020	2019	2018	2017
	akcje własne	akcje własne	akcje fantomowe	akcje fantomowe
Data przydzielenia akcji	-	03.07.2020	31.05.2019	09.04.2018
Ilość akcji (szt.):	-	965 862	156 571	91 480
- przyznana	-	482 928	0	0
- odroczone	-	482 934	156 571	91 480
wartość na dzień przydzielenia (PLN):	-	3 078 000	1 426 347	750 960
- przyznana	-	1 539 000	0	0
- odroczone	-	1 539 000	1 426 347	750 960
Wartość godziwa na 31.12.2020 (PLN)	-	3 128 939	1 028 202	666 706

Według stanu na dzień publikacji Raportu Roczego, Komitet Personalny przy Radzie Nadzorczej nie podjął decyzji o wysokości zmiennego wynagrodzenia dla Członków Zarządu za rok 2020.

PLATNOŚCI NA BAZIE AKCJI BYŁEGO EURO BANKU S.A.

Bank Millennium przejął zobowiązania Euro Banku wobec pracowników, którzy byli zidentyfikowani jako mający istotny wpływ na profil ryzyka i otrzymywali zmienne wynagrodzenie, którego część wypłacana była w formie akcji byłego Euro Banku w latach poprzedzających połączenie. Z dniem przejęcia Euro Banku przez Bank Millennium akcje te przestały istnieć. W związku z tym Bank Millennium przyjął decyzją Rady Nadzorczej zasady konwersji nieistniejących akcji Euro Banku na akcje Banku Millennium. W latach 2021 i 2022 pozostało do wypłaty z tego tytułu odpowiednio 306 726 oraz 237 848 akcji Banku Millennium.

16.8. WPŁYW PANDEMII KORONAWIRUSA COVID-19 NA DZIAŁALNOŚĆ GRUPY KAPITAŁOWEJ BANKU MILLENNIUM

Wybuch pandemii koronawirusa COVID-19 w I kw. 2020 r. spowodował nagłe zmiany w dynamice biznesu Grupy oraz wymusił zmianę jej strategicznych priorytetów. Dynamiki biznesowe ulegały silnym wahaniom w ciągu roku, odpowiednio do stopnia nasilenia pandemii, regulacji antypandemicznych wprowadzonych przez rząd oraz wynikającej z nich aktywności klientów Grupy.

W ramach wsparcia klientów Grupa wdrożyła program moratoriów kredytowych. Napływ wniosków o wakacje kredytowe uległ znacznemu spowolnieniu po okresie szczytowym pod koniec marca/na początku kwietnia oraz w czerwcu kiedy część klientów detalicznych skorzystała z możliwości przedłużenia wakacji kredytowych do 6 miesięcy. Na koniec czerwca kredyty z aktywnymi i zatwierdzonymi wakacjami kredytowymi stanowiły ok. 10% portfela kredytowego ogółem, nieco poniżej 12% portfela detalicznego, ok. 3% portfela korporacyjnego i ok. 12% portfela leasingowego. Na dzień 31 grudnia 2020 aktywnych było 9,367 programów „wakacji kredytowych COVID-19” dotyczących pożyczek gotówkowych i 892 aktywnych programów wakacji dot. kredytów hipotecznych, którym odpowiadały, odpowiednio, wolumeny kredytowe w wysokości 267 mln zł i 250 mln zł. Publiczne moratoria kredytowe wprowadzone w czerwcu tzw. „Tarczą Antykryzysową 4.0” cieszyły się małą popularnością - jedynie 444 wniosków złożono do końca roku (saldo należne 53 mln zł). Liczba wakacji kredytowych dla klientów korporacyjnych również istotnie spadła (do ok. 50) z poziomów na koniec września a wartość kredytów z odroczonej ekspozycjami wynosiła łącznie 44 mln zł. Jakość ekspozycji o wartości 7,6 mld zł, które podlegały moratorium kredytowym była solidna, przy czym w ok. 2,5% przypadków zanotowano opóźnienia ponad 30 dni i zidentyfikowano przesłanki naruszenia warunków umowy. Pożyczki gotówkowe były na koniec roku 2020 segmentem, w którym ta proporcja była najwyższa (5,1%), a najmniej problemów jakościowych zanotowano w segmencie złotych kredytów hipotecznych (1,1%).

Szczegóły dotyczące ekspozycji podlegających moratorium kredytowym zostały zaprezentowane w punkcie 9.3 podpunkt (3e) niniejszego sprawozdania.

Wpływ pandemii na wyniki finansowe Grupy Banku Millennium

Z perspektywy całego roku 2020 wpływ pandemii na wyniki Grupy był znaczący pomimo niższego niż początkowo oczekiwano negatywnego wpływu na wzrost gospodarczy i kluczowe parametry ekonomiczne, w tym zwłaszcza stopę bezrobocia. Zysk netto za 2020 rok osiągnął poziom znacznie poniżej naszych aspiracji. Sam tylko skumulowany spadek wyniku odsetkowego netto (NII) w roku 2020 w porównaniu do annualizowanego poziomu IV kw. 2019 wyniósł 223 mln zł lub 8%. Dzięki działaniom łagodzącym, negatywny wpływ obniżek stóp procentowych okazał się w rezultacie mniejszy niż wynikałoby to z naszych szacunków z II kw. 2020 (240 mln zł do 285 mln zł) niemniej jednak, ceteris paribus, przyniósł spadek wyniku odsetkowego w porównaniu z alternatywnym scenariuszem.

Pozostałe istotne kwestie dotyczące wpływu pandemii zostały przedstawione w Sprawozdaniu Zarządu z działalności Banku Millennium i Grupy Kapitałowej Banku Millennium za 2020 r.

16.9. POZOSTAŁE INFORMACJE DODATKOWE I INNE ISTOTNE WYDARZENIA POMIĘDZY DNIEM SPORZĄDZENIA RAPORTU A DATĄ JEGO PUBLIKACJI

Bank Hipoteczny

Kredyty hipoteczne są ważnym elementem działalności detalicznej Banku. W związku z tym Bank złożył w czerwcu 2018 r. do Komisji Nadzoru Finansowego wniosek o wydanie zgody na utworzenie banku hipotecznego. W dniu 16 czerwca 2020 roku Komisja Nadzoru Finansowego wydała zezwolenie na utworzenie banku pod firmą „Millennium Bank Hipoteczny Spółka Akcyjna” z siedzibą w Warszawie. Kapitał zakładowy Millennium Banku Hipotecznego Spółka Akcyjna wynosić będzie 40.000.000 zł i został w całości pokryty przez Bank Millennium S.A. wkładem pieniężnym w wysokości 120.000.000 zł. Akcje imienne zwykłe w liczbie 40.000.000 o wartości nominalnej 1 zł każda akcja zostały objęte przez Bank po cenie emisyjnej 3 zł każda akcja. Nowy bank ma zapewnić średnio- i długoterminowe finansowanie poprzez emisję listów zastawnych w celu wsparcia działalności w zakresie mieszkaniowych kredytów hipotecznych.

Zwolnienia grupowe (w ramach procesu restrukturyzacji po połączeniu z Euro Bank)

W okresie pomiędzy 1 lutego a 31 marca 2020 przeprowadzono zwolnienia grupowe, które objęły około 211 pracowników. Koszty odpraw i odszkodowań z tego tytułu nie przekroczyły 13 milionów złotych. Przyczynami zwolnień były wynikające z połączenia struktur organizacyjnych: likwidacja dublujących się jednostek organizacyjnych, ujednolicenie i optymalizacja procesów. Dokonano również przeglądu placówek Banku - na podstawie przeprowadzonych analiz ekonomicznych i rynkowych podjęto decyzje o zamknięciu niektórych z nich. Zasady przeprowadzenia tych zwolnień, kryteria oraz wysokość odpraw zostały wypracowane i uzgodnione ze związkami zawodowymi funkcjonującymi w Banku.

Pomiędzy dniem, na który sporządzono raport a datą jego publikacji nie wystąpiły istotne zdarzenia mające wpływ na sprawozdanie finansowe i przyszłe wyniki Grupy.

Data	Imię i nazwisko	Stanowisko/Funkcja	Podpis
22.02.2021	Joao Bras Jorge	Prezes Zarządu	Podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym
22.02.2021	Fernando Bicho	Wiceprezes Zarządu	Podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym
22.02.2021	Wojciech Haase	Członek Zarządu	Podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym
22.02.2021	Andrzej Gliński	Członek Zarządu	Podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym
22.02.2021	Wojciech Rybak	Członek Zarządu	Podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym
22.02.2021	Antonio Pinto Junior	Członek Zarządu	Podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym
22.02.2021	Jarosław Hermann	Członek Zarządu	Podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym